

NGUYỄN HUY THIỆP

tuyển tập kịch

Hoa sen nở ngày 29 tháng 4
Còn lại tình yêu
cái chết được che đậy
nhà Ôsin

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

NGUYỄN HUY THIỆP

tuyển tập kịch

BIỂU GHI BIÊN MỤC TRƯỚC XUẤT BẢN ĐƯỢC THỰC HIỆN BỞI THƯ VIỆN KHTH TP.HCM

Nguyễn Huy Thiệp, 1950-

Tuyển tập kịch Nguyễn Huy Thiệp. - T.P. Hồ Chí Minh : Trẻ, 2012.
290 tr. ; 20 cm.

Nội dung : Hoa sen nở ngày 29 tháng 4 -- Còn lại tình yêu -- Cái chết được che đậy -- Nhà ôsin

1. Kịch Việt Nam -- Thế kỷ 21. 2. Văn học Việt Nam -- Thế kỷ 21.

1. Vietnamese drama -- 21st century. 2. Vietnamese literature -- 21st century.

895.92224 -- dc 22

N573-T43

NGUYỄN HUY THIỆP

tuyển tập kịch

Hoa sen nở ngày 29 tháng 4
Còn lại tình yêu
cái chết được che đậy
nhà Ốsin

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

*Hoa Sen nở
ngày 29 tháng 4*

NHÂN VẬT

Sư Huệ

Ông Kiệm

Phượng

Quân

Ông Nhân

Ông Lương (tên trộm)

Viên đại diện và những người đi theo.

***Chuyện kịch xảy ra trong một ngôi chùa nhỏ
ở nông thôn Việt Nam.***

LỚP MỘT

ĐẦU THAI

Sư Huệ đang tụng kinh Ma ha bát nhã Ba la mật (Maha Prajna pramita). Sư Huệ là hòa thượng trụ trì ngôi chùa này. Ông Kiệm vào. Ông là người giúp việc cho hòa thượng.

Ông Kiệm: Bạch thầy! Thầy dậy sớm thế! Con đã pha trà... Mời thầy nghỉ.

Sư Huệ: Cảm ơn bổ... (*Đứng dậy*) Bổ bảo tôi dậy sớm. Thế bổ cũng dậy sớm đấy thôi.

Ông Kiệm: Bạch thầy! Con không ngủ được... Bây giờ đã đến tuổi già, gần đất xa trời, cứ nhìn thấy thời gian trôi mà sợ.

Sư Huệ: Thế bổ sợ cái gì? Sợ cái chết chẳng?

Ông Kiệm: Bạch thầy! Con không biết con sợ gì... Chỉ thấy xung quanh mình tất cả đều trôi đi, tất cả đều biến đổi, đều mất hút vào đâu đó... Rồi tất cả không phải thế này nữa... Thế là con sợ.

Sư Huệ: Phải... Cảm giác rất đúng.

Ông Kiệm: Không phải sợ chết. Chết có gì mà sợ? Biến đổi mới sợ, cảm giác mất đi, bị hủy diệt trong từng giây khắc...

Sư Huệ: Ta hiểu... Ta hiểu... Bõ mới nhìn thấy một phía ý nghĩa của sự biến dịch, nên bỏ sợ. Còn một phía ý nghĩa khác nữa. Khi mất đi, cũng có thể sự vật sẽ nảy sinh điều gì đấy. Cần phải có cách nhìn toàn bộ, toàn diện đối với sự biến dịch...

Ông Kiệm: Bạch thầy! Con không hiểu điều thầy nói.

Sư Huệ: Hiểu làm gì? Ta cũng tầm tối... Cũng vô minh như bỏ thôi. Hôm nay là ngày mấy?

Ông Kiệm: Hôm nay là ngày 29 tháng 4 lịch Tây.

Sư Huệ: Thế là ngày 19 tháng 3 âm lịch. Hôm nay là ngày tốt đây. Hôm nay là ngày Hoàng đạo, sao Lâu^(*), chủ về hưng thịnh, may mắn, tốt đẹp. Hôm nay sẽ có nắng đầy bờ ả.

Ông Kiệm: Có nắng thì tốt quá... Con muốn cuộc cho xong mảnh vườn để kịp gieo đỗ... Bạch thầy, ấm trà nư với đã ngấm rồi đấy, thầy uống đi cho nóng.

Sư Huệ: Được rồi... Bõ ngồi xuống đây uống trà với ta... Hôm nay là ngày sinh nhật ta đấy, bỏ ả.

.....
* Sao Lâu: một trong 28 sao (nhị thập bát tú) để xem ngày.

Ông Kiệm: Thế ạ? Nếu thế để con ra chợ sắm sanh vài thứ về làm bữa cỗ chay mừng thầy. Để con báo cho mọi người đến dự...

Sư Huệ: Thôi. Thôi... Bày vẽ làm gì. Mọi người ai cũng bận. Ta không muốn làm phiền lụy mọi người.

Ông Kiệm: Bạch thầy? Sao thầy nói thế? Thầy không biết rõ giá trị tinh thần nơi thầy. Nó có ý nghĩa nâng đỡ nào đó đối với chúng con. Kỷ niệm ngày sinh của thầy là điều cũng nên làm chứ?

Sư Huệ: Ta chịu bỏ! Bỏ cũng lý sự lắm... Thôi cứ tùy tiện... Nhưng như thế nghĩa là bỏ, nghĩa là mọi người cũng lại đặt lên ta một trách nhiệm, một gánh nặng...

Ông Kiệm: Bạch thầy! Biết làm sao được... Nhưng ở đây, chốn hoang vu mọi rợ này, nếu không có thầy, không có ngôi chùa này, không có tôn giáo... Con không hình dung nổi nó sẽ thế nào...

Sư Huệ: Bỏ lo xa đấy thôi. Không có ta cũng chẳng sao đâu. Nó sẽ không phải như thế này nữa, có thể thôi. Nó thế khác, nó vẫn có giá trị riêng của nó.

Ông Kiệm: Phải... Phải, nhưng nó xấu đi nhiều.

Sư Huệ: Bỏ lại bi quan rồi...

Ông Kiệm: Không phải đâu. Con đã sống gần hết cuộc đời, con biết. Gì thì gì, con cũng 60 tuổi rồi, con biết, không có đạo cơ cực lắm. Thầy còn lạ gì đời con, con

đã từng đi ở, đi buôn, đã từng ăn cắp, cướp của, vào tù... Người đời có gì thì con có nấy, tốt cũng có, xấu cũng có... Rốt cuộc con vẫn phải tìm đến nương nhờ cửa Phật.

Sư Huệ: Xét về khía cạnh nào đấy, đạo cũng chỉ là văn hóa thôi. Văn hóa cho toàn bộ đời sống.

Ông Kiệm: Con không biết... Nhưng trước hết là được an lòng... Con đi tìm sự an tâm nơi thầy.

Sư Huệ: Mô Phật! Chính ta cũng không biết ta có an tâm không... Bây giờ là mấy giờ rồi, hả bố?

Ông Kiệm: Bạch thầy! Bây giờ là khoảng 2 giờ sáng!

Sư Huệ: Kìa! Sao bức tượng Phật Thích Ca trên bàn thờ lại rung động thế kia?

Ông Kiệm (dụi mắt): Bạch thầy! Thấy bảo pho tượng nào? Con chẳng thấy gì hết?

Sư Huệ: Đấy! Ngài bước đi kìa! Nam mô A di đà Phật!

Ông Kiệm (đến gần bàn thờ): Đâu? Tượng nào? Tất cả vẫn nguyên vẹn cả? Thấy bảo tượng nào? Tất cả vẫn nguyên vẹn cả? Thấy bảo tượng nào?

Sư Huệ: Đấy! Pho tượng Thích Ca một tay chỉ lên trời, một tay chỉ xuống đất đấy! “*Thiên thượng địa hạ, duy ngã độc tôn.*” Pho tượng ấy đấy!

Ông Kiệm: Thầy nói thế nào ấy chứ? Pho tượng vẫn nguyên một chỗ đấy mà?

Sư Huệ: Bô nhìn xem! Mô Phật! Ngài giáng đây... (*vội vã quỳ lạy. Một ánh hào quang bay lên*) Nam mô A di đà Phật! Nam mô A di đà Phật!

Ông Kiệm (*sững sờ*): Bạch thầy! Thầy nói thế nào chứ? Pho tượng ấy vẫn nguyên vẹn như cũ đây mà! (*đỡ Sư Huệ dậy*) Bạch thầy! Bạch thầy! Thầy không sao chứ?

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật! Không sao! Không sao! Thế là Ngài đã giáng... Ánh sáng đi về phía Đông... (*chỉ tay*) Có phải phía này là đằng chợ Bến không?

Ông Kiệm: Bạch thầy! Con chẳng trông thấy gì... Con chẳng nghe thấy gì... Bạch thầy! Bạch thầy! Thầy có lầm không?

Sư Huệ: Không! Ta không lầm! Có thể bô không nhìn thấy... Ta xin lỗi, có thể vì đẳng cấp tu hành của bô, vì trình độ trí huệ của bô... Bô không nhận ra... Điều ấy không sao... Thế bô vừa rồi có thấy cảm giác gì không?

Ông Kiệm: Dạ có... con thấy hơi ớn lạnh... Thấy sờ sờ...

Sư Huệ: Đấy! Đấy chính là thời khắc ánh quang vụt hiện. Kinh “*Diệu pháp liên hoa*” nói “*Nhân duyên xuất thế*” là thế đấy.

Ông Kiệm: Mô Phật!

Sư Huệ: Bô không tin... Bô không tin chứ gì?

Ông Kiệm: Dạ không... Con tin chứ.

Sư Huệ: Ta thấy có thoáng hoài nghi trong cử chỉ chớp mắt của bồ... Ta dối bồ làm gì? Ta bày đặt ra làm gì... Nhưng không sao... Hoài nghi cũng tốt.

Ông Kiệm: Không... Không... Thầy đừng nói thế. Con nghĩ rất có thể có điều gì đó huyền bí xảy ra mà con không có nhân duyên biết được... Thầy đừng hiểu nhầm con, tội nghiệp.

Sư Huệ: Thôi được... (*chỉ tay*) Có phải đây là hướng Đông, phía chợ Bến không?

Ông Kiệm: Dạ phải...

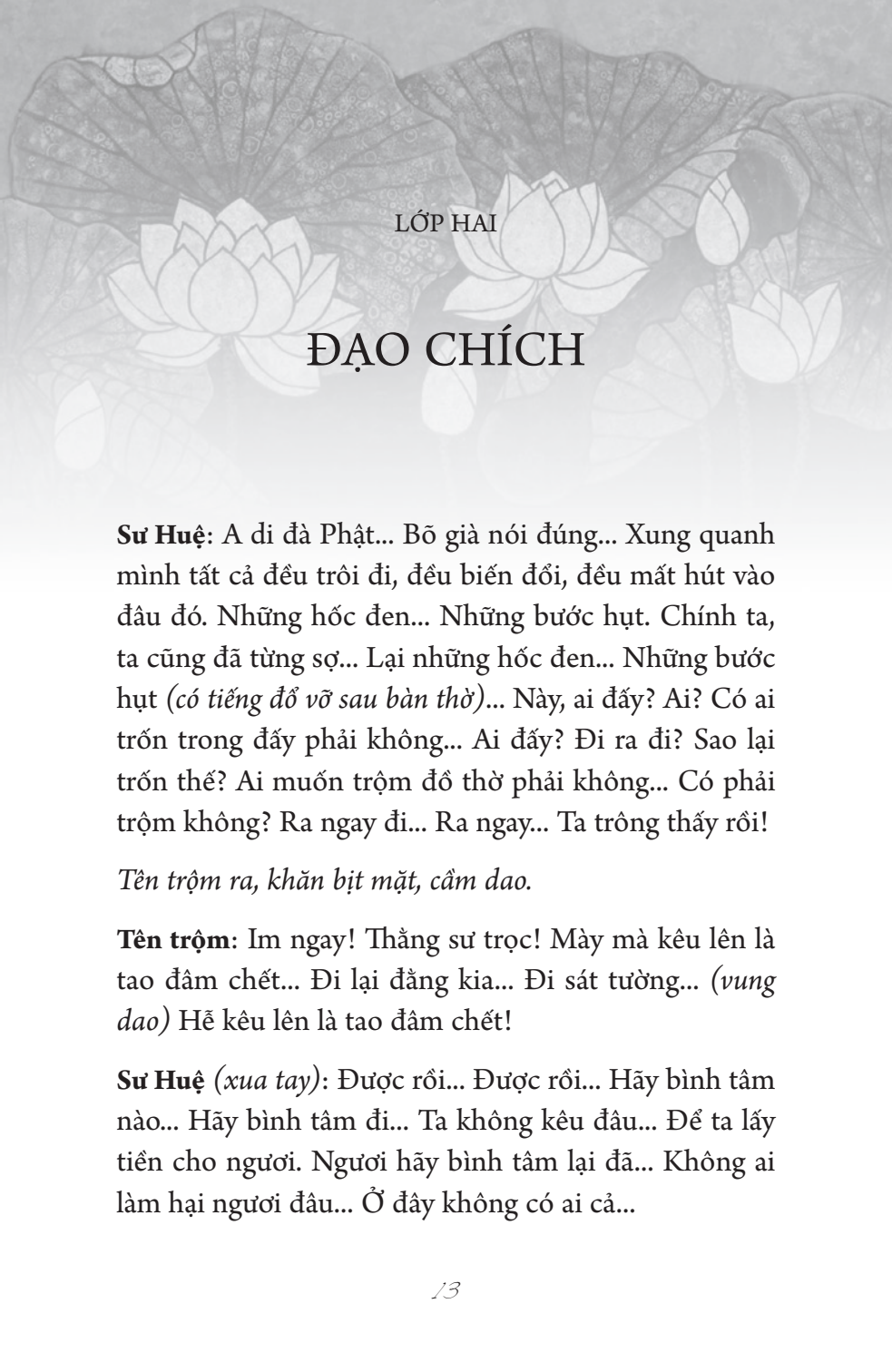
Sư Huệ: Thế này nhé... Bây giờ bồ đi theo hướng này về phía chợ Bến, bồ thử xem có nhà nào mới sinh trẻ con vào khoảng giờ vừa rồi không? Ta muốn biết... Rồi còn ta, còn bồ, ta với bồ thử ngẫm dối theo số phận đứa bé ấy xem.

Ông Kiệm: Dạ... Để con đi ngay.

Sư Huệ: Bồ mặc thêm cái áo vào. Ra ngoài trời lạnh đấy.

Ông Kiệm: Con biết rồi... Thầy khỏi lo cho con...

Ông Kiệm vào.

LỚP HAI

ĐẠO CHÍCH

Sư Huệ: A di đà Phật... Bô già nói đúng... Xung quanh mình tất cả đều trôi đi, đều biến đổi, đều mất hút vào đâu đó. Những hốc đen... Những bước hụt. Chính ta, ta cũng đã từng sợ... Lại những hốc đen... Những bước hụt (*có tiếng đổ vỡ sau bàn thờ*)... Này, ai đấy? Ai? Có ai trốn trong đấy phải không... Ai đấy? Đi ra đi? Sao lại trốn thế? Ai muốn trộm đồ thờ phải không... Có phải trộm không? Ra ngay đi... Ra ngay... Ta trông thấy rồi!

Tên trộm ra, khăn bịt mắt, cầm dao.

Tên trộm: Im ngay! Thằng sư trọc! Mày mà kêu lên là tao đâm chết... Đi lại đằng kia... Đi sát tường... (*vung dao*) Hể kêu lên là tao đâm chết!

Sư Huệ (*xua tay*): Được rồi... Được rồi... Hãy bình tâm nào... Hãy bình tâm đi... Ta không kêu đâu... Để ta lấy tiền cho người. Người hãy bình tâm lại đã... Không ai làm hại người đâu... Ở đây không có ai cả...

Tên trộm: Đi lại gần tường... Kêu lên là tao đâm chết.

Sư Huệ: Bỏ dao xuống... Nam mô A di đà Phật... Ta nợ tiền người, ta không nợ sinh mạng với người... Người đến chỗ bàn kia, ở đấy có cái tráp đen... Có 5 triệu đồng ở trong ấy đấy, người lấy cả đi!

Tên trộm: Mày mà dối tao là tao đâm chết (*lùi đến chỗ bàn, mở tráp ra*)... Đúng! Chỉ có 5 triệu thôi à?

Sư Huệ: Phải! Tất cả tiền của nhà chùa ở đấy, tiền để sửa lại tam quan...

Tên trộm (cười): Cứ để tam quan đấy đã... Để tao vay tạm (*cho tráp vào tay nải*)... Tao sẽ lấy thêm một pho tượng nữa...

Sư Huệ: Hãy lấy pho tượng Thích Ca kia kìa... Pho tượng nhỏ ấy... Pho tượng "*Thiên thượng địa hạ, duy ngã độc tôn*" ấy.

Tên trộm: Không! Tao muốn lấy pho tượng quý, bán được nhiều tiền...

Sư Huệ: Ở đây chỉ có pho tượng ấy là quý, là bán được... lấy tượng khác phải tội đấy.

Tên trộm: Mày lừa tao... (*đến cầm pho tượng Thích Ca lên xem*) Pho tượng này mà quý à?

Sư Huệ: Ta lừa người làm gì... Người mang bán pho tượng ấy cho hàng đồ cổ có thể được 5 triệu đồng mà

không phải tội... Những pho tượng khác không bán được đâu... Không ai dám mua đâu...

Tên trộm: Thôi được! Mà mà lừa tao thì mày phải chết... Tao sẽ trở lại... Mày không lừa tao đấy chứ? Pho tượng này bán được 5 triệu đồng à?

Sư Huệ: Bán được 5 triệu.

Tên trộm: Mày thể đi.

Sư Huệ: Người tu hành không thể.

Tên trộm: Sao mày bảo pho tượng này bán không phải tội. Thế là thế nào?

Sư Huệ: Người không hiểu được đâu.

Tên trộm: Thôi được. Tao sẽ nghe mày (*cho tượng vào tay nải*). Nếu tao không bán được 5 triệu đồng tao sẽ quay lại giết mày.

Sư Huệ: Ta đã nói rồi... Ta nợ tiền người chớ không nợ sinh mạng với người.

Tên trộm (*cắt dao*): Thôi được. Tao cũng không muốn mang tội giết người. Nhưng mày nợ tao bao giờ?

Sư Huệ: Có thể từ kiếp trước... Kiếp trước nữa.

Tên trộm: Cũng hay (*cười*). Thế mày trả hết nợ chưa?

Sư Huệ: Người phải tự biết chứ.

Tên trộm: Mày kỳ thật! (*rót nước uống*) Nước ngon lắm! Mày là sư thế là mày sư ông. Tao vất vả cả đời mà chẳng bao giờ có được lúc ngồi pha một ấm trà thơm tho thế này mà uống.

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật!

Tên trộm: Này! Sao mày không kêu lên? Sao mày lại giúp tao ăn trộm của chùa? Mày không thấy việc tao làm là xấu phải không?

Sư Huệ: Mô Phật! Đừng nghĩ thế nào là xấu là tốt. Đừng nghĩ thế nào là đúng là sai. Không nghĩ thiện không nghĩ ác. Rồi ai cũng hiểu rõ bản lai diện mục của mình.

Tên trộm: Hay thật! Thôi tao đi đây... Mày đừng nghĩ xấu cho tao đấy nhé! Cũng vì hoàn cảnh khốn nạn của tao nên phải đi ăn trộm... nếu tao giàu sang thì rồi có ngày tao sẽ trả lại cho chùa... Mày hãy để tao ra khỏi chùa rồi mới được kêu đấy nhé.

Sư Huệ: Ta không kêu đâu... Người cứ bình tâm mà đi. Không ai làm gì người cả.

Tên trộm: Thôi được... Dù sao tao cũng cảm ơn. Mày là thằng sư trọc mà tao thấy đáng nể đấy... Thôi tao đi đây. Mày chắc pho tượng bán được 5 triệu đồng chứ?

Sư Huệ: Bán được 5 triệu đồng!

Tên trộm: Thế thì tốt... Tao đi đây.

Sư Huệ: Người còn quên cái côn sắt trên bàn thờ kia kìa.

Tên trộm: À còn cái côn... Đúng là quên thật... Mà không nhắc thì hỏng... Tự dưng tao lại quên tang vật (lấy côn). Thôi tao đi nhé.

Tên trộm vào.

Sư Huệ: Thiện tai! Thiện tai! Nam mô A di đà Phật... Không biết trong này có bị đổ vỡ gì không. Ta phải xem xét quanh chùa mới được.

Sư Huệ vào.

LỚP BA

TÌNH YÊU

Một đôi thanh niên người thành phố dìu nhau vào, người nam bị thương ở tay, đeo túi.

Người nam: Ta nghỉ ở đây thôi em ạ... Anh sợ bị trật khớp xương tay... lại còn máu be bét thế này... Anh mệt quá.

Người nữ (*dìu người nam vào ghế*): Anh ngồi xuống đi... Để em tháo túi cho anh...

Người nam: Đau... Đau quá!

Người nữ: Anh chịu khó nhé... Được... Được rồi. Để em băng tay cho anh (*lấy vải*). Chút xíu nữa thôi... Anh sẽ dễ chịu hơn mà... Được rồi... Cần buộc chặt để máu khỏi chảy... Vết thương không nặng đâu... Để sáng ra em đi kiếm thuốc về chữa cho anh.

Người nam: Em tốt quá. Phụng ả... Anh cảm ơn em... Anh đã làm khổ em không biết bao nhiêu...

Phượng: Anh Quân! Anh đừng nói thế... Chúng ta yêu nhau mà...

Quân: Ôi... Tình yêu... Em yêu anh... Em dại dột không biết chừng nào... Đáng ra bây giờ em đang ở trong hoàn cảnh cực kỳ sung sướng... Còn bây giờ chúng ta đang bị săn đuổi.

Phượng: Anh Quân... Sao anh nói thế? Đối với em, chỉ có tình yêu là đáng kể... Em yêu anh, được gần anh, thế là em sung sướng rồi... Anh còn đau không?

Quân: Còn... Nỗi đau cứ như từ đáy lòng đau ra... Không phải là ở cái tay đang trật khớp này... Không phải ở chỗ vết thương này... Em không ân hận vì em đã rời bỏ hoàn cảnh của em để theo anh chứ?

Phượng: Ôi... Anh Quân... Anh tưởng hoàn cảnh của em mà sung sướng à? Em ghê tởm... Em kinh sợ nó... Tất cả là những âm mưu, những tính toán... Những đồng tiền lớn đều rất đáng sợ. Hoàn cảnh của em rất ít nhân tính... Em sẵn sàng từ bỏ để theo anh, theo tiếng gọi tình yêu.

Quân (cảm động): Trời... Em không chê anh nghèo hèn, xấu xí, anh xuất thân hèn mọn phải không?

Phượng: Không! Sao lại chê anh được? Em đã quyết tâm bỏ nhà theo anh... Em quyết dứt tình với cha mẹ để trốn theo anh... Anh phải biết em yêu anh thế nào... Anh bình tĩnh lại đi... Chúng ta sẽ đi thật xa, chúng ta

sẽ có hạnh phúc... Chúng ta sẽ đi về với thiên nhiên...
Chúng ta sẽ tạo lập cuộc sống mới.

Quân: Ôi... Đau... Anh đau quá! Em! Phượng ơi... Em
chẳng biết gì về thiên nhiên cả... Em chẳng biết gì hết.
Thiên nhiên vô tình, vô cảm, ở đây không có lợi gì...

LỚP BỐN

CỨU ĐỘ

Sư Huệ ra.

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật! Các vị thí chủ bình an.

Quân (*nhóm dậy*): Bạch thầy! Chúng con xin phép chào thầy. Chúng con là những kẻ khốn khổ đến nương nhờ thầy.

Sư Huệ: Không sao! Không sao! (*xua tay*) Các vị bình tâm.

Quân: Bạch thầy! Con bị thương, bị trật khớp tay... Con đau quá... chúng con lỡ bước vào chùa, xin thầy cứu độ!

Sư Huệ: Các vị bình tâm! Bình tâm! Để ta xem thử vết thương thể nào...

Phượng: Thưa thầy... Anh ấy bị ngã, bị trật khớp tay...

Sư Huệ: Được rồi! Thí chủ đưa tay ra xem... Khớp vai bị trật, cổ tay bị trật... Thí chủ đứng lên... Ta sẽ phát công cứu giúp.

Phượng dìu Quân đứng lên. Sư Huệ phất tay áo, nghiêm trang, dồn lực phát công, sau đó nắm tay Quân.

Sư Huệ: Thí chủ thử cử động tay xem nào.

Quân (*co tay*): Ô... Hay quá... Con không còn thấy đau nữa... Có thể cử động bình thường... Cảm ơn sư phụ, con xin cảm ơn sư phụ...

Sư Huệ: Không sao... Không phải cảm ơn... Ta thấy các vị thần sắc hoảng loạn, chắc vừa mới gặp tai ương phải không? Các vị vào sau trai phòng nghỉ tạm. Hãy cứ tĩnh dưỡng... Vết thương sẽ khỏi...

Quân: Cảm ơn sư phụ!

Sư Huệ (*nhường lối*): Xin đi lối này!

Phượng xách túi, dìu Quân vào.

Sư Huệ (*đứng lại*): Nam mô A di đà Phật! Xin Phật phù hộ độ trì mọi sự bình an.

LỚP NĂM

CHÚNG SINH

Ông Kiệm ra.

Ông Kiệm: Bạch thầy! Vừa có chuyện gì?

Sư Huệ (*lại bàn uống nước ngồi*): Không có chuyện gì! Bõ đi có chuyện gì không?

Ông Kiệm (*nhìn quanh*): Bạch thầy! Rõ ràng vừa có chuyện gì phải không?

Sư Huệ: Không có chuyện gì! Bõ bình tâm đi... Ra ngoài có chuyện gì không?

Ông Kiệm: Bạch thầy! Con theo lời thầy đi về hướng Đông, phía chợ Bến. Đến chỗ Đống Cao thấy có ánh đèn, lại thấy tiếng khóc trẻ con nên vào đó hỏi dò. Hóa ra có nhà vừa sinh con trai thật, thầy ạ!

Sư Huệ: Hay lắm! Bõ bảo chỗ Đống Cao, có phải là chỗ dê vòng ra phía bờ sông gần đình làng Hạ không?

Ông Kiệm: Dạ phải.

Sư Huệ: Thế cũng phải cách chùa ta đến bốn, năm cây số chứ có ít à?

Ông Kiệm: Dạ, cũng chỉ độ ba cây số thôi. Quảng đê này mới đắp thời thuộc Pháp, người ta phải đắp vòng ra để tránh phạm vào đất đình làng Hạ, hồi ấy làm kè chắn nước cũng chết mất đến mấy người.

Sư Huệ: Đất dữ đấy! Nhưng được cái phong thủy tốt, nước chảy trước mặt, chợ họp sau lưng, gần đình, không xa làng xóm. Ở chỗ ấy có mấy nóc nhà?

Ông Kiệm: Dạ! Cũng khoảng chục nóc nhà. Toàn là dân ở đâu đến ở, chiếm đất đê, người ta vẫn gọi đó là xóm Liễu, trai thì cờ bạc, gái thì đi điểm thập thành...

Sư Huệ: Tiếc thay! Tiếc thay! Thế bỏ có hỏi về cái nhà mới sinh đứa bé trai kia không?

Ông Kiệm: Dạ có... Con có đến hỏi dò người nhà hàng xóm. Gặp đúng ông lão có bệnh mất ngủ. Lão ấy được mình chuyện trò thì quý như vàng, lão ấy nói linh tinh đủ các thứ chuyện, lại còn đọc cả thơ của cụ Phan Sào Nam^(*) cho nghe, cách đây đến gần thế kỷ, toàn duy tân với lại cách mệnh, nghe sốt cả ruột.

Sư Huệ: Thế nhà ấy gia thế thế nào?

.....
* Phan Bội Châu (1867-1940)

Ông Kiệm: Chẳng ra gì... Bạch thầy... Chẳng ra gì cả. Thật là một tổ quỷ. Chủ nhà là một lão già toàn đi ăn trộm, ăn cướp với lại cờ bạc. Người mới đẻ sáng nay là con dâu lão, chồng nghe nói chết trong tù. Cô ta đi buôn bán, có kỳ lên tới tận biên giới Lạng Sơn. Một năm trước nghe nói là lỡ bước ngủ vạ ngủ vạ ở đền ở miếu nào đấy, bị sơn thần ám vào người (con đoán là gặp mấy thằng buôn bán người Trung Quốc) trở nên điên điên dại dại, về nhà có mang, bây giờ đẻ ra đứa bé con này.

Sư Huệ: Cũng kỳ lạ nhỉ! Nhưng đừng vô đoán... Tại sao Phật lại giáng trần vào nơi tối tăm u mê làm vậy... À phải... Phải... Kể cũng tiếc thật... Đứa bé này chắc lớn lên sẽ da đen, tóc rể tre, da khô, mắt sáng... Rồi nó sẽ khuynh đảo thiên hạ cho xem... Cám ơn bố, bố uống nước đi. Chắc bố thất vọng phải không?

Ông Kiệm: Dạ không... Con cũng nghĩ mọi sự vô thường...

Sư Huệ: Đúng thế đấy... Ta hãy quên chuyện này đi. (cười) "*Thiên thượng địa hạ, duy ngã độc tôn.*" Ta là ai? Câu hỏi này hành hạ đến cả Phật tổ, cả đấng Thế Tôn.

Ông Kiệm (nhìn bàn thờ): Chết! Bạch thầy! Pho tượng Phật Thích Ca chỉ thiên chỉ địa đâu rồi?

Sư Huệ: À... bố vừa đi thì có lão ăn trộm mò đến, ta cho lão pho tượng ấy rồi.

Ông Kiệm: Chết thật! Bạch thầy! Không sợ phải tội hay sao?

Sư Huệ: Sao lại phải tội? Lão ấy còn định giết ta. Lão ấy còn lấy hết tiền đi nữa.

Ông Kiệm: Chết thật! Sao thầy không cho lão ấy một trận? Con mà ở đây thì lão ấy chết! Bạch thầy! Sao thầy còn dung lão ấy... Võ công của thầy... Chắc thầy không dụng võ công phải không?

Sư Huệ: Không! Ta không dụng võ công làm gì. Nhưng ta lại vừa phát công để giúp một người. Rồi sẽ rắc rối cho ta nhiều đấy... Khi lấy lòng nhân cư xử thì gặp sự phiền. Điều ấy vẫn thường... Thế gian thật nhiều nghịch lý.

Ông Kiệm: Bạch thầy! Thế hết cả tiền sửa lại tam quan thì làm thế nào? Lại hết cả tiền đi chợ nữa chứ! Rõ khổ! Hôm nay con lại định làm cỗ chay mừng sinh nhật thầy.

Sư Huệ: Có sao đâu... Có sao đâu... Không có thì thôi khỏi làm.

Ông Kiệm: Chết! Trời đã sáng bạch ra rồi. Để con xuống xóm xem có việc gì làm kiếm ít tiền đi chợ... Không có đồng tiền thì không làm được gì cả...

LỚP SÁU

NHÂN TÍNH

Phượng ra.

Phượng (chào ông Kiệm): Cháu chào ông... Ông không phải lo, cháu có tiền đây. Ông đi chợ cho cháu đi với nhé!

Ông Kiệm: Chào cô... Cô là ai? Bạch thầy! Cô ấy là thế nào ạ?

Sư Huệ: Nữ thí chủ này vừa đến tá túc ở đây cùng với một người nam nữa. Ta để họ nghỉ tạm ở sau trai phòng.

Ông Kiệm: Xin lỗi cháu... Lão không biết... Trông cháu có vẻ là người thành phố sang trọng. Sao lại lưu lạc đến đây hả cháu?

Phượng: Cháu đi với người yêu cháu. Cháu bỏ nhà trốn đi với người yêu cháu.

Ông Kiệm: Chết! Sao lại bất hiếu như vậy? Cháu ơi... Trẻ người non dạ...

Sư Huệ: Bô Kiệm! Bô đừng nói thế. Thế Phật tổ không bất hiếu à? Ta và bô không bất hiếu à? Chúng ta có theo sắp xếp của đấng song thân ta đâu.

Ông Kiệm: Chắc cháu phải yêu cậu ấy ghê lắm phải không?

Phượng: Vâng... Cháu yêu anh ấy ngay lần đầu gặp. Anh ấy như người điên vậy. Vừa buồn cười, vừa vụng về, mà lại rất súc vật nữa... Vừa giống chó, vừa giống dê, lại vừa giống khỉ... Thế mà cháu lại mê mới chết chứ! Cháu có thể sai khiến anh ấy đủ thứ... Tình yêu rất là lạ lùng ông ạ...

Ông Kiệm: Thầy... Bạch thầy! Thế là thế nào?

Sư Huệ: Mô Phật!

Phượng: Cháu rất yêu những trò cảm thú của anh ấy. Anh ấy ngộ nguậy, rên rầm, rú rít. Anh ấy làm nhà làm nhảm. Anh ấy tặng cháu các đồ kỷ niệm rẻ tiền, vừa hèn hạ, vừa lỗ bịch. Anh ấy sống dở chết dở, không hề biết được sớm trưa chiều tối. Anh ấy quẩn quanh bên cháu, nào thở dài, nào uất ức, nào thề thốt... Cháu rất yêu những trò ngộ nghĩnh như thế.

Ông Kiệm: Thầy... Bạch thầy! Thế là thế nào?

Phượng: Ông ạ! Yêu nhau thú vô cùng. Cháu chỉ cần nhấm nháy, làm các cử chỉ gọi tình một chút là khiến anh ấy ngộp thở, anh ấy quên hết mọi sự trên đời. Còn

danh, tiền bạc, nghĩa vụ, đạo đức... Tất cả lúc ấy trở thành thứ vứt đi cả. Anh ấy chẳng sợ gì hết, bất chấp hết... Vui không thể tả...

Ông Kiệm: Các cháu sống với nhau à?

Phượng: Vâng... Công việc của cháu là nhen lửa... cháu sẽ nấu thép.

Ông Kiệm: Cháu không sợ ư?

Phượng: Cháu không sợ. Cháu bảo gì anh ấy đều nghe. Anh ấy có thể giết người vì cháu, cướp nhà băng, lập hội kín, trở thành thi sĩ, thậm chí trở thành tổng thống, nghĩa là cháu có thể xui khiến đủ thứ.

Ông Kiệm: Thấy! Bạch thầy! Thế là thế nào?

Sư Huệ: Không có gì. Nam mô A di đà Phật! Dục tính là nhân tính.

Phượng: Ông ơi, cháu không làm hại ai đâu. Cháu xinh đẹp, người ta mê cháu. Thế không phải là tội chứ?

Ông Kiệm: Ủ... ừ... Không phải tội... Bạch thầy! Không phải tội phải không?

Sư Huệ: Mô Phật!

Phượng: Cháu thế là cháu sẽ làm cho anh ấy phá băng cái lớp vỏ bọc, cái lớp áo giáp mà gia đình, nhà trường, xã hội quần xung quanh người anh ấy. Cháu sẽ thổi lửa để biến anh ấy thành một khối thép sắc bén, nhạy cảm,

sẽ biến anh ấy thành một anh hùng. Anh ấy sẽ đánh nhau với mọi người, gây chiến tranh, cướp giết của cải, ký các hòa ước, lập các tòa báo lá cải và đài phát thanh vu khống, in bạc giả và xây dựng mạng lưới chỉ điểm... Ông ơi, ông bảo kế hoạch của cháu có được không?

Ông Kiệm: Được... được... Bạch thầy! Như thế được không?

Sư Huệ: Mô Phật!

Phượng: Cháu sẽ bắt anh ấy sáng tạo. Anh ấy sẽ xây dựng những ngôi nhà kỳ quái, buôn bán ma túy, mở các sòng bạc, hội chợ, sẽ lập ra các trường đào tạo bọn hê, bọn luật sư và bọn viết văn trẻ. Thịnh thoảng anh ấy sẽ nổ bom khủng bố ở những nơi công cộng... Nhân danh tình yêu, cháu sẽ làm cho sự nghiệp cuộc đời anh ấy cực kỳ vĩ đại.

Ông Kiệm: Cô bé ghê thật... Nhưng cháu ạ, cháu xem lại đi. Lão thấy đấy như là tham vọng chứ đâu phải là tình yêu... Bạch thầy! Đấy là tham vọng phải không?

Phượng: Là gì cũng được, cháu không cần biết. Nhưng cháu sẽ không yêu những pho tượng đâu, cháu là *“duy ngã độc tôn”*, cháu rất sợ sự bất biến... Cháu muốn những chuyển động vĩ đại, những bùng nổ, những cảm xúc mạnh mẽ.

Ông Kiệm: Đấy là vì cháu còn trẻ... Lão thì ngược lại...

Phượng: Ông ạ, từng phân vuông trên da thịt cháu đòi nhân lên thành ức, thành triệu. Cháu muốn nơi nào cũng có dấu vết của cháu, cũng có biểu tượng của cháu... Đây là một bông hoa bé xíu, hình trái tim, hồng như môi người, có một mũi tên xuyên qua... Ông có hiểu không?

Ông Kiệm: Lão, lão... không hiểu được.

Sư Huệ: Ta hiểu.

Phượng: Ôi... Nếu thế thì cháu cảm ơn, cháu rất cảm ơn... Ông ơi, chúng ta đi chợ đi. Cháu sẽ mua thức ăn, mua cả thuốc chữa vết thương cho người yêu cháu.

Ông Kiệm: Bạch thầy... Con xuống chợ có được không? Con xuống chợ nhé!

Sư Huệ:Ừ... cứ tùy tiện...

Phượng và ông Kiệm vào.

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật! Trong thế giới Ta Bà này, ai có đủ lực lượng thông tay vào chợ? Bô Kiệm, bô có đủ lực lượng thông tay vào chợ không? Còn ta, ta có đủ lực lượng thông tay vào chợ không? Ta là ai? Câu hỏi này không trừ ai cả... Nam mô A di đà Phật!

Giống hữu tình vốn động

Động là ảo đó mà

Tìm trong ảo cứu cánh

Bao giờ sen nở hoa?

Nào... Nào... hãy bình tâm lại đi... Bình tâm lại đi... (*có tiếng đập cửa dữ dội và tiếng gọi mở cửa gay gắt*). Ai đấy? Khoan khoan... Để ta mở cửa.

LỚP BẢY

THẾ QUYỀN

Sư Huệ mở cửa. Một toán bốn, năm người ủa vào, trong đó có một ông bề vạ và một đại diện chính quyền sở tại.

Viên đại diện: Chào nhà chùa! Nhà chùa có khỏe không? Người nhà nước đến làm việc đây!

Sư Huệ: Cám ơn ngài hỏi thăm... Bản đạo vẫn thường...

Viên đại diện (suồng sã): Thường là thế nào? Thế nào là thường? Đạo này ngài béo ra đấy...

Sư Huệ: Mô Phật! Sáng ra các ngài đến chùa hẳn có việc gì?

Viên đại diện: Có việc chứ! Thế ngài không mời chúng tôi ngồi, không mời chúng tôi uống nước à?

Sư Huệ: Dạ... Mời các ngài ngồi... Mời các ngài xơi nước.

Viên đại diện và ông bề vạ ngồi ghế.

Viên đại diện: Giới thiệu với nhà chùa đây là ông Nhân (*chỉ ông đáng bề vạ*). Ông Nhân ở trên thành phố. Hôm nay chúng tôi có việc... Thế nhà chùa có biết nhà chùa có tội gì không?

Sư Huệ: Mô Phật! Chúng tôi có sơ suất gì, xin ngài cứ dạy.

Viên đại diện: Tôi thấy nhà chùa tự do quá đấy! Người qua người lại phức tạp... của cải còn mất không hay... Đất của vua, nhà chùa ở trên đất vua phải có luật lệ nhà chùa...

Sư Huệ: Mô Phật! Nhà chùa lo việc đạo không siêng năng sao?

Viên đại diện: Ai cho ngài lo việc đạo! Thế chúng tôi không lo việc đạo à? Chúng tôi không siêng năng à? Tại sao ngài tách việc đời, việc đạo ra thế. Ngài muốn sinh sự gì?

Sư Huệ: Mô Phật! Xin ngài bình tâm.

Viên đại diện: Tôi việc gì mà phải bình tâm? Tôi lúc nào chẳng bình tâm? Bây giờ xin ngài đưa chìa khóa tất cả các phòng ốc trong chùa ra đây. Ngài hãy dẫn chúng tôi xem xét tất cả các phòng ốc ở trong chùa này!

Sư Huệ: Mô Phật! Thế là thế nào?

Viên đại diện: Thế nào thì đợi chúng tôi đi xem xét chùa

xong sẽ biết. Nào! Ngài đưa tất cả các chìa khóa phòng ốc trong chùa ra đây cho tôi.

Sư Huệ: Nhà chùa không khóa tất cả các cửa. Các ngài cứ tùy tiện, muốn xem xét gì cứ việc.

Viên đại diện: Được rồi... Ông Nhân! Mời ông cứ ngồi ở đây. Ông cứ ngồi đây để mặc chúng tôi. *(nói với người đi theo)* Bây giờ anh em theo tôi. Ta sẽ chia ra ba mũi... Không được bỏ sót chỗ nào đấy nhé! Không được sơ suất chỗ nào đấy nhé!

Viên đại diện và những người đi theo vào. Sư Huệ định đi theo nhưng ông Nhân ngăn lại.

LỚP TÁM

CHẤP PHÁP

Ông Nhân: Hòa thượng! Cứ để mặc họ.

Sư Huệ: Mô Phật!

Ông Nhân: Hòa thượng! Cứ yên tâm đi. Không có gì đâu. Họ làm theo ý muốn của ta. Họ hăng hái quá nên phiền hòa thượng. Bảo hoàng hơn vua là như thế đấy!

Sư Huệ: Mô Phật! Bần đạo giúp gì được khách?

Ông Nhân: Hòa thượng! Mặt trời mọc ở đâu vậy?

Sư Huệ: Mô Phật! Khách muốn tham vấn công án Thiên chăng?

Ông Nhân: Không, ta muốn xác định vị trí của ta, của hòa thượng.

Sư Huệ: Mô Phật! Khi mở miệng là đã sai rồi. Còn Phật vô ngôn.

Ông Nhân: Hòa thượng ở chùa này cơ mà? Vị trí của hòa thượng là ở chùa này cơ mà?

Sư Huệ: Thưa, mặt trời mọc ở bên trong...

Ông Nhân (cười): Ta là người đời, ta sống trong đời. Ta phải hiểu rằng mặt trời mọc ở nơi quyền lực ngự trị: ở bạo lực, ở cửa cải và ở trí tuệ.

Sư Huệ: Thưa, mặt trời mọc ở bên trong...

Ông Nhân: Hòa thượng! Đây đang là thời mạt pháp.

Sư Huệ: Mô Phật. Thôi cứ tùy tâm. Đến giờ đọc kinh, bản đạo xin phép cáo lui. Khách cứ tùy tiện, xin cứ tùy tiện ở trong việc đời.

Ông Nhân (cười): Không đi được! Ta nhớ Bồ Đề Đạt Ma hỏi người tụng kinh Niết Bàn: “Tụng làm chi?” Người kia nói: “Đưa kinh cho ta, ta phải đốt nó, ăn bánh vẽ làm sao mà ăn.” Có chuyện ấy không?

Sư Huệ: Có chuyện ấy thực.

Ông Nhân (cười): Bây giờ hòa thượng đọc kinh là ta đốt kinh đi đấy. Ăn bánh vẽ làm sao mà ăn?

Sư Huệ: Thưa khách là ai vậy? Sao kêu ngạo vậy?

Ông Nhân: Là ai ư? “*Thiên thượng địa hạ, duy ngã độc tôn!*” Đã nhận ra chưa?

Sư Huệ: Mô Phật!

Ông Nhân: Nói xong câu ấy, đáng lẽ người phải quỳ xuống. Bởi vì nhiều người đã quỳ xuống trước ta.

Sư Huệ: Ai vậy?

Ông Nhân: Những kẻ yếu. Những kẻ yếu và những kẻ yếu.

Sư Huệ: Việc thiết lập hệ thống phải chăng là sự thiếu ngay thẳng thanh liêm?

Ông Nhân: Hòa thượng... Câu ấy người phải hỏi Phật, sao người hỏi ta?

Sư Huệ: Khách tìm ai vậy?

Ông Nhân: Ta tìm con ta, kẻ thù của ta.

Sư Huệ: Khốn khổ! Cớ gì mà chạy vào cửa Phật?

Ông Nhân: Đây là dục vọng chạy trốn, dục vọng được tinh thần hóa, bọn trẻ gọi nó là tình yêu. Con gái ta bị kẻ có tham vọng quyến rũ. Kẻ có tham vọng là kẻ tiện dân, những kẻ ở đẳng cấp thấp kém (buồn thay, chỉ có những kẻ tiện dân, những kẻ ở đẳng cấp thấp kém mới có tham vọng, mới dám tham vọng). Ta không đời nào để cho đám hạ lưu làm một cuộc cách mạng dân chủ bằng con đường dễ chịu như thế. Ta phải tiêu diệt nó... Tất cả những kẻ đang yêu đều cực kỳ nguy hiểm.

Sư Huệ: Mô Phật! Thế còn tự do?

Ông Nhân: Sao lại tự do?

Sư Huệ: Mô Phật! Khách đang nói với ai vậy?

Ông Nhân: Hòa thượng! Người là ai vậy? Sao lại hỏi ta điều ấy?

Sư Huệ: *“Thiên thượng địa hạ, duy ngã độc tôn.”*

Ông Nhân: Ta thấy người nói câu ấy với niềm hăng hái sâu thẳm (*cười*). Cũng may đức tin ấy vô hại, chưa có hại với ta. Hòa thượng! Người nói câu ấy thật khó nhọc! Ta mỉm cười thỏa hiệp không phải vì ta thương hại người, cũng không phải vì ta tôn trọng người. Ta mỉm cười thỏa hiệp chính vì ta căm ghét tôn giáo!

Sư Huệ: Mô Phật!

Ông Nhân: Ta mỉm cười thỏa hiệp vì tôn giáo tồn tại ở một cực khác có lợi cho sự tồn tại của ta. Nó khiến ta thận trọng hơn, tỉnh thức hơn, sắc bén hơn... Hòa thượng! Người có nghe thấy tiếng rên xiết, tiếng kêu la đó không? (*tiếng rên la, kêu cứu đau đớn của Quân, tiếng đánh đập dữ dội vào sân khấu*).

Sư Huệ: Mô Phật! Tại sao lại thế?

Ông Nhân: Hòa thượng! Người phải chia sẻ niềm hân hoan của ta mới phải, điều ấy hợp với tôn chỉ của giáo phái mà người theo đuổi. Đây là dự vọng bị hành hạ, bị tiêu diệt.

Sư Huệ: Mô Phật. Thế còn quả báo?

Ông Nhân: Chợ chiều đường xa... Đừng có hỏi ta.

Tiếng kêu đau đớn của Quân.

Ông Nhân: Đây! Những tiếng kêu ấy là những bài học về bốn phận. Hãy biết tự do ở trong bốn phận của mình và chớ có đi quá bốn phận của mình. Chỉ có ta, ta mới có quyền tự do ở trên bốn phận của mọi người.

Tiếng kêu đau đớn của Quân.

Sư Huệ: Mô Phật! Sao lại biến chùa thành nơi hành hạ con người?

Ông Nhân: Tôn giáo chẳng phải là địa ngục sao? Chùa chiến chẳng phải là nơi hành xác con người sao?

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật! Công lý của lương tâm đâu rồi?

LỚP CHÍN

PHỤ TỬ

Phượng ra.

Phượng: Cha!

Ông Nhân: Con!

Phượng: Cha đừng tay lại!

Ông Nhân: Muộn rồi! Muộn lắm rồi!

Tiếng kêu cuối cùng của Quân.

Viên đại diện và những người đi theo ra.

Viên đại diện (phủ tay): Thưa ông Nhân, mọi việc xong rồi!

Sư Huệ: Mô Phật!

Viên đại diện: Hòa thượng! Trong chùa có giặc. Sao lại tự tiện chứa giặc trong chùa?

Phượng (*túm ngực viên đại diện*): Các người làm gì anh ấy? Ta hỏi các người! Các người làm gì anh ấy?

Ông Nhân: Con! Hãy buông họ ra... Họ chỉ thi hành công lý.

Phượng: Công lý! Công lý của ai! Trời hỡi trời! Các người đã giết anh ấy!

Ông Nhân: Phượng! Con hãy im đi!

Phượng: Không! Các người đã giết anh ấy! Quân giết người! Ta ghê tởm các người! Căm ghét các người! Đồ quỷ dữ! Đồ vô lương tâm! Các người đã chà đạp, giày xéo lên trên tình cảm con người!

Ông Nhân: Con! Tỉnh thức lại đi! Tỉnh thức lại đi!

Phượng: Các người không có lương tâm! Các người không cho anh ấy quyền sống, quyền được tham vọng, quyền được yêu thương... Các người săn đuổi anh ấy đến cùng... Các người tiêu diệt anh ấy! (*túm ngực viên đại diện*) Hãy trả anh ấy cho ta! Hãy trả anh ấy cho ta!

Ông Nhân: Con! Tỉnh thức lại đi! Hắn ở một thế giới khác, một đẳng cấp khác.

Phượng: Tôi căm ghét thế giới của ông, của đẳng cấp ông! Ở đấy không có tình người, ở đấy chỉ có bản năng suy đồi, chỉ có những con quỷ ác. Các người đã giết tình yêu con người!

Ông Nhân: Con! Con nhầm rồi. Ta không giết người, không giết tình yêu... ta chỉ giết giặc.

Phượng: Ông hãy rút đi! Giữa tôi và ông giờ là kẻ thù, ông hãy rút đi con đường của ông!

Ông Nhân: Con!

Phượng: Rút đi! Các người rút đi! Đồ giết người! Quân đao phủ! Rút hết đi! Rút hết cả đi!

Ném viên đại diện và những người đi theo.

Ông Nhân: Con! Giọt máu của cha!

Phượng (*hung hãn*): Không! Giữa tôi và ông giờ là cừu hận. Tôi kinh tởm dòng máu của ông... Tôi phải rửa sạch được dòng máu ấy bằng con đường riêng của mình. Rút đi! Rút đi! Tất cả rút đi! (*ném*) Rút tất cả đi! Đồ giết người! Đồ giết người! Đồ rắn độc!

*Ông Nhân, viên đại diện và những người đi theo chạy ra.
Phượng gục xuống nức nở.*

Sư Huệ (*dịu dàng*): Thí chủ!

Phượng: Thầy! Thầy cứu con... (*nức nở*). Người ta đã giết anh ấy! Con đã giết anh ấy. Tình yêu của con đã giết anh ấy.

Sư Huệ: Mô Phật!

Phượng (*nín lấy Sư Huệ*): Thầy! Tại sao con người lại

thế? Tại sao không được quyền lựa chọn tình yêu? Tại sao tình yêu chứa chất hiểm họa giết người? Tại sao họ lại giết người? Thầy cứu con! Thầy hãy cứu con...

Sư Huệ: Thí chủ... Hãy bình tâm đi... Bình tâm để mà xét đoán... Không có việc gì là trái tự nhiên... Thí chủ hãy đi nghỉ đi, hãy bình tâm đi... Để ta đưa vào trong chùa nghỉ tạm (*điu Phượng vào*).

LỚP MƯỜI

NHÂN QUẢ

Ông Kiệm và một ông lão bế đứa con nhỏ vào, đeo tay nải.

Ông Kiệm: Nào! Ông hãy ngồi đây... để tôi bấm với hòa thượng...

Ông lão: Vâng! Xin ông nói giúp...

Ông Kiệm: Tôi đã nói rồi. Việc đó rất khó đấy. Nhà chùa đâu phải là trại tế bần, có thể cứu mang được hết mọi người?

Ông lão: Tình cảnh của tôi thật là tuyệt vọng... Ông cứ nói giúp cho tôi.

Ông Kiệm: Chùa này chỉ chứa được có hai người! Ông đưa cháu bé mới sinh lên chùa, làm sao nhà chùa có thể lo liệu được... Tôi sợ việc này rất khó.

Ông lão: Ông cứ bấm giúp... Nhưng mà thật tình tôi tuyệt vọng rồi. Tôi hết đường rồi.

Sư Huệ ra.

Ông Kiệm: Bạch thầy!

Ông lão: Tôi xin chào thầy! Xin thầy cứu độ!

Sư Huệ: Có việc gì thế?

Ông Kiệm: Bạch thầy! Đây là ông Lương ở dưới chợ Bến, xóm Đồng Cao...

Ông lão: Thưa thầy... Tôi đến xin thầy mở lượng từ bi... Ông Kiệm! Ông lấy các thứ trong tay nải ra giúp tôi đi. Đây! Lấy cái pho tượng Thích Ca chỉ thiên chỉ địa với cả gói tiền trong ấy...

Sư Huệ: Mô Phật! Thế ra ông là...

Ông lão: Thưa thầy... Tôi là Lương... Tôi chính là tên trộm hồi đêm đến chùa... Thưa thầy, tôi biết thế nào Phật cũng giáng tội... Tôi đến xin thầy cứu độ... Tôi xin quy y cửa Phật...

Sư Huệ: Mô Phật!

Ông Lương: Thưa thầy... Tôi đã biết tội rồi... Tôi ân hận lắm. Bây giờ nhà tôi chỉ còn mỗi hai ông cháu. Thằng bé này mới sinh sáng nay. Vừa mới đẻ xong thì mẹ nó chết... Tôi đã đến tuổi gần đất xa trời, tôi không muốn đứa cháu trai mồ côi trở thành cháu thẳng ăn trộm... Lạy thầy cứu độ... Chúng tôi đến nương nhờ thầy!

Sư Huệ: Mô Phật!

Ông Kiệm: Bạch thầy! (đưa pho tượng Phật Thích Ca ra) Đúng là pho tượng “*thiên thượng địa hạ, duy ngã độc tôn*” của chùa đây rồi... Ông Lương! Ông biết trả lại chùa thế là tốt lắm... Thế nhưng làm sao hai ông cháu ở chùa này được? Bạch thầy! Ông cháu ông Lương làm sao ở chùa này được?

Ông Lương: Thưa thầy, thưa ông... Quả thật tôi hết cách rồi. Tôi hơn 60 tuổi rồi, đời tôi thật chẳng ra gì, chẳng còn ai là người thân. Thằng bé này ở với tôi chẳng có tương lai gì hết. Nó phải được ăn, được mặc, được sống... Không ai đi giúp cháu thằng ăn trộm. Tôi đến nương nhờ cửa Phật không phải vì tôi mà vì thằng bé. Tôi còn sống được bao ngày nữa đâu? Nhưng còn thằng bé, nó còn có cả cuộc đời. Nó cần có một người mẹ, cần được bú mớm, cần được nuôi dạy, học hành.

Ông Kiệm: Ông Lương! Ông nghĩ lại đi, ông cần phải hiểu nhà chùa. Nhà chùa phải tự nuôi mình, nhiều khi bữa đói bữa no. Chúng ta chịu được, thế còn đứa bé? Chúng ta còn tri túc được, đứa bé tri túc làm sao?

Ông Lương: Thưa thầy, thưa ông... Đến bước đường này là bước đường cùng. Nếu như đứa bé còn mẹ thì nói làm gì? Bây giờ tôi biết làm sao với nó? Đời tôi tội lỗi không nói làm gì. Nhưng còn đứa bé, hỏi nó có tội lỗi gì?

Ông Kiệm: Bạch thầy! Ta tính sao đây...

Sư Huệ: Cứ bình tâm đi... Rồi hoa sen nở... (*đọc thần chú*)...

*Tất cả im lặng, sân khấu tắt đèn, ánh quang vụt chiếu.
Phượng ra trong im lặng.*

Phượng: Tôi nghe thấy hết rồi. Hãy đưa đứa bé cho tôi!
Hãy đưa nó đây! Tôi sẽ nhận nó làm con, tôi sẽ dạy nó
nên người...

Ông Lương (*quỳ lạy*): Lạy Bồ Tát! Lạy Bồ Tát! Hai ông
cháu tôi cần rơm cần cỏ lạy người... Xin lạy Bồ Tát hiển
linh... Xin lạy Bồ Tát hiển linh.

Ông Kiệm: Con gái! Con nhận đứa bé này sao? Con
nhận đứa bé này sao?

Phượng: Bây giờ tôi là góa phụ, tôi không còn ai thân
thích. Tôi đã dứt tình với cha mẹ tôi, người yêu tôi đã
mất... Đứa bé này sẽ là ruột thịt với tôi. Tôi sẽ nuôi dạy
cho nó nên người.

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật! Phật pháp thân thông,
từ bi hỉ xả...

Phượng (*đón đứa bé*): Con! Đây là con tôi, con tôi...

Sư Huệ, Ông Kiệm: Nam mô A di đà Phật!

Ông Lương: Lạy Bồ Tát! Lạy Bồ Tát!

Phượng: Con tôi! Tôi sẽ nuôi dạy con tôi nên người!
Đây là ruột thịt của tôi! Đây là máu thịt của tôi! Đây
là tình yêu hạnh phúc của tôi! Đây là hy vọng của tôi!

Sư Huệ, Ông Kiệm: Nam mô A di đà Phật!

Phượng: Con tôi! Tôi sẽ nuôi dạy cho nó nên người. Phải. Nó sẽ thành thi sĩ! Thành anh hùng! Thành bác học! Nó sẽ tiến hành các âm mưu, sẽ nổi loạn, sẽ tiêu diệt... Nó sẽ thành tặc, sẽ ngạo nghễ, sẽ tự do. Nó sẽ đau khổ và hạnh phúc! Nó sẽ gian trá và rộng lượng! Sẽ yêu thương và căm thù! Sẽ hủy diệt và xây dựng... Nó sẽ đứng giữa trời và đất, nó phải được quyền yêu ghét, quyền chọn lựa, quyền được định đoạt giữa sinh và tử, quyền được nhảy múa trên cả vinh quang cũng như điểm nhục...

Sư Huệ: Mô Phật!

Phượng: Tôi sẽ đi khỏi nơi này. Con tôi phải được nuôi dạy ở giữa cuộc đời...

Ông Kiệm (*quỳ xuống*): Con gái! Nếu con không chê lão già này, xin con hãy nhận ở đây tình cảm nô bộc của lão. Lão nguyện xin đi hầu hạ... Lão xin làm người đầy tớ, làm một con chó giữ nhà cho con... Con gái, con hãy cho lão san sẻ đôi chút cực nhọc giúp con, được thế, những năm tháng cuối cùng của cuộc đời lão may ra mát mẻ phần nào.

Phượng: Cám ơn lão... Nếu lão muốn đi với tôi thì chuẩn bị đi, ta phải lên đường kéo muện.

Ông Kiệm: Bạch thầy! Con phải đi đây... Con ở với thầy, biết được đạo lý làm người... Đã đến lúc “*nhân duyên xuất thế*”. Xin thầy ở lại, đã có ông Lương ở đây thay con hầu thầy.

Ông Lương: Phải! Ông Kiệm ạ, ông cứ đi đi, tôi sẽ ở lại làm tròn mọi việc... Ông cứ an lòng... (*lấy tay nải trao cho ông Kiệm*).

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật! Bỏ Kiệm. Nhân duyên xuất thế, xin cứ tùy tâm.

Ông Kiệm: Bạch thầy (*quỳ xuống*). Xin thầy nhận cho một lạy của bố già này... Hôm nay là ngày 29 tháng 4 nhân duyên của lão ở chùa đến đây là hết, lão phải đi đây.

Sư Huệ: Bỏ Kiệm! Bỏ Kiệm... Xin đừng quyến luyến... Hãy đi đi. Chân cứng đá mềm. Bây giờ bố sẽ không còn thấy cảm giác hẫng hụt nữa đâu.

Ông Kiệm: Ông Lương... Ông hãy thay tôi hầu hạ sư phụ tận tình...

Ông Lương: Ông cứ yên tâm... Tôi sẽ ở lại hầu Phật thay ông... Ông cầm lấy cái túi này, trong ấy có 5 triệu đồng... Cầm cả cái còn này nữa, còn khi dùng đến.

Ông Kiệm: Thôi, tôi đi đây... Con chào sư phụ con đi. Nào con gái, chúng ta lên đường.

Phượng: Chúng ta đi thôi. Tôi muốn đến được chỗ mới trước khi chiều xuống.

Sư Huệ: Mô Phật! Bỏ Lương, bỏ tiễn mọi người ra chùa giúp ta.

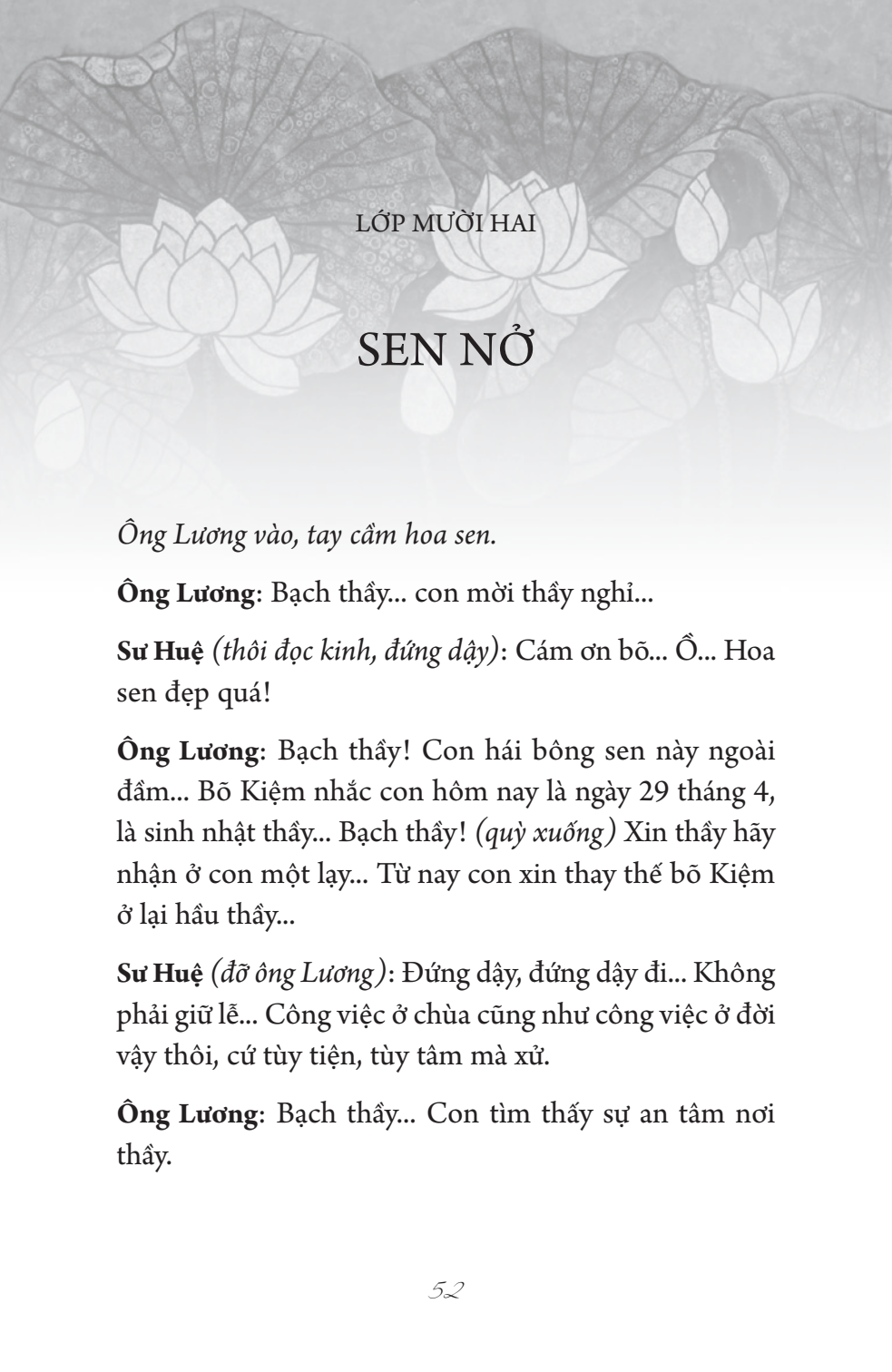
Phượng, ông Kiệm, ông Lương ra.

LỚP MƯỜI MỘT

DIỆU PHÁP LIÊN HOA

Sư Huệ thấp hương, đọc kinh “Diệu Pháp liên hoa”.

LỚP MƯỜI HAI

SEN NỞ

Ông Lương vào, tay cầm hoa sen.

Ông Lương: Bạch thầy... con mời thầy nghỉ...

Sư Huệ (*thời đọc kinh, đứng dậy*): Cám ơn bổ... Ồ... Hoa sen đẹp quá!

Ông Lương: Bạch thầy! Con hái bông sen này ngoài đầm... Bổ Kiệm nhắc con hôm nay là ngày 29 tháng 4, là sinh nhật thầy... Bạch thầy! (*quỳ xuống*) Xin thầy hãy nhận ở con một lạy... Từ nay con xin thay thế bổ Kiệm ở lại hầu thầy...

Sư Huệ (*đỡ ông Lương*): Đứng dậy, đứng dậy đi... Không phải giữ lễ... Công việc ở chùa cũng như công việc ở đời vậy thôi, cứ tùy tiện, tùy tâm mà xử.

Ông Lương: Bạch thầy... Con tìm thấy sự an tâm nơi thầy.

Sư Huệ: Nam mô A di đà Phật... Đừng trông chờ gì ở ta, đừng trông chờ gì ở Phật, hãy tìm sự an tâm chính nơi lòng mình... Mặt trời mọc ở bên trong là thế... Ngọc nở trong sen...

Ông Lương: Bạch thầy... Cũng đã khuya rồi... Sắp nửa đêm rồi... Xin mời thầy nghỉ?

Sư Huệ: Ủ... Bỏ cũng vào chuẩn bị chỗ nghỉ đi... Có cái màn và cái chăn mới ở trong hòm gỗ, lấy ra mà dùng.

Ông Lương: Bạch thầy! Con cảm ơn thầy... (ngạc nhiên) Bạch thầy! Trời nhiều sao quá... Ở chỗ góc trời phía nam có một ngôi sao sáng rực... Bạch thầy! Đấy là sao gì?

Sư Huệ: Ô! Đấy là sao Vị^(*) đấy mà. Sao ấy cũng chủ tốt lành, ngày mai cũng là ngày tốt... Ngày mai sẽ có mưa đấy bố ạ.

Ông Lương: Mưa thì rất tốt... Bạch thầy! Con xin phép thầy (vào).

Sư Huệ (cầm lấy bông sen ngắm nghía): Hôm nay là ngày 29 tháng 4. Hôm nay có hoa sen nở. Nam mô A di đà Phật! Nam mô A di đà Phật!

Ánh sáng sân khấu thu vào nơi Sư Huệ đứng. Tiếng đọc kệ ở ngoài vọng vào:

.....
* Cũng là một trong “Nhị thập bát tú”, kế tiếp sao Lâu.

“Ngày 29 tháng 4 có hoa sen nở
Hoa nở như lẽ vô thường
Kìa dòng nước kia trôi ra biển
Cuồn cuộn sóng dâng trào
Sao nước không quay lại?
Mà dòng đời không quay lại?
Mới sáng đã thoát chiều
Thôi cứ vui buồn với bông sen này
Chợt nghĩ sao người phải ngắt,
giết những vật hiển tế?
Màu trắng mịn mà trên cánh hoa này
bao giờ chuyển sang màu khác?
Mùi thơm nơi nhụy hoa này bao giờ
chuyển sang mùi khác?
Thương cho sợi tơ lòng nơi cuống hoa
Cái sợi thiên tơ này, mỏng manh vô cùng
Thế mà đứt ra không được
Giữ lại không được
Úm mani bát mê hồng
Chớ bám theo lời, theo chữ
Nghe trong lòng vọng tiếng chuông...”

Ở ngoài vọng lại tiếng chuông chùa ngân nga. Màn hạ.

1994

Còn lại tình yêu

Tựa

“Còn lại tình yêu” được viết vào tháng 6 năm 1988, lần đầu tiên được công bố trên Tạp chí Sông Hương, sau này được in lại trong “Tuyển tập kịch Nguyễn Huy Thiệp” do Nhà xuất bản Trẻ và Công ty văn hóa Phương Nam phối hợp xuất bản vào năm 2003. Trải qua 20 năm (1988-2008) tác giả đã phải sửa đi sửa lại tới 6 lần vở kịch này theo đề nghị của nhiều đạo diễn khác nhau nhưng rốt cuộc vẫn chưa có dịp nào được dàn dựng trên sân khấu.

Mỗi tác phẩm đều có số phận riêng của nó. Có lẽ đây cũng là một tác phẩm có số phận khác thường. Vở kịch không ngừng ám ảnh tác giả. Đây là lần chỉnh sửa gần nhất (lần thứ 7) cho hợp với những chuyển biến ở trong xã hội hiện tại. Tất cả rồi sẽ qua đi, chỉ có tình yêu còn lại. Đây cũng là thông điệp mà tác giả muốn chuyển tới các bạn đọc có lòng say mê đối với sân khấu kịch nước nhà.

NHÂN VẬT

- Nguyễn Thái Học
- Lê Thị Minh
- Đào Xuân Khai
- Nguyễn Văn Lễ (Đội Lễ)
- Nguyễn Văn Tảo
- Thiếu tướng
- Trung úy
- Thư ký
- Bảo Tâm
- Dật Công
- Hải Vân
- Hoàng Trọng Phu

Một số diễn viên phụ:

- Cai đội (4-6 người)
- Vú già (1 người)
- Đại biểu phụ nữ (2-4 người)
- Lính khố đỏ
- Cảnh vệ công an (1 người)
- Hộ lý (2 người)
- Mật thám (3 người)
- Người hầu của Hoàng Trọng Phu (2 người)...
- Những bóng ma Việt Nam Quốc Dân Đảng

TRANG TRÍ

- 3 cảnh (hồi 1, 2 và 5) lấy bối cảnh văn phòng Bộ Công an.
- 1 cảnh là nội thất một gia đình tư sản Hà Nội khoảng năm 1930 (hồi 3).
- 1 cảnh là nội thất Hỏa Lò Hà Nội năm 1930 (hồi 4)

HỒI THỨ NHẤT

Bộ Công an

Trung úy đang làm việc.

Thiếu tướng đi vào.

Trung úy (*đứng dậy*): Chào thiếu tướng! Khuya rồi, thiếu tướng vẫn chưa nghỉ ư?

Thiếu tướng: Chưa, cũng còn một số công việc ở trong chuyên án còn chưa làm xong... Bây giờ là mấy giờ rồi?

Trung úy (*pha nước*): Thưa thiếu tướng, bây giờ là 10 giờ đêm, tôi thấy thiếu tướng có vẻ mệt mỏi... Chuyên án kéo dài, mọi việc lại phức tạp...

Thiếu tướng (*xua tay*): Không... không phải thế! Cái gì mà chẳng phức tạp? Chuyên án đến nay đã kết thúc rồi. Đường dây buôn bán ma túy đã được phanh phui. Tôi cũng không ngờ quy mô của nó lại lớn đến thế! Tôi rất hài lòng vì công việc có kết quả tốt.

Trung úy: Vâng, thưa thiếu tướng. Vậy thiếu tướng cho phép chúng tôi kết thúc chuyên án, hoàn chỉnh hồ sơ để chuyển sang khởi tố được chưa?

Thiếu tướng: Được, cơ bản là được. Tuy nhiên tôi vẫn áy náy vô cùng về cái bức thư lạ lùng mà chúng ta khám được ở trong nhà lão già quái gở ấy. Đây là điều tôi vẫn còn thấy băn khoăn.

Trung úy: Thưa thiếu tướng, có phải là bức thư của Nguyễn Thái Học không?

Thiếu tướng: Đúng rồi! Thư của Nguyễn Thái Học! Bóng ma Việt Nam Quốc Dân Đảng vẫn đang quanh quẩn đâu đây. Bức thư ấy đây này... *(mở hồ sơ trên bàn, lấy ra một chiếc ống sơn, sau đó lấy trong ống sơn ra một tờ giấy dó nhỏ bằng bàn tay, hai tay nâng niu)* Anh còn nhớ khi chúng ta khám nhà lão già quái gở ấy, lão ta đã lúng túng thế nào khi chúng ta tìm được bức thư... Tôi để ý rất rõ *(khắc định)*. Không! Không phải là lão lúng túng mà rõ ràng là lão sợ hãi, lão rất sợ hãi! Vì sao lại thế?

Trung úy: Đúng rồi, thưa thiếu tướng, lão rất sợ hãi. Tôi cũng không hiểu vì sao lão già lại sợ hãi đến thế! Vì điều gì vậy? Với lão già quái gở ấy thì còn điều gì nữa khiến lão phải sợ hãi thế?

Thiếu tướng: Ủ, đúng thế... Tôi là người chơi đồ cổ nên có thói quen bất cứ thứ gì liên quan đến lịch sử là tôi chú ý. Đây là một lẻ. Bức thư cổ này làm cho tôi rất hồi hộp

ngờ. Tôi đã gửi bức thư này đi kiểm tra. Hôm nay, khi bên phòng kỹ thuật báo cho tôi biết bức thư này đúng là đã được viết ra cách đây 78 năm, tôi lại càng suy nghĩ tợn... Đây là hai lẽ. Người ta đã xác định chất giấy, nét mực... Rất có thể chính Nguyễn Thái Học đã viết bức thư này. Linh tính không đánh lừa tôi...

Trung úy: Thưa thiếu tướng, đây là một bức thư bình thường... Có thể bức thư rơi vào tay lão già một cách ngẫu nhiên thì sao? (*băn khoăn*) Nhưng tại sao lão già lại sợ hãi đến thế? Tôi cũng không sao hiểu nổi!

Thiếu tướng: Đây! Đây chính là điều cũng khiến tôi mất ngủ. Tôi suy nghĩ, suy nghĩ mãi. Tôi tin bức thư rơi vào tay lão già không phải ngẫu nhiên (*đi đi, lại lại*). Đúng! Không phải ngẫu nhiên... Không phải ngẫu nhiên! Nhất định phải có lý do của nó! Nhất định như thế!

Trung úy: Thưa thiếu tướng, thực ra tất cả những điều ấy không có ý nghĩa gì. Lão già bị bắt vì tội tổ chức đường dây buôn lậu ma túy, chứng cứ rõ ràng, nhân chứng vật chứng đầy đủ, lão già đã nhận tội. Hơn nữa, thưa thiếu tướng, với một lão già đã gần kề miệng lỗ, tôi tin lão già không sống được lâu nữa đâu nên ta để ý làm gì!

Thiếu tướng: Đúng rồi... Không có ý nghĩa gì... Rất logic! Nhưng anh có phải là một sĩ quan nghiên cứu không, anh không thấy đây là bức thư của Nguyễn Thái Học à? Chính Nguyễn Thái Học đã viết bức thư này! Không

hiếu sao tôi vẫn thấy bóng ma của Việt Nam Quốc Dân Đảng quanh quất đầu đây! Có lẽ chúng ta phải đánh giá lại về họ. Đây là món nợ chúng ta phải trả.

Trung úy: Thưa thiếu tướng, tôi không hiểu... Thứ nhất là...

Thiếu tướng: Thứ nhất là vì sao lão già lại lo sợ, hoảng hốt khi chúng ta hỏi về bức thư có phải hay không? Thứ hai nữa, vì sao lão già lại giữ gìn bức thư cẩn thận đến thế? Bức thư gửi cho ai? Còn thứ ba nữa... Thứ ba là vì sao lão già lại có bức thư này? Còn thứ tư, anh biết không, cái này mới thật đặc biệt, cái này mới thật khiến tôi xúc động... Nguyễn Thái Học, anh có biết Nguyễn Thái Học là ai không đã?

Trung úy: Thưa thiếu tướng, tôi biết, Nguyễn Thái Học là người lãnh đạo khởi nghĩa Yên Bái năm 1930 dưới thời thuộc Pháp. Ở Hà Nội có một phố mang tên ông ấy.

Thiếu tướng: Đúng rồi! Nguyễn Thái Học là người lãnh đạo khởi nghĩa Yên Bái năm 1930. Ông ta bị xử tử hình khi mới 28 tuổi, 28 tuổi - anh biết không, đấy gần như là độ tuổi đẹp nhất của một đời người. Trong sáng, lãng mạn, chắc hẳn có chút viễn vông... Thật là tuyệt diệu! Tôi đã cho tập hợp tất cả những tài liệu về ông ta và mang đến đây (*đưa tập hồ sơ dày cho trung úy*).

Trung úy (*đỡ lấy tập hồ sơ*): Thưa thiếu tướng, tôi vẫn không hiểu... Thứ nhất là... Tôi muốn nói là chuyên án

của chúng ta không liên quan gì đến Việt Nam Quốc Dân Đảng cả mà chỉ là một chuyên án hình sự đơn thuần mà thôi...

Thiếu tướng (*ngắt lời*): Anh nói gì vậy? Anh không nghĩ đến Nguyễn Thái Học sao?

Trung úy: Thưa thiếu tướng... ý tôi không hẳn như thế. Nguyễn Thái Học là một nhân vật lịch sử, một anh hùng, tên tuổi của Nguyễn Thái Học đã ổn định rồi... Nó là dĩ vãng. Những bóng ma Việt Nam Quốc Dân Đảng cũng là dĩ vãng. Tôi không hiểu Nguyễn Thái Học liên quan gì đến chuyên án của chúng ta, đến cái lão già buồn bán ma túy khốn kiếp gần kề miệng lỗ?

Thiếu tướng: Anh nói rất đúng (*suy nghĩ*)... chẳng có liên quan gì cả! Đúng là mua việc vào mình! (*chợt tỉnh*) Nhưng thôi! Anh cứ mặc kệ tôi! Tôi vẫn thấy áy náy vô cùng về chuyện này. Tôi chưa cho kết thúc chuyên án này đâu! Ít ra, tôi cũng muốn giữ lão già lại. Chỉ một mình lão già ấy thôi...

Trung úy (*mỉm cười*): Tùy thiếu tướng, chúng tôi bao giờ cũng chấp hành mệnh lệnh thiếu tướng.

Thiếu tướng: Cám ơn anh! Thế này nhé! Chuyên án buồn lậu ma túy thế là xong, có thể khởi tố được, tôi không phản đối. Nhưng bức thư của Nguyễn Thái Học, đấy thực sự là một chuyên án khác (*nhanh nhẹn, tác phong thay đổi*). Tôi vẫn thấy những bóng ma của Việt

Nam Quốc Dân Đảng quanh quần đầu đây. Tôi linh cảm thấy đây là một chuyên án đặc biệt. Mặc kệ tôi! Bây giờ trung úy, anh hãy giúp tôi đưa lão già đến đây. Từ khi biết đích xác đây là một bức thư được viết ra cách đây 78 năm, tôi sốt ruột nôn nóng quá chừng. Linh cảm của tôi không phải chỉ là linh cảm của một người say mê đồ cổ. Tính chất của chuyên án này là rất khác thường. Gọi cho tôi thêm một thư ký vào đây, tôi muốn đích thân hỏi cung lão già ấy...

Trung úy (*ngghiêm chỉnh*): Tuân lệnh thiếu tướng! (*Trung úy ẩn chuông, ở cửa xuất hiện một cảnh vệ*).

Trung úy (*với cảnh vệ*): Mời cho tôi một thư ký. Sau đó đưa phạm nhân Nguyễn Văn Tảo vào!

Cảnh vệ: Rõ! (*đi ra*)

Trung úy (*nhường chỗ*): Mời thiếu tướng! Xin thiếu tướng cho phép tôi tham gia hỏi cung.

Thiếu tướng: Cảm ơn! Cảm ơn anh! Chúng ta sẽ cùng làm việc. Anh biết không? Từ khi được biết bức thư này, có thể, có thể thôi, do chính tay Nguyễn Thái Học viết ra, lòng tôi run lên vì cảm động. Nếu đúng là Nguyễn Thái Học thì lão già này không thoát được tay tôi đâu, nó phải có cái gì ẩn chứa ở đằng sau số phận của gia đình lão ấy...

Trung úy: Thưa thiếu tướng, thiếu tướng cho phép tôi xem lại bức thư được không?

Thiếu tướng đưa bức thư ra. Âm nhạc nổi lên... Những bóng ma của Việt Nam Quốc Dân Đảng xuất hiện âm thầm phía sau sân khấu với tiếng hô khe khẽ: “Không thành công cũng thành nhân. Không thành công cũng thành người!”

Trung úy: Thưa thiếu tướng, đây là nội dung bức thư, tôi xin đọc nguyên văn (đọc, trên nền âm nhạc, chậm rãi):

“Thưa cô! Trưa ngày mai chúng sẽ tử hình, chúng sẽ chặt cổ, bêu đầu tôi. Ước nguyện của tôi là mong cô được sống cuộc đời hạnh phúc. Cô xứng đáng như thế, bởi cô có một trái tim cao thượng. Ký tên: Nguyễn Thái Học. Ngày 16 tháng 6 năm 1930.”

Âm nhạc dừng, sau đó từ trong hậu đài, nội dung bức thư lại được đọc lại một lần nữa:

“Thưa cô! Trưa ngày mai chúng sẽ tử hình, chúng sẽ chặt cổ, bêu đầu tôi. Ước nguyện của tôi là mong cô được sống cuộc đời hạnh phúc. Cô xứng đáng như thế, bởi cô có một trái tim cao thượng. Ký tên: Nguyễn Thái Học. Ngày 16 tháng 6 năm 1930.”

Thiếu tướng: Thế nào? Anh có thấy tôi quyết định mở ra chuyên án là chính xác không? Tôi có nhầm lẫn gì ở đâu đấy không?

Trung úy: Thưa thiếu tướng, hoàn toàn chính xác... Tôi rất xúc động. Thật tình, tôi rất xúc động. Nội dung bức thư quả thật lạ lùng (*xem xét bức thư*). Nét chữ mực tím, rất cứng cõi... Đúng là nét chữ chân phương ở đầu thế

kỷ 20, đây là thời mà chữ Quốc ngữ mới chỉ bắt đầu phổ biến. Thừa thiếu tướng! Nếu đúng Nguyễn Thái Học là người viết bức thư này thì đây thật là một vật báu có một không hai.

Nữ thư ký vào, dừng ở cửa.

Thư ký: Báo cáo thiếu tướng. Tôi, thiếu úy Vũ Kim Dung có mặt theo lệnh thiếu tướng.

Thiếu tướng: Mời cô vào! Cô hãy ghi biên bản cuộc hỏi cung này. Tôi tin là sẽ thú vị. Hãy ghi âm lại!

Thư ký: Rõ!

Nữ thư ký ngồi vào bàn, chuẩn bị ghi chép. Cảnh vệ dẫn phạm nhân vào. Đây là Tào, một lão già cao lớn, khá phong trần nhưng không còn khỏe. Lão già mặc quần áo tù, đội mũ che hai tai.

Trung úy: Ông Nguyễn Văn Tào! Mời ông ngồi!

Tào (ho): Khổ thật! Khổ quá... Nửa đêm các ông còn dựng dậy hỏi cung. Tôi già rồi, sắp chết rồi. Có điều gì tôi đã khai hết để chết đi cho nó thanh thản, các ông còn hỏi gì nữa? Cả đường dây buôn bán ma túy từ Lai Châu, Sơn La đến Sài Gòn các ông đã tóm được ráo còn gì!

Thiếu tướng: Ông Tào, còn đấy! Đêm nay tôi muốn hỏi ông những điều khác kia!

Tào: Được, thưa ông, có gì ông cứ hỏi đi. Tôi già rồi, sắp

chết rồi, tôi chẳng còn cần gì nữa... Tôi muốn xin các ông một thứ gì uống có được hay không?

Trung úy: Ông muốn uống gì? Nước trắng được không?

Tào (nhìn quanh): Ở đây thiếu gì thứ uống. Các ông thiếu gì rượu ngoại! Cho tôi một ly đúp Whisky đi! Như thế tôi sẽ tỉnh táo ra nhiều.

Trung úy ra rót rượu. Lão già nốc ngay một hơi hết cốc.

Thiếu tướng: Ông Tào! Ông hãy nói về gia đình ông đi. Bố ông làm gì? Mẹ ông làm gì? Thời trẻ ông sống ở đâu?

Tào: Thưa ông, trước năm 1945, bố tôi là cai đội, làm việc cho Sở mật thám Pháp, mẹ tôi buôn bán ở chợ Đồng Xuân...

Thiếu tướng (gõ bàn): Được... Bố ông là cai đội, bố ông đã bị Cách mạng tử hình vào hồi cải cách ruộng đất. Theo suy nghĩ của ông, bố ông là người thế nào?

Tào: Thưa ông, bố tôi là người tốt nhất trần đời. Nói thật, tôi vẫn rất tự hào về ông ấy dù cho các ông có coi ông ấy là kẻ thù gì đi chăng nữa.

Thiếu tướng: Gia đình ông trước năm 1945 sinh sống thế nào?

Tào: Thưa các ông, trước năm 1945 gia đình tôi là gia đình lương thiện. Chúng tôi sống rất hạnh phúc... Nói thật, chúng tôi chỉ trở nên hư hỏng từ khi bắt đầu có

cuộc cách mạng ở ta mà thôi. Thưa ông, cho tôi xin phép kể từ ngày gia đình tôi theo cách mạng...

Thiếu tướng (ngghiêm nghị): Ông nghe đây! Ông hãy tuân tự kể từ khi ông sinh ra cho đến năm 1945, tức là cái thời kỳ mà ông cho là mình lương thiện ấy!

Tào (ngĩ ngợi, chậm rãi): Thưa các ông, các ông định hành hạ tôi bằng cách kể lại thời thơ ấu ư? Không, không đâu, tôi chẳng đại... Tôi chẳng nhớ gì hết! Tôi không nhớ, tôi không nhớ gì!

Trung úy lấy hồ sơ, giở đọc.

Trung úy: Ông Tào! Ông nghe nhé! Đây là những ghi chép lưu trong hồ sơ lý lịch của ông: Nguyễn Văn Tào, tức Cả Tào, tức Tào Chột, sinh ngày 13 tháng 8 năm 1922, có một số giấy tờ ghi năm sinh là năm 1923 tại thôn Giai Lệ, huyện Tiên Lữ, tỉnh Hưng Yên. Xuất thân gia đình địa chủ phản động. Bố đẻ là cai Đội Lễ, trước đã từng là Đảng viên Việt Nam Quốc Dân Đảng, có nhiều nợ máu đối với nhân dân. Năm 1930, Đội Lễ làm cai đội ở nhà tù Hỏa Lò. Năm 1945 đến năm 1954, làm việc cho Sở mật thám Pháp ở Hà Nội, Lào Cai, Thái Nguyên và Sài Gòn. Năm 1956 bị xử tử trong cuộc Cải cách ruộng đất. Nguyễn Văn Tào ở với bố, chịu sự giáo dục của Đội Lễ. Nguyễn Văn Tào tham gia vào đường dây buôn bán ma túy, trở thành một trong những tên cầm đầu khét tiếng. Có đúng thế không nào?

Tào: Thưa ông... đúng... các ông đúng là mật thám, cái gì các ông cũng biết. Như vậy các ông còn hỏi làm gì?

Thiếu tướng: Khoảng năm 1930 khi bố ông làm cai đội ở nhà tù Hỏa Lò, ông ta có hay nhắc lại những kỷ niệm gì ở đó với ông hay không?

Tào (nghĩ ngợi): Thưa các ông, thực ra cũng chẳng có kỷ niệm gì. Hồi ấy tôi còn bé, thỉnh thoảng bố tôi cũng cho tôi vào trong nhà tù Hỏa Lò để chơi. Nhà tôi giàu, tôi rất diện. Thường thì con cái nhà giàu như chúng tôi bây giờ đều rất sung sướng...

Thiếu tướng: Được rồi, ấn tượng của ông về nhà tù Hỏa Lò hồi đó thế nào?

Tào: Thưa các ông, riêng về nhà tù thì tôi thấy ngày xưa tốt đẹp hơn bây giờ... Nhà tù Hỏa Lò ngày xưa toàn những con người tử tế...

Trung úy: Thôi đi! Khi bố ông làm cai đội ở nhà tù Hỏa Lò, ông có thấy bố ông nói gì về cuộc khởi nghĩa Yên Bái không?

Tào: Dạ biết chứ. Ai sống thời ấy mà không biết nó. Cuộc khởi nghĩa ấy do các ông Nguyễn Thái Học với Nguyễn Khắc Nhu chủ trương. Có điều hồi ấy người ta không gọi là khởi nghĩa mà gọi là giặc cỏ... Dân chúng theo họ đông lắm. Ai cũng cho họ là anh hùng. Bố tôi cũng biết rất rõ về những người ấy, ông ấy cũng còn là Đảng viên Quốc Dân Đảng nữa...

Thiếu tướng: Bố ông có biết gì về ông Nguyễn Thái Học hay không?

Tào: Dạ có. Tôi chắc là ông ấy biết. Ông Nguyễn Thái Học bây giờ là thần tượng của mọi người. Thanh niên ai cũng mê ông ta cả. Tôi còn bé tí nhưng tôi cũng mê ông ta... Cả nhà tôi đều mê ông ta... Bố tôi còn có ảnh của ông ta treo ở nhà...

Trung úy: Ông không bịa đấy chứ?

Tào (phản ứng): Sao lại bịa? Ông khinh tôi quá! Hồi ấy, tôi còn được nhìn thấy ông Nguyễn Thái Học nữa. Tôi xin thề... Bố tôi thì còn được gặp ông ta ít nhất ba lần. Hình như bố tôi được giao việc trông nom ông ta, như bây giờ người ta gọi là quản giáo ấy... Tôi xin thề là thế!

Thiếu tướng: Thôi được! Tôi tin ông! Ông không phải thề. Ông nhìn thấy Nguyễn Thái Học như thế nào? Kỷ niệm về ông ta ra sao?

Tào: Dạ thưa, tôi chỉ nhìn thấy từ xa. Còn kỷ niệm thì kỷ niệm nào của tuổi ấu thơ chẳng là tươi đẹp? Bố tôi kể rằng, bố tôi đã từng trực tiếp gặp mặt tiếp chuyện Nguyễn Thái Học hình như là ba lần. Bố tôi nói lần đầu gặp Nguyễn Thái Học là ở nhà cậu ruột tôi tên là Trần Văn Định bấy giờ làm đốc tờ ở nhà thương Đồn Thủy. Lần thứ hai bố tôi gặp Nguyễn Thái Học ở nhà ông Lê Hải Văn dưới phố Hàng Bạc. Sau này khi ông Nguyễn Thái Học bị bắt bố tôi có gặp một lần nữa, trước hôm

ông ấy bị xử tử hình. Đó là ngày 16 tháng 6 năm 1930, tôi vẫn còn nhớ như in vì hôm ấy cả Hà Nội như là có tang...

Thiếu tướng (*lấy ra bức thư*): Ông Tào! Có phải Nguyễn Thái Học đã viết bức thư này và nhờ bố ông chuyển cho người quen hay không?

Tào (*đờ đẫn*): Bức thư... bức thư nào (*lo sợ, ôm đầu*). Không! Không! Tôi không biết bức thư nào cả... Các ông để cho tôi yên. Bố tôi đã chết từ lâu lắm rồi. Hãy để cho ông ấy yên...

Thiếu tướng: Ông Tào, ông bình tĩnh lại đi (*lại gần Tào, cầm chiếc ly lên*). Trung úy, lấy cho ông ta một ly Whisky nữa... Tôi chỉ muốn xác minh rằng đây có phải là bức thư do chính tay Nguyễn Thái Học viết không? Tại sao nó có trong nhà ông?

Tào: Không! Tôi không biết! Tôi không biết! (*trở nên câm lặng*)

Thiếu tướng: Ông Tào, ông hãy lắng nghe đây: Nguyễn Thái Học là một nhân vật lịch sử. Chúng ta còn biết quá ít về ông ta... Bố ông đã từng gặp mặt Nguyễn Thái Học ít nhất ba lần, tôi biết, Nguyễn Thái Học chắc hẳn phải tin bố ông thế nào đấy, chính vì thế ông ấy mới viết bức thư này để nhờ bố ông gửi cho ai đấy... Đây là lý do có bức thư này trong nhà ông có đúng hay không?

Tào: Tin bố tôi. Vâng, tin tôi... Bố tôi vẫn nói Nguyễn Thái Học là người ngây thơ. Những người đi làm cách mạng ngày xưa ngây thơ ghê lắm... Nguyễn Thái Học là người trong sáng, ông ấy đặt lòng tin vào tất cả mọi người... Gặp ai ông ấy cũng tin, người nào ông ấy cũng tin. Bố tôi rất đau lòng, vì chính bố tôi cũng hay tin người...

Thiếu tướng: Đằng nào mọi việc cũng đã kết thúc từ lâu rồi. Ông Tào, tôi rất muốn ông giúp chúng tôi... Ông có biết bức thư này gửi cho ai không... Bố ông có nói về bức thư này gửi cho ai không?

Tào (ngoan cố): Không... thưa ông... Tôi không biết. Tôi không biết gì hết.

Thiếu tướng: Người ấy chắc không còn sống? Vậy thì gia đình người ấy ở đâu, bây giờ thế nào?

Tào: Không! Tôi không biết gì hết!

Thiếu tướng: Trong tiểu sử Nguyễn Thái Học, tôi biết Nguyễn Thái Học có quan hệ thân thiết với một người phụ nữ tên là Nguyễn Thị Giang. Nguyễn Thị Giang là vợ chưa cưới của ông ấy. Có phải Nguyễn Thị Giang là người phụ nữ ở trong thư này không? Bố ông có nói gì không?

Tào: Thưa ông, không phải... Gia đình tôi có tội với ông Nguyễn Thái Học, bố tôi và tôi có tội với ông Nguyễn Thái Học (*mặc cảm tội lỗi*).

Thiếu tướng: Ông đừng nghĩ ngợi nữa. Nguyễn Thái Học đã mất rồi, đã mất gần 80 năm nay rồi. Ông ấy sẽ tha thứ cho gia đình ông, cho tất cả chúng ta... Ông thử nhớ xem bố ông có nói gì về Nguyễn Thị Giang hay không? Bà ấy có phải là người phụ nữ trong thư này không?

Tào: Dạ thưa ông... Không... Nguyễn Thị Giang là vợ chưa cưới của Nguyễn Thái Học. Bà ấy là đồng chí của ông ấy. Họ luôn ở bên cạnh nhau. Bà ấy đã tuân tiết sau khi ông Học mất. Chuyện ấy mọi người đều biết. Bố tôi cũng đã kể về điều ấy với tôi...

Thiếu tướng: Vậy bức thư này gửi cho ai vậy? Tại sao lại có bức thư ở trong nhà ông?

Tào (lưỡng lự): Thưa ông, thưa ông... Tôi mỗi mệt quá. Tôi không biết nữa. Bố tôi cũng có nói với tôi về ấn tượng của ông qua ba lần ông ấy trực tiếp gặp Nguyễn Thái Học...

Thiếu tướng: Ông ấy nói thế nào?

Tào: Thưa ông, thưa ông... Bố tôi nói rằng, bố tôi nói rằng...

Trung úy (lấy một viên thuốc): Ông chịu khó uống viên thuốc này, nó sẽ giúp ông tỉnh táo ra nhiều.

Tào: Cảm ơn ông, cảm ơn ông.

Uống thuốc. Mọi người chú ý chờ đợi.

Âm nhạc khe khẽ nổi lên, khá gay gắt. Sau đó dừng. Đây là đoạn đối thoại quan trọng nhất của hồi kịch, sẽ được nhắc lại một lần nữa qua băng ghi âm.

Thiếu tướng: Ông Tào! Qua ba lần trực tiếp gặp Nguyễn Thái Học, bố ông nói rằng ông Học là người thế nào?

Tào: Thưa ông, bố tôi nói rằng Nguyễn Thái Học là một hòn ngọc trong suốt... Bố tôi không biết diễn đạt thế nào. Ông ấy nói rằng: Nguyễn Thái Học là một người tốt đến đau lòng... Cả tin, cả tin hết sức... Mà nhẹ dạ, nông nổi nữa.

Thiếu tướng: Ông Nguyễn Thái Học có khiến cho bố ông bị xúc động không?

Tào: Không phải xúc động. Thưa ông... Bố tôi nói rằng ông ấy làm cho người ta can đảm. Với Nguyễn Thái Học, sự thịnh vượng của Tổ quốc Việt Nam đấy là trên hết... Ông ấy tin tưởng ở nòi giống con Lạc cháu Hồng.

Thiếu tướng: Tin tưởng ở nòi giống con Lạc cháu Hồng ư?

Tào: Dạ vâng! Tin tưởng ở con người, tin tưởng ở dân tộc Việt Nam. Lý tưởng của Nguyễn Thái Học là một nước Việt Nam hùng cường, giàu mạnh. Điều ấy cuốn hút tất cả mọi người, kể cả những người phàm tục xấu xa... Ông ấy cả tin hết sức... Chính bố tôi cũng bị lôi cuốn...

Thiếu tướng: Thế còn bức thư này... Cũng là cả tin ư?

Tào: Vâng... Ông ấy mới 28 tuổi. Ở tuổi ấy, người ta làm gì có thể hiểu về phụ nữ được?

Thiếu tướng: Bức thư ấy không gửi cho bà Nguyễn Thị Giang. Vậy bức thư ấy gửi cho ai vậy? Bố ông nói gửi cho ai?

Tào: Thưa ông, người ấy tên là Minh, là... là... là Lê Thị Minh. Bố tôi nói rằng người ấy là Lê Thị Minh... (ngã vật ra)

Thiếu tướng, trung úy và người thư ký bật cả dậy. Trung úy và người thư ký chạy lại đỡ Tào. Thiếu tướng bấm chuông gọi. Cảnh vệ xuất hiện.

Thiếu tướng: Nhanh lên, nhanh lên! Hãy đưa người này đi cấp cứu.

Cảnh vệ ra ngoài, cùng một bác sĩ và một hộ lý mang băng ca vào. Họ đưa Tào ra. Sân khấu còn lại thiếu tướng, trung úy và người thư ký.

Thiếu tướng: Tốt rồi! Tôi không ngờ cuộc hỏi cung lại có kết quả tốt như vậy. Ngoài sức tưởng tượng của tôi.

Trung úy: Lão già hơi bị căng thẳng. Rõ ràng lão ấy cũng bị xúc động!

Thư ký: Thưa thiếu tướng, lão già cũng rất yếu nữa.

Thiếu tướng: Tốt rồi... Vấn đề ở chỗ chúng ta đã moi

được từ miệng lão già ra những thông tin tuyệt vời. Thứ nhất, bức thư này là của Nguyễn Thái Học. Thứ hai nữa, bức thư này gửi cho một người phụ nữ tên là Lê Thị Minh. Từ những đầu mối này chúng ta có thể biết rất nhiều điều.

Trung úy: Thưa thiếu tướng, tôi vẫn không hiểu, thực tình tôi vẫn không hiểu tại sao Nguyễn Thái Học lại quan trọng thế đối với hậu thế chúng ta?

Thiếu tướng (ngạc nhiên): Trung úy! Anh nói gì mà kỳ quặc vậy? Nào, chúng ta hãy nghe ấn tượng của hai bố con một lão già khốn nạn, một lão già lưu manh, một tên buôn lậu thuốc phiện và ma túy đã từng can tội giết người đánh giá nhận định về Nguyễn Thái Học. Đồng chí thư ký, đọc lại biên bản đi. Đọc đoạn cuối ấy. Mở máy ghi âm cũng được.

Thư ký mở máy ghi âm.

Hỏi: Ông Tảo! Qua ba lần trực tiếp gặp Nguyễn Thái Học, bố ông nói rằng ông Học là người thế nào?

Đáp: Thưa ông, bố tôi nói rằng Nguyễn Thái Học là một hòn ngọc trong suốt... Bố tôi không biết diễn đạt thế nào. Ông ấy nói rằng: Nguyễn Thái Học là một người tốt đến đau lòng... Cả tin, cả tin hết sức... Mà nhẹ dạ, nông nổi nữa.

Hỏi: Ông Nguyễn Thái Học có khiến cho bố ông bị xúc động không?

Đáp: Không phải xúc động. Thưa ông... Bố tôi nói rằng ông ấy làm cho người ta can đảm. Với Nguyễn Thái Học, sự thịnh vượng của Tổ quốc Việt Nam đây là trên hết... Ông ấy tin tưởng ở nòi giống con Lạc cháu Hồng.

Hỏi: Tin tưởng ở nòi giống con Lạc cháu Hồng ư?

Đáp: Dạ vâng! Tin tưởng ở con người, tin tưởng ở dân tộc Việt Nam. Lý tưởng của Nguyễn Thái Học là một nước Việt Nam hùng cường, giàu mạnh. Điều ấy cuốn hút tất cả mọi người, kể cả những người phạm tục xấu xa... Ông ấy cả tin hết sức... Chính bố tôi cũng bị lôi cuốn...

Hỏi: Thế còn bức thư này... Cũng là cả tin ư?

Đáp: Vâng... Ông ấy mới 28 tuổi. Ở tuổi ấy, người ta làm gì có thể hiểu về phụ nữ được?

Hỏi: Bức thư ấy không gửi cho bà Nguyễn Thị Giang. Vậy bức thư ấy gửi cho ai vậy? Bố ông nói gửi cho ai?

Đáp: Thưa ông, người ấy tên là Minh, là... là... là Lê Thị Minh. Bố tôi nói rằng người ấy là Lê Thị Minh...

Thiếu tướng: Thôi! Thế nào? Anh bạn trẻ? Có cần nghe lại để hiểu ra công việc chưa?

Trung úy (mỉm cười vui vẻ): Thưa thiếu tướng, tôi đã hiểu... Xin lỗi thiếu tướng tôi hiểu ra rồi.

Thiếu tướng: Anh bạn trẻ ạ, tin tôi đi, tôi đã ngần này tuổi đầu rồi, tôi đã trải qua bao nhiêu thăng trầm cuộc

đời. Hãy nghe tôi. Tôi đã chứng kiến bao nhiêu mất mát hy sinh, những điều còn mất của đời mỗi một con người... Hãy nghe tôi. Mọi sự rồi sẽ qua đi. Các cuộc cách mạng rồi sẽ qua đi. Thời gian rồi sẽ qua đi. Những người anh hùng và cả những tên đề tiện rồi đều sẽ chết... Chỉ có tình yêu là còn lại. Mãi mãi, chỉ có tình yêu còn lại... Có hiểu không? Chỉ có tình yêu là mãi mãi còn lại...

Âm nhạc. Sân khấu dừng một chút. Cảnh vệ vào.

Cảnh vệ: Báo cáo thiếu tướng, phạm nhân Nguyễn Văn Tảo, tức Tảo Chột đã bị đột tử vì xuất huyết não hồi 23 giờ 10 phút ngày hôm nay. Đây là biên bản xét nghiệm pháp y.

Trung úy (cầm biên bản): Cảm ơn cậu! (*lắc đầu*) Thật bất ngờ... Lão già đột tử hết sức bất ngờ.

Cảnh vệ ra.

Thiếu tướng: Sao lại đột tử? Tại sao lại đột ngột thế được?

Trung úy (xem biên bản): Thưa thiếu tướng, trong biên bản nói rằng lão già bị đứt mạch máu não vì quá căng thẳng, vì xúc động mãnh liệt.

Thiếu tướng: Như thế, nhất định người phụ nữ tên là Lê Thị Minh có một giá trị thật đáng kể... vì vậy nó mới gây sốc như thế đối với lão già. Có phải thế không? Có đúng là như thế không?

Trung úy: Thưa thiếu tướng, có lẽ đúng thế.

Thiếu tướng: Thực đáng tiếc, vụ án vừa được mở ra thì nhân chứng sót lại duy nhất cũng như đầu mối cuối cùng đã biến mất rồi!

Trung úy: Thưa thiếu tướng, nếu thiếu tướng cho phép, tôi xin tiếp tục vụ án này được không?

Thư ký: Thưa thiếu tướng, cả tôi nữa.

Thiếu tướng: Được thôi! Tôi rất vui mừng vì các đồng chí hiểu ra tầm quan trọng của vụ án này. Đây là một công việc đáng làm. Bằng linh cảm của một người trong nghề lâu năm tôi hiểu giá trị của công việc đó. Hơn nữa, bức thư này là một cổ vật lịch sử. Tôi chắc các bạn sẽ tìm thấy ở vụ án này những ý nghĩa khác thường. Đây không phải là vấn đề của Nguyễn Thái Học. Đây không phải là vấn đề của Việt Nam Quốc Dân Đảng. Đây chính là vấn đề của lịch sử!

Trung úy và thư ký: Thưa thiếu tướng, chúng tôi hiểu.

Thiếu tướng (ôm lấy hai người): Các con, hãy nhớ lời ta. Đây là một công việc nhất thiết chúng ta phải làm cho con cháu chúng ta. Mọi sự rối sẽ qua đi, rất nhiều biến cố rối sẽ qua đi, bao nhiêu số phận con người rối sẽ qua đi, những người anh hùng cũng sẽ chết, tất cả sẽ chẳng còn gì, chỉ có tình yêu thôi, chỉ có tình yêu là còn lại, chỉ có tình yêu là mãi mãi còn lại.

Những bóng ma của Việt Nam Quốc Dân Đảng lại xuất hiện từ trong hậu đài với tiếng hô khe khẽ: “Không thành công cũng thành nhân. Không thành công cũng thành người!”

Lời đọc truyền cảm xúc thư vang lên:

“Thưa cô! Trưa ngày mai chúng sẽ tử hình, chúng sẽ chặt cổ, bêu đầu tôi. Ước nguyện của tôi là mong cô được sống cuộc đời hạnh phúc. Cô xứng đáng như thế, bởi cô có một trái tim cao thượng. Ký tên: Nguyễn Thái Học. Ngày 16 tháng 6 năm 1930.”

Ánh sáng thu nhỏ, chiếu vào chỗ thiếu tướng, trung úy và nữ thư ký đang đứng.

MÀN HẠ

HỒI THỨ HAI

Vẫn như cảnh I. Trung úy và người nữ thư ký. Hồ sơ, sách vở đầy trên bàn.

Trung úy: Kim Dung này, càng đọc tài liệu về Nguyễn Thái Học, tôi càng bị lôi cuốn, thích thú... Thậm chí, tôi có thể hình dung ra được Nguyễn Thái Học như thể bằng xương bằng thịt ở trước mặt tôi. Bây giờ tôi đã thấy thiếu tướng có lý. Ông già thật có con mắt tinh đời. Đáng tiếc là lão Tào chết sớm quá, chúng ta mất đi một đầu mối quan trọng.

Thư ký: Thế anh hình dung về Nguyễn Thái Học thế nào?

Trung úy: Hình dung thế nào ư? Đây này! Một thanh niên 26 tuổi gầy gò, đôi mắt mơ mộng và suy nghĩ, thoáng nét cương nghị, hàm răng hơi dô ra, tươi cười. Anh ta nói năng khúc chiết và lôi cuốn. Con người anh ta như có hào quang...

Thư ký (cười): Thật lãng mạn! Anh đúng là người lãng mạn?

Trung úy: Đúng! Đúng là lãng mạn... Có điều mà ta thấy rõ là tất cả những nhà cách mạng trẻ tuổi sống trong thời ấy đều rất hồn nhiên, trong sáng, không vụ lợi. Thậm chí, về khía cạnh nào đó, họ còn mơ hồ về phương diện chính trị nữa, họ chỉ biết yêu nước, chẳng biết đến một thứ chủ nghĩa quốc gia nào hết!

Thư ký: Em có thể đọc cho anh nghe tài liệu này (*lục lại tài liệu*). Đây là hồi ký của một nhân sĩ yêu nước đã sống thời đó nhận xét về Nguyễn Thái Học. Xin anh hãy coi đây là một tư liệu có tính chất tham khảo thôi nhé!

Trung úy: Đồng ý! Em đọc đi.

Thư ký: Vị nhân sĩ yêu nước đó viết thế này (*đọc*): “Tôi không ngờ Nguyễn Thái Học là một người trẻ trung đến thế. Một con người giản dị, trong sáng và cương nghị. Thực sự đây đúng là một hòn ngọc trong suốt...”

Trung úy: Giống hệt như nhận định của hai cha con Đội Lẽ và Tào.

Thư ký: Vâng... giống hệt như vậy. Em đọc tiếp nhé (*đọc*): “Nguyễn Thái Học ưa tranh luận; những ý nghĩ của chàng mạnh mẽ và cương quyết. Người ta không thể ngờ rằng một sinh viên trường cao đẳng có thể ăn nói gãy gọn như thế, một thanh niên 26 tuổi có thể hiểu biết như thế...”

Trung úy: Hay lắm! Thật tuyệt vời! Đảng trưởng một đảng cách mạng mà chỉ mới có 26 tuổi mà thôi!

Thư ký: Trong một đoạn khác, kể lại một cuộc họp của Việt Nam Quốc Dân Đảng, người viết hồi ký kể lại như sau (đọc): “Nguyễn Thái Học thuyết trình sôi nổi về tương lai của một đất nước dân chủ. Rõ ràng, những tư tưởng của Môngtexkiơ và Rút-xô ảnh hưởng sâu sắc đến những suy nghĩ của chàng. Chàng nói: “Làm cho đất nước giàu có, phồn vinh, đó là mục tiêu của cách mạng. Tôi tin tưởng ở thế hệ trẻ, tôi tin tưởng ở nhân dân tôi. Cách mạng, một cuộc cách mạng trong sáng do những con người trẻ trung, có tri thức và trung thực tiến hành, đấy chính là điều chúng tôi mong muốn...”

Trung úy: Những tư tưởng rõ ràng rất tiến bộ! Cũng rất hồn nhiên và vô tư nữa!

Thư ký (đọc): Nguyễn Thái Học nói: “Nước ta chỉ cần từ 20 đến 50 nhà giàu, đấy là những nhà công nghiệp, những nhà sản xuất, những chủ hãng buôn, những doanh nhân thực thụ. Họ khống chế toàn bộ nền kinh tế, gây cảm hứng cho toàn bộ nền kinh tế. Tập trung tư bản vào tay những cá nhân, cộng với một nền dân chủ rộng rãi, dựa trên những pháp luật ổn định của nhà nước, chao ôi, tôi mong muốn điều đó quá chừng!”

Trung úy (cười): Thật ngây thơ và không tưởng! Đây chính là chỗ yếu nhất của Nguyễn Thái Học, của Việt

Nam Quốc Dân Đảng, của Tân Việt cũng như nhiều tổ chức cách mạng trong thời đại ấy! Họ đã không xác định được đúng động lực cách mạng. Trông chờ vào tầng lớp trên trong xã hội, vào những nhà giàu thì làm sao làm cách mạng được? Bao giờ cũng vậy, những kẻ có của là những kẻ ích kỷ. Họ có thể hy sinh tài sản, hy sinh tiền bạc nhưng cuộc đời họ thì không bao giờ dám hy sinh cả.

Thiếu tướng vào, ông đứng ở cửa chú ý lắng nghe. Trung úy và thư ký không biết có thiếu tướng vào.

Thư ký: Đúng như thế! Đúng là như thế!

Trung úy: Kim Dung này, nhiều lúc tôi cứ nghĩ rằng cách mạng cũng có một nét gì đó rất giống tình yêu. Cách mạng đòi hỏi hy sinh cuộc đời. Tình yêu cũng thế, cũng đòi hỏi hy sinh cuộc đời. Hai người yêu nhau, họ có thể trao cho nhau cái hôn, nụ cười, ánh mắt, tiền bạc, thậm chí cả thân thể nữa, nhưng nếu họ không dám đặt cược cuộc đời của họ với nhau, đấy cũng không thể gọi là tình yêu được.

Thư ký: Anh có cực đoan quá không? Anh có lẫn lộn hai khái niệm tình yêu với cách mạng hay không, tình yêu với hôn nhân hay không? Phụ nữ chúng tôi không nghĩ thế đâu...

Trung úy: Tôi không rõ... Tôi không biết... Tôi chưa từng trải... Tôi không hiểu được... (*gãi đầu, lúng túng*)

Thiếu tướng: Anh không nhầm đâu, trung úy ạ! Cách mạng và tình yêu đều đòi hỏi hy sinh cuộc đời, đều đòi hỏi tát cạn bản thân mình vào đó. Tôi không tin những người tự xưng là người cách mạng mà không biết đến tình yêu, đến tình cảm con người. Song tôi cũng ghê tởm những kẻ chìm ngập trong dục vọng tầm thường. Họ không mấy may quan tâm đến gì ngoài các cảm giác của bản thân mình.

Trung úy: Thưa thiếu tướng... Nếu vậy, nhân vật Nguyễn Thái Học mà chúng ta đang quan tâm, ông ta có được cả hai điều đó: tình yêu và cách mạng. Điều ấy thực sự tuyệt vời!

Thiếu tướng: Đúng đấy! Đây là một nhân vật thật đáng kể. Thật hiếm có người như vậy! Tôi mang cho anh thêm một tài liệu mới về cái chết của Nguyễn Thái Học (*đưa tài liệu cho trung úy*). Anh đọc đi.

Trung úy: Cám ơn thiếu tướng. Thật hay quá... Tôi xin đọc nhé... (*đọc*) Tài liệu của Ban nghiên cứu lịch sử tỉnh Yên Bái: “Tuồng thuật về việc xử tử hình những người tham gia khởi nghĩa Yên Bái năm 1930. Ngày 12 tháng 6 năm 1930, Hội Đồng Đế Hình họp ở Yên Bái quyết định xử 44 người tham gia cuộc bạo động Yên Bái, trong đó có 13 người bị tử hình lên máy chém. 13 người này gồm:

- Nguyễn Thái Học
- Phó Đức Chính

- Bùi Tư Toàn
- Đào Văn Nhít
- Nguyễn Văn Tiềm
- Hà Văn Lao
- Bùi Văn Chuẩn
- Nguyễn Văn Thịnh
- Nguyễn Văn An
- Nguyễn Văn Cửu
- Nguyễn Như Liên (tức Ngọc Tĩnh)
- Ngô Văn Du
- Đỗ Văn Tư.

Đêm 16 tháng 6 năm 1930, 13 liệt sĩ và chiếc máy chém được chở lên Yên Bái bằng một chuyến xe lửa riêng, 5 giờ sáng ngày 17 tháng 6, chiếc máy chém được chuyển đến khoảng trống gần trại lính khố xanh, chung quanh có lính khố xanh và lính lê dương bồng súng canh gác.

6 giờ sáng, 13 liệt sĩ được đưa ra pháp trường. Tất cả đều thân nhiên. Nguyễn Thái Học cất giọng ngâm những câu thơ tiếng Pháp:

*Mourir pour sa patrie
C'est le sort le plus beau
La plus digne envie...*

Tức là:

*Vì Tổ quốc hy sinh
Đây là điều vinh dự
Cái chết này xứng đáng...*

Mọi người đều hô ‘Việt Nam vạn tuế’. Nguyễn Thái Học bị xử cuối cùng. Chàng mỉm cười với mọi người, hít một hơi dài căng lồng ngực rồi hô to ‘Việt Nam vạn tuế’.

Trong số người đứng chứng kiến có Nguyễn Thị Giang là vợ chưa cưới và là đồng chí của Nguyễn Thái Học. Đầu chị buộc khăn tang trắng. Sau này khi Nguyễn Thái Học đã được chôn cất, Nguyễn Thị Giang đã đến trước mộ, dùng súng lục bắn vào thái dương tuần tiết. Nguyễn Thị Giang có để lại một bài thơ tuyệt mệnh.”

Khi trung úy đọc thì âm nhạc cất lên, khe khẽ và hào hùng. Những bóng ma của Việt Nam Quốc Dân Đảng lại xuất hiện. Tiếng hô: “Không thành công cũng thành nhân! Không thành công cũng thành người!” âm vang từ sau hậu đài.

Thư ký: Thật lãng mạn! Câu chuyện cảm động quá!

Thiếu tướng: Chúng ta có lỗi biết bao nhiêu nếu chúng ta nhìn nhận những người anh hùng chỉ trên khía cạnh chính trị mà thôi. Chúng ta quên mất rằng những người anh hùng họ tồn tại được trong trí nhớ nhân dân trước hết là ở nhân cách của mình, ở tình yêu con người trong

trái tim họ. Tôi tin là Nguyễn Thái Học phải có một nhân cách thế nào mới có khả năng thu hút mọi người đến như vậy. Ta hết sức lưu ý điều này. Khi Nguyễn Thái Học chết đi, vợ chưa cưới của Nguyễn Thái Học đã tuân tiết theo chồng. Khi một người con gái đã dám hy sinh cả cuộc đời mình vì một người đàn ông thì người đàn ông ấy không tầm thường chút nào đâu. Có đúng không Kim Dung?

Thư ký (lúng túng): Dạ, phải... Thưa bác, cháu còn trẻ không biết... Có thể thế lắm...

Thiếu tướng: Không đổ lỗi cho tuổi trẻ được đâu. Con người phải nhớ rằng mình chỉ có một tuổi thanh xuân mà thôi, nó qua rồi là vĩnh viễn mất.

Thư ký: Cháu hiểu...

Thiếu tướng: Thế nào trung úy? Anh có tìm ra manh mối gì về người phụ nữ tên là Lê Thị Minh và bức thư của Nguyễn Thái Học không?

Trung úy (lục hồ sơ): Báo cáo thiếu tướng, có đấy. Tôi hoàn toàn bất ngờ. Tôi cũng muốn xin thêm chỉ thị của thiếu tướng.

Thiếu tướng: Tôi nghe đây. Anh hãy báo cáo đi.

Trung úy: Chúng tôi đã đi điều tra tìm hiểu. Đã có một người phụ nữ tên là Lê Thị Minh từng sống ở ngay Hà Nội này, có thể là người mà Nguyễn Thái Học đã gửi bức

thư. Bà ta ở nhà số 4 phố Cao Bá Quát. Bà ta đã mất từ lâu, chỉ còn một người con trai duy nhất vốn là bác sĩ thú y hiện nay vẫn còn ở đó.

Thiếu tướng (*ngạc nhiên*): Thế à? Anh có thể mời ông ta đến đây gặp tôi được không? Có thể ông ta biết gì về câu chuyện của bà mẹ ông ta với Nguyễn Thái Học chẳng?

Trung úy: Tuân lệnh thiếu tướng (*đưa cho thư ký mẫu giấy nhỏ*). Kim Dung! Phiên Kim Dung đến địa chỉ này mời bác sĩ thú y Nguyễn Bảo Định đến đây ngay nhé!

Thư ký: Rõ! (*Ra*)

Thiếu tướng: Chúng ta hãy tiếp tục nhé... Anh còn biết thêm điều gì nữa hay không, nhất là quan hệ của Nguyễn Thái Học với bà Lê Thị Minh...

Trung úy: Báo cáo thiếu tướng. Chúng tôi được biết bà Lê Thị Minh là con gái ông Lê Hải Vân, một nhà buôn có tiếng ở Hà Nội. Chúng tôi không xác minh được ông Lê Hải Vân có liên quan gì đến tổ chức Việt Nam Quốc Dân Đảng của Nguyễn Thái Học hay không. Nguyễn Văn Lễ tức Đội Lễ bố của lão Tảo có thời kỳ từng là thư ký tập sự trong hãng buôn của ông Lê Hải Vân. Điều thú vị là Đội Lễ cũng là đảng viên Việt Nam Quốc Dân Đảng, thậm chí y còn tham gia trong Ban ám sát của tổ chức này nữa. Những vụ ám sát như giết tên Tây Bazin, giết Nguyễn Văn Kính hay giết Giáo Du, y cũng đã từng tham gia. Còn bà Lê Thị Minh hình như biết Nguyễn

Thái Học hoàn toàn ngẫu nhiên. Sau khi Nguyễn Thái Học mất, bà Minh bỏ đi tu. Hòa bình lập lại, bà Minh bỏ chùa hoàn tục, lấy chồng là một giáo viên phổ thông trung học, họ chỉ có một người con trai duy nhất tên là Nguyễn Bảo Định làm nghề bác sĩ thú y. Nguyễn Bảo Định có nhân thân tốt, tính nết lập dị, mắc bệnh nghiện rượu, đôi khi cũng có gây rối đôi chút đối với hàng xóm láng giềng.

Thiếu tướng: Cuộc đời người ta thật kỳ lạ, có phải không nào?

Trung úy: Vâng, thật là kỳ lạ.

Thiếu tướng: Thế anh có tiếp xúc trực tiếp với những người con, người cháu khác ở trong gia đình bà Lê Thị Minh hay không?

Trung úy: Thưa thiếu tướng... *(có vẻ lúng túng)*... Tôi cũng đã đến gặp ông Nguyễn Bảo Định nhưng ông ấy không thật tỉnh táo. Ông ta lúc nào cũng say be bét. Ông ta có phần nào cũng hơi tầm thường...

Thiếu tướng: Sao lại tầm thường? Tại sao anh lại nghĩ thế?

Trung úy: Dạ thưa, tôi cảm thấy thế.

Thiếu tướng: Đây là nhận xét cảm tính của anh chứ gì?

Trung úy: Vâng! Có lẽ thế! Hay tôi chủ quan chăng...

Thiếu tướng: Tôi sợ anh nhầm, anh bạn trẻ ạ. Không nên vội vã nhận xét về một con người chỉ qua đôi lần gặp gỡ. Anh là một sĩ quan nghiên cứu, anh phải rất thận trọng với những nhận xét kết luận của mình mới được.

Trung úy: Vâng, thưa thiếu tướng.

Thiếu tướng: Anh có nói chuyện với những người hàng xóm của gia đình này hay không?

Trung úy: Dạ có, nhưng không có thông tin gì. Mọi người trên phố bây giờ rất ít quan tâm về nhau.

Thiếu tướng: Anh có ấn tượng gì khi xem những bức ảnh của bà cụ Lê Thị Minh còn lại?

Trung úy: Thưa thiếu tướng, còn lại một vài ba bức ảnh chụp hồi thiếu nữ nhưng hầu hết cũng đã bị mờ đi theo thời gian... Tuy nhiên có thể nhận thấy đây là một người đàn bà tuyệt diệu. Tôi tin rằng thời trẻ, bà Lê Thị Minh phải là người đàn bà có sắc đẹp mê hồn. Nhìn những bức ảnh không hiểu sao tôi cũng thấy phảng phất như có nét chân dung của Nguyễn Thái Học trên đó. Nói chuyện với người con trai làm bác sĩ thú y, rất tiếc ông ta có phần nào hờ hững khi tôi cố tình đề cập đến tình cảm mẹ con của ông ta.

Thiếu tướng (bực dọc): Anh là một nhà tâm lý hạng bét. Thế anh gặp ông ta mấy lần?

Trung úy (bối rối): Thưa thiếu tướng, chỉ mỗi một lần...

Thiếu tướng: Gặp ở đâu? Ở công sở chứ?

Trung úy (bối rối hơn nữa): Thưa thiếu tướng, ở trụ sở công an phường.

Thiếu tướng: Hay lắm! Gặp ở trụ sở công an phường. Nào, xin mời, thưa ông công dân, mời ông hãy mở tâm hồn của ông ra cho tôi xem... Mẹ của ông thế nào? Bố của ông ra sao? Có đúng như thế không nào?

Trung úy: Dạ, báo cáo thiếu tướng, không hẳn như thế. Tôi mất quá nhiều thời giờ đọc những tư liệu. Tất cả những tư liệu về Nguyễn Thái Học tìm rất khó khăn, không có chỗ nào còn lưu trữ cả.

Thiếu tướng: Đấy không phải là lý do, anh có hiểu không? Anh bắt đầu nhiệm thói công chức từ bao giờ thế?

Chuông bấm ở cửa. Thư ký vào. Thiếu tướng và trung úy quay ra.

Thư ký: Báo cáo! Ông Nguyễn Bảo Định vừa bị đưa đi cấp cứu ở trong bệnh viện. Ông ta đang bị trụ tim...

Trung úy: Sao lại cấp cứu... Tôi vừa mới gặp ông ta hai hôm trước thôi mà!

Sân khấu yên lặng. Thiếu tướng ngồi xuống ghế.

Thư ký (rụt rè): Thưa thiếu tướng, ông ta đã già, lại nghiện rượu nữa...

Thiếu tướng (*đứng lên, thất vọng*): Cẩn thận! Không khéo chúng ta lại lỡ một nhịp thứ hai nữa đây (*đến gần trung úy, trung úy sợ hãi đứng lên, lùi lại*). Hiện nay ông Nguyễn Bảo Định là manh mối cuối cùng về chuyên án bức thư của Nguyễn Thái Học. Trung úy, anh có thấy lỗi làm việc quan liêu của anh tai hại như thế nào không? Anh hãy vào bệnh viện và làm bằng được để cho ông Nguyễn Bảo Định khỏe lại cho tôi! Anh hiểu không? Đây là nhân chứng duy nhất còn lại ở trong vụ án! Với cách làm việc thế này, chúng ta có lỗi với tất cả những người lương thiện đang sống và những người anh hùng đã chết. Anh có hiểu không?

Trung úy (*bối rối*): Thưa thiếu tướng, tôi có lỗi. Tôi xin lỗi...

Thiếu tướng (*giận dữ*): Im đi! Tôi không cần anh xin lỗi. Tôi cho phép anh gác lại tất cả mọi việc để làm sáng tỏ những điều sau đây trong vụ án này (*cầm lấy bức thư trên bàn*). Lê Thị Minh là ai? Vì sao Nguyễn Thái Học viết bức thư này? Vì sao Nguyễn Văn Tảo lại có bức thư? Tôi sẽ cách chức anh, hiểu không, nếu anh không dừng lại được cho tôi toàn bộ bức tranh về các nhân vật ấy.

Trung úy: Thưa thiếu tướng... Tôi đã hiểu!

Thiếu tướng: Đứng nghiêm lại! Đây là kỷ luật. Đây là nhiệm vụ. Cũng là lương tâm. Không phải cách chức anh đâu, anh hiểu không, tôi sẽ đuổi cổ anh, nếu anh không cứu được ông Nguyễn Bảo Định và đưa ông ta đến đây!

Trung úy: Thưa thiếu tướng, rõ.

Thiếu tướng: Hãy đi đi, anh có thể bàn giao công việc từ ngày hôm nay để bắt tay vào nhiệm vụ của anh. Anh phải túc trực ở trong bệnh viện suốt cả ngày đêm! Khi bộ máy nội vụ của chúng ta nhiễm thói công chức, điều ấy sẽ gây bất hạnh cho xã hội biết nhường nào. Anh phải làm rõ vụ án này bất kể thế nào, có hiểu hay không?

Thiếu tướng mệt mỏi ngồi xuống ghế.

Trung úy (bối rối): Thưa thiếu tướng, tôi thành thực xin lỗi...

Thiếu tướng (xua tay): Đi đi, tôi không cần anh xin lỗi... Chúng ta đã quá khinh suất với lịch sử...

Trung úy (càng bối rối hơn): Tôi sơ suất, tôi không chủ tâm... Tôi có lỗi...

Thiếu tướng: Anh chỉ còn một cách thôi, anh hiểu không? Anh phải dựng lại toàn bộ câu chuyện này, câu chuyện về Nguyễn Thái Học và người phụ nữ vô danh kia. Không phải để chuộc tội với tôi, anh hiểu không? Tôi không cần điều đó. Cũng không phải chuộc tội với Nguyễn Thái Học hoặc bà cụ Lê Thị Minh, anh hiểu không? Họ không cần điều đó. Họ chết hết cả rồi! Anh làm điều này là để chuộc tội với tương lai, với chính những đứa con trai, con gái của anh. Anh phải làm điều này vì chính bản thân anh.

Trung úy im lặng, đứng như trời trồng, bất động.

Lại xuất hiện những bóng ma Việt Nam Quốc Dân Đảng với những tiếng hô khe khẽ: “Không thành công cũng thành nhân. Không thành công cũng thành người!”

Thiếu tướng (mặt mũi): Cho tôi xin cốc nước.

Thư ký mang nước lại.

Thiếu tướng: Ngoài kia có bình yên không, ở ngoài đường ấy?

Thư ký: Dạ, thưa thiếu tướng, tất cả bình yên...

Thiếu tướng: Thế thì tốt! Hôm nay là ngày bao nhiêu?

Thư ký: Thưa thiếu tướng, hôm nay là ngày 17 tháng 6...

Thiếu tướng: 17 tháng 6 ư? Hôm nay chính là ngày kỷ niệm Nguyễn Thái Học và các đồng chí đi ra pháp trường... Hãy đi kiếm cho ta một vòng hoa. Ta sẽ đích thân đến viếng mộ bà cụ Lê Thị Minh. Ủ, ngay bây giờ. Ta sẽ xin lỗi vong linh của bà cụ Lê Thị Minh và xin lỗi vong linh của Nguyễn Thái Học.

Trung úy và thư ký đỡ thiếu tướng dậy. Từ trong hậu đài lại xuất hiện tiếng đọc nguyên văn bức thư gửi bà Lê Thị Minh:

“Thưa cô! Trưa ngày mai chúng sẽ tử hình, chúng sẽ chặt cổ, bêu đầu tôi. Ước nguyện của tôi là mong cô được sống cuộc đời hạnh phúc. Cô xứng đáng như thế,

*bởi cô có một trái tim cao thượng. Ký tên: Nguyễn
Thái Học. Ngày 16 tháng 6 năm 1930."*

Âm nhạc và bài hát ca ngợi tình yêu bất tử vang lên.

MÀN HẠ

HỒI THỨ BA

Năm 1929.

Nhà ông Hải Vân, một nhà buôn ở Hà Nội.

Ông Hải Vân đang ngồi với hai người bạn là ông Bảo Tâm và ông Dật Công. Ở một ghế bên cạnh, có một thanh niên đang đọc báo. Đó là Đào Xuân Khải.

Hải Vân: Thưa các ông, bây giờ là năm 1929. Người Pháp đang cai trị nước ta. Kể từ sau ông Phan Bội Châu và Phan Chu Trinh, phong trào đòi dân chủ, đòi độc lập đang ngày càng phát triển. Các ông nghĩ sao?

Bảo Tâm: Đây là dấu hiệu tốt ông Hải Vân ạ. Nước ta so với thế giới còn đang tụt hậu. Khi không có dân chủ, không có độc lập, ở đây không thể có văn minh được.

Dật Công: Thú thực, tôi không hy vọng gì nhiều ở đám đông. Tất cả những phong trào mạnh động, lẻ tẻ của đám đông chả có ích lợi gì cho sự tiến bộ của cộng đồng, của đất nước.

Hải Vân: Tôi sợ rằng ông đã nhầm sang lĩnh vực tiến bộ tinh thần, ông Dật Công ạ.

Dật Công: Thế ông tưởng rằng tôi hy vọng về sự tiến bộ vật chất ư? Theo tôi nghĩ, càng đuổi theo vật chất người ta sẽ càng đau khổ. Môi trường sẽ bị phá hoại. Lòng người trở nên oái oăm, đen tối. Sau này, chính con cháu chúng ta sẽ phải trả giá điều ấy rất đắt đấy.

Hải Vân: Ông lo xa quá! Ông lo xa quá!

Dật Công: Điều quan trọng nhất là khi vật chất tăng lên thì dân trí cũng phải thay đổi thế nào đấy. Văn hóa phải được nâng cao. Một khi vật chất tăng trưởng mà không có văn hóa phát triển kèm theo thì tôi tin bị kịch sẽ là chắc chắn.

Bảo Tâm: Tôi thấy ông Dật Công quan tâm nhiều đến sự tiến bộ tinh thần hơn là vật chất, có phải thế không?

Dật Công: Đúng thế!

Hải Vân: Thực ra, hai cái đó không hề tách rời nhau. Tuy nhiên, điều quan trọng cốt tử hiện nay của dân tộc Việt là phải có được tự do độc lập cái đã. Chúng ta phải tô đậm được hình ảnh đất nước Việt Nam ở trên bản đồ văn minh thế giới. Tôi nghĩ rằng chúng ta luôn có những người con ưu tú có khả năng dẫn dắt cộng đồng tiến lên.

Dật Công: Hy vọng là thế! Hy vọng là thế!

Bảo Tâm: Trên nhiều lĩnh vực, chúng ta luôn luôn thiếu

những cánh chim đầu đàn. Chúng ta luôn luôn thiếu những người số 1. Đây là thực tế. Đây là thực tế đáng buồn.

Hải Vân: Ông bi quan quá. Tôi luôn luôn tin tưởng ở thanh niên. Chỉ ít phút nữa, trong phòng khách này, tôi sẽ giới thiệu với các ông một nhân vật đặc biệt mà tôi tin rằng đó sẽ là nhân vật của thời đại mới. Tôi chắc các ông sẽ rất lý thú.

Gã thanh niên đeo kính cửa quậ, sửa lại kính, chú ý lắng nghe.

Bảo Tâm: Ông định giới thiệu ai với chúng tôi vậy? Tôi hy vọng không phải là những ông đồ nho khăn xếp áo dài kiểu Đồng Kinh Nghĩa Thục chứ?

Hải Vân: Không, không! Thời đại đã khác rồi!

Bảo Tâm: Thế thì ai? Liệu có phải là những người nông dân giống như ông Đế Thám ở trên Yên Thế hay không?

Hải Vân: Cũng không phải nốt. Nông dân không lãnh đạo được ai. Tôi nhớ hình như đó là tư tưởng của Mã Khắc Tư ở bên Âu châu.

Bảo Tâm: Lý thuyết về tư sản và vô sản của Mã Khắc Tư đã làm đảo lộn thế giới. Ở ta, tôi biết có nhiều người đi theo ông ta. Đó là những người cộng sản. Họ đều hướng vào nhà cách mạng dày dạn kinh nghiệm tên là Nguyễn Ái Quốc, nhưng tiếc rằng hiện nay ông ta đang ở nước ngoài.

Dật Công: Nhân vật mà ông Hải Vân định giới thiệu có phải là người thuộc phe của ông Nguyễn Ái Quốc không? Ông ta có phải cộng sản hay không?

Hải Vân: Không. Đơn giản ông ta chỉ là một người yêu nước mà thôi.

Gã thanh niên bỏ tờ báo đang đọc, chú ý lắng nghe, vẻ bồn chồn.

Dật Công: Thế thì ai? Ông làm cho tôi tò mò ghê quá! Tương lai của đất nước này trong vài chục năm tới, theo thiên ý của tôi tất sẽ do những người cộng sản quyết định. Ở nước Nga, lý thuyết của Mã Khắc Tư và của Liệt Ninh đã được thực hiện. Làn sóng đỏ đang có triển vọng lan rộng trên toàn cầu.

Hải Vân: Theo tôi, trước khi đi đến cộng sản, chúng ta tất sẽ phải trải qua một cuộc cách mạng tương tự như việc phá ngục Basti ở Pháp năm 1789 hoặc chí ít cũng như cách mạng Tân Hợi năm 1911 ở Tàu, nhưng hình như nó sẽ man rợ hơn và không thể triệt để được. Nó là một thứ gì đấy tôi không thể hình dung nổi nhưng đau khổ là chắc chắn, thậm chí sẽ có đổ máu. Sẽ rất nhiều máu...

Bảo Tâm: Ai là người sẽ đứng ra đảm đương, gánh vác cuộc cách mạng này?

Hải Vân (*chỉ người thanh niên*): Tôi không biết. Nhưng nó thuộc thể hệ ông này.

Mọi người nhìn vào gã thanh niên. Gã tỏ ra lúng túng.

Gã thanh niên: Xin lỗi... Cho tôi đứng ngoài cuộc. Tôi không tham gia chính trị. Cho tôi đứng ngoài cuộc... Xin tha cho tôi!

Dật Công (*với gã thanh niên*): Ông Khải! Ông tưởng chúng tôi ham mê chính trị hay sao? Không! Chúng tôi chỉ muốn sống tự do thôi. Nhưng chính trị không buông tha ai hết! Kể cả ông! Tôi biết, mỗi quan tâm duy nhất của ông hiện giờ là cô con gái rượu của ông bạn Hải Vân tôi đây, tưởng nó phi chính trị nhưng thực ra nó lại rất chính trị, có phải không nào?

Khải (*tức gã thanh niên*): Thưa ông, ông nói thế thì tôi xin chịu (*cười nhả nhận, xoa tay*).

Hải Vân: Với con Minh - cô con gái rượu của tôi thì khác. Mỗi quan tâm duy nhất của nó bây giờ là bữa ăn sáng. Hình như ngay đến ông Khải nó cũng chưa chú ý gì đâu!

Có tiếng hát vui tươi một bài hát tiếng Pháp ở bên ngoài. Tiếng của vú già: "Tiểu thu! Tiểu thu!"

Hải Vân (*lắc đầu, vẻ chấp nhận*): Con gái tôi đấy!

Minh vào. Vú già ôm rất nhiều hoa theo sau.

Minh (*rất hồn nhiên*): Ba! Ông Nguyễn Thái Học đến chưa ba?

Hải Vân (*âu yếm*): Hồn nào! Con làm lộ hết bí mật của ba rồi. Nào, con hãy chào các bạn của ba đi con.

Minh (*bẽn lễn*): Cháu xin chào các bác, các chú!

Hải Vân: Đây là bác Dật Công, con biết rồi, bác ấy dạy học ở trường An-be Xa-rô. Đây là bác Bảo Tâm, chủ hãng dệt Minh Phương. Còn đây là anh Khải, ba có cần giới thiệu hay không nào?

Khải (*đứng bật dậy, lịch sự*): Công tử Đào Xuân Khải, luật sư, con trai đệ nhất thượng thư Đào Danh Liêm, khâm sai đại thần chính phủ.

Minh (*hồn nhiên*): Luật sư là được rồi, sao lại còn con trai đệ nhất thượng thư ở đây làm gì?

Hải Vân: Hồn nào! Công tử là người có danh vọng. Con là con gái, con phải ý tứ chứ!

Minh: Ba ơi, thế ông Nguyễn Thái Học đến chưa ba?

Dật Công (*vỗ tay*): Hay lắm! Ông Nguyễn Thái Học đã làm cho tất cả các tiểu thư Hà Nội say mê. Thế nào? Cháu gái của bác, cháu có say mê ông Nguyễn Thái Học không?

Minh: Cháu không biết! Ông Nguyễn Thái Học có đẹp trai không bác?

Dật Công (*cười*): Nào bác đã biết mặt mũi ông ta như thế nào đâu. Chính bác cũng nóng lòng muốn gặp ông ấy đây!

Khải: Chết nổi... Thế tiên sinh chưa biết Nguyễn Thái Học à?

Hải Vân: Ở đây chưa ai biết ông Nguyễn Thái Học. Cả tôi cũng vậy. Nhưng một người thư ký của tôi là ông Nguyễn Văn Lễ có biết ông Học. Theo đề nghị của tôi, người thư ký này sẽ dẫn ông Học đến gặp chúng ta.

Khải (vỗ vập): Ngay hôm nay ạ?

Hải Vân: Phải! Ngay hôm nay. Ngay bây giờ.

Minh (vỗ tay): Hay quá! Con sẽ diện một bộ quần áo đẹp nhất để đón ông Nguyễn Thái Học có được không ba?

Hải Vân (âu yếm): Con lắm trò lắm, con gái ạ! Ba đồng ý! Con đi thay quần áo đi.

Minh: Cảm ơn ba... Ba cho phép con nói chuyện cả với ông Nguyễn Thái Học ba nhé!

Hải Vân (cười): Ừ được rồi, được rồi...

Bảo Tâm (cười): Ông Nguyễn Thái Học chỉ nói chuyện chính trị với thời thế thôi. Tiểu thư cũng nói chuyện chính trị với thời thế chứ?

Minh: Không! Cháu sẽ hỏi ông ấy về đời tư.

Bảo Tâm: Rất thú vị! (*quay sang Dật Công và Khải*) Các ông thấy không, khi một người đàn ông sống có lý tưởng, anh ta được nhân dân kính trọng thì đến lúc nào đấy, anh ta không còn là của riêng mình nữa, anh ta sẽ là con người xã hội.

Minh: Thưa bác, thế có thích không bác?

Bảo Tâm: Tôi cũng muốn hỏi tiểu thư điều ấy. Tiểu thư có thích ông Nguyễn Thái Học không?

Minh: Cháu không biết... Ông ấy bí hiểm lắm. Ông ấy bắn súng bằng cả hai tay phải không ạ?

Hải Vân (cười): Con đọc Phạm Cao Cung với Lê Văn Trương nhiều quá đấy, con gái ạ! Đấy là mấy ông nhà văn trình thám! Bác Bảo Tâm hỏi con có thích ông Nguyễn Thái Học hay không?

Minh: Con thích... Con thích lắm! Ông ta làm cho cả nước Pháp run sợ có phải không ba?

Hải Vân (cười): Thôi, con đi thay quần áo đi. Trước mặt ông Nguyễn Thái Học, con phải tỏ ra chín chắn mới được.

Minh: Vâng... Con cảm ơn ba, con đi đây. Vú già, chúng ta đi thôi! Cháu xin chào các bác, các chú.

Minh và vú già đi ra.

Dật Công: Bác có cô con gái xinh đẹp quá!

Hải Vân: Cháu Minh là con gái út, tôi cũng khá chiều chuộng. Cũng có nhiều đám dạm hỏi, tôi cũng chưa dám trả lời. Cháu nó còn ít tuổi.

Khải: Theo như tôi biết, tiểu thư năm nay vừa tròn 20 tuổi, có phải không ạ?

Hải Vân: Vâng! Năm nay con bé vừa tròn 20 tuổi.

Có tiếng chuông bấm. Mọi người quay ra. Nguyễn Văn Lễ vào.

Lễ: Xin chào ông chủ! Xin chào các vị!

Hải Vân: Giới thiệu với các ông, đây là ông Lễ, thư ký của tôi. Thế nào ông Lễ, ông Nguyễn Thái Học có đến hay không?

Lễ: Thưa ông chủ, đảng trưởng sẽ đến và hầu chuyện ông chủ. Có điều, xin phép ông chủ cho phép tôi kiểm tra các vị khách trong nhà có được không ạ?

Hải Vân (ngạc nhiên): Kiểm tra ư? Kiểm tra gì?

Lễ: Thưa các vị, tôi muốn biết trong các vị có ai mang vũ khí gì không? Có ai liên hệ với mật thám Pháp hay không?

Hải Vân: Ông Lễ, ông làm cho tôi thấy rất khó xử. Tôi nghĩ là ông có thể tin tưởng ở các bạn tôi. Ông Đặng Công đây là một nhà giáo, ông ấy đã từng tham gia Đông Kinh Nghĩa Thục. Còn ông Bảo Tâm, nhà tư sản, cũng nổi tiếng là người đứng đắn.

Bảo Tâm: Chúng tôi là những người đi theo chủ nghĩa dân tộc. Với chúng tôi, dân tộc Việt Nam là trên hết. Chúng tôi bao giờ cũng có thiện cảm với những người vì quốc gia, vì dân tộc.

Lễ: Thôi được rồi, tôi tin các ông (*quay sang Khải*)... Xin lỗi, còn ông, ông cho phép tôi chứ?

Hải Vân: Đây là công tử Đào Xuân Khải, luật sư. Ông ấy viết báo.

Khải: Tôi không tham gia chính trị.

Lễ: Xin lỗi ông, ông có vũ khí gì không?

Khải: Xã hội phức tạp lắm. Bọn côn đồ ngày càng nhiều. Đi đâu tôi cũng phải mang theo vũ khí tùy thân.

Lễ: Xin phiền ông cho tôi mượn tạm những vũ khí ấy.

Khải bực dọc lấy ở túi quần, túi áo ra ba khẩu súng lục đặt lên bàn.

Lễ: Thưa công tử, xin lỗi công tử, với những ba khẩu súng thế này, công tử có thể tấn công cả một đảng côn đồ.

Lễ cất súng đi và ra đứng ở một góc phòng, khoanh tay lại.

Ngoài cửa xuất hiện Nguyễn Thái Học trong y phục nhà su. Ánh sáng thay đổi. Âm nhạc cất lên. Âm nhạc dừng.

Nguyễn Thái Học: Nam mô A di đà Phật...

Mọi người ngơ ngàng quay ra.

Hải Vân: Hòa thượng đây là...

Lễ: Xin giới thiệu với các vị, tôi xin hân hoan giới thiệu

với các vị, trước mắt các vị là ông Nguyễn Thái Học, một nhà cách mạng lừng danh.

Hải Vân, Bảo Tâm, Dật Công, Khải (*đứng dậy vỗ tay*): Chúng tôi rất hân hạnh!

Nguyễn Thái Học (*giơ tay tươi cười, tác phong đĩnh đạc và tự chủ*): Chào các ông. Xin lỗi, tôi buộc phải cải trang thế này mới vào thành phố được (*bắt tay mọi người*).

Hải Vân: Chúng tôi rất cảm ơn ông vì ông đã nhận lời mời. Ông cho phép tôi thay mặt các bạn tôi là các ông Dật Công, ông Bảo Tâm đây... cũng như cả giới trí thức và kinh doanh ở Hà Nội tỏ lòng ngưỡng mộ đến ông và các đồng chí của ông.

Nguyễn Thái Học: Cảm ơn ông, với tư cách cá nhân, tôi không biết tôi có xứng đáng với lòng ngưỡng mộ của các ông hay không. Còn đảng cách mạng của tôi, trước hết đây là một đảng của quốc dân đồng bào, hoạt động vì lợi ích của quốc dân đồng bào - trong đó có những người trí thức và các nhà kinh doanh các ông.

Hải Vân (*giơ tay*): Mời ông ngồi!

Nguyễn Thái Học ngồi.

Hải Vân: Thưa ông Nguyễn Thái Học, chúng tôi đã được biết tôn chỉ mục đích của Việt Nam Quốc Dân Đảng. Việc giành độc lập dân tộc và xây dựng một nước Việt Nam mới mà các ông chủ trương liệu có khác với phong

trào của các phe phái khác không? Nó có giống với tư tưởng của ông Tôn Dật Tiên bên Tàu hay không?

Nguyễn Thái Học: Trước hết, tôi mong các ông không nên phân biệt các phong trào yêu nước theo từng phe phái. Bản thân điều đó gây mâu thuẫn sâu sắc trong dân tộc. Tất cả chúng tôi, dù phe phái nào cũng thế, chúng tôi đều tranh đấu cho Tổ quốc Việt Nam. Bản thân tôi, tổ chức của tôi có thể hy sinh và có thể người chiến thắng cuối cùng không phải chúng tôi, điều ấy không can hệ gì cả. Chúng tôi yêu nước Việt Nam, cũng như ông Tôn Dật Tiên yêu nước Tàu vậy. Nhưng Việt Nam là Việt Nam. Đối với chúng tôi, Việt Nam là tất cả!

Dật Công: Thưa ông, độc lập dân tộc có phải là mục đích hy sinh của các ông không?

Nguyễn Thái Học: Đúng! Nhưng về phương diện nào đấy, chỉ quan niệm như vậy e rằng thô thiển. Chúng tôi đấu tranh cho một nước Việt Nam dân chủ và giàu mạnh, có được sự độc lập về nhân cách chính trị so với các dân tộc khác, các quốc gia khác.

Bảo Tâm: Sự can thiệp của người Pháp, của người ngoại quốc vào đất nước ta, cuộc đấu tranh của các ông có phải nhằm vào điều đó không?

Nguyễn Thái Học (*vốn có thói quen diễn thuyết, đứng dậy đi lại và vung tay lên*): Chúng tôi đấu tranh cho một nước Việt Nam dân chủ và giàu mạnh. Nhân dân tôi phải được

mở rộng quyền tự do dân chủ trong đời sống riêng tư và đời sống xã hội. Nhân dân tôi phải được no ấm và đủ việc làm. Tôi không phản đối sự giao lưu của người Pháp và người ngoại quốc trong các lãnh vực kinh tế, văn hóa. Có điều, họ phải tôn trọng sự độc lập về nhân cách chính trị của nhân dân tôi. Áp đặt chính trị thực chất là tiêu diệt dân tộc. Chúng tôi đấu tranh chống lại điều đó. Chúng tôi theo chủ nghĩa dân tộc, chống lại sự thỏa hiệp.

Dật Công: Thưa ông Nguyễn Thái Học, các cuộc bạo động của các ông, các vụ ám sát cá nhân của các ông, đấy chẳng lẽ được coi là những hành động chính trị lành mạnh và cơ bản hay sao? Chúng tôi e rằng điều này sẽ gây cho nhà cầm quyền Pháp tức tối, siết chặt bàn tay bạo lực cho dân tộc vốn rất đau khổ của chúng ta mà thôi.

Nguyễn Thái Học: Trước hết, xin ông gạt khái niệm lành mạnh và không lành mạnh ra khỏi phạm trù chính trị. Chính trị đứng cao hơn đạo đức, thậm chí bất chấp đạo đức. Những hoạt động của chúng tôi chỉ có ý nghĩa thức tỉnh lòng dân. Chúng tôi không bao giờ coi việc giết một tên Tây Bazin nào đó sẽ làm sụp đổ hệ thống thuộc địa của nước Pháp. Tuy nhiên, khi người ta đã dám giết một tên Tây Bazin thì người ta có thể tấn công một đồn cảnh sát. Khi họ có gan tấn công một đồn cảnh sát thì họ sẽ dám tấn công một công sở. Cứ thế mãi cho đến

khi giành chính quyền. Cách mạng dứt khoát phải trải qua các bước thực tập từ nhỏ đến lớn.

Bảo Tâm: Thưa ông, người trí thức chúng tôi giữ vai trò gì hiện nay?

Nguyễn Thái Học: Nếu nhân dân là một quả pháo thì người trí thức sẽ là ngòi nổ. Đây là trong cách mạng.

Dật Công: Còn trong thời bình?

Nguyễn Thái Học: Thưa ông! Một bộ phận ưu tú sẽ là những người bạn trong màn trướng của nhà chính trị. Nhiệm vụ của người trí thức là phải làm tấm gương dân trí cho cả cộng đồng.

Hải Vân: Còn những nhà kinh tế?

Nguyễn Thái Học: Nhiệm vụ của họ là phải làm giàu cho đất nước cả trong thời bình cũng như trong thời chiến, bất chấp mọi hoàn cảnh. Những doanh nhân, những nhà kinh tế phải được coi trọng như rường cột của cộng đồng.

Bảo Tâm: Nhân dân là gì? Các ông quan niệm thế nào về nhân dân?

Nguyễn Thái Học (mơ mộng): Nhân dân - đấy là tập hợp của đám đông tạo nên Tổ quốc tôi. Chúng ta sẽ sống ra sao nếu không có nhân dân, không dựa vào nhân dân? Cuộc sống của chúng ta sẽ trở nên vô nghĩa xiết bao nếu chúng ta không vì nhân dân mà tranh đấu? Người

ta chỉ được nhân dân biết tới khi họ dám hy sinh cuộc đời của cá nhân họ và cống hiến cho nhân dân mà thôi.

Dật Công: Thưa ông Nguyễn Thái Học, nhân dân cần những gì?

Nguyễn Thái Học: Nhân dân cần gì ư... nhân dân cần một cuộc sống bình ổn, cần một bầu không khí dân chủ. Sau nữa, nhân dân cần một cuộc sống đầy đủ. Nhân dân cần một nền chính trị do họ tự nguyện dựng nên, một nền chính trị cởi mở và hợp lòng họ.

Dật Công: Thưa ông Nguyễn Thái Học, các ông nghĩ gì về người Pháp, về người ngoại quốc?

Nguyễn Thái Học: Chúng tôi phát động một cuộc đấu tranh chống sự áp đặt chính trị của người Pháp, của người ngoại quốc. Chúng tôi đấu tranh cho sự độc lập về nhân cách chính trị của người Việt Nam.

Minh trong bộ áo dài màu trắng tươi cười chạy ra. Vú già theo sau.

Minh: Ba ơi! Ông Nguyễn Thái Học đến chưa ba?

Nguyễn Thái Học ngỡ ngàng quay ra, Minh đẹp lộng lẫy.

Lẽ bước lại gần, ngăn cách giữa Minh và Nguyễn Thái Học. Nhân lúc ấy, Khải luồn ra ngoài.

Hải Vân: Xin lỗi... Thưa ông Nguyễn Thái Học, đây là con gái tôi. Cháu tên là Lê Thị Minh.

Nguyễn Thái Học (*lịch sự và nhã nhặn*): Xin chào tiểu thư.

Minh: Ba ơi! Ba có nhầm không ba? Ông Nguyễn Thái Học mà như thế này hả ba?

Mọi người cười.

Nguyễn Thái Học (*tươi cười*): Vâng! Thưa tiểu thư. Tôi đây! Nguyễn Thái Học đây! Tiểu thư hình dung về tôi thế nào?

Minh (*đưa hoa*): Ông làm em ngạc nhiên quá. Em tưởng ông phải to béo, ông ăn mặc như một võ sĩ, ông bệ vệ, sang trọng, đằng sau ông có những người cận vệ.

Nguyễn Thái Học (*đưa hoa cho Lễ*): Thật buồn cười... (*trở nên hóm hỉnh*). Thưa tiểu thư, có thể đây là chân dung của tôi trong các tượng đài về sau hay chăng?

Hải Vân: Thưa ông Nguyễn Thái Học... Tôi thành thật xin lỗi về sự vô ý của con gái tôi. Cháu nó còn trẻ trung và nông nổi.

Nguyễn Thái Học: Không, thưa ông, tuổi trẻ không có lỗi gì... Trong cuộc đấu tranh của chúng ta, những người trẻ tuổi sẽ là những người tiên phong. Chỉ có những người trẻ tuổi mới có thể bước lên máy chém mà vẫn tươi cười, họ sẽ hy sinh để chiến đấu cho Tổ quốc đến giọt máu cuối cùng mà không nuối tiếc. Gian-đa mà nông nổi ư? Triệu Thị Trinh mà nông nổi ư? Và chúng

tôi: Nguyễn Thái Học, Phó Đức Chính, Nguyễn Khắc Nhu, Bùi Tư Toàn, tất cả chúng tôi đều nông nổi ư?

Hải Vân (*xúc động, ôm lấy Nguyễn Thái Học*): Cảm ơn ông, cảm ơn ông, con trai ta... (*âm nhạc và ánh sáng gây sự xúc động sâu sắc*).

Dật Công (*đỡ ông Hải Vân*): Bác ạ, chúng ta thật tự hào về lớp trẻ ngày nay. Nhất định dân tộc Việt Nam sẽ lại tự do độc lập, sẽ hùng cường.

Nguyễn Thái Học (*mỉm cười*): Cuộc đấu tranh sẽ không dễ dàng... Để đến ngày Việt Nam độc lập, tự do, dân chủ và giàu mạnh, trong số chúng tôi sẽ còn nhiều người ngã xuống... Nhưng những hành động và việc làm của chúng tôi sẽ gây cảm hứng cho tất cả những người Việt Nam yêu nước...

Hải Vân (*nói với Minh*): Con... con lấy cái tráp trong tủ ra đây cho ba... Thưa ông Nguyễn Thái Học, tất cả giới trí thức và kinh doanh trong thành phố chúng tôi lòng thành xin đóng góp một ít của cải cho một nước Việt Nam mới.

Bảo Tâm lấy một hộp giấy lụa buộc điều trao cho ông Hải Vân đưa cho Nguyễn Thái Học. Minh cũng lấy cái tráp đen đưa cho ông Hải Vân. Ông Hải Vân mở tráp lấy ra những sợi dây chuyền vàng.

Hải Vân: Thưa ông... Còn đây là tấm lòng thành của

gia đình tôi (vốc một vốc dây chuyền, vàng bạc trên tay)... mong ông nhận ở đây tấm lòng của chúng tôi, của nhân dân Hà Nội.

Nguyễn Thái Học (*chặn lại*): Cảm ơn ông, cảm ơn quý vị... Cách mạng rất cần tiền để mua vũ khí... Tôi xin thay mặt tổ chức cảm ơn quý vị. Song hiện nay, ngay bây giờ thì chúng tôi chưa cần đến... Các vị cho tôi gửi lại. Khi nào cần, sẽ có người của tổ chức tìm đến...

Trong hậu trường vang lên tiếng xe, tiếng còi của cảnh sát. Mọi người bối rối, hoảng hốt. Âm nhạc gây cảm giác hồi hộp.

Lẽ (*rút súng*): Có động! Mật thám bao vây rồi!

Bảo Tâm: Thôi chết! Thăng Khải! Thăng Khải đâu rồi? Thăng Khải đi báo mật thám rồi.

Nguyễn Thái Học: Bình tĩnh! Xin các vị bình tĩnh (*nói với Hải Vân*). Thưa ông, xin ông cho tôi mượn một bộ quần áo dân thường để cải trang. Ở đây, cần một người ăn mặc nhà sư đi ra để đánh lạc hướng mật thám.

Hải Vân: Mời ông đi theo tôi.

Nguyễn Thái Học dừng lại, bình tĩnh bắt tay Bảo Tâm, Dật Công và ôm hôn họ, sau đó nhanh nhẹn đi ra. Trên sân khấu còn lại Bảo Tâm và Dật Công. Họ nhanh nhẹn cất các đồ nữ trang và hoa trên bàn.

Hải Vân quay trở lại sân khấu. Vang lên tiếng gõ cửa dồn dập. Bảo Tâm mở cửa.

Khải cùng một toán lính tráng và mật thám ủa vào.

Khải: Tất cả ngồi im! Ông Hải Vân! Nguyễn Thái Học đâu rồi?

Hải Vân: Thưa ông... xin lỗi... các ông có sự nhầm lẫn gì chăng? Đây là hãng buôn Vân Hải, chúng tôi không liên hệ gì với ông Nguyễn Thái Học cả.

Khải (*túm ngực Hải Vân*): Thằng khộm già! Tên nhà sư đâu? Nguyễn Thái Học đâu?

Dật Công (*can Khải*): Công tử! Xin công tử nể quan hệ của gia đình ta với hãng Vân Hải, của quan toàn quyền Pasquier với hãng Vân Hải...

Khải (*vung can*): Lục soát...

Bọn lính và mật thám tản ra.

Khải (*nói với Hải Vân, Dật Công và Bảo Tâm*): Tất cả đứng lên, quay mặt, chống tay vào tường! Các người ghé gối thật. Chính phủ bảo hộ sẽ không bao giờ tha thứ việc tiếp tay cho bọn phiến loạn của các người.

Khải giật những cuốn sách trên giá vứt xuống đất, dánh hùnh hổ. Bọn mật thám và lính vào.

Mật thám: Thưa “sếp”, chúng tôi bắt được một tên nhà sư và một tên phiến loạn.

Hải Vân, Bảo Tâm, Dật Công quay ra. Khải cầm can vung lên.

Khải: Quay mặt vào tường. *(nói với mật thám)* Dẫn chúng vào.

Lính dẫn Minh (trong y phục nhà sư) và Lễ (Lễ bị trói, quần áo tả tơi) vào.

Khải *(giật tấm khăn trên đầu Minh)*: Cô Minh! Chà! Cô đi tu từ bao giờ thế?

Minh: Chào công tử! Công tử là người có danh vọng. Xin công tử cư xử xứng đáng. Tại sao công tử cho lính lục soát trong một hăng buôn danh giá thế này?

Khải *(cười gằn)*: Xin lỗi tiểu thư... Vì sao ư? *(lấy tay nâng cằm Minh)* Nguyễn Thái Học đâu rồi?

Minh: Không có Nguyễn Thái Học nào cả. Đây là hăng buôn Vân Hải.

Khải: Giỏi lắm!... Nguyễn Thái Học trốn rồi phải không? Đây là nhà sư giả! Được rồi! Tiểu thư xinh đẹp ạ. Tiểu thư sẽ biết thế nào là tiếp tay cho phiền loạn. *(quay sang Lễ)* Nguyễn Thái Học đâu? *(lấy can gí vào cằm Lễ, đẩy đi giật lùi)*

Lễ lặng im. Khải túm ngực áo Lễ...

Khải: Nguyễn Thái Học đâu?

Đánh Lễ. Lễ ngã xuống.

Minh: Dã man. Thật dã man! Ông cư xử không xứng đáng với một gia đình dòng dõi.

Khải: Thừa tiểu thư, khi Nguyễn Thái Học nói chính trị cao hơn đạo đức bất chấp đạo đức thì điều ấy có nghĩa mọi phương tiện đều được sử dụng cho nó. Tại sao tiểu thư không nghĩ rằng những vụ ám sát của Nguyễn Thái Học không phải là những hành động dã man?

Minh: Tôi ghê tởm ông!

Khải (*bảo mật thám*): Dẫn nó về Hỏa Lò (*chỉ Lễ*). Dẫn cả những người này nữa (*chỉ Hải Vân, Dật Công và Bảo Tâm*)... Thừa tiểu thư, Nguyễn Thái Học không thoát khỏi tay tôi đâu. (*nhăm hiếm*) Tiểu thư biết không? Bọn này đang chuẩn bị một cuộc phiến loạn ở Hà Nội, Yên Bái, Phúc Yên... Nhưng chúng đã bị mắc bẫy rồi. Trong tổ chức Việt Nam Quốc Dân Đảng có đến một phần ba là người của chúng tôi. Tôi sẽ bóp chết cuộc bạo loạn từ trong trứng nước.

Minh (*gào khóc*): Ba! Ba ơi! Không được bắt ba tôi (*chạy theo nhưng bị Khải đẩy ngã*).

Hải Vân (*quay lại*): Con! (*mật thám đẩy Hải Vân nhưng ông vẫn quay lại giơ nắm tay lên*) Không thành công cũng thành nhân. (*Dật Công, Bảo Tâm và Tảo đều nói theo: "Không thành công cũng thành nhân"!*)

Minh: Ba! Ba ơi! (*giơ tay lên gọi*)

Khải (*ý tứ vòng qua Minh*): Chào tiểu thư! Rất may tiểu thư là phụ nữ, nếu không tiểu thư cũng bị bắt vào Hỏa Lò rồi. Còn Nguyễn Thái Học, chỉ nay mai hắn cũng bị bắt giam như đồng bọn của hắn mà thôi. Thôi! Xin chào! (*Ra*)

Minh (*gào khóc*): Ba ơi! Ba ơi!

Vú già chạy lại đỡ Minh.

Vú già: Tiểu thư! Tiểu thư tỉnh lại đi! Bây giờ ông cụ bị bắt đi rồi, tiểu thư phải trở thành trụ cột của chúng tôi, của cả hăng buôn này. Tiểu thư phải cứng cỏi lên mới được!

Minh (*gạt nước mắt*): Cám ơn u... Tôi phải cứng cỏi lên ư?

Vú già: Vâng! Phải cứng cỏi lên mới được!

Minh: Được rồi! Tôi sẽ học tập ông Nguyễn Thái Học, học tập ba tôi. Ba tôi đã nói gì nhỉ?

Vú già: Ông cụ nói: “Không thành công cũng thành nhân.”

Minh: Đúng rồi! Không thành công cũng thành nhân! Không thành công cũng thành nhân!

Ánh sáng thu vào chỗ Minh đứng. Cô đặt tay lên ngực mình như tuyên thệ.

MÀN HẠ

HỒI THỨ TƯ

Nhà giam Hỏa Lò. Khải bận quân phục nhà binh ngồi ở bàn làm việc. Cửa phòng giam có lính gác.

Khải (bảo lính): Đưa Đội Lẽ vào đây!

Lính chào đi ra. Khải thích chí hút thuốc xem báo. Lính dẫn Lẽ vào, Lẽ mặc bộ đồ binh mới.

Lẽ (xu nịnh): Chào ông! Ông cho gọi tôi?

Khải (vồn vã đứng dậy): Chào ông Lẽ? Chào ông đội! Thế nào ông Đội Lẽ, ông có khỏe không? Mọi việc tốt chứ?

Lẽ: Thưa ông, cảm ơn ông, tôi vẫn bình thường.

Khải: Tôi thành thực chúc mừng ông vì ông đã sớm tỉnh ngộ, rồi bỏ bọn phiến loạn Nguyễn Thái Học. Ông thấy không? Cuộc bạo loạn Yên Bái đã bị bóp từ trong trứng. Ông đã xem báo hôm nay chưa?

Lễ: Thưa ông chưa.

Khải (*vờ lấy báo*): Đây này! Tin trang nhất (*đọc*): “Vụ bạo loạn ở Yên Bái đã bị đập tan. Ngày 9 tháng 2 năm 1930, tổ chức phiến loạn của Nguyễn Thái Học và Phó Đức Chính đã tấn công vào trại lính Yên Bái. Hai cơ binh lính khố xanh làm loạn đã hạ thủ các viên đội chỉ huy người Pháp. Sau bốn tiếng đồng hồ, quân đội lê dương của chính phủ bảo hộ đã tấn công tiêu diệt toàn bộ bọn phản loạn. Hiện nay, tình hình đã ổn định. Ngày 11 tháng 2 năm 1930 ông toàn quyền Pasquier đã đáp xe lửa riêng lên Yên Bái phủ dụ dân chúng...” Đấy, ông thấy chưa... Trúng sao chọi được với đá... Còn đây, tin giờ chót (*đọc*): “8 giờ sáng ngày 20 tháng 2 năm 1930, tên phiến loạn Nguyễn Thái Học đã bị bắt ở gần đồn Thị Ngải, tỉnh Hải Dương. Nguyễn Thái Học và tên vệ sĩ của hắn là Sư Trạch đánh trả lại bằng bom xi măng nhưng đã bị những người tuần binh bắn bị thương ở chân. Hiện nay, Nguyễn Thái Học đã bị tổng giam trong nhà giam Hỏa Lò chờ ngày xét xử.”

Lễ (*giật mình*): Ông Học! Ông Học bị bắt rồi ư?

Khải: Phải! Bị bắt rồi. Đêm qua ở Hải Dương đã giải tên Học lên đây, và hiện giờ hắn đang nằm trong xà lim tối. Tôi mời ông lên đây cũng chính vì việc ấy đấy (*nghiêm khắc*). Từ giờ này, ban hành lệnh thiết quân luật trong toàn thành phố, 24 trên 24 tiếng đồng hồ. (*quay ra bảo lính*) Mời tất cả các ông đội trong trại lên đây (*lính chào*

quay ra). Ông Đội Lễ, tôi có thể tin tưởng lòng trung thành của ông hay không?

Lễ: Thưa ông... Tôi đã tuyên thệ... Tôi đã thề!

Khải: Điều ấy chẳng có ý nghĩa gì với tôi. Tôi chỉ tin sự ràng buộc về vật chất mà thôi. Ông hãy làm phép so sánh: Khi ông đi với Nguyễn Thái Học, ông đói hay ông no? Khi ông đi với chúng tôi, ông no hay ông đói?

Lễ: Thưa ông, tôi đi với Nguyễn Thái Học, tôi đói. Còn tôi sống ở đây, tôi no.

Khải (cười): Tốt lắm. Thế ông thích no hay thích đói?

Lễ (cười bên lên): Thưa ông, là con người, ai chả thích sung sướng giàu sang ạ.

Khải: Cám ơn ông. Ông là một người chân thành, ông sẽ được sung sướng hơn nữa nếu ông biết nghe lời.

Lễ: Vâng... thưa ông... Tôi luôn luôn cố gắng.

Các viên đội sắp vào, có đến 4, 5 người. Các viên đội sắp kể cả Lễ đứng dàn thành hàng. Khải đứng trước mặt họ.

Khải: Thưa các ông đội, từ giờ phút này, tôi ban hành lệnh thiết quân luật trong toàn trại giam. Tất cả súng máy tăng cường ở cổng trại và ở các xà lim. Tôi ra lệnh bắn ngay tất cả những ai có ý định gây rối.

Các viên đội: Rõ!

Khải: Hiện nay, trong nhà giam Hỏa Lò chúng ta đang giam tên Nguyễn Thái Học, đầu sỏ bọn phản loạn (*các cai đội ô, à ngạc nhiên, thích thú, lo sợ, hốt hoảng...*). Các ông trật tự... Các ông đều biết Nguyễn Thái Học là thế nào rồi. Trong ba năm nay, hắn làm cho chúng ta mất ăn mất ngủ. Ông chủ mộ phu Bazin đã chết vì hắn, ông Hoàng Trọng Mô đã chết vì hắn... bản thân tôi cũng bị bắn hụt. Điều tệ hại nhất là bọn giặc này tranh thủ được lòng dân, bởi thế các ông phải hết sức cẩn thận.

Các viên đội: Rõ!

Khải: Phải phòng ngừa đồng đảng của Nguyễn Thái Học tấn công nhà giam. Tôi sẽ yêu cầu hai tiểu đoàn lê dương của người Pháp phòng thủ vòng ngoài cùng với các ông. Trong khu vực xà lim, chỉ có người của phòng nhì mới được ra vào. Người lạ mặt xuất hiện phải bắn ngay, rõ chưa?

Các viên đội: Rõ!

Khải: Bây giờ xin mời các ông giải tán. Mời hai ông Đội Lẽ, Đội Lĩnh ở lại.

Các viên đội chào đi ra. Đội Lẽ, Đội Lĩnh ở lại.

Khải: Ông Đội Lĩnh, ông Đội Lẽ!

Lĩnh và Lẽ: Có!

Khải: Hai ông lập ngay cho tôi hai vọng gác ở ngoài hành

lang, trang bị súng máy. Chúng ta chuẩn bị đón quan Thượng thư Hoàng Trọng Phu, ngài sẽ đích thân đến khuyến dụ Nguyễn Thái Học trước khi bị xử tử hình.

Hai viên đội: Rõ!

Ra.

Khải ngồi lại ở bàn làm việc. Đội Lĩnh xuất hiện ở cửa.

Đội Lĩnh: Thưa ông, có đại biểu dân chúng Hà thành muốn vào gặp mặt ông.

Khải: Cho vào!

Bốn, năm đại biểu đi vào do một phụ nữ to béo dẫn đầu, môi son má phấn tươi cười bước vào.

Bà to béo: Lạy quan lớn (*tươi cười đơn đả*). Thưa quan lớn, chúng em là đại biểu công nông thương chính đến chào quan lớn. Em là Trinh, bán hàng ở chợ Đồng Xuân. Đây là ông Duật Tiến ở Mã Mây, ông Liêm ở Hàng Mã, cô Văn Minh ở Ngã Tư Sở...

Khải (*cắt lời*): Cảm ơn quý vị! Quý vị cần gì?

Bà Trinh: Thưa quan lớn, chúng em nghe nói quan lớn đã bắt được Nguyễn Thái Học, chúng em rất mừng. Chúng em muốn đến xem mặt Nguyễn Thái Học.

Cô Văn Minh: Chúng em gọi là lòng thành có tí lễ mọn của đại biểu phụ nữ dâng quan lớn (*rút ở làn ra cái đĩa, đặt tiền và lễ đưa lên, Khải vẫy Đội Lĩnh thu lễ*).

Bà Trinh: Quả thật, chúng em rất muốn xem Nguyễn Thái Học là người ba đầu sáu tay thế nào mà dám chống đối...

Cô Văn Minh: Ông Nguyễn Thái Học làm cả giới phụ nữ chúng em phẫn nộ.

Bà Trinh: Thưa quan lớn, người ngoài đường cứ bàn tán ồn lên là Nguyễn Thái Học ném bom xi măng chết 100 lính lê dương mới bị bắt.

Cô Văn Minh: Nguyễn Thái Học có phép thần thông, nhốt trong xà lim mà vẫn phá ngục ra được.

Khải (lạnh lùng): Ông Đội Lính! Ông đưa hai bà này lên xe của Sở Mật Thám, chở hai bà ấy lên Sơn Tây rồi thả hai bà ấy xuống dọc đường cho chùa thối tò mò đi.

Đội Lính và vệ sĩ vào lôi hai bà đi.

Bà Trinh: Thưa quan lớn, chúng em là đại biểu phụ nữ cơ mà... Chúng em là đại biểu nhân dân cơ mà...

Khải (đều cáng): Nhân dân làm gì có đại biểu. Có các bà tự phong thì có. Xin mời các bà đi ra (*quay sang hai người đàn ông*). Thế nào? Các ông cũng muốn tò mò xem mặt Nguyễn Thái Học à?

Hai người đàn ông (lo sợ): Không! Không... Chúng tôi đến xin quan lớn việc khác.

Khải: Việc gì?

Duật Tiến: Thưa quan lớn, chúng tôi là người nhà của các ông Hải Vân, Dật Công và Bảo Tâm.

Khải: Hiểu rồi. Các ông muốn thả họ ra chứ gì?

Duật Tiến: Thưa quan lớn, đúng thế.

Khải (*cười nhạt*): Hai ông Dật Công, Bảo Tâm tôi sẽ thả ra khi nào nhận được một vạn tiền Đông Dương cho mỗi một người. Còn ông Hải Vân, số tiền phải là hai vạn.

Duật Tiến: Dạ, lạy quan lớn!

Khải: Các ông có thể về.

Hai người đàn ông: Lạy quan lớn!

Đi giật lùi. Đội Lễ xuất hiện.

Lễ: Thưa ông, quan lớn Hoàng Trọng Phu đến.

Khải (*chỉnh đốn quân phục, tác phong khác hẳn*): Xin mời vào!

Hoàng Trọng Phu tươi cười, bệ vệ bước vào, mặc áo sa, đội khăn xếp, đeo bài ngà, đằng sau có hai thiếu nữ cầm quạt lông theo hầu.

Hoàng Trọng Phu: Chào ông Khải! Tôi xin có lời mừng ông.

Khải (*chắp tay vái*): Lạy quan lớn, rước quan lớn ngồi.

Phu ngồi ở ghế, người hầu đứng sau quạt phe phẩy.

Hoàng Trọng Phu: Tôi nghe nói bắt được Nguyễn Thái Học, tôi rất mừng, vội đến ngay.

Khải: Thưa quan lớn, đây là nhờ hồng phúc của hoàng đế ta, cũng là nhờ sự quyết tâm cố gắng của chính phủ bảo hộ.

Hoàng Trọng Phu (*xua tay, hiểu biết*): Được rồi! Được rồi! Tôi muốn nói chuyện với Nguyễn Thái Học, ông cho phép chứ?

Khải: Thưa quan lớn, nhiệm vụ của kẻ thuộc hạ là làm đẹp lòng bề trên. Quan lớn cho phép tôi... (*quay ra bảo Đội Lĩnh, tác phong khác hẳn*) Ông đưa Nguyễn Thái Học vào đây! Đi theo hành lang bên trái, tăng cường thêm lính bảo vệ.

Đội Lĩnh đứng nghiêm hô to: “Rõ!” rồi chào đi ra.

Một người hầu dâng cơm trâu cho Hoàng Trọng Phu ăn trâu. Âm nhạc gợi sự tò mò.

Lính đưa Nguyễn Thái Học vào. Nguyễn Thái Học bị nhốt trong một cái cũi có bốn người khiêng, cổ đóng gông, tay trói, chân xích vào cũi. Bọn lính mở cũi cho Nguyễn Thái Học chui ra.

Hoàng Trọng Phu đứng nhìn.

Hoàng Trọng Phu: Chào ông Nguyễn Thái Học, ông có biết tôi là ai không? Chúng ta đã từng gặp nhau một lần khi tôi đi kinh lý ở vùng duyên hải.

Nguyễn Thái Học: Chào ông! Có, tôi biết! Tôi không biết rõ kẻ thù của mình thì làm sao tôi làm cách mạng được. Ông là Hoàng Trọng Phu, khâm sai đại thần chính phủ, ai mà không biết!

Hoàng Trọng Phu đi xung quanh ngắm nghía Nguyễn Thái Học.

Hoàng Trọng Phu: Xem nào... Mình hổ... Lưng gấu... Tướng người sang đây... Thế này mà làm giặc à?

Nguyễn Thái Học: Mời ông đứng xa ra. Tôi không kiểm chế được trót nhỏ vào mặt ông thì thực phiền...

Khải: Xin quan lớn giữ mình... Thằng giặc này nó ghê gớm lắm.

Hoàng Trọng Phu (cười lớn): Ông Học ạ! Tôi rất quý ông là người thanh niên mới có khí tiết (*ngồi xuống ung dung*)... Hôm nay tôi đến đây, một phần cũng vì tò mò, một phần biết ông là người có tài hùng biện, tôi cũng muốn tranh luận với ông đôi điều.

Nguyễn Thái Học: Tôi bị bắt, sự nghiệp của tôi coi như thất bại, nhưng những lớp người khác sẽ từ tôi rút ra những bài học cho mình để đi đến thắng lợi cuối cùng. Không thành công cũng thành nhân!

Hoàng Trọng Phu: Ông Học ạ, không phải coi thường ông nhưng trong đám làm loạn hiện nay, chính phủ bảo hộ chỉ ngại những người cộng sản chứ đám thanh niên

thành thị các ông thì nghĩa lý gì. Các ông làm loạn vì lãng mạn, còn bọn cộng sản làm loạn là vì điều khác. Cộng sản còn có chủ nghĩa với lý thuyết, chứ các ông thì lý thuyết gì?

Nguyễn Thái Học: Lý thuyết nảy sinh khi hành động, trở thành tư tưởng khi nào hành động đạt hiệu quả cao nhất.

Hoàng Trọng Phu (cười): Đây là câu chữ... hoàn toàn là câu chữ. Các ông còn trẻ quá. Năm nay ông 28 tuổi phải không?

Nguyễn Thái Học: Phải! 28 tuổi.

Hoàng Trọng Phu: Thế là chỉ bằng tuổi đứa con út của tôi. Ông đã hiểu gì về cuộc đời đầu mà rồi cả lên.

Nguyễn Thái Học: Phải! Có thể tôi chưa hiểu nhiều về cuộc đời nhưng tôi hiểu rõ nỗi nhục của người nô lệ.

Hoàng Trọng Phu: Tôi thông cảm nỗi nhục của ông, ông Học ạ...

Nguyễn Thái Học: Không, tôi không cần sự cảm thông ấy của ông với cá nhân tôi. Nỗi nhục của nhân dân tôi phải được gột bằng máu kẻ thù của nhân dân tôi.

Hoàng Trọng Phu: Hay lắm, ông Học ạ... Ông lý sự lắm... Thậm chí tôi còn buồn cười. Ông đao to búa lớn làm gì. Ông đòi hỏi cái gì cho cá nhân ông?

Nguyễn Thái Học: Tôi không đòi hỏi cho tôi mà cho

nhân dân tôi. Tôi đòi hỏi một nền dân chủ, đòi cơm ăn, áo mặc, một nước Việt Nam có sự độc lập về nhân cách chính trị với thế giới. Tôi đòi hỏi một nước Việt Nam giàu mạnh.

Hoàng Trọng Phu: Rất tốt! Như thế là ông đồng với lý tưởng cộng sản (cười). Và xin lỗi, ông đồng lý tưởng với Hoàng đế Bảo Đại, ông cũng đồng lý tưởng cả với tôi. Tôi cũng mong muốn y như ông. Có điều, chỗ khác của chúng ta là ai cai quản, trị vì cái Tổ quốc tổ quạ này mà thôi!

Nguyễn Thái Học: Các ông xuất phát từ quyền lợi của mình, các ông bán rẻ Tổ quốc cho đế quốc để lo quyền lợi cho mình.

Hoàng Trọng Phu (cười): Ông Học ạ! Ông còn trẻ lắm. Tuy nhiên, ông đã chạm đến được xương sống của sự thật. Chính trị là quyền lợi, quyền lực. Muôn đời vẫn vậy. Kẻ có tham vọng chính trị là kẻ khát khao quyền lực tối thượng. Chúng ta đều vấp phải bi kịch cả thôi. Tất cả những điều đó đều mang tới cái gì ông có biết không?

Nguyễn Thái Học: Theo tôi hiểu thì ông và đồng bọn đều lấy “vinh thân phì gia” làm đích phấn đấu.

Hoàng Trọng Phu: Đã đành rồi! Thế ông định hóa thánh ư, ông Nguyễn Thái Học? Ông định đưa cả dân tộc Việt Nam lên sống ở thiên đường và ăn đào tiên của Tây Vương Mẫu hay sao?

Nguyễn Thái Học: Không! Là con người, tôi biết không ai không mong muốn vươn lên những điều sung sướng. Bản thân khái niệm vật dục không xấu. Vươn lên một chủ nghĩa vật dục có văn hóa cao là mục đích sống của con người. Đấy cũng là cương lĩnh của mọi chủ nghĩa yêu nước. Có điều, nhân cách con người phải là nguyên tắc hàng đầu. Vươn lên một đời sống vật dục bất chấp đạo lý, bất chấp đồng loại thì là con thú chứ không phải con người!

Hoàng Trọng Phu: Tôi chịu ông sắc sảo. Có điều, ông có biết con người sống để chuẩn bị cho cái gì không?

Nguyễn Thái Học: Thưa ông, tôi biết, đấy là cái chết. Con người sống là để chuẩn bị cho một cái chết xứng đáng.

Hoàng Trọng Phu: Cảm ơn ông, ông đối đáp giỏi lắm. Khi tôi đến đây, tôi có ý định khuyến dụ ông nhưng nói chuyện với ông, tôi biết tôi đã vấp vào một tảng đá. Chúng ta không thể đi cùng một con đường với nhau. Đấy là số phận, là sắp xếp khắc nghiệt của Tạo hóa rồi. Tôi biết ông sẽ bình thản khi chết. Tôi kính trọng ông nhưng coi thường lý tưởng của ông. Từ chân đến đầu, từ đầu đến chân, con người ông toàn là lý trí, tôi không thấy một kẻ hờ nào, điều ấy khiến tôi thương hại thực sự...

Nguyễn Thái Học (bật cười): Thưa ông, tôi cũng thương hại ông, thương hại ông Khải. Các ông sống trong điểm

nhục mà lại tưởng mình tự do. Các ông ngập trong ề chế khốn nạn mà lại tưởng mình cao thượng... Các ông không bao giờ được hít căng lồng ngực bầu không khí trong lành của tình người ấm áp, hít thở hơi khói nồng nàn của ngọn lửa trại giữa những đồng chí của mình. Các ông không còn nhân tính, không biết những đam mê của tình yêu trong sáng. Các ông không còn biết gì đến nhân cách con người nữa (*quay đi*). Các ông sống như thú vật, như những con lợn, con chó được mặc áo quần...

Hoàng Trọng Phu (*im lặng một lát*): Thế nào ông Khải, ông nghĩ gì về điều ông Học nói?

Khải: Thừa quan lớn, bao giờ tôi cũng quan tâm đến khía cạnh thực dụng của đời sống, còn lĩnh vực tinh thần - đấy là một thứ xa xỉ nhất hạng, hoàn toàn không có giá trị gì với tôi.

Hoàng Trọng Phu (*nét mặt thoáng đau đớn*): Đấy là vì ông còn trẻ, mà ông cũng u ám quá, ông Khải ạ (*thở dài*). Tôi không trách gì ông Học; (*với Khải*) tôi cũng không trách gì ông... Ông Học ạ... Ông cũng có lý của ông. Tôi đã phải cúi gằm mặt xuống khi nghe ông nói (*bất ngờ*). Cái ác nhất của ông, ông Học ạ, là ông buộc người ta đối mặt với mình, ông làm cho người ta ngượng, làm cho người ta sống trong dày vò... Còn ông Khải, ông sống đúng trong thời điểm tồn tại của ông bây giờ, tôi cũng vậy, tôi cũng chỉ sống đúng trong thời điểm tồn tại của tôi bây giờ... Nhưng bằng con mắt của một trăm năm,

của lịch sử nghiệt ngã thì ông Học đúng. Xét cho cùng, cả hai điều ấy đều vô nghĩa như nhau. Ông Học sống cho tương lai, còn tôi với ông (*vỗ vai Khải*) hai chúng ta sống cho hiện tại (*cười chua xót*). Tất cả đều chỉ là phân bón cho lịch sử thôi...

Khải: Thưa... thưa quan lớn... Tôi không hiểu...

Hoàng Trọng Phu: Là phân bón! Có thể thôi! Có thể ông Nguyễn Thái Học là phân khô, là cứt khô... còn chúng ta là phân ướt, là cứt ướt (*ôm ngực hỗn hển*). Tôi đau quá, đau nhói ở trong lồng ngực... nó đây này... có phải ở trái tim già yếu này không?

Khải và hai nữ hầu chạy lại đỡ Phu. Phu lả đi.

Nguyễn Thái Học (*mỉm cười*): Hãy đưa quan lớn về dinh đi... Ông ta không đủ sức đối thoại nữa rồi.

Trên sân khấu mọi người hơi cuống lên một tí. Lính chạy vào giữ Nguyễn Thái Học và dìu Phu ra.

Hoàng Trọng Phu (*vẫy vẫy tay*): Chào... chào ông!

Nguyễn Thái Học: Chào ông! (*quay đi*)

Ánh sáng sân khấu thay đổi. Âm nhạc khác thường. Đào Xuân Khải quay ra.

Đội Lính dẫn Minh vào. Minh đi trước, vú già ôm làn hoa quả theo sau.

Đội Lính (*với Khải*): Thưa ông... Tiểu thư này cứ nằng

nặc đòi vào, tiểu thư có thư giới thiệu của quan toàn quyền Đông Dương (hai tay đưa thư).

Khải: À chào tiểu thư Minh. Tiểu thư đến đây có việc gì?

Minh: Thưa ông Khải. Tôi đã được phép của quan toàn quyền Pasquier và quan chánh mật thám. Tôi muốn gặp riêng ông Nguyễn Thái Học. Trong thư đã nói rõ rồi.

Khải (*liếc xem thư, mỉm cười giễu cợt*): Rất hân hạnh... Tiểu thư chỉ được phép gặp có nửa giờ thôi... (*quay lại bảo lính*) Tất cả đi ra... (*nói với vú già*) Kể cả cái bà này nữa. Ông Đội Lính, ông ở lại... Thưa tiểu thư, tôi xin phép... Tôi sẽ quay lại đây sau 30 phút... Tiểu thư chỉ được phép nói chuyện với Nguyễn Thái Học có nửa giờ thôi...

Khải cùng với lính ra. Đội Lính dừng lại ở cửa, quay lưng ra phía sân khấu.

Minh (*chạy lại đỡ Nguyễn Thái Học*): Ông Học, ông có nhận ra em không?

Nguyễn Thái Học (*dịu dàng*): Có, tôi nhận ra tiểu thư ngay. Tiểu thư là con gái chủ hãng Văn Hải. Hôm ấy, may nhờ tiểu thư đóng giả nhà sư mà tôi thoát được.

Minh: Trời ơi... Ông bị thương ở chân này... Ông có đau không? Ông ngồi xuống đi... Ông Đội Lính, ông Đội Lính... Em van ông, ông có cách gì bằng bó cho ông Học không?

Đội Lãnh (*quay lại, ngượng ngáp*): Không... Thưa tiểu thư, tôi không được phép rời chỗ gác... Tiểu thư cần gì thì nói đi... Tiểu thư chỉ được phép có nửa giờ thôi...

Minh: Trời ơi, các ông dã man quá...

Nguyễn Thái Học (*cười*): Tiểu thư đừng bận lòng... Vết thương nhẹ thôi... Tôi vẫn đi được.

Minh (*lấy hoa quả bày lên ghế rồi lấy chiếc khăn xé ra băng cho Nguyễn Thái Học*): Ông ăn đi... Để em băng lại cho ông... Sao ông lại bị bắt thế? Sao ông lại bị bắt?

Nguyễn Thái Học: Vì sơ suất thôi, tiểu thư ạ... Mệnh tôi có hạn. Hồi bé, người ta xem tướng bảo tôi chẳng sống được lâu đâu... Nhưng không sao, tôi chết đi, những đồng chí của tôi sẽ tiếp tục công việc... Nước mình sẽ không như thế này mãi đâu, tiểu thư ạ...

Minh (*bóc cam*): Ông ăn đi, ông xơi miếng cam này đi. Em chỉ được gặp ông có mấy phút thôi. Em đã phải đến tận dinh toàn quyền Đông Dương xin phép, em phải lấy giấy của Sở Mật thám mới vào được đây. Thấy ông bị bắt, em xót xa quá... Liệu ông có bị tử hình hay không?

Nguyễn Thái Học: Có đấy... Tiểu thư ạ, tôi sẽ bị tử hình thôi. Chúng không tha tôi đâu...

Minh: Không, em sẽ đệ đơn xin giảm án... Mọi người sẽ ủng hộ ông và đòi tha ông như đòi tha cụ Phan Bội Châu ấy...

Nguyễn Thái Học (*cười*): Không được đâu, tiểu thư ạ. Bây giờ là năm 1930. Hơn nữa, chúng nó biết tôi là kẻ thù không đội trời chung với chúng... Tiểu thư đừng lo, tôi không sợ đâu. Chết cho Tổ quốc là một cái chết xứng đáng, tôi đã tình nguyện chọn cái chết này...

Minh (*khóc*): Ông Học... Ông Học...

Nguyễn Thái Học (*dịu dàng*): Tiểu thư đừng khóc... Tiểu thư sẽ làm cho tôi buồn đấy. Tiểu thư đừng khóc, ông Đội Lĩnh sẽ cười cho đấy (*Đội Lĩnh sụt sịt quay đi*). Tiểu thư có biết bài thơ này không, bài thơ của những người hy sinh trong công xã Paris, họ bị dồn vào nghĩa địa Le Père Lachaise và bị bắn chết:

*Ngày mai tôi sẽ chết
Có mộ tôi xanh rờn
Nước dưới cầu tuôn chảy
Còn tôi, tôi chẳng còn...*

Minh: Ông Học, ông Học... Ông không sợ ư?

Nguyễn Thái Học: Không... Không sợ... Ai chẳng phải chết một lần. Có điều, chết thế nào cho xứng đáng thôi... Tôi chỉ tiếc mình chết trẻ quá, mà công việc thì dở dang.

Minh: Hôm ở nhà em, em tiếc quá, em không được nói chuyện với ông. Trông thấy ông ăn mặc nhà sư, em cứ không tin.

Nguyễn Thái Học: Hôm ấy tiểu thư đã cứu tôi đấy. Nếu

không có tiểu thư đánh lạc hướng mật thám thì hôm ấy tôi bị bắt rồi...

Minh: Hôm ấy em cứ tiếc. Em chẳng nói được gì với ông... Hôm ấy em lại còn định mời ông ăn mứt táo nữa, mứt táo do chính tay em làm... Hôm nay em lại quên không mang đi... Em đoảng quá.

Nguyễn Thái Học: Cảm ơn tiểu thư... Tiểu thư tốt quá!

Minh: Ông có cần gì không? Em có thể giúp ông điều gì không?

Nguyễn Thái Học: Không... Tiểu thư không phải lo gì cho tôi. Ở đây người ta chu đáo lắm (*cười*). Hơn nữa, chỉ vài ngày nữa thì tôi sẽ lên máy chém rồi.

Minh (*hốt hoảng*): Trời ơi... Ông nói khủng khiếp quá. Ông không sợ ư?

Nguyễn Thái Học: Có... cũng sợ chứ, nhưng rồi lại nghĩ, phải sống nô lệ, sống mà để người đời khinh rẻ thì chết còn hơn (*cười*). Thế là lại không sợ nữa.

Âm nhạc thay đổi.

Minh (*tư lự*): Em rất sợ chết... Em không biết cái chết thế nào, nhưng cứ nghĩ mình phải nằm trong quan tài, không thở được, đất phủ kín lên, chung quanh là đêm tối, gọi mãi mà không có ai thừa cả thì em rất sợ.

Nguyễn Thái Học (*cười*): Ủ, sợ thật đấy. Sợ nhất là khi

nào mình gọi thì không có ai thừa cả, thí dụ như khi tôi gọi tiểu thư, thì tiểu thư không nói năng gì cả?

Minh: Không... Không! Em sẽ thừa. Dù ông ở đâu, ở nơi nào, nếu ông gọi em thì em sẽ thừa, em sẽ đến ngay.

Nguyễn Thái Học: Ủ... nếu thế thì tôi sung sướng lắm... Tiểu thư thật tốt quá!

Minh: Bây giờ ông gọi em đi...

Nguyễn Thái Học: Tiểu thư!

Minh: Dạ...

Nguyễn Thái Học: Tiểu thư!

Minh: Dạ... Em đây... Có em đây... *(ngả vào lòng Nguyễn Thái Học, cầm hai tay Nguyễn Thái Học)*

Nguyễn Thái Học (cười): Tôi rất sung sướng... Bây giờ tôi mong muốn được sống vô cùng. Được sống làm người là điều tuyệt trần sung sướng.

Minh: Nếu ở nước mình, thanh niên ai cũng như ông thì liệu nước mình có được như nước Pháp không ông?

Nguyễn Thái Học: Tôi không biết tiểu thư ạ. Tôi bé nhỏ và chẳng ra gì đâu... Muốn được như nước Pháp, được như các nước văn minh ấy thì chỉ có những người như tôi không đủ đâu. Đất nước mình trước hết cần những nhà kỹ thuật, nhà sản xuất, nhà bác học... Điều cần nhất phải có những người tốt bụng, không làm hại ai. Chúng

ta phải có cả một dân tộc lương thiện, cả một cộng đồng lương thiện. Được như thế, nước ta còn hơn cả nước Pháp ấy chứ...

Sân khấu dừng. Âm nhạc xúc động.

Minh: Ông thật là một người tốt... Thế tại sao người ta lại muốn giết ông, hãm ông?

Nguyễn Thái Học (đau đớn): Đây là vì người ta chưa hiểu thôi, tiểu thư ạ. Có thể là vì người ta dốt nát. Để có được sự tiến bộ, bao giờ cũng vậy, cần rất nhiều người tốt phải chết đi, phải hy sinh. Lẽ đời là như thế đấy, tiểu thư ạ... Bao giờ những người tốt cũng phải chết để dọn đường cho chân lý đến.

Minh: Không, thế thì ác quá! Chẳng lẽ cứ phải như thế hãm ông? Những người tốt thì chết đi. Điều ấy đau xót quá.

Nguyễn Thái Học: Lịch sử rồi sẽ thay đổi, tiểu thư ạ. Cũng rất nhiều người tốt giống như tiểu thư. Tuổi trẻ nói chung là tốt. Mà đồng bào ta cũng toàn người tốt, họ chỉ bị đói thôi.

Minh: Em chưa gặp ai nói chuyện với em như ông nói chuyện với em. Ông nói chuyện với em như nói chuyện với một đồng chí của ông có phải không ông?

Nguyễn Thái Học (hóm hỉnh): Với đồng chí thì có khi tôi phải ra lệnh đấy, tôi là lãnh tụ mà. Lãnh tụ thì có khi

phải lạnh lùng một tí người ta mới sợ, mới nghe lời. Còn tôi nói chuyện với tiểu thư là nói chuyện với con người, như nói với em gái tôi, như nói với một người bạn tâm tình. Tôi nói như nói với đồng bào tôi.

Minh: Cảm ơn ông... Em cảm thấy sự tin cậy trong ánh mắt ông.

Nguyễn Thái Học: Tiểu thư ạ, bao giờ tôi cũng tin cậy con người. Nếu trong cuộc sống, lúc nào ta cũng nhớ mình là con người thì ta sẽ sống tốt hơn lên, ta sẽ yên tâm hơn về mình...

Minh: Em... em sẽ nhớ...

Âm nhạc xúc động.

Nguyễn Thái Học: Có điều này nữa, mình phải nhớ mình là con người để biết yêu thương. Giá trị duy nhất và vĩnh cửu của đời sống con người là tình yêu thương. Tình yêu thương làm trong sạch tâm hồn, nó nâng đỡ con người lên, nó làm cho con người can đảm. Con người không còn sợ cái chết nữa. Con người liên kết với nhau bằng phương tiện duy nhất và vĩnh cửu là tình yêu thương đấy.

Minh: Em hiểu...

Nguyễn Thái Học: Thế thì rất tốt... Tôi tin tiểu thư là người tốt, tiểu thư sẽ được hạnh phúc. Tôi rất mong tiểu thư hạnh phúc.

Minh: Ông... Ông tốt quá...

Nguyễn Thái Học: Chỉ có một mình mình tốt thôi thì nguy hiểm lắm, tiểu thư ạ. Người tốt bao giờ cũng yếu đuối và dễ vỡ. Những người tốt phải liên kết lại với nhau, như thế thì bọn xấu mới không làm hại được. Cái ấy gọi là chính trị đấy.

Minh: Em cứ muốn ngồi nghe ông nói mãi... Chao ôi, nếu như em có thể làm được điều gì cho ông thì dù khó khăn thế nào em cũng sẽ cố làm.

Nguyễn Thái Học: Tôi chẳng cần gì đâu tiểu thư ạ. Nếu như ngày mai tôi chết đi, có lúc nào tiểu thư nhớ rằng trong đời mình tiểu thư đã từng gặp tôi, tiểu thư tự nhủ rằng: “Ồ, mình đã từng gặp được một người tốt”, tiểu thư đốt một nén hương tưởng nhớ đến tôi, thế là tôi sung sướng lắm...

Minh: Ông đừng nói thế... Không, ông không thể chết... Ông không thể chết được.

Nguyễn Thái Học: Khi biết rằng mình sẽ sống trong tâm tưởng người đời thì cái chết không còn đáng sợ nữa. Còn điều này nữa, khi mà mình chết đi, biết rằng cái chết của mình dọn đường cho những người tốt can đảm hơn lên thì thấy thanh thản. Tiểu thư ạ, trước mắt tiểu thư là cuộc đời, tiểu thư đừng khóc nữa. Không thì chính tôi cũng khóc theo mất. Như thế thì hỏng hết cả. Tôi là lãnh tụ cơ mà! Số phận của tôi là thế. Nhiều người trông vào tôi. Tôi phải giữ mình bình tĩnh và can đảm đến phút cuối cùng. Điều ấy không phải cho riêng tôi

đâu, tiểu thư ạ. Điều ấy cần thiết cho nhân dân. Nhân dân sẽ can đảm hơn lên để mà đấu tranh.

Minh òa khóc. Khải vào, lính đằng sau. Vú già chạy lại đỡ Minh.

Khải (rung chuông): Hết giờ rồi!

Nguyễn Thái Học (với Khải): Cám ơn ông... (với Minh)
Chào tiểu thư. Vĩnh biệt tiểu thư!

Lính đồn Nguyễn Thái Học vào cũi.

Minh: Không! Không... Không được giết ông ấy.

Bọn lính đẩy Minh ra.

Khải (bảo lính): Giam vào xà lim tối!

Minh chạy theo nhưng bị một tên lính cầm súng xô ngã. Vú già cũng bị xô ngã, bị kéo ra ngoài.

Minh: Không... không được giết. Không được giết ông ấy!

Bọn lính đưa Nguyễn Thái Học ra. Trên sân khấu còn Khải và Minh. Khải ngồi lại bàn, chậm rãi hút thuốc.

Minh (lết lại bàn): Ông Khải... Ông Khải... Tòì van ông!
Không được giết ông ấy.

Khải: Thưa tiểu thư... Bản án đã quyết định rồi. Hội đồng đề hình đã quyết định rồi. Ngày mai người ta sẽ đưa ông ta lên máy chém.

Minh: Tôi van ông... Tôi lạy ông... Không được giết ông ấy...

Khải lấy rượu trong tủ và uống, uống như một người không kiểm chế được, liên tục vài ba cốc.

Khải: Tiểu thư đứng lên đi... Tiểu thư đã có lần mắng tôi rằng tôi cư xử không xứng đáng với một con nhà dòng dõi... Tôi xin tiểu thư chùng mực... Hành động của tiểu thư nông nổi và vô nghĩa. Tôi rất nể quan toàn quyền cũng như quan hệ của tòa sứ với gia đình ta, nếu không tôi đã bắt giam tiểu thư rồi.

Minh: Tôi van ông... Tôi lạy ông... Ông cho phép tôi gặp ông ấy một lần nữa, một lần nữa thôi...

Khải: Vô ích!

Minh: Tôi lạy ông... Tôi van ông... tôi chỉ xin gặp ông Nguyễn Thái Học một phút thôi cũng được.

Khải: Không được! Không thể gặp được!

Minh: Chỉ một phút thôi... Tôi muốn nói rằng tôi yêu ông ấy... Tôi van ông... Tôi lạy ông...

Khải (*ngạc nhiên*): Tiểu thư yêu hấn? Yêu thằng giặc ấy?

Minh: Ông không hiểu đâu... Tôi yêu ông ấy... Tôi van ông... Tôi lạy ông...

Khải: Tôi không tin... Tiểu thư rõ dại rồi...

Minh: Tôi lạy ông... Chỉ một phút thôi... Tôi chỉ nói một lời thôi là đủ... Tôi xin ông... Tôi xin ông... Đây... (*đổ hết tiền trong túi ra, gỡ vòng vàng, nhẫn vàng, hoa tai, dây chuyền ra*) Tôi xin biếu ông hết. Tất cả số tiền này... Cả hoa tai... Tất cả đồ nữ trang tôi có... Tôi van ông... Ông chỉ cho tôi nói một lời thôi.

Khải (*gạt tiền và nữ trang ra*): Không! Thưa tiểu thư, tôi không cần thứ này...

Minh: Tôi lạy ông... Tôi van ông... Ông nhận cho... tôi chỉ xin ông một phút thôi.

Khải: Không... tiểu thư ạ... Tôi cần ở tiểu thư điều khác (*đi lại phía Minh, Minh lùi lại, lùi sát về phía cửa*).

Âm nhạc gây hiệu ứng căng thẳng.

Khải: Tiểu thư yêu ông ấy?

Minh: Phải... tôi yêu ông ấy... yêu hơn tất cả...

Khải: Tiểu thư yêu ông ấy? Có phải thế không?

Minh: Phải... tôi yêu ông ấy... yêu hơn tất cả... Không gì sánh được! Tôi lạy ông... Tôi van ông... Tôi chỉ xin gặp ông ấy một lần thôi... Tôi sẽ biếu ông tiền bạc.

Khải (*bất ngờ*): Tôi không cần! Tôi cần điều khác. Tôi cần chính sự trinh trắng của tiểu thư.

Minh: Ông... Ông...

Khải đứng khoanh tay, lạnh lùng. Âm nhạc dừng. Sân khấu yên lặng.

Minh (*nghe n ngào*): Ông... Ông quay mặt đi... Ông... Ông... Ông là một thằng đểu cáng... (*quỵ xuống*) Ông đóng cửa lại đi... (*cởi khuy áo*)

Khải bị bất ngờ. Âm nhạc xúc động.

Khải: Tiểu thư! Tiểu thư thật cao thượng... (*hai tay ôm mặt*) Tiểu thư thật cao quý... Tôi không đón mặt đến nổi có thể làm điều ấy được (*quỵ xuống*).

Sân khấu dừng một lát.

Đội Linh, Đội Lễ vào.

Đội Linh: Thưa sếp, người của phòng nhì đưa Nguyễn Thái Học đi hành hình rồi!

Khải không nói năng gì, ngồi xuống ghế.

Đội Linh chạy lại đỡ Minh, vài người lính chạy vào đỡ Minh.

Minh (*tĩnh lại, gào khóc*): Không! Không! Không được giết ông ấy!

Những người lính dìu Minh ra. Tiếng gào của Minh vọng vào: "Không! Không! Không được giết ông ấy!" Trên sân khấu còn Khải và Đội Lễ. Yên lặng một lát.

Khải: Ông Đội Lễ! Ông cho thả ông Hải Vân ra... Ông

ấy có một người con gái thật cao thượng và tôi không
nỡ để cô ấy phải đau khổ...

Lễ: Thưa ông, ngay bây giờ ạ?

Khải: Phải, ngay bây giờ.

Lễ: Rồi!

Khải: Khoan đã... Ông chờ cho tôi viết bức thư này...
Khi nào tiểu thư Minh tỉnh lại thì ông đưa cho tiểu thư
bức thư này.

Khải viết thư, viết rất nhanh.

Tiếng đọc ở ngoài sân khấu:

*“Thưa cô, trưa ngày mai chúng sẽ tử hình, chúng sẽ
chặt cổ, bêu đầu tôi. Ước nguyện của tôi là mong cô
được sống cuộc đời hạnh phúc. Cô xứng đáng như thế,
bởi cô có một trái tim cao thượng. Ký tên: Nguyễn
Thái Học. Ngày 16 tháng 6 năm 1930.”*

Khải: Ông nói với tiểu thư Minh rằng đây là bức thư của
ông Nguyễn Thái Học gửi cho tiểu thư trước khi ông ấy
phải lên máy chém.

Lễ (nhận thư): Thưa ông, vâng...

Khải: Ông hứa với tôi sẽ chuyển bức thư này đến tận
tay tiểu thư Minh chứ?

Lễ: Vâng! Tôi xin thề!

Khải: Ông thể đi!

Lễ: Tôi xin thể... Dù cho thế nào tôi cũng phải giữ gìn bức thư này. Tôi thể sẽ đưa bức thư cho tiểu thư Minh... Tôi thể sẽ giữ bí mật về câu chuyện này... Nếu không, tôi chết không nhắm mắt được.

Khải: Được rồi! Ông đi đi!

Lễ chào và ra.

Khải ngồi lại, rót rượu ra uống. Ánh sáng thu lại vào chỗ Khải ngồi.

MÀN HẠ

HỒI THỨ NĂM

Trang trí sân khấu giống như hồi 1 và 2.

Thiếu tướng đang nghe Trung úy báo cáo...

Trung úy: Thừa thiếu tướng, toàn bộ câu chuyện là như thế. Bức thư tìm được trong nhà lão Tảo không phải do Nguyễn Thái Học viết mà do Đào Xuân Khải viết. Không hiểu vì sao Đội Lẽ lại không đưa bức thư cho bà Lê Thị Minh, có lẽ y nghĩ rằng đây là bức thư giả, không có giá trị gì.

Thiếu tướng: Có đúng thế không? Hình như có điều gì sâu xa hơn nữa. Chính Đội Lẽ đã thể giữ bí mật về câu chuyện bức thư này.

Trung úy: Tôi nghĩ cũng có thể vì Đội Lẽ không có cơ hội gặp gỡ bà Lê Thị Minh hay chăng? Tôi biết Đội Lẽ đã dành khá nhiều thời gian trong cuộc đời mình để tìm kiếm bà Lê Thị Minh nhưng không tìm được. Sau này

khi Đội Lễ chết đi thì con trai y là Tảo cũng đã đi tìm kiếm bà Minh nhưng cũng vô vọng...

Thiếu tướng: Đào Xuân Khải ra sao?

Trung úy: Thừa thiếu tướng, Khải đã chết năm 1954 ở Điện Biên Phủ.

Thiếu tướng: Còn bà Lê Thị Minh?

Trung úy: Thừa thiếu tướng, bà ấy đi tu sau khi ông Nguyễn Thái Học mất. Bà ấy đi tu ở một chùa nhỏ trong tỉnh Bắc Ninh. Về sau, hòa bình lập lại bà ấy hoàn tục lấy chồng. Chúng ta biết rằng hiện nay chỉ còn có người con trai duy nhất của họ là Nguyễn Bảo Định vốn là bác sĩ thú y. Ông ta cũng vừa mới ra viện và hiện tôi đã đón ông ta đến đây. Xin phép thiếu tướng để tôi đưa ông ta vào gặp thiếu tướng.

Thiếu tướng: Được rồi! Cám ơn anh! Anh đưa ông ta vào đi.

Trung úy ra, dẫn vào một ông già. Lại xuất hiện những bóng ma của Việt Nam Quốc Dân Đảng phía sau hậu đài với tiếng hô khe khẽ: “Không thành công cũng thành nhân. Không thành công cũng thành người.”

Thiếu tướng (vỗ vãi đứng dậy): Chào cụ!

Bảo Định (nhìn quanh): Không dám! Xin chào các ông. Ở đây đẹp mà mát quá nhỉ!

Trung úy: Thừa cụ, đây là thủ trưởng của cháu. Mời cụ ngồi. Thừa thiếu tướng, đây là cụ Nguyễn Bảo Định. Cụ Nguyễn Bảo Định trước là bác sĩ thú y.

Bảo Định: Phải... Bác sĩ... Bác sĩ thú y... Thiến chó... Thiến gà... Chữa long móng... Tôi làm được hết... Ngày xưa, tôi xây trại gà Đông Anh, năng suất lắm... Có con gà công nghiệp đẻ ba trứng một ngày... Các ông tính, có con gà công nghiệp mà 8 cân nhé, gần một yến thịt... bằng con bê con còn gì!

Trung úy (*mang nước lại*): Mời cụ xơi nước!

Bảo Định: Không... tôi không uống nước đâu (*gạt đi*)... Các anh có rượu trắng không... Tôi chỉ rượu thôi... uống rượu có 4 cái lợi là: thứ nhất khí huyết lưu thông, thứ hai tiêu cơm, thứ ba là sẽ quên hết sự đời...

Thiếu tướng: Thừa cụ, cụ vẫn uống rượu thường xuyên à?

Bảo Định: Vâng, mỗi ngày tôi phải nửa lít... Cái nghề thú y run tay là không được... Thiến chó mà run tay thì nó đớp bỏ mẹ.

Thiếu tướng: Thừa cụ, xin lỗi, cuộc sống của cụ thế nào, có hạnh phúc không?

Bảo Định: Ổi giờ, hạnh phúc chứ... Tôi ấy à, thiến chó, thiến gà, chữa long móng, tôi làm được hết... Rất tài tình... Tôi đã xây trại gà ở Đông Anh, rất năng suất, rất

tài tình. Các ông tính, có con gà công nghiệp mà 8 cân nhé, gần một yến thịt... bằng con bê con còn gì!

Thiếu tướng: Thưa cụ, ngày trước cụ có nghe thân mẫu của cụ nói gì về ông Nguyễn Thái Học hay không?

Bảo Định (*ngẩn ra*): Nguyễn Thái Học ấy à? Không! Ông ấy có phải là bác sĩ thú y không?... Ngày xưa tôi ở trại gà Đông Anh, có một ông tên là Học mặt cứ đỏ chấy vào nhau, chuyên môn chữa bệnh cho gà...

Thiếu tướng: Không! Ông Nguyễn Thái Học khởi nghĩa Yên Bái cơ mà!

Bảo Định: Thế thì chả biết! Sao lại đi khởi nghĩa... Khởi nghĩa làm gì? Ở Yên Bái có giống trâu ghê lắm, dân Đồ Sơn cứ đi mua về để làm trâu chọi, ghê chết cả người, đất ơi là đất...

Thiếu tướng: Thưa cụ, thế cụ có bao giờ nghe thấy thân mẫu của cụ nói gì về những người Việt Nam Quốc Dân Đảng ngày trước hay không?

Bảo Định: Không... Chẳng biết.... Chẳng biết cái gì... Cứ là say khướt.

Thiếu tướng (*kiên nhẫn*): Thưa cụ, thế ngày trước cụ có biết gì về cuộc khởi nghĩa Yên Bái của ông Nguyễn Thái Học và các đồng chí của ông ấy hay không?

Bảo Định: Ông nói cái gì? Sao lại khởi nghĩa mới được

cơ chứ? Tôi ghét nhất những chuyện tụ tập rồi đánh nhau... Võ đầu ấy chứ... Rất tai hại... Rất là tai hại... Chớ có đánh nhau làm gì...

Thiếu tướng: Thưa cụ, hồi cụ còn trẻ, cụ có nghe thân mẫu của cụ nói gì về việc gặp gỡ của bà với ông Nguyễn Thái Học hay không?

Bảo Định (*ngần ra*): Sao lại gặp nhau? Gặp nhau là thế nào? (*múa may chân tay*)

“Quan quan thư cứu.

Tại hà chi châu.

Yếu điệu thực nữ.

Quân tử hảo cầu.”

Thiếu tướng: Thưa cụ, cụ về hưu, đời sống thế nào?

Bảo Định: Sao lại đời sống? Đời sống là cái gì?

Thiếu tướng (*đứng dậy bật cười*): Ừ! Đời sống là cái gì?

Bảo Định: Cần nhất là rượu... con người ấy mà, không có cái chất men là toi đấy, chẳng làm gì được... Chất men làm cho người ta tăng cường sinh lực (*ngáp ngủ*). Ôi giờ, các ông có rượu trắng không?

Trung úy (*mang rượu lại*): Thưa cụ, cụ uống Whisky nhé?

Bảo Định (*gạt đi*): Không! Tôi chả uống thứ rượu này. Thứ này không được! Cứ phải rượu trắng làng Vân mới

được! Xin lỗi các ông, thứ này uống chả ra gì... Chẳng có quốc hồn quốc túy chút nào!

Thiếu tướng (*hơi ngẩn ra*): Trung úy! Anh dẫn cụ Bảo Định về nghỉ đi. Tiền đây (*lấy tiền ở ví*)... Anh mua cho ông cụ một chai rượu trắng...

Bảo Định: Thôi, chẳng cần dẫn tôi về đâu... Tôi mua được... Ông đưa tiền đây... Tôi còn khỏe... (*giật lấy tiền*) Tôi biết chỗ mua... Thiến chó, thiến gà... Chũa long móng... Rất tài tình! Tôi làm được hết (*đứng lên*). Thôi, chào hai ông... Tôi về đây...

Thiếu tướng, trung úy: Chào cụ!

Trung úy đỡ cụ Bảo Định đi ra, nhưng bị ông cụ gạt ra. Ông cụ loạng choạng đi vào.

Thiếu tướng: Thế đấy! Cuộc đời thật tàn nhẫn với quá khứ, có phải không nào? Thời gian xóa đi tất cả.

Trung úy: Thưa thiếu tướng, tôi không nghĩ thế. Những người anh hùng ngã xuống mãi mãi sống trong tâm trí mọi người.

Thiếu tướng: Ủ... Lẽ đời thật giản dị. Tất cả như nước qua cầu... Như sương, như khói bay...

Trung úy: Thưa thiếu tướng, hôm trước đi lên Yên Bái chúng tôi có đến công viên Yên Hòa, nơi để phần mộ của Nguyễn Thái Học và các liệt sĩ hy sinh ở trong khởi nghĩa Yên Bái. Ở đấy bây giờ rất đẹp.

Thiếu tướng: Tôi biết! Tôi cũng đã đến đó rồi! (*đi đi lại lại*) Để có ngày hôm nay, không biết bao nhiêu người con ưu tú của đất nước này đã ngã xuống. Chúng ta không bao giờ lãng quên họ.

Trung úy: Vâng! Lịch sử không bao giờ lãng quên.

Thiếu tướng: Tôi rất mừng vì anh đã tìm ra sự thật, anh đã hoàn thành nhiệm vụ. Vụ án thế là kết thúc! Tôi rất hài lòng!

Trung úy: Cảm ơn thiếu tướng. Tôi đã trưởng thành lên nhiều qua chuyên án này.

Nữ thư ký vào.

Thư ký: Báo cáo thiếu tướng... Bên Hội Nghiên cứu Lịch sử có cuộc hội thảo về phong trào yêu nước những năm 20 liên quan đến Nguyễn Thái Học, họ có mời chúng ta tham gia.

Thiếu tướng: Trung úy, tôi và anh, chúng ta cùng đi chứ, chúng ta sẽ nói về nhân cách những người anh hùng.

Trung úy (*tươi cười*): Vâng! Thưa thiếu tướng! Chúng ta cùng đi!

Âm nhạc xúc động.

Thiếu tướng: À này... Anh có còn nhớ bài thơ Nguyễn Thái Học đọc về cái chết không, hôm ông Học gặp bà Minh ở Hỏa Lò ấy?

Trung úy: Có... Bài thơ ấy thế này:

*Ngày mai tôi sẽ chết
Cỏ mọc tôi xanh rờn
Nước dưới cầu tuôn chảy
Còn tôi, tôi chẳng còn...*

Thiếu tướng: Không, ông Nguyễn Thái Học vẫn còn lại tình yêu trong mỗi chúng ta. Tình yêu thì mãi mãi vẫn còn, không thể mất được.

Trung úy và thư ký: Vâng, thưa thiếu tướng!

Thư ký (mơ mộng): Kìa! Bầu trời xanh quá!

Trung úy (vui vẻ): Ủ! Bầu trời xanh quá!

Âm nhạc. Bài hát về sự bất tử của tình yêu con người cất lên kết thúc vở kịch.

MÀN HẠ

1988

*Cái chết
được che đậy*

NHÂN VẬT

- Xuân Lan: *Nữ trí thức, không rõ nghề nghiệp, 40 tuổi*
- Mơ: *Nữ, 20 tuổi*
- Bảo: *Bác sĩ, 40 tuổi*
- Phương Thảo: *Nữ, 19 tuổi*
- Chung: *Kiến trúc sư, 40 tuổi*
- Sư Trạch: *Hòa thượng, 50 tuổi*

GHI CHÚ

Vở kịch 4 hồi, bối cảnh Hà Nội

- 2 cảnh ở vườn chùa
- 2 cảnh ở trong nhà

HỒI THỨ NHẤT

CẢNH CHÙA

Sư Trạch (*thắp hương ở cây hương sân chùa*): Nam mô A di đà Phật! Hôm nay là rằm tháng Bảy xá tội vong nhân, là lễ Vu Lan, xin Phật tổ mở lòng từ bi phù hộ độ trì cho mọi chúng sinh...

Xuân Lan ra.

Xuân Lan: Nam mô A di đà Phật! Bạch thầy! Thầy khỏe không ạ?

Sư Trạch: Chào bà! Cám ơn bà hỏi thăm sức khỏe. Bản đạo vẫn thế.

Xuân Lan: Bạch thầy! Hôm nay rằm tháng Bảy, chắc chùa ta đông khách...

Sư Trạch: Vâng... cũng như mọi năm thôi.

Xuân Lan: Bạch thầy! May quá, gặp thầy ở đây, con có cái lễ dâng chùa. Con nghe nói thầy đang chuẩn bị sửa lại tam quan...

Sư Trạch: Vàng... Tam quan hỏng cả rồi. Phải dỡ ra xây lại. Kinh phí nhà chùa có hạn nên cũng mới dự định chứ chưa làm được.

Xuân Lan: Bạch thầy! Nếu làm lại tam quan thì hết tất cả bao nhiêu?

Sư Trạch: Dạ thưa bà, bản đạo dự tính 5 triệu, không biết có đủ không? 5 triệu là tiền vật liệu, chứ còn công xá chưa tính đến.

Xuân Lan: Bạch thầy (*lấy tiền ra*)... Con xin dâng chùa 1 triệu, gọi là lòng thành. Xin thầy nhận cho.

Sư Trạch: Cám ơn bà... Để xin mời bà vào gặp cụ Hiếu ở bên Mặt trận Tổ quốc, rồi ghi tên vào sổ công đức. Về chuyện tiền nong ở chùa, bản đạo đều giao cho cụ Hiếu cả.

Xuân Lan: Thôi! Tiện đây thầy cứ nhận cho. Nó là lòng thành, tâm thành của con. Thầy biết tính con rồi, con đóng góp cho chùa đâu có phải để mong lưu tên lưu tuổi...

Sư Trạch: Vàng! Thôi thế cũng được. Bà là người quen, chứ nếu người lạ thì bản đạo nhất định phải mời cụ Hiếu (*Xuân Lan đưa tiền*).

Sư Trạch: Chiều nay nhà chùa có cỗ cơm chay. Có cả giáo sư Trần Quốc Thực, có thầy Đàm Xuyên, thầy Thích Quảng Du, xin mời bà cùng dự cơm chay với nhà chùa.

Xuân Lan: Thôi! Con xin thầy để khi khác. Hôm nay con có khách. Thầy cứ để con tự nhiên.

Sư Trạch: Vậy thế tùy bà... Mời bà qua lễ chùa!

Xuân Lan: Bạch thầy, gặp thầy ở đây thế là được rồi... Thầy cứ để con tự nhiên, con muốn ngắm cảnh vườn chùa chút nữa.

Sư Trạch: Vậy bần đạo xin phép... Xin cảm ơn bà...

Xuân Lan: Con chào thầy! (chào) Thầy lên chùa...

Sư Trạch vào. Xuân Lan chấp tay khấn trước cây hương. Ở ngoài thập thò một cô gái mặc bộ đồ xanh công nhân, tay cầm hương và tiền.

Cô gái (rụt rè đến sau lưng Xuân Lan): Thưa bà! (Xuân Lan vẫn lầm rầm khấn) Em thưa bà! (Xuân Lan giật mình quay lại hốt hoảng)

Cô gái: Em... Em xin lỗi bà.

Xuân Lan: Cô làm tôi hết hồn...

Cô gái: Em... Em xin lỗi bà!

Xuân Lan: Ồ! Có gì đâu (dịu dàng). Có gì thế em?

Cô gái: Thưa bà... Lần đầu tiên em đi lên chùa (cười bẽn lẽn) em... em... chẳng hiểu gì cả... em chẳng biết gì cả....

Xuân Lan (cười độ lượng): Có sao đâu? Thế em muốn gì? Em cần gì?

Cô gái (*lễ phép*): Thưa bà, bà làm ơn bảo cho em biết, em có thể hỏi ai để cúng cho nhà chùa 10 nghìn đồng?

Xuân Lan (*đường như không hiểu*): Cái gì cơ? Em nói cái gì?

Cô gái: Thưa bà, em muốn cúng cho nhà chùa 10 nghìn đồng nhưng em không biết đưa tiền cho ai?

Xuân Lan: À! Để tôi bảo Sư Trạch với cụ Hiếu. Sư Trạch là hòa thượng trụ trì trong chùa này.

Cô gái: Em cảm ơn bà... Bà bảo giúp cho... Em cảm ơn quá!

Xuân Lan: Có gì mà cảm ơn... Em đừng xưng hô với tôi là bà... Buồn cười lắm... (*cười*) Chẳng lẽ tôi già đến thế sao?

Cô gái: Ô không! (*cười hồn nhiên*)... Tại là vì em lần đầu đi chùa... Em thấy trong chùa toàn người lịch sự... Em lại nghèo hèn thế này.

Xuân Lan: Em đừng sợ... Đã vào chùa thì mọi người đều là chúng sinh, đều bình đẳng trước bàn thờ Phật... Ở đây không có sự sang hèn... Chị cũng như em, em cũng như chị mà thôi...

Cô gái: Ấy chết! Bà... Sao bà nói thế?

Xuân Lan: Đấy... Lại bà rồi! Chúng ta đều là chị em trước bàn thờ Phật.

Cô gái: Vâng.

Xuân Lan: Em ạ, chị thấy em hiền lành, em lại có tâm thành cúng Phật, chị rất quý đấy... Tình người, tính Phật là rất quý.

Cô gái: Em cảm ơn chị.

Xuân Lan: Năm nay em 30 tuổi chưa?

Cô gái: Dạ... Chưa... Năm nay em 20 tuổi. Em già lắm hả chị?

Xuân Lan: Chị gấp đôi tuổi em. Chị 40 tuổi.

Cô gái: Ôi chao... Chị 40, em cứ tưởng chị mới có 30. Chị trẻ thật đấy... Lại đẹp nữa.

Xuân Lan (cười): Thế đây là lần đầu em lên chùa à?

Cô gái: Vâng... Đây là lần đầu chị ạ... Em chẳng biết khấn vái thế nào... Người ta bảo em hoàn cảnh của mày thì chỉ có Trời Phật thương thì Trời Phật cứu, mày cứ lên chùa xem sao... thế là em đi.

Xuân Lan: Hoàn cảnh của em thế nào? Nếu em tin chị... Chắc lại chơi đề, chơi hụi hay bị chồng đánh chứ gì?

Cô gái: Không... Từ bé đến lớn em có chơi cờ bạc gì đâu... Tam cúc em cũng chẳng biết đánh. Em cũng chẳng bao giờ mua vé xổ số... Em đã có chồng con gì đâu.

Xuân Lan: Chị thấy em hiền lành... Thế em ở đâu, làm nghề gì...

Cô gái: Em... nói ra thì tủi lắm chị ạ... Em là gái bán hoa, là gái điếm đấy!

Xuân Lan: (*giật mình hốt hoảng*)

Cô gái (*nắm tay Xuân Lan*): Chị... chị đừng khinh em... chị đừng sợ. Chị đừng khinh em...

Xuân Lan (*bình tĩnh lại*): Không... Chị không khinh đâu... Em đã vào chùa... Em đã có tấm lòng thành... Em lại còn cúng chùa nữa...

Cô gái: Có bao nhiêu đâu hả chị. Chỉ có 10 nghìn...

Xuân Lan (*tự chủ*): Không! 10 nghìn của em, trong hoàn cảnh của em... Đây là một giá trị khác, em ạ... Thứ ấy không tính bằng tiền... chị rất cảm động...

Chung ra.

Chung: Chị Xuân Lan! Tôi đến nhà, rồi đến tiệm vàng, đến cơ quan anh Đức... đều không có chị. Tôi đoán thế nào chị cũng đến chùa!

Cô gái: Ơ kìa anh Chung!

Chung: Kìa! Mơ! Mơ phải không?

Mơ: Anh... anh! (*cảm động*) Anh vẫn còn nhận ra em ư...

Chung (*ngượng ngịu*): Còn nhận ra...

Xuân Lan (*ngạc nhiên*): Hóa ra hai người biết nhau à?

Chung (*bối rối*): Vâng... Lan... Tòì... à... Mơ... (*quay sang Mơ*) Thế bây giờ em ở đâu?

Mơ (*sung sướng*): Em... em vẫn ở chỗ cũ!

Chung (*gạt đi*): Thôi được rồi... Rồi anh sẽ đến. Thế em lên lễ chùa à?

Mơ: Vâng... Anh vẫn còn nhớ em chứ?

Chung: Còn nhớ... còn nhớ... Vẫn còn nhớ nỡm ạ.

Mơ (*sung sướng*): Ôi anh Chung! Anh Chung! (*nú áo Chung*)

Chung: Thôi em đi lễ chùa thì đi lễ đi. Ta sẽ gặp nhau sau.

Mơ: Vâng. (*quay sang Xuân Lan*) Thưa bà... à chị... Bây giờ em gặp ai? Đi lối nào? Xin chị chỉ giúp cho em...

Xuân Lan: Bây giờ cô... (*đổi cách xưng hô*)... Em theo đường này hỏi Sư Trạch hay hỏi ông Hiếu ở Mặt trận Tổ quốc...

Mơ: Em cảm ơn chị... Anh Chung ơi! Em đi đã nhé... Em đi nhé! Anh đến nhé!

Chung: Ờ, em đi đi... đi đi...

Mơ vào.

Xuân Lan: Thế nào... Ông kiến trúc sư bây giờ đi quan hệ với cả gái giang hồ đấy à?

Chung:Ồ, không... Lan... Xin lỗi... chị hiểu sai rồi... Đây chỉ là tình cờ.

Xuân Lan: Tôi còn lạ gì anh... Anh cũng ghê gớm lắm.

Chung: Vâng... (*cười*) Tôi cũng có hư hỏng, nhưng xin chị hiểu cho, đây chỉ là tình cờ. Cái cô Mơ ấy là người rất tốt.

Xuân Lan (*ngạc nhiên*): Sao cô ta nói với tôi rằng cô ta làm nghề bán hoa, cô ta làm điểm?

Chung (*quá trớn*): Chị lại bi thương cuộc sống rồi... Cũng có thể cô ta làm điểm, điều ấy cũng bình thường thôi. Cũng như tôi, tôi vừa là một kiến trúc sư tên tuổi, vừa là tên phóng đãng, hay như anh Đức chồng chị, vừa là một tay công chức gương mẫu, vừa là một tên sát nhân vậy!

Xuân Lan: Này, tôi không cho phép anh nói về anh Đức như thế đâu nhé!

Chung: Bà chị họ của cô em họ đằng ngoại tôi ơi! Tôi xin lỗi... Tôi thành thật xin lỗi.

Xuân Lan: Anh nghiêm chỉnh lại đi. Tôi không thích lối khôi hài của anh, nó làm lẫn lộn giữa dung tục và... và... đức hạnh... Anh không thấy chúng ta lẫn lộn quá nhiều nên bây giờ phải chịu bao nhiêu hậu quả đấy thôi?

Chung: Vâng... Tôi hiểu rồi... Tôi biết lỗi rồi. Xin chị tha thứ cho tôi.

Xuân Lan: Không thể tha cho anh được... Phải có biện pháp gì cửa vào dạ dày anh, làm anh bị thương. Phải phạt anh bằng tiền... Còn những lời nói suông về danh dự với anh đều nước đổ đầu vịt hết. Anh nhờn hết với các loại tư tưởng rồi... Tóm lại, anh là một kẻ không giáo dục được.

Chung: Thôi được rồi... Tôi tán thành cách trừng phạt của chị. Chị là nữ cảnh sát cho tư tưởng tôi. Xin chị ban lệnh nộp phạt đi... Tôi sẽ xin nộp phạt.

Xuân Lan (cười): Thật không thể nào giận anh lâu được... nhưng phạt anh cũng vô ích thôi, vì như tôi biết thì anh có bao giờ có tiền đâu.

Chung: Chị nhầm rồi! Chị không biết rằng tôi đã tu tỉnh từ mấy năm nay. Chính đức độ của chị, lòng nhân hậu của chị đã làm tôi sáng mắt...

Xuân Lan (dễ dãi): Thôi được rồi... Tôi cứ ghi nợ cho anh 100 nghìn để trừng phạt việc anh đã nói năng và xử sự không xứng đáng với bản thân và gia đình, đặc biệt là địa vị xã hội mà mỗi thành viên chúng ta phải ý thức được.

Chung (móc ví lấy tiền ra): Tôi xin nộp phạt đầy đủ. Tôi xin thanh toán tiền mặt. Chỉ có đồng tiền là thước đo chính xác giá trị nhân phẩm trong thời chúng ta.

Xuân Lan: Anh nói gì đấy? Đây là thứ ngôn ngữ đường phố... Thứ ngôn ngữ tiện dân... Thôi... Tôi lấy tiền của anh làm gì?

Chung: Chị cứ cho tôi nộp phạt. Tôi muốn chứng tỏ sự hối cải thành thật của tôi với chị (*đưa tiền*).

Xuân Lan: Thôi được rồi. Để lát nữa tôi cho vào hòm công đức.

Chung: Ấy chết! Xin chị đừng làm thế. Tôi hoàn toàn không có ý định nuôi béo mấy tay hòa thượng. Xin chị bỏ quá cho, cái lão Sư Trạch ở đây khỏe như vâm, béo gấp ba tôi, đi một chiếc xe máy trị giá 2000 đô... Tôi hối cải là hối cải với sự thánh thiện của chị chứ không phải với ông sư hổ mang ấy...

Xuân Lan: Anh Chung! Anh quá quắt lắm. Thôi được rồi... Để tôi cất tiền đi... Tôi sẽ dùng số tiền này vào việc khác, vào việc từ thiện chẳng hạn. Có điều, nếu như anh tu tỉnh thực sự, anh phải lấy vợ đi mới được. Anh cứ sinh hoạt với bọn thanh niên chưa vợ ở quán bia hơi thì hỏng hết.

Chung: Chị nói rất đúng... Nhưng tôi có thể lấy ai được và ai lấy tôi?

Xuân Lan: Anh nói thế là thế nào?

Chung: Là thế này chị ạ... Người phụ nữ mà tôi chú ý đến, hợp với tôi thì họ cướp trắng đi trước mắt tôi mất rồi. Tôi đã thề rằng nếu tôi không tìm được một người giống... giống... giống như người ấy thì tôi ở vậy... Tôi lại là người đàn ông hư hỏng, phóng dăng, phụ nữ họ chú ý đến tôi làm gì?

Xuân Lan: Được rồi, anh không phải giả bộ hư hỏng thêm nữa. Anh cũng đã quá hư hỏng rồi. Còn chuyện lấy vợ của anh, để đấy thôi lo cho. Tôi sẽ giới thiệu cho anh một số người trong đám bạn bè của tôi.

Chung: Cảm ơn chị... Tôi rất cảm ơn chị... Tôi coi chị như người bảo trợ cho linh hồn tội lỗi của tôi.

Xuân Lan: Chiều nay anh đến nhà tôi ăn cơm. Anh Đức cũng có việc trao đổi với anh. Nhân tiện, tôi cũng muốn giới thiệu anh cho một cô gái quen biết với tôi mới ở Đông Âu về.

Chung: Vâng... Xin chị cho ăn vào lúc 7 giờ. Còn chiều nay, tôi đi tìm chị chính vì việc này đây, tôi muốn chị đến dự khai mạc triển lãm tranh của họa sĩ Bảng, cái tay họa sĩ râu xồm đã suýt biến tôi thành người buồn đồ cổ ấy, chị có nhớ không?

Xuân Lan: Tôi cứ ngại anh giao du với đám nghệ sĩ ba lăng nhăng ấy. Anh Chung ạ, anh phải nên nhớ lo tu tỉnh làm ăn đi là vừa... Tôi hứa với anh sẽ đến xem tranh của bạn anh, nhưng không phải hôm nay.

Chung: Chà... lời nói của chị với tôi là mệnh lệnh. Tôi phải đi đây... Tối tôi sẽ đến. Tôi phải đi lo khoản quay video để tối đưa lên chương trình vô tuyến không lỡ hết việc.

Xuân Lan: Thế anh đến đây mà không lên lễ chùa à... Anh... Anh thật là một gã vô thần bất trị.

Chung: Thôi để khi khác... Phậ ở trong tâm. Tôi đang bận lắm. Chị hiểu cho tôi. Thôi tôi đi nhé!

Chung ra.

Bác sĩ Bảo vào.

Bảo: Chào chị Xuân Lan!

Xuân Lan: Chào bác sĩ. Anh cũng đi lễ chùa à? Tôi tưởng anh ở bệnh viện.

Bảo: Không. Đã 5 năm nay tôi cần sự tĩnh tâm hơn là cần những ca mổ. Tôi cũng vừa ở chỗ anh Đức về. Chồng chị sẽ tiến xa, chị Xuân Lan ạ, anh ấy được mọi người yêu mến đấy.

Xuân Lan: Anh ấy là người của công việc. Ngay ở nhà, anh ấy lúc nào cũng bận rộn, hết khách khứa lại điện thoại rồi rít cả lên.

Bảo: 5 năm trước tôi cũng thế đấy. Lúc nào cũng rối rít hít thở. Chị biết cái bệnh viện của chúng tôi rồi, thật là một cái lò mổ trữ danh. Ở đây tràn ngập bầu không khí sát sinh, chỗ nào cũng có mùi hôi của thịt thối. Thế mà tôi nghiện cái mùi hôi ấy đến nỗi về nhà, tôi phải lén giấu một con chuột chết vào dưới gầm giường mới chịu được, nghĩa là mới hít thở được.

Xuân Lan (cười): Anh là chúa bịa chuyện. Thế bây giờ anh không còn say mê bệnh viện nữa à?

Bảo: Không, bệnh viện bây giờ là một thị trường. Tất

cả là kinh thế thị trường. Tôi là một tay buôn tồi... Hơn nữa đây mới là điều quan trọng nhất, tôi không quen tiêu tiền lẻ. Chị bảo bệnh nhân cứ toàn đưa tôi một chục một, tôi làm khoa học ra sao với toàn thứ tiền 200 ấy... Tôi là thứ con nhà lính, tính nhà quan.

Xuân Lan: Vậy nếu người ta đưa cho anh bạc triệu thì sao?

Bảo: Tôi thì sẵn sàng cầm lấy dao mổ, cần mổ rỗng tôi mổ rỗng, mổ quý sứ tôi mổ quý sứ. Tôi có khả năng mổ tới 5 quý sứ một ngày.

Xuân Lan: Miệng lưỡi anh độc ác lắm, anh Bảo ạ. Nhưng tôi biết rõ anh, đằng sau nụ cười độc ác kia là một trái tim trung thực.

Bảo: Cảm ơn chị, nếu như chị khiến được tay giám đốc bệnh viện của tôi cũng nghĩ như thế. Ông ta là một bác sĩ chuyên môn cừ, bằng chứng là bệnh nhân nào được ông ta khám bệnh đến lần thứ ba là bệnh nhân ấy chết, thật là một bác sĩ tuyệt vời không bao giờ làm việc vì tiền.

Xuân Lan (cười): Với miệng lưỡi như thế, tôi chắc rằng anh chẳng hợp với một vị thủ trưởng nào đâu... Ở kia, Mơ... Em đã gặp Sư Trạch chưa?

Mơ ra, thút thít khóc.

Mơ: Em gặp rồi... Em cảm ơn chị...

Xuân Lan: Anh Bảo ạ, đây là cô Mơ. Cô ấy là... là...

Bảo: Chào cô. Phật không tiếp khách hay sao mà mắt đỏ hoe thế này?

Xuân Lan: Sao thế em?

Mơ: Chị ơi... Chị... chị... em khổ lắm. Em xin âm dương, nhưng Phật không cho...

Xuân Lan: Can đảm lên em! Có việc gì em cứ nói ra... nói ra sẽ đỡ khổ... Mà biết đâu chị, hoặc là bác sĩ Bảo đây giúp được gì chẳng?

Bảo: Nói ra thì cứ nói... chứ tôi thì nói trước là tôi chẳng giúp được gì cho cô đâu... Tôi trông cô có vẻ là người thiếu tiền. Đây là căn bệnh mà chính tôi cũng mắc.

Mơ: Chị... chị ơi... Em khổ lắm. Em nói ra thì chị cũng không thể hiểu được đâu. Phật cũng chẳng thương em... Thế là em tuyệt vọng rồi. Chị không hiểu được đâu.

Xuân Lan: Không. Em cứ nói đi... Chị hiểu chứ...

Mơ: Nhà em nghèo lắm... Em không có bố. Nhà em ở bờ sông. Lũ về, cuốn hết cả nhà cửa... Em phải bỏ học... Em chẳng có tương lai gì nữa.

Xuân Lan: Rõ khổ...

Mơ: Mẹ em ốm... Nhà mang công mắc nợ... Bây giờ mẹ em mất rồi, em đành phải đi bán thân cho người...

Xuân Lan: Khổ thân em... Sao bây giờ vẫn có người khổ đến thế này!

Mơ: Cái số em như thế... Em cũng chẳng dám oán trách ai... Em khổ lắm.

Bảo: Cô Mơ ạ, 200 năm trước cũng có một người y hệt tình cảnh như cô... Duyên do cũng chỉ bởi một thằng bán tơ vớ vẩn vu vạ. Cô ta tên là Vương Thúy Kiều...

Mơ: Bác ơi... Thân em còn khổ hơn cả Thúy Kiều ngày xưa nhiều lắm... Em cơ cực lắm, chẳng ai thương em...

Xuân Lan: Rõ khổ...

Mơ: Chị ơi anh Chung đâu rồi hả chị? Em muốn nhờ anh Chung một việc.

Xuân Lan: Em quen anh Chung trong trường hợp nào?

Mơ: Anh ấy tốt lắm chị ạ... Anh ấy rất yêu em. Em cũng yêu anh ấy. Đã lâu nay chúng em chẳng gặp nhau. Nếu em giàu, em có tiền thì chúng em đã thành vợ thành chồng như bao người khác rồi.

Xuân Lan: Anh ấy bỏ em à? Anh ấy lừa dối em à?

Mơ: Không... Sao chị nói thế! Sao lại lừa dối! Em có là gì đâu... Em chỉ là cô gái nghèo hèn... Anh ấy chán em, không thích em nữa, có thể thôi. Anh ấy cũng bận bao nhiêu là việc. Em thì ngày càng xấu, càng tiêu tụy... Anh ấy tốt lắm chị ạ... Đã bao lâu rồi mà anh ấy vẫn còn nhớ em.

Xuân Lan: Thế em yêu anh ấy à?

Mơ: Vàng, chị ạ. Em yêu anh ấy, em có bao giờ đòi tiền anh ấy đâu.

Xuân Lan (*cổ kiếm chế*): Chị chẳng hiểu ra thế nào cả... Thôi được rồi... bây giờ chị còn bận vào lễ chùa. Có gì chiều nay em qua nhà chị... Đây... địa chỉ nhà chị đây (*ghi vào giấy đưa cho Mơ*). Em qua nhà chị... biết đâu chị có thể giúp em điều gì. Cần gặp anh Chung thì chị sẽ giúp. Anh Chung là người quen với gia đình chị. Chị thấy em hiền lành, chất phác, có tâm thành nên chị rất thương.

Mơ: Vàng... Em cảm ơn chị... Xin phép chị em về... Chào bác sĩ em về.

Mơ ra.

Bảo: Tất cả là do tay Nguyễn Du hết... Thật chẳng ra sao. Rồi còn khổ, chị Xuân Lan ạ...

Xuân Lan: Anh nói thế là thế nào? Tôi chẳng hiểu ra sao...

Bảo: Còn thế nào nữa. Tội của Nguyễn Du khi viết *Truyện Kiều*. Hoàn cảnh của cô Mơ kia có khác nào hoàn cảnh của Vương Thúy Kiều. Khi tai họa đến, bao giờ cũng có một nghìn linh một giải pháp, chưa chi đã vội tìm ngay giải pháp cực đoan nhất “*Rẽ ra cho thiếp bán mình chuộc cha*”. Vừa nôn nóng, vừa đại dột, vừa vớ vẩn... Chị có thấy Nguyễn Du tội to không nào. Đấy! Hậu duệ của Vương Thúy Kiều là cô Mơ kia cũng đã hành động hệt như tổ phụ của mình...

Xuân Lan: Tôi thấy chỗ nào anh cũng đùa được, anh Bảo ạ. Tôi bắt đầu ngờ vực về sự trung hậu của anh rồi đấy.

Bảo: Thì tôi có bao giờ tự hào về sự trung hậu của tôi đâu chị. Tôi không bao giờ dám thương ai cả ngoài thương thân mình, thương cái thân xác 46 cân 5 lạng, một bà vợ quê mùa và hai đứa con thơ dại...

Xuân Lan: Cái cô Mơ ấy, tôi cứ hình dung ra cái hoàn cảnh của cô ta mà rùng mình...

Bảo: Nhược điểm lớn nhất của loại người như cô ta là đa tình, là thương người, là khát vọng có một tình yêu... Chị có nghe cô ta nói gì không? Cô ta nói về cái anh chàng tay chơi nào đấy, cô ta nói rằng cô ta yêu anh ta, chứng cứ là cô ta không đòi tiền khi ngủ với anh ta... Tôi đã bắt đầu thấy đau nhói ở đây... Không biết có phải là tim không? Ở loại người như cô ta thì đứt khoát không có quyền yêu với đương gì hết...

Xuân Lan: Tôi chẳng hiểu ra làm sao cả.

Bảo: Hiểu mà làm gì cho mệt hả chị? Chúng ta vào chùa đi.

Xuân Lan: Vàng...

Bảo: Bây giờ là lúc ta phải đọc câu thần chú “*Úm ma ni bát mê hồng*” đây. Nam mô A di đà Phật!

Màn hạ.

HỒI THỨ HAI

CẢNH NHÀ

Nhà của Xuân Lan. Phòng khách sang trọng.

Bảo (đọc báo ở đi-văng): Chị Xuân Lan ạ, nếu chị cho tôi uống cà-phê thì xin chị cho ngọt đường vào... Nhân nói chuyện cà-phê, tôi chợt nhớ đến những sinh viên đến thực tập ở bệnh viện tôi. Họ uống cà-phê suốt ngày: trước, trong và sau các ca mổ. Có một tay sinh viên nói với y tá thế này: “Hãy cho bệnh nhân uống một thìa cà-phê thuốc ngủ.”

Xuân Lan: Cà-phê của anh đây! Nghe anh nói chuyện, tôi bắt đầu thấy sợ các bệnh viện. Không biết sau này ốm đau, tôi có can đảm đến nhờ các anh hay không nữa.

Bảo: Mời chị cứ đến, nếu chị muốn tặng thi thể của chị cho y học. Không ở đâu giúp chúng ta nhanh chóng thanh thản và chấm dứt lo nghĩ hơn ở bệnh viện.

Phương Thảo vào.

Phương Thảo: Chào mẹ! Cháu chào bác Bảo! Sao bác lâu đến chơi nhà cháu thế? Cả nhà cháu cứ nhắc bác mãi.

Bảo: Chào cô sinh viên năm thứ tư! Cháu đi học về muộn thế?

Phương Thảo: Cháu còn qua chỗ bố cháu. Mẹ ơi, ở cơ quan bố vừa xảy ra một vụ tự tử kinh khủng quá. Có một cô leo lên gác, từ trên tầng thứ ba lao xuống. Vèo một cái... Thế là bẹp một cái! Ngay trước mặt bố!

Bảo: Chà! Cú nhảy ngoạn mục đấy!

Xuân Lan: Chết! Thế cô ta đâu, người thế nào, vì sao tự tử?

Phương Thảo: Không ai biết cả... Thế mới gay chứ mẹ! Tai hại nhất là cơ quan bố vừa xây xong, chuẩn bị khánh thành, thế mới xúi quẩy, cô ta mặc bộ quần áo xanh công nhân, trông cũng xinh xắn lắm, chỉ khoảng hai mươi tuổi là cùng...

Xuân Lan: Cô ta chết ngay cơ à?

Phương Thảo: Không... Cô ta không chết... nhưng chắc thế nào cũng gãy xương. Nếu có sống thì cũng tàn tật suốt đời. Máu be bét... Gọi xe đưa đến bệnh viện thì cô ta hét lên...

Bảo: Chắc cô này đã có kinh nghiệm về bệnh viện rồi đây... Những người tự tử, chị Xuân Lan ạ, xin chị bình tâm... Tôi đã có kinh nghiệm chuyện này tôi biết, họ tự

tử nhưng rất ít khi chết mới lạ. Nếu chúng ta sơ ý, đừng nói là gác ba, chỉ gác một thôi, chúng ta sơ ý ngã xuống, có thể chúng ta học máu chết ngay. Nhưng người tự tử, tôi đã chứng kiến hai người từ trên gác tư lao xuống, chỉ đến vỡ xương chậu là cùng. Ông trời thường rất hay chơi xỏ những người tự tử.

Xuân Lan: Anh đừng đùa nữa... Tôi thấy ghê quá... Tôi chóng cả mặt.

Phương Thảo: Bố không về đầu mẹ ạ... Bố còn ở lại thu xếp công việc... Đúng là chẳng ra sao, thiếu gì nơi tự tử mà cô ta lại đến ngay cơ quan bố mình tự tử.

Bảo: Chắc là tiện đường thôi cháu ạ... Bác đoán là cô ta định lên cầu Chương Dương nhưng ở đấy cấm người đi bộ. Vào nhà riêng thì chẳng có cơ gì cả. Thế là cô ta rẽ vào cơ quan..., tức là một nơi công cộng.

Xuân Lan: Ôi... thế này là phiền lắm đây...

Phương Thảo: Bố cũng bảo thế... Bố bảo là rất phiền... Không biết tại sao trong túi cô ta lại có địa chỉ nhà mình, thế mới chết chứ. Trong “các-vi-dít” có ghi tên bố là Nguyễn Trọng Đức với địa chỉ nhà mình... Bố nghĩ ngay là trong cơ quan có cô chú nào chơi xỏ bố mình nên mới nhét “các-vi-dít” vào túi cô ta.

Bảo: Thật cứ y như trong “Tam quốc chí”... Chắc lại có tay Phục Long, Phượng Sồ nào mới xuống núi đây...

Xuân Lan: Thế bố gặp cô ta bao giờ chưa?

Phương Thảo: Bố bảo chưa gặp... Cơ quan cũng chẳng ai biết cô ta.

Xuân Lan: Con vừa bảo cô ta mặc quần xanh công nhân à?

Phương Thảo: Vâng...

Xuân Lan: 20 tuổi à?

Phương Thảo: Vâng...

Xuân Lan: Hay là cô Mơ... Anh Bảo ạ, hay là cô gái tôi và anh gặp ở chùa sáng nay... Tôi có cho cô ta địa chỉ...

Bảo: Có thể lắm... ở trường hợp cô ta tôi cũng tự tử... Có điều tôi không nhảy vì cách ấy không chắc chắn lắm. Có cách khác hay hơn nhiều...

Phương Thảo: Mẹ ơi, cô Mơ nào hả mẹ?

Xuân Lan: Anh Bảo... Tôi van anh, hãy vì tình bạn của anh với nhà tôi, anh hãy đi với cháu Thảo vào bệnh viện xem sao... Tôi rất sợ máu, tôi rất sợ người chết... Anh là bác sĩ, anh có chuyên môn, anh có thể giúp gì cho cô ta chẳng?

Bảo: Thú thực, nhảy từ gác ba xuống thì tôi chưa chắc giúp gì được đâu. Nhưng thôi, chị đã nói thế thì tôi sẽ đi. Chỉ mong nhất là cô ta không rơi vào bọn sinh viên

đang thực tập ở bệnh viện... thì may ra còn cứu được...
Cháu Phương Thảo ạ, cháu chuẩn bị xe máy đi... Bác
uống nốt ly cà-phê này rồi ta lên đường.

Phương Thảo: Vâng... (*chạy đi*)

Xuân Lan lục lợi trong sách.

Xuân Lan (*đưa tiền*): Anh Bảo ạ... Anh hãy cầm chỗ tiền
này... có khi cần đến...

Bảo: Nếu chị muốn, tôi sẽ chuyển số tiền này cho cô
ta... dĩ nhiên, nếu đấy đúng là cô Mơ thật. Còn nếu cô
ta là Nụ thì tôi sẽ mang tiền này về giả chị. Tôi không có
thói quen cho tiền những người mình không quen biết...

Xuân Lan: Thôi được rồi... Tôi rất hài những nguyên
tắc của anh... Có thể dùng tiền này mua thuốc hoặc hối
lộ các cô y tá tùy anh... Tôi chỉ muốn giúp cho người
hoạn nạn thôi.

Phương Thảo (*vào*): Bác Bảo ơi, đi chưa?

Bảo: Xong rồi... Bác đi đây.

Xuân Lan: Lát nữa hai bác cháu về ăn cơm nhé!

Bảo, Thảo ra.

Xuân Lan ngồi ở đi-văng, chuông điện thoại reo.

Xuân Lan nghe điện thoại.

Xuân Lan: Anh Đức phải không? Vâng... Con nó vừa nói

chuyện với em... Anh Bảo vừa vào bệnh viện... Em mong là không rắc rối gì... Anh vẫn định khánh thành cơ quan vào ngày dự định à? Thế em có phải đi không? Được rồi... Sẽ có cơm ở nhà. Những 10 suất ăn cơ à... Nếu thế thì em phải đặt ở đặc sản... Thôi nhé! (*buông máy*)

Chung vào.

Chung (*một mình*): Chào chị Xuân Lan. May mà chị không đi dự khai mạc triển lãm. Cả một phòng tranh hết sức khả ố. Điều tệ hại không phải là đề tài... Tôi xấu hổ vì trót đánh bạn với tay họa sĩ này.

Xuân Lan: Tôi tưởng anh phóng khoáng lắm mà!

Chung: Nghệ thuật... chị ơi... Vấn đề là nghệ thuật. Tại sao cứ đi tìm điển hình ở trong chủng loại? Con cóc đẹp nhất trong đàn cóc, quan niệm thẩm mỹ về cái đẹp như vậy thật phàm phu, quá đời phàm phu...

Xuân Lan: Tôi không biết gì về nghệ thuật cả đâu, nhưng tôi dứt khoát thiên về lòng từ thiện và các giá trị đạo đức... Anh uống nước đi và anh phải trả nhời thành khẩn cho tôi về một vài điều đấy!

Chung: Được rồi... Mời chị uống nước... Chị cứ hỏi đi.

Xuân Lan: Anh quen cô Mơ như thế nào? Cái cô bạn sáng ở chùa ấy.

Chung: Chuyện là thế này... Tôi thất tình... Tôi cô đơn... Người đàn bà mà tôi yêu dấu... như chị biết đấy... bị

người ta cướp trắng ngay trước mặt tôi. Tôi chỉ là một kiến trúc sư quèn, không có tiền, chẳng có địa vị xã hội gì cả... Còn tình địch của tôi là người rất có thể lực.

Xuân Lan (*gạt đi*): Thôi, tôi không quan tâm đến chuyện ấy. Anh quen cô Mơ thế nào?

Chung: Quen thế nào ư? Thực ra tôi cũng không nhớ...

Xuân Lan: Anh đừng trốn tránh. Anh hãy can đảm và tỏ ra trung thực xem nào... Tôi biết rất rõ, bản tính anh là người lương thiện, anh là người sẵn có lương tri... Có điều anh đã để cho nó tro vùi bụi bám. Tôi rất muốn giúp anh thổi cho đốm lửa ấy bùng sáng.

Chung: Chị nói cứ như trong tiểu thuyết thế kỷ XIX. Nó hợp với căn phòng này của chị. Thôi được rồi, đã lâu lắm tôi không trực độc khỏi mình, đã lâu lắm tôi không tắm rửa tâm hồn.

Xuân Lan: Anh có biết cô Mơ là gái điếm không?

Chung: Chị buồn cười thật. Trên danh nghĩa, tức là trên ngôn ngữ chính thống, ở ta không có gái điếm. Có chức danh ấy tức là thừa nhận đây là nghề nghiệp, là phải đăng ký kinh doanh, là phải đánh thuế. Còn cô Mơ này, cô ta chỉ là một cô gái bình thường. Tôi có đi lại với cô ta vài lần, thú thực, tôi cũng thích cô ta... Đây là chuyện hoàn toàn cá nhân.

Xuân Lan: Tôi chắc anh lại rót vào tai cô ta những lời đường mật phải không?

Chung: Khi người ta không có tiền, người ta có thể làm mọi điều để khỏi trả tiền. Đây là một thứ chân lý dễ tiện nhất mà tôi học được ở đời...

Xuân Lan: Tôi không ngờ đấy, anh Chung ạ... Tôi không ngờ anh có thể vô luân đến thế. Anh đúng là một tên Sở Khanh hiện đại. Nếu không biết anh từ nhỏ thì tôi phải cạch cửa anh...

Chung: Chị Xuân Lan, chị hãy hiểu cho tôi... chị hãy đặt vào địa vị một kẻ thất tình nghèo xem nào. Còn cô Mơ, cô ta là đồ hư hỏng... Cô ta yêu tôi, đấy là điều đại dột của cô ta. Tôi tìm đến cô ta, xin lỗi chị, chẳng qua như người bị lỡ bữa. Bữa đại tiệc bày ra thì người khác xơi của tôi mất rồi.

Xuân Lan: Thật quá quắt! Anh không biết rằng cô Mơ là cô gái trong trắng, là người có lòng tử thiện hay sao? Hoàn cảnh cơ cực đã đẩy cô ta vào việc hèn hạ... Anh có biết vì sao cô ta phải bán thân không?

Chung: Tôi không biết... vì biết cũng chẳng ích gì. Bản thân tôi, chính tôi cũng suýt nữa bị hoàn cảnh đẩy vào tình thế phải làm những việc hèn hạ. Tôi tìm được, chị có biết vì sao không?

Xuân Lan: Tôi làm sao biết được?

Chung: Nếu chị không biết, thì hoặc là chị không có tình người, hoặc chị phải là kẻ đạo đức giả ghê gớm...

Xuân Lan: Ôi anh Chung! Sao lại thế?

Chung: Tôi đành phải nói thực thôi... chị thừa biết những tình cảm của tôi với chị bao nhiêu năm nay... Xuân Lan... Nếu hồi ấy tôi không mặc cảm, tôi tự chủ được thì tôi đã bày tỏ tình cảm với Xuân Lan rồi. Tôi không dám bày tỏ tình yêu với Xuân Lan, vì hồi đó tôi trẻ con quá, tôi khờ dại quá.

Xuân Lan: Anh Chung... Anh nói thế ích gì?

Chung: Sao lại ích gì? Phải đối mặt với sự thật và tìm cách tẩy rửa tâm hồn... Nếu không làm sao sống được... Xuân Lan thừa biết rằng anh Đức không hề hơn tôi về nhân phẩm, không hề có tài năng... Đây chỉ là một thằng già khéo che đậy bản tính, một tay cơ hội, một người có thể lực. Xuân Lan khinh bỉ hẳn. Xuân Lan không hề có hạnh phúc... Việc ẩn náu trong vỏ từ thiện của Xuân Lan chỉ là một cách chạy trốn hiện thực? Ngay ngoại tình, Xuân Lan cũng không dám nữa. Đồ hèn nhát! Chính Xuân Lan hết sức ghê tởm chồng mình!

Xuân Lan: Anh im đi! Im đi! (*xúc động dữ dội*) Anh không hiểu thế nào là trách nhiệm người vợ...

Chung: Tôi không im! Tôi cũng bị lừa dối! Tôi quanh quẩn quanh ngôi nhà này phấp phồng mong chờ một cơ may hạnh phúc. Tay chồng già của Xuân Lan hiểu rõ điều ấy... và hẳn dung túng... Chúng ta đều là người lịch sự, đều có văn hóa, đều có nhân phẩm... Ta đau khổ suốt

đời mà không bao giờ dám bước qua lằn ranh... Đây là bi kịch chết trong đời sống tinh thần chúng ta. Tất cả chỉ vì sĩ diện!

Xuân Lan: Thôi anh im đi! Im đi!

Chung: Xuân Lan không dám nhìn vào sự thật...

Xuân Lan: Sự thật à? Sự thật là cái gì? Nó có ích cho ai? Tôi là ván đã đóng thuyền!

Chung: Đúng thế thật. Sự thật không có ích cho ai. Người ta cần phải sống trong những mối quan hệ giả dối để giữ cho được trạng thái bình ổn. Thật ghê tởm! Thật đáng ghê tởm.

Xuân Lan: Anh Chung! Anh không nên nói như thế... Tôi còn nhớ ngày xưa, khi tôi với anh học chung một lớp ở trường Đại học, vị giáo sư quạ khoang của chúng tôi đã nói về những quy tắc Hồng Mao. Tôi có chồng con rồi, chồng tôi có địa vị ở trong xã hội, con gái tôi đã học Đại học... Môi trường của tôi bình ổn, tôi phải giữ được sự bình ổn vàng ấy, đây là một quy tắc Hồng Mao, ở đây không có sự thật, cũng không có giả dối. Đây chỉ đơn giản là một khuôn viên buồn tẻ. Ở đây cần rất nhiều tiền, rất nhiều đạo đức, rất nhiều tín ngưỡng... Anh chưa mắc chuyện gia đình, anh không hiểu được tôi. Tôi ghi nhận tình cảm của anh với tôi nhưng không phải vì thế mà tôi phá vỡ sự bình ổn môi trường mà tôi đang sống. Đây là một quy tắc Hồng Mao!

Chung: Vâng! Tôi tôn trọng quy tắc Hồng Mao ấy. Đây là thứ trật tự mà xã hội cần. Cái gì đã định hình rồi thì không nên phá vỡ nó, nghĩa là cứ để cho nó ngủ yên. Thế còn con tim? Ta an ủi nó thế nào đây? Ta làm người giận nó thế nào đây?

Xuân Lan: Chính tôi cũng không biết anh Chung ạ... Chúng ta phải hy sinh bản thân chúng ta đi. Chúng ta phải cắn răng lại chịu đựng... Chúng ta phải từ bỏ dục tính. Thậm chí phải cam chịu thất bại... Chính đạo Phật, chính Thích Ca Mâu Ni đã phải từ bỏ dục tính “tham, sân, si” để đến với sự thanh thản tâm hồn....

Chung: Thôi đi... Tôi không tin điều ấy. Tôi không tin Xuân Lan... Xuân Lan không dám thành thực với mình. Cái áo xẻ tà kia, một chút son phấn trên khóe miệng kia, bộ trang phục “mô-đen” kia... Tất cả là tố cáo, là bằng chứng của dục vọng.

Xuân Lan: Anh Chung! Tôi biết an ủi anh thế nào đây... Anh cứ đi tìm bản chất sự vật làm gì. Phải lờ đi tất cả để có một sự tôn trọng với đời sống...

Chung: Đây là đời sống đạo đức giả, đời sống phi tự nhiên... Đây là địa ngục... Tôi... Tôi xin lỗi Xuân Lan... Tôi nôn oẹ vào thứ đời sống ấy.

Xuân Lan (*cười nhạt*): Anh mâu thuẫn kinh khủng. Về tinh thần, anh hướng về các giá trị vĩnh cửu. Trong khi đó thì đời sống thực của anh bấp bênh, thậm chí phóng đảng. Anh không khuôn mình trong cuộc sống gia đình,

như vậy anh chưa phải là thành phần của xã hội hiện tại bắt buộc. Anh là thứ vô chính phủ!

Chung: Vô chính phủ là mẹ đẻ của trật tự, thậm chí của tự do, nhưng đó không phải là khẩu hiệu của những người nghèo. Đây là của tầng lớp trên trong xã hội.

Xuân Lan: Tôi không quan tâm đến tư tưởng. Tôi chỉ nói về bốn phạm cá nhân, nghĩa vụ cá nhân, tự do cá nhân... Tôi đâu phải sắt đá mà không nhận ra những tình cảm của anh với tôi. Có điều như thế phi luân, như thế trái pháp luật.

Chung: Không tôn trọng tự nhiên mới là phi luân, là trái pháp luật.

Xuân Lan: Thôi được rồi, không tranh luận nữa. Thế anh tôn trọng thứ tự nhiên nào?

Chung: Thứ tự nhiên của tôi (*ôm lấy Xuân Lan*)... và của Xuân Lan (*hôn*)... Xuân Lan... Tôi yêu em. Hãy gạt chồng em đi. Hãy đặt Nguyễn Trọng Đức sang bên... Hãy cắm sừng vào đầu hắn. Tôi rất muốn cắm ngọn cờ tự do lên cái đầu hói của chồng Xuân Lan.

Xuân Lan (*bình tĩnh đẩy Chung ra*): Tôi không cần anh, anh chàng hiệp sĩ quên Ạ... Bây giờ anh chưa xứng đáng với tôi. Yêu anh, tôi chỉ được nhục dục thôi. Đó chỉ là một phần bé mọn của cuộc sống. Dù anh Đức có tâm thường, có khô khan nhưng anh ta bảo đảm cho tôi cuộc sống.

Chung (*ôm đầu*): Trời! Thế kỷ XX! Đâu rồi thứ tình cảm lãng mạn? Đâu rồi thứ tình cảm tự do... Đâu cả rồi... Thật tôi không ngờ Xuân Lan có thể thực dụng, có thể duy vật thực dụng đến thế.

Xuân Lan: Thế còn anh? Anh chơi bời, anh phóng đãng, anh đàn dúi với nhiều cô gái... Thậm chí với cả gái giang hồ... Anh cho đấy là tự do, là lãng mạn, là tình người chăng?

Chung: Con người có thể làm được gì ngoài yêu thương?

Xuân Lan (*cười*): Tuyệt lắm! Thế khi đàn dúi với cô Mơ, anh có nghĩ rằng chính anh đã xô đẩy cô ta vào cái chết không?

Chung: Cái chết nào? Ở đấy chẳng có cái chết nào cả. Tôi chỉ có một chút yêu thương với cô ta.

Xuân Lan: Có một cái chết... Có điều tôi buộc anh phải bình tâm, anh phải cứng rắn lắm mới được. Tôi yêu cầu, tôi khẩn khoản yêu cầu anh phải tránh xa cô ta đi... cái cô gái khốn khổ ấy. Nếu anh quả thật có chút yêu thương với cô ta...

Chung: Thế là thế nào? Tôi không hiểu.

Xuân Lan: Cô Mơ đang hấp hối. Cô ta tự tử và đang hấp hối. Cô ta đang tìm nơi cứu rỗi tâm hồn trước khi bước vào cái chết.

Chung: Trời ơi! Thật thế hay sao?

Xuân Lan: Phải! Đây là sự thật.

Chung: Trời ơi! Bây giờ cô ta ở đâu? Xuân Lan, tôi phải đến, tôi phải đi tìm cô ấy. Tôi phải đi tìm cô ấy bây giờ!

Xuân Lan (ngăn lại): Không! Sự có mặt của anh sẽ rất tệ hại. Anh hãy để cho cô ta yên, như thế phải hơn. Như thế đạo đức hơn. Anh sẽ làm cho cô ta nhớ lại thời kỳ lầm lạc cô ta đã sống.

Chung: Sao lại thế được? Tôi đã trót có dính líu... Bây giờ cô ta hoạn nạn, lẽ nào tôi lại không đến?

Xuân Lan: Quan hệ của anh với cô ta không hay ho gì. Cô ta vô đạo và Trời Phật trừng phạt cô ta. Anh yêu cô ta à?

Chung: Không... tôi... không yêu cô ta... Không. Tôi không yêu cô ta. Đây chỉ là những lời lẽ không thích hợp ở đây... Tôi chỉ tìm đến cô ta để nhằm lãng quên một tình cảm nghiêm túc hơn mà tôi phải chống lại... Xuân Lan... Xuân Lan đừng cười. Sự đời là thế đấy. Đàn ông chúng tôi nhiều khi phải đánh lạc hướng tư tưởng của mình bằng thói xấu, nghĩa là lấy độc trị độc... nếu không thì không sống nổi.

Xuân Lan: Tôi không muốn anh gặp cô ta để mong rằng cô ta được cứu rỗi trong những giờ phút lâm chung. Cô ta đã sống thời kỳ không đẹp đẽ gì, thời kỳ mà anh cũng có mặt. Tôi không muốn để tâm trí cô ta vương

vấn vào quá khứ. Tôi muốn cứu rỗi tâm hồn cô ta bằng lòng từ thiện.

Chung: Thật vớ vẩn. Hoặc là Xuân Lan độc ác... Hoặc là Xuân Lan ích kỷ... Tôi không hiểu nổi.

Xuân Lan: Anh hứa với tôi đi. Anh hứa với tôi đi nhé! Anh không gặp cô ta nữa, dù cô ta sống hay cô ta chết.

Chung: Tôi được gì? Vậy tôi được gì?

Xuân Lan (*lưỡng lự*): Thôi được rồi... Vì cứu rỗi một linh hồn lầm lạc. Vì người khác chứ không phải vì tôi... (*chần chừ*) Anh nói anh yêu tôi phải không?

Chung: Phải.

Xuân Lan: Anh hứa không tìm gặp cô ta chứ?

Chung: Được. Nhưng tôi được gì?

Xuân Lan: Anh được tiền.

Chung: Không. Tôi không cần tiền, nhu cầu tiền bạc của tôi rất thấp.

Xuân Lan: Vậy anh muốn gì?

Chung: Tôi yêu Xuân Lan.

Xuân Lan: Anh hứa không đến gặp cô ta để cô ta có thời gian cứu rỗi, suy nghĩ về những lầm lạc của mình chứ?

Chung: Dĩ nhiên rồi. Nếu tôi được yêu em.

Xuân Lan: Anh lại đây (*ôm và hôn Chung*).

Chung: Tôi hứa (*quỳ xuống*).

Xuân Lan: Thôi anh đi đi... (*nâng Chung dậy*) Xin anh giữ kín cho.

Chung ra.

Xuân Lan vuốt lại tóc, ra ngắm trước gương.

Xuân Lan: Trời ơi! Thế là anh ta đã nói ra... Anh ta đã yêu ta... Đã yêu ta 20 năm nay... Sao lại không yêu ta được? Ta xinh đẹp. Ta trẻ trung... Ta có địa vị... Có tài sản... Ta có lòng nhân ái (*cười*)... Trời ơi! Chính ta cũng yêu ta... Thế mới tuyệt chứ... Thế mới là cuộc sống... Ta đã biết là anh ấy yêu ta... Đồ ngốc ngếch! Ta đã không nhận ra hay cố ý không nhận ra (*ngâm nga*): “Gương kia mày ở trên tường... Thế gian ai đẹp được dường như ta...”

Bảo ra, đứng ở cửa.

Bảo: Gương kia mày ở trên tường... Có ông bác sĩ đẹp dường như ta...

Xuân Lan: Ôi anh Bảo... Xin lỗi anh... Sao anh đi nhanh thế... Cháu Phương Thảo đâu?

Bảo: Chị hãy để tôi nghĩ đã nào... Chị lại phải cho tôi một ly cà-phê nữa đây... Bọn sinh viên, tức bọn trẻ ấy... Chúng đã đúng. Tôi muốn nói là chuyện cà-phê. (*cởi áo ngồi xuống đi-văng*) Không thể không uống cà-phê khi

vào bệnh viện vì ở đấy căng thẳng kinh khủng. Cà-phê có thể làm cho ta quên đi mọi sự...

Xuân Lan: Được rồi! Sẽ có cà-phê cho anh... Thế nào? Tôi sốt ruột quá... Có phải đúng là cô Mơ không anh?

Bảo: Khoan nói chuyện cô Mơ... chị Xuân Lan ạ, chị có một cô con gái tuyệt vời. Tôi kính trọng nó, bởi nó xinh đẹp đã đành... Nó là một cô gái được giáo dục tốt. Nó cao thượng và biết hy sinh vì con người...

Xuân Lan: Thế là thế nào? Tại sao anh khen nó hết lời như vậy?

Bảo: Khi có lời khen, nhất định ở đâu đó có thiệt hại. Đây cũng là một chân lý đời sống. Nhưng chị đừng sợ, thiệt hại này không sao cả. Cháu nó hiến máu cho bệnh nhân. Nó làm việc ấy vô tư, thanh thản, cao thượng. Chính vì thế bệnh nhân được cứu. Nó là nữ thánh!

Xuân Lan: Thế cháu có sao không anh? Nó đâu rồi?

Bảo: Cháu đang nằm tĩnh dưỡng. Nó là cô bé khỏe mạnh... Cà-phê của chị rất ngon... Nếu không khỏe mạnh thì nó đã ngất rồi... Thỉnh thoảng ta cũng nên rút máu ra khỏi cơ thể, Đông y có phương pháp như thế gọi là “giác”. Còn ở phương Tây người ta dùng đĩa.

Xuân Lan: Thế bệnh nhân ra sao hả anh? Tôi muốn hỏi về cô gái tự tử ấy?

Bảo: Đúng là cô Mơ thật. Cô ta thật có số đào hoa... Cô

ta chinh phục được toàn bộ các bác sĩ, nhất là bọn sinh viên thực tập. Đây là điều thứ nhất. Điều thứ hai là cô ta nhảy từ gác ba xuống nhưng lại rơi trúng vào dây điện. Cô ta chỉ bị gãy chân, gãy tay và vỡ hộp sọ. Xương sườn còn nguyên, xương chậu còn nguyên, xương sống bị rạn nhưng ai ở trên thế gian này mà chẳng bị rạn xương sống.

Xuân Lan: Bây giờ tình trạng cô ta thế nào?

Bảo: Bây giờ cô ta sống 50%, chết 50%. May có cháu Phương Thảo cho máu, vì máu cô ta ở nhóm máu hiếm. Cô ta đã tỉnh táo đôi chút, vì đây là tuổi trẻ... Thậm chí cô ta cười và nói được. Nếu được tôi mở hộp sọ, tôi tin là cô ta sống được... Dĩ nhiên với điều kiện là khi xuất viện, cô ta được chăm sóc chu đáo chứ không phải đi làm ngay... Nghĩa là không phải tiếp khách làng chơi... Bởi vì đây là một việc rất nhọc...

Xuân Lan: Ôi anh Bảo.. Anh cứu sống cô ta... Anh phải mổ hộp sọ... Anh phải cứu sống cô ta!

Bảo: Thôi được rồi, tôi sẽ mổ. Nhưng nếu không được chăm sóc tốt thì mổ vô ích... Tôi đã khám cho cô ta... Thực ra cô ta không cần tự tử vì cô ta thiếu dinh dưỡng, thậm chí hơi chớm lao... Trước sau gì cô ta cũng chết, nghĩa là cứ để mặc tự nhiên tác động rồi đầu vào đấy.

Xuân Lan: Tôi sẽ lo việc chăm sóc cô ta... Anh cứ yên tâm... Tôi xin anh... Đây là công việc từ thiện... Tôi rất muốn có những hành động cụ thể.

Bảo: Chăm sóc vật chất là một phần. Cơ bản là tinh thần. Một cô gái xinh đẹp mà đi tự tử là phải có một tinh thần thế nào... Chị còn phải là một bác sĩ tinh thần cho cô ta nữa... Cô ta rất dễ kích động.

Xuân Lan: Tôi làm được... Anh yên tâm đi. Tôi sẽ làm được. Thế anh có hỏi vì sao cô ta tự tử không?

Bảo: Chị không hiểu gì về ngành y chúng tôi. Đến bệnh viện, bao giờ chúng tôi cũng hỏi: “Sáng có ăn gì không?” Chúng tôi không bao giờ hỏi vì sao thế này hay thế kia mà đau đớn cả. Cô này sáng nay chưa ăn gì. Điều ấy cần thiết cho tôi khi chỉ định thuốc. Một người chưa ăn sáng, chị nên biết, chỉ với chục viên “xe-du-xen” là nghèo... nghèo tức thì... nhưng khi ăn no rồi thì khác...

Xuân Lan: Ôi anh Bảo... anh Bảo! Với anh mọi sự đều có thể cười được nghĩa là làm sao?

Bảo: Chị hỏi thế thì tôi cũng chịu! (*trở nên nghiêm túc, nhấc nổi lên*) Nếu tôi trả lời thì tôi sẽ nói thế này: trước mặt tôi là cuộc sống. Chúng ta là con người, chúng ta phải gắng sao sống một cuộc sống ra con người. Chúng ta phải đứng cao hơn nỗi đau buồn do cuộc sống mang lại.

Xuân Lan (*cảm động*): Cảm ơn anh! Cảm ơn anh! (*bắt tay Bảo*) Tôi rất vui sướng được bắt tay anh và được làm bạn với anh... Anh làm người khác tin cậy...

Bảo: Bây giờ thì bạn ơi, chị hãy mặc áo vào để chúng ta

đến bệnh viện... Cháu Phương Thảo đang rất cần chị...
chị có nhìn thấy cái phích hai lít rưỡi kia không?

Xuân Lan: Anh Bảo sao? Sao lại phích hai lít rưỡi?

Bảo: Chị hãy hình dung ở đây chứa đầy máu. Cháu Phương Thảo đã hiến khoảng chừng ấy máu...

Xuân Lan: Trời ơi... Chết con tôi! Nếu thế thì còn gì là người...

Bảo: Xin chị yên tâm. Dĩ nhiên, đây là một quá trình điều trị chứ không phải rút máu ngay ra một lúc. Nếu làm thế, dù con gái chị có là một con voi thần cũng phăng-teo...

Xuân Lan (mặc áo): Anh làm tôi hết hồn... Thôi ta đi đi anh. Tôi rất muốn đến thăm cô gái tội nghiệp ấy.

Bảo và Xuân Lan ra.

Sân khấu trống một lúc.

Chung vào. Nhạc.

Chung: Sao vắng lặng thế này? Chủ nhà đâu rồi? Chủ nhà đâu rồi? Sao tôi thấy ở đây lắm hồn ma thế này? Sao nhập nhèm thế này (*ánh sáng mờ, Chung vấp ngã*). Sao lại tranh tối tranh sáng thế này? Chỗ nào cũng thấy máu là thế nào? Sao chỗ nào cũng thấy mạng nhện thế này?

Ánh sáng tối dần. Một bóng đen lướt qua sân khấu, vừa đi vừa ho.

Màn hạ.

HỒI THỨ BA

CẢNH NHÀ

Nhà Xuân Lan được kê lại, có giường cho Mơ nằm.

Phương Thảo: Chị Mơ ơi, chị uống sữa đi...

Mơ: Chị cảm ơn Thảo. Em cứ để đấy, lát nữa chị uống.

Thảo: Chị thấy dễ chịu chưa? Tay chị còn đau không? Chân chị còn đau không?

Mơ: Chị dễ chịu rồi... Em đừng lo nữa.

Thảo: Chị liệu thật đấy... Từ trên gác ba lao xuống... Thế lúc ấy chị thấy thế nào?

Mơ: Chị thấy lạnh toát cả người. Như không có hồn... Chỉ thấy tiếng rầm rắc với tiếng gió thổi... Mà lúc ấy chị bỗng nhìn thấy một bông hoa hồng mọc ở giữa sân, màu đỏ thắm. Chị nghĩ bụng: thôi, thế là hết, chẳng bao giờ nhìn thấy nữa đâu!

Thảo (ra lọ lấy bông hồng): Tội nghiệp chị. Đây! Có phải bông hoa đây không? Chị có thấy đẹp không?

Mơ (*đón lấy bông hoa*): Đẹp quá! Chị lại nhìn thấy... đây rồi... Đây là bông hồng đỏ. Ôi đẹp quá... Thảo ơi, cuộc sống là quý lắm. Thảo đừng bao giờ hủy hoại cuộc sống Thảo nhé!

Thảo: Chị nghĩ như thế em cũng mừng lắm. Chị mới 20 tuổi, còn em 19... Còn muôn vàn điều tươi đẹp chờ đón chúng mình.

Mơ: Em thật sung sướng, Thảo ạ... Em có một người mẹ rất đáng kính và lại tốt quá. Còn muôn vàn điều tươi đẹp sẽ chờ đón em... Chứ còn chị... (*tắm tức khóc*)... chị không có bố... chị không cha, không mẹ...

Thảo: Chị đừng nghĩ thế. Có nhiều người tốt lắm chị ạ.

Mơ: Thật may cho chị... Em tốt với chị quá... Em cho chị bao nhiêu là máu, nếu không thì chị đã chết rồi.

Thảo: Bây giờ chị phải tỉnh dưỡng, không được nghỉ ngơi gì... Chị phải nghĩ rằng có bao nhiêu người tốt sẽ cứu mang mình.

Mơ: Thảo ơi, em lấy cho chị cái hộp ở trong túi áo của chị ra đây chị muốn tặng em một thứ...

Thảo nâng đầu Mơ, lấy hộp trong áo.

Mơ: Em mở ra cho chị... Em có thấy sợi dây bạc có cái vuốt hổ đấy không? Em đeo vào cổ em đi...

Thảo: Cái vuốt hổ đẹp quá chị ạ!

Mơ: Đây là kỷ niệm của bố chị... Hồi mẹ chị còn sống, mẹ chị bảo đây là cái vuốt chân trái con hổ, còn cái vuốt chân phải nữa. Bố chị có hai cái. Nó là bùa hộ mệnh, bố chị giữ một cái còn một cái tặng cho mẹ chị... chị không biết gì về bố chị cả... Em đeo vào cổ em đi, nó sẽ là bùa hộ mệnh cho cuộc đời em...

Thảo: Không, sao chị làm thế... Nó là bùa hộ mệnh cho cuộc đời chị cơ mà.

Mơ: Nó không là bùa hộ mệnh được cho cuộc đời chị... chị đã có kinh nghiệm về cái chết rồi, chị không cần nữa... chị chẳng có gì tặng em... Em không nhận thì chị tủi thân ghê lắm...

Thảo: Thôi được... Em cảm ơn chị... Em xin nhận để chị vui lòng... (*đeo vào cổ*) Chị có thấy đẹp không?

Mơ: Đẹp lắm... Em ra gương soi thử xem nào.

Thảo (*ra gương soi*): Trời ơi đẹp quá! Em rất thích, chị Mơ ạ (*quay người*). “Gương kia mày ở trên tường. Thế gian ai đẹp được dường như ta?” Chị có thấy em đẹp không nào?

Bảo vào

Bảo: Gương kia mày ở trên tường. Có ông bác sĩ đẹp dường như ta...

Thảo: Ôi bác Bảo... Cháu chào bác Bảo!

Bảo: Xem cô bệnh nhân đã đỡ chưa nào?

Mơ: Em đỡ nhiều rồi, bác sĩ ạ.

Bảo: Cô cứ đưa tay để tôi xem mạch đã nào (*bắt mạch, suy nghĩ*). Có khá hơn đấy... Tôi rất phục cô, cô Mơ ạ, không phải vì cú nhảy mà vì điều khác. Cô phải là một con gấu hay một con trâu nước mới phục hồi nhanh thế này... Tôi thấy lạ... (*suy nghĩ*) Thậm chí hơi lo ngại. Trường hợp người khác thì phải ba tháng sau mới tỉnh và sáu tháng sau mới ăn uống được.

Mơ: Không phải đâu bác sĩ ạ... Vì em được chăm sóc chu đáo, lại có bao nhiêu của ngon vật lạ.

Bảo: Của ngon vật lạ thì của ngon vật lạ chứ. Thiếu gì người có của ngon vật lạ mà không xơi được... Điều này chứng tỏ rằng cô có một “gien” di truyền tuyệt vời. Bố cô chắc là một đại lực sĩ, ông ta phải có một sức mạnh siêu nhiên thế nào đấy.

Thảo: Biết đâu không phải là “gen” của mẹ hả bác?

Bảo: Chuyện này bác biết hơn cháu. Phụ nữ ở ta nhìn chung trong mấy chục năm nay về mặt thể lực phát triển theo mũi tên đi xuống. Đây là bác muốn nói đến đám đông bình dân... Ngay cả cháu, Phương Thảo ạ, cháu cũng chưa được khỏe. Cháu phải chú ý tập luyện thường xuyên đấy.

Thảo: Bác Bảo ơi, nếu thế thì cháu phải đi đây... Đến

giờ cháu phải đi bơi và đánh “ten-nít” mất rồi. Bác trực giúp cháu một lúc bác nhé... Mẹ cháu sẽ đến bây giờ...

Bảo: Được rồi, cháu cứ đi đi!

Thảo (*hôn Mơ*): Chị Mơ ơi, em đi nhé, lát nữa em về.
(*quay ra*) Cháu chào bác Bảo.

Bảo: Chào cháu!

Thảo ra.

Mơ: Bác sĩ!

Bảo (*lại gần*): Có gì đấy cô?

Mơ: Bác sĩ ơi, bác sĩ nói thật với em đi... Em có thể sống được hay không?

Bảo (*im lặng*)

Mơ: Bác sĩ không ngại... Em chịu đựng được... Em đã có gan tự tử cơ mà. Em không sợ chết... Bác sĩ cứ nói thật đi.

Bảo: Về nguyên tắc, tôi sẽ trả lời là cô sống được.

Mơ: Nếu em sống, em sẽ tàn tật suốt đời phải không ạ?

Bảo: Những câu hỏi của cô làm tôi rất đau lòng... Cô phải biết rằng cô đang được những người tử tế cứu mang. Họ đang làm đủ mọi cách để cô sống được...

Mơ: Em rất biết ơn, bác sĩ ạ... Em rất biết ơn Phương Thảo, biết ơn chị Xuân Lan, biết ơn bác sĩ... Trước kia, tức là trước khi em tự tử ấy, em không tin ở con người

chút nào, nhưng bây giờ thì em tin rồi... Em biết rằng quanh ta vẫn có những người rất tốt. Chỉ tiếc em biết điều ấy muộn màng... nhưng không sao cả. Bây giờ em chết em sung sướng hơn... em sẽ không phải chết tức tưởi nữa... không phải chết ầm ục nữa.

Bảo: Cô gái ạ, cô phải tỉnh dưỡng...

Mơ: Không, em biết là em không sống được đâu... Em biết chứ... Nhưng em không muốn phụ lòng những người đã cứu mang em... Chẳng lẽ máu của Phương Thảo sẽ phí hoài à... chính vì thế mà em cố gắng để sống ngày nào được thêm thì hay ngày ấy...

Bảo: Cô nói như một nhà thơ hoặc một con diên ngu ngốc. Tôi là bác sĩ thì tôi phải có trách nhiệm về sự sống của cô chứ. Cô đừng có nghĩ quẩn quanh nữa... Bây giờ cô thêm món ăn gì tôi sẽ bảo mua cho...

Mơ: Em chẳng thèm gì... Em chỉ ước ao có một điều... Có điều này nữa thì dù có chết em cũng vui lòng. Như thế, cuộc đời em có ngắn ngủi nhưng em vẫn tự hào vì được sống như mọi người.

Bảo: Cô gái ơi, cô ước ao điều gì... Cô cứ nói đi...

Mơ: Em nói điều này ra thì xấu hổ lắm!

Bảo: Không sao... Cô cứ nói đi... Tôi đã hai thứ tóc trên đầu, tôi là bố của hai đứa trẻ... Tôi cũng đã hiểu đôi chút về con người, vì vậy có thể tin ta, con ạ.

Mơ: Bác sĩ phải thế không nói với ai đấy nhé...

Bảo: Tôi xin thế... Xin thế với lương tâm mình.

Mơ: Bác sĩ ơi, khi người ta yêu nhau thì đấy là thứ tình cảm trong sáng, không hề tính toán, nghĩa là hy sinh cho nhau... có phải hay không?

Bảo: Đúng đấy... Cô nói thế là rất đúng. Tất cả các bậc thánh đều nói thế. Bọn nhà văn cũng nói thế nhưng chúng không tin.

Mơ: Nếu thế thì chắc em đã có tình yêu rồi...

Bảo: Tôi ghen với cô đấy, cô Mơ ạ... Có một tình yêu là khó lắm...

Mơ: Đã có rất nhiều đàn ông đến mua em... Em là gái điểm mà... Bác sĩ đừng khinh em nhé... Khoảng 500 người...

Bảo: Không, sao lại khinh cô được? Tôi hơi giật mình vì con số thống kê thôi...

Mơ: Tại hoàn cảnh xô đẩy phải thế thôi, bác sĩ ạ... Những người đến ngủ với em đều phải trả tiền... Chỉ có một người mà em đã không lấy tiền của anh ấy. Anh ấy vui tính lắm. Anh ấy đẹp trai và tốt bụng lắm. Anh ấy cũng nghèo... Em đã hy sinh tất cả vì anh ấy. Em không lấy tiền của anh ấy nên có lần chủ chứa đánh gãy cả xương sườn mà em không sợ...

Bảo: Cô gan thật đấy, cô Mơ ạ...

Mơ: Tại vì em có tình yêu đấy, bác sĩ ạ... Có tình yêu và niềm tin thì làm được mọi việc... Bây giờ em được gặp lại anh ấy thì em có chết cũng vui lòng...

Bảo: Được rồi... Tôi chắc là sẽ gặp thôi... Tại anh ấy chưa biết là cô bị tai nạn đấy... Nếu không anh ấy đã đến rồi... Nhưng cô phải tỉnh dưỡng cho khỏe hẳn đi... Chắc cô cũng không muốn gặp lại người yêu trong tình trạng như thế này phải không?

Mơ: Vâng... Nhưng bác sĩ ơi... em biết rõ lắm... Em chỉ sống ít ngày nữa thôi. Em gặp được anh ấy thì chết đi em thấy sung sướng lắm!

Bảo: Đấy! Cô lại nói bậy rồi.

Mơ: Không! Em chỉ cần biết chắc chắn em có tình yêu và em cũng được một người yêu em... Thế là đủ... Thế là quá đủ... Trước kia em chết vì tuyệt vọng... còn bây giờ em sẵn sàng chết vì hy vọng.

Bảo: Thôi được rồi... Nàng công chúa ngủ trong rừng ạ... Đây là hai viên “xe-du-xen”... Cô hãy uống đi... Cô hãy ngủ đi... Tôi tin rằng chàng hoàng tử ấy sẽ đến trên cỗ xe tam mã đấy.

Mơ: Vâng... Em sẽ uống... Em sẽ đợi.

Bảo: Thế thì tôi rất vui lòng.

Mơ uống thuốc. Mơ ngủ. Bảo che ri-đô cho Mơ nằm.

Bảo: Hời ơi... Đàn bà... Tại sao họ lại cần đến tình yêu? Thật ngu xuẩn! Làm gì có tình yêu trên thế gian này? Con người... Thật tội nghiệp cho con người... Chúng không hiểu chúng là súc vật, chúng mãi mãi là súc vật, chúng dứt khoát là súc vật. Trong khi đó chúng cứ mơ mộng đến tình yêu, đến cái đẹp, đến những thứ tình cảm thần linh làm gì...

Bảo im một lát, Xuân Lan vào.

Xuân Lan: Chào anh Bảo! Anh trầm tư gì thế? Cô Mơ đã đỡ chưa anh?

Bảo: Chào chị... Bệnh nhân của chị bình thường... nhưng tôi rất ngờ vực sự bình thường giả tạo ấy... Điều vĩ đại là chị dám đứng ra cứu mang cô ấy, chăm sóc cô ấy... Cô ấy thật cô đơn, bất hạnh. Nhưng tôi e rằng cố gắng ấy của chị sẽ không kết quả. Tôi rất cảm phục lòng từ thiện của chị nhưng đối với tự nhiên, xin lỗi chị tự nhiên không hề cảm xúc trước ai.

Xuân Lan: Anh Bảo! Cô Mơ nguy kịch lắm à?

Bảo: Tôi rất ngạc nhiên vì không hiểu tại sao cô ta chưa chết. Cô ta sống được đến bây giờ có lẽ là vì tinh thần. Chị và cháu Phương Thảo đã làm cho cô ta tin ở con người. Đó là điều rất quý và là một phát hiện y học thật sự cho nghề nghiệp của tôi.

Xuân Lan: Cô ta có tỉnh táo không?

Bảo: Có! Tỉnh táo... Cô ta còn nói đến tình yêu... Cô ta chẳng hề nghĩ đến đôi chân giập nát của mình.

Xuân Lan: Có phải tình yêu với Chung không?

Bảo: Chị nói Chung nào?

Xuân Lan: Đây là người em họ xa của chồng tôi, của anh Đức, anh ấy là bạn học cũ của tôi. Mỗi tình ấy là một mối tình tội lỗi. Cô Mơ này là gái điếm. Tôi rất đau lòng phải thừa nhận thực tế này... Cô ấy đáng thương... nhưng với Chung, anh ta không nghiêm túc trong tình yêu ấy. Anh ấy phải lấy vợ, phải có con, phải trở thành một thành viên tử tế trong xã hội.

Bảo: Tùy chị... Nhưng hình như với anh Chung, cô Mơ có một nghĩa tình sâu nặng. Đó là mối tình trong sáng nhất của cô ta trong hội chợ có 500 người đàn ông tham dự, ở đấy toàn bọn vô lương ô trọc. Chị hãy tưởng tượng một kẻ chỉ toàn ăn cơm bình dân, mỗi một lần duy nhất được ăn món bầu dục tái vắt chanh.

Xuân Lan: Anh thật quá quắt... Tôi muốn cứu rỗi cả hai linh hồn này vì vậy tôi không muốn họ gặp nhau. Cô Mơ phải được yên tĩnh để có thì giờ suy nghĩ, xem xét lại những hành vi sai trái của cuộc đời mình. Còn anh Chung, tôi muốn lái anh ấy vào những tình cảm cao thượng hơn và khuôn anh ta vào trật tự xã hội.

Bảo: Tôi rất cảm kích trước những hoạt động có tính xã hội của chị trên cơ sở lòng từ thiện cao thượng như thế. Nhưng chị Xuân Lan ạ, xin lỗi chị, chị đã bao giờ nuôi chó chưa?

Xuân Lan: Có! Trước tôi có nuôi một con chó xù Nhật Bản, cháu Phương Thảo đặt tên cho nó là Happy.

Bảo: Được rồi! Chị hãy hình dung con chó Happy bị ốm... và chị hiểu rằng sự có mặt của chủ nó sẽ làm cho con Happy vui thích thế nào... Cô Mơ cũng vậy, cô ta đang ốm. Sự có mặt của tình nhân cô ta, tức là của anh Chung ấy, sẽ làm cô ta vui thích thế nào...

Xuân Lan: Không được! Anh Chung không yêu cô ta, anh ta yêu một người đàn bà khác, anh ta đến với cô Mơ chỉ để chơi bời. Tôi không muốn cô Mơ bị lừa dối.

Bảo: Thôi tùy chị! Đằng nào cô Mơ cũng chết... Cô ta có bị lừa dối đôi chút, theo tôi, có lẽ cũng chẳng sao?

Xuân Lan: Sao lại thế được? Anh Bảo! Cô ta cần phải sám hối những lỗi lầm của mình để chết cho thanh thản. Như thế đúng lẽ hơn, như thế phải đạo hơn. Tôi đã cho mời Sư Trạch. Nếu cô ta có mệnh hệ nào, lúc chết cô ta cũng được cầu nguyện như một người có tín ngưỡng.

Bảo: Ôi, chị Xuân Lan! Những thiện ý của chị tuyệt vời... Tôi không còn phải nói gì nữa... Có lẽ tôi phải về đây. Nếu cần gì xin chị cứ gọi.

Xuân Lan: Thế phải cho cô Mơ uống thuốc gì hả anh?

Bảo: Thực ra ngay việc chỉ định thuốc bây giờ cũng không cần nữa. Nhưng thôi chị cứ cho uống B1... còn nếu cô ta đau, chị cho uống “xe-du-xen” để cô ta ngủ yên. (*mặc áo, đội mũ*)... Thôi nhé, xin phép chị tôi về... chị không phải tiễn tôi đâu... (*ra cửa*) À quên, chị nên chuẩn bị một cái quan tài để cho chủ động. Theo tôi (*xem đồng hồ*)... chỉ trong vòng 24 giờ nữa...

Xuân Lan: Cảm ơn anh...

Bảo ra.

Chuông điện thoại.

Xuân Lan (*cầm điện thoại*): A lô! Anh Đức đấy à? Em đây! Xuân Lan đây!... Việc từ thiện... Vàng... Nó chỉ là việc từ thiện thôi mà... Em cũng rất lo. Bác sĩ nói rằng không có khả năng sống được... Tốt nhất anh cứ nên hỏi bên công ty Nghĩa trang cho em một cái quan tài... Vàng! Em vẫn khỏe. Tinh thần em tốt lắm. Cả con gái mình nữa, cả Phương Thảo nữa... Nó là đứa con gái được giáo dục tốt anh ạ... Thôi nhé.

Phương Thảo vào.

Phương Thảo: Mẹ!

Xuân Lan: Con không đi bơi à?

Phương Thảo: Không! Con không đi nữa... Con thấy

thương chị Mơ quá chừng nên không đành lòng đi bơi với đánh “ten-nít” nữa... Con mất hết cả hứng thú... Chị Mơ thế nào hả mẹ?

Xuân Lan: Mẹ sợ không cứu được thể xác cô ta. Bác sĩ Bảo cũng lo ngại... Mọi cố gắng của chúng ta bây giờ chỉ là phần hồn, chỉ là phần tinh thần thôi.

Phương Thảo: Mẹ! Con thấy xót thương quá. Con thấy chị Mơ như chị ruột mình.

Xuân Lan: Mẹ rất cảm ơn con vì con nghĩ như thế. Đây là thứ tình cảm cao thượng và sang trọng... Tất cả mọi người đều là anh chị em với nhau. Việc cho máu của con để làm cho chị Mơ hồi tỉnh là rất tốt. Điều ấy chứng tỏ con có lòng vị tha và thương người. Bố mẹ rất tự hào vì con.

Thảo: Có gì đâu hả mẹ... Bất cứ một thanh niên nào cũng hành động hệt như con.

Xuân Lan: Không phải hoàn toàn thế đâu. Mẹ muốn nói là những thanh niên được giáo dục tốt.

Thảo: Mẹ ơi! Con chỉ mong trên thế gian này, trong xã hội này không còn người nghèo, người khổ, không còn áp bức bất công, mọi người đều no đủ, sung sướng, cư xử với nhau với lòng vị tha hào hiệp.

Xuân Lan: Chao ôi! Hãy lại đây với mẹ! (*vuốt tóc Thảo*) Con gái mẹ! Bố mẹ nghĩ rằng bố mẹ đã thành công

trong việc nuôi dưỡng con đến tuổi trưởng thành. Con nghĩ thế là đúng. Mẹ tin rằng con có thể bước vào cuộc sống tự tin tự chủ.

Thảo: Cuộc sống là gì hả mẹ?

Xuân Lan: Đây là những thiện ý được sắp xếp lại, xếp chồng lên nhau... tựa như ta xây nhà... Này con (*phát hiện ra sợi dây bạc có cái vuốt hổ*)... Con lấy sợi dây này ở đâu thế... ai cho con thế?

Thảo: Đây là của chị Mơ tặng con... Mẹ thấy có đẹp không? Đây là kỷ niệm của bố chị Mơ!

Xuân Lan (*giật mình*): Bố chị Mơ à?

Thảo: Vâng! Của bố chị Mơ. Chị Mơ nói đây là bùa hộ mệnh. Bố chị ấy có hai cái. Đây là cái vuốt trái con hổ...

Xuân Lan: Trời! Cái vuốt trái! Mẹ cũng có một cái thế này, nhưng là cái vuốt phải. Đây là bùa hộ mệnh mà bố tặng mẹ...

Xuân Lan mở tủ lấy hộp nữ trang đem ra một sợi dây bạc có cái vuốt hổ.

Xuân Lan: Con xem! Đây này... Đây là cái vuốt phải con hổ. Cũng sợi dây bằng bạc...

Thảo: Đúng rồi! Đúng là một đôi... Cùng là một người làm ra... Chính xác đến từng chi tiết. Thế là thế nào hả mẹ...?

Xuân Lan: Chẳng lẽ... Chẳng lẽ nào... ở đời thiếu gì những sự ngẫu nhiên...

Thảo: Mẹ! Hay là bố...

Xuân Lan: Con im đi! Con không được nghĩ gì về bố... Đây chẳng qua chỉ là chuyện tình cờ.

Thảo: Sao lại có chuyện tình cờ được... Hai sợi dây bạc giống nhau như đúc...

Xuân Lan: Con im đi... Tình cờ, tình cờ, tình cờ... Tất cả chỉ là chuyện tình cờ thôi..

Thảo: Thôi tùy mẹ... Còn con, con thấy chuyện này nó thế nào ấy. Nó nhập nhèm, tranh tối tranh sáng, nó có gì không lương thiện..

Xuân Lan: Con! Con nói thế là thế nào! Con không được hỗn... Mẹ muốn con không được đặt câu hỏi gì về bố. Bố chính là bố con... Với bố bao giờ cũng phải kính trọng...

Thảo: Vâng! (đổi) Bố chính là bố con... Ông chính là bố tôi... ông chính là bố tôi... Bố chính là bố tôi...

Xuân Lan: Thảo!

Thảo: Dạ!

Xuân Lan: Con về phòng học đi!

Thảo (giả tạo): Thưa mẹ con đi... (hậm hực)

Thảo ra.

Xuân Lan: Thế là thế nào? Đây là hai sợi dây bạc của cùng một người... Anh ấy cũng nói với ta rằng đây là bùa hộ mệnh... Chẳng có lẽ... không... không... Không thể thế được...

Mơ tỉnh dậy.

Mơ: Nước... nước...

Xuân Lan: Kia Mơ... Em tỉnh rồi à?...

Mơ: Nước...

Xuân Lan (*đưa nước lại*): Đây! Nước của em đây... Em uống đi. Em có nhận ra chị không?

Mơ: Chị, chị ơi! Em không sống được đâu... Em chết mất..

Xuân Lan: Tội nghiệp! Em đừng nói thế... Em phải sống chứ!

Mơ: Chị ơi! Anh Chung đến chưa chị? Anh Chung đến chưa?

Xuân Lan (*cau mày*): Em đừng nghĩ đến anh Chung nữa... Như thế rất có hại cho sức khỏe của em.

Mơ: Không! Em cần anh Chung...

Xuân Lan: Mơ! Em hãy nghe chị đây... Em đã sống một quãng đời lắm lạ, có phải thế không?...

Mơ: Chị!

Xuân Lan: Em đã sống một quãng đời lắm lạc, có phải thế không? Em có ân hận vì quãng đời đó không?

Mơ: Em căm thù nó... Chị ơi... Em căm thù nó...

Xuân Lan: Đừng... Sao lại căm thù...? Em chỉ cần ân hận về nó thôi là đủ... Em đã được trả giá... Trời Phật muốn em có thì giờ sám hối về những lắm lạc của mình...

Mơ: Chị ơi! Anh Chung đâu hả chị?

Xuân Lan: Đấy! Em lại nghĩ đến anh Chung rồi. Thế là không tốt. Em phải quên anh Chung đi để cho lòng mình thanh thản.

Mơ: Anh ấy tốt lắm...

Xuân Lan: Không phải chỉ có anh Chung tốt mà mọi người đều rất tốt với em... Tất cả mọi người đều rất tốt...

Mơ: Không phải... chị ơi... Chúng nó mặt người dạ thú... Chúng nó hành hạ em... Em căm thù con người... Em căm thù chúng nó...

Xuân Lan: Đấy... Em lại nói bậy rồi... Em nói thế là rất bậy... Tất cả mọi người đều rất tốt. Chỉ có bản thân mình là lắm lạc thôi... “Tiên trách kỷ, hậu trách nhân”, bao giờ cũng vậy, mình phải trách mình trước rồi mới trách người. Em có hiểu không?

Mơ: (*im lặng*)

Xuân Lan: Em có thấy không? Khi em hoạn nạn, mọi người ai cũng tốt với em... ai cũng cứu mang em... Em có thấy em được cứu sống giữa tình thương yêu của con người không?

Mơ (bật dậy, thét lên): Không! Em căm thù con người... Ai cũng ăn thịt em... Tất cả đều một giuộc!

Xuân Lan: Nằm xuống đi... Nằm xuống... Em làm thế là rất có hại cho sức khỏe... Rất có hại đấy!

Mơ: Chị ơi! Anh Chung! Anh Chung đâu rồi?

Xuân Lan (kiên nhẫn): Em uống nước nhé... chị rất buồn vì em có những ám ảnh quỷ ma. Điều ấy làm cho con người lầm lạc xấu xa đi... Em hãy nghĩ rằng bản thân mình tội lỗi, Trời Phật đã trừng phạt mình rồi. Bây giờ là lúc mà mình phải sám hối lại những tội lỗi ấy... Mình càng thành khẩn với lương tâm mình bao nhiêu thì sẽ có càng nhiều người xích lại mình, tỏ lộ tình thương yêu với mình... Nào, em uống nước đi... Một tí nữa nhé... Thế... thế... được rồi. Em có muốn ăn một tí cháo không?

Mơ: Không... Em rất sợ ăn cháo... Em sợ lắm... Em đã bao nhiêu lần phải ăn cháo cầm hơi... Em sợ lắm...

Xuân Lan: Chị xin lỗi em... Thôi được... Thế em muốn ăn gì?

Mơ: Không... Em không ăn gì cả... Em chỉ muốn gặp anh Chung...

Xuân Lan: Em phải quên anh Chung đi mới được. Dứt khoát thế... Như vậy em mới có cơ sống được... Em có nghe chị không?

Mơ: *(im lặng)*

Xuân Lan: Em hãy nằm yên... Nào... Chúng ta cùng hồi tưởng lại quá khứ nhé. Em hãy nhớ lại tuổi thơ ấu của mình đi nào... Em có thấy trong trắng và hồn nhiên không... À... Em hãy nhớ lại buổi sáng mà cha em đeo vào cổ em chiếc dây bạc có cái vuốt hổ để làm bùa hộ mệnh... Có phải nó đây không? *(giơ sợi dây lên)* Em hãy nhớ lại đi... Đó là buổi sáng... Em có thấy sự triu mến thương yêu của cha em không? Em có thấy những tia sáng lung linh không?

Mơ: Không... không phải buổi sáng. Đó là buổi tối... Ông ta ruồng rẫy vợ con để đi tìm sung sướng cho mình... Ông ta là đồ khốn nạn!

Xuân Lan: Chị xin lỗi... Hóa ra... như thế có nghĩa là em có một quá khứ nặng nề... Thôi được rồi... Em có muốn nghe chị đọc sách không?

Mơ: Không!

Xuân Lan *(băn khoăn, đứng lên, nghĩ ngợi):* Này Mơ... Mơ... Thế đã có ai giảng giải gì cho em về điều thiện và lòng nhân từ. Đã có ai nói gì cho em về lòng vị tha, lòng chẳng nỡ... hay chưa?

Mơ: (*im lặng*)

Xuân Lan: Rõ khổ! Chính bản thân lâm lạc mà không biết. Không có ai khai hóa cho gì về lòng nhân ái... Đáng thương và đáng buồn... Thật đau đớn... Thật bất hạnh...

Sư Trạch vào.

Sư Trạch: Nam mô A di đà Phật! Bản đạo có lời chào thí chủ!

Xuân Lan: Bạch thầy! Thấy vừa kịp đến! Thật may quá!

Sư Trạch: Bản đạo ở chùa. Nghe nói bà cho người tìm đến có việc...

Xuân Lan: Vâng... Thưa thầy... May quá. Thấy đến vừa kịp... Đây là một người cô độc đáng thương, bị ốm, bị hoạn nạn. Cô ấy tên là Mơ... Con muốn mời thầy đến, vừa xem bệnh, vừa để uốn nắn cho linh hồn cô ấy sám hối về những lầm lạc. May quá... Mời thầy xem giúp cho... (*lay Mơ dậy*) Này Mơ! Mơ! Chị đã mời hòa thượng cho em đây này. Em tỉnh lại đi!

Sư Trạch (*xem xét*): Nam mô A di đà Phật! Thí chủ... Bản đạo đến muộn rồi... Linh hồn cô ấy sắp về trời rồi... Nam mô A di đà Phật!

Mơ: Mẹ ơi... Con chết...

Xuân Lan: Mơ!... Em đừng chết... Đừng chết...

Mơ: Không sống được. Mẹ... Mẹ ơi... Con chết...

Sư Trạch: Sống chết có mệnh... Thí chủ... Xin thí chủ bình tâm. Đến giờ rồi... ai mà cưỡng được mệnh trời. Sống là gửi, thác là về...

Xuân Lan: Bạch thầy! Không cứu được ư?

Sư Trạch: Không cứu được... Không nên cưỡng lại mệnh trời.

Xuân Lan: Mơ ơi! Tội nghiệp em... Thôi được rồi... Này Mơ! Chị xin em, hãy vì sự tận tâm của chị, hãy vì việc con gái chị tiếp máu cho em... Hãy vì lòng thiện và nhân từ, chị xin em đừng căm thù con người... Em đừng căm thù ai, em nhé!

Mơ: Vâng! (*gật đầu*)

Sư Trạch: Nam mô A di đà Phật! Bần đạo cảm kích thay cho một chúng sinh có Phật tính sáng láng... Nam mô A di đà Phật! Thí chủ! Thí chủ thật quả nhân từ...

Xuân Lan: Em hứa với chị nhé! Dù có chết em cũng không căm thù ai...

Mơ: Em hứa... (*gật đầu*)

Xuân Lan: Chị cảm ơn em... Thay mặt mọi người chị cảm ơn em...

Sư Trạch: Nam mô A di đà Phật! Diệu thay! Nhân từ thay...

Xuân Lan: Em... cả với bố em... chị muốn nói người cho

em chiếc bùa hộ mệnh này... (*đưa sợi dây ra*)... em cũng tha thứ cho ông ta vì đã trót ruồng bỏ mẹ con em chứ...

Mơ: (*chần chừ*)

Xuân Lan: Em hứa đi...

Sư Trạch: Con ạ... Mọi điều xảy ra trên cõi đời này đều vô thường cả... Đừng nên giữ mãi oán thù...

Mơ: Em hứa! (*gật đầu*)

Sư Trạch: Nam mô A di đà Phật!

Xuân Lan: Có lẽ đủ rồi!... À, còn điều này nữa... Với anh Chung, đấy không phải là tình yêu... Đấy chỉ là lầm lỡ do tuổi trẻ của hai người... Em phải thừa nhận đấy là quỷ ma xui khiến...

Mơ: Không!... (*nức nở*) Không!

Xuân Lan (*quay sang Sư Trạch*): Bạch thầy... Xin thầy nói giúp... Xin thầy... Cô ấy vẫn bị quỷ ma hành hạ...

Sư Trạch: Nam mô A di đà Phật! Đấy chỉ là ước vọng hão huyền... Đời là bể khổ, là bể trầm luân. Bần đạo chỉ nghĩ thí chủ cũng không nên cố chấp làm gì.

Xuân Lan: Bạch thầy... Đây cũng chỉ là thiện ý bé mọn của con để cho cô ấy thanh thản... (*cúi xuống*) Nay Mơ... Mơ... Em có muốn giới giăng gì không?

Mơ (*thều thào*): Tòì yêu... Tòì muốn yêu...

Xuân Lan đứng lặng. Mơ chết.

Sư Trạch: Thí chủ! Thí chủ! (*khẽ chạm vào Xuân Lan*)... Cô ấy tắt thở rồi! Nam mô A di đà Phật!

Xuân Lan (*bình tỉnh*): Nam mô A di đà Phật! Bạch thầy! Con phải làm gì đây?

Sư Trạch: Chúng ta phải lo đám ma cho cô ấy... Bản đạo xin hỏi thí chủ: đây là đám ma vô thừa nhận hay là đám ma làm phúc?

Xuân Lan: Bạch thầy... Con sẽ trả tiền để lo đám ma như một người bình thường. Chỉ xin thầy đứng ra trông coi cho thôi. Con không muốn làm ầm chuyện này trong thành phố.

Sư Trạch: Thí chủ bình tâm... Bản đạo sẽ giao cả cho cụ Hiếu ở bên Mặt trận Tổ quốc... Cụ Hiếu là người rất thạo việc.

Xuân Lan: Vậy trăm sự nhờ thầy... Bạch thầy! Thầy đợi cho một chút (*lấy ví xách tay, đưa tiền*)... Đây là một triệu... thầy cứ cầm lo giúp cho con.

Sư Trạch (*lúng túng*): Việc này đáng lẽ để cho cụ Hiếu... Thôi được thí chủ là người quen chứ nếu người lạ thì bản đạo nhất định phải mời cụ Hiếu.

Xuân Lan: Thầy thả cho cô ấy nén hương... Con phải đi gọi mấy người đến giúp một tay...

Sư Trạch: Vàng... Bà cứ đi... Bần đạo sẽ lo chu toàn...

Xuân Lan ra, như người trong mơ.

Sư Trạch thắp hương, chuẩn bị để tụng kinh.

Chuông điện thoại reo.

Sư Trạch (*cầm điện thoại*): Alô... Ai đấy ạ? Alô... Ai đấy ạ? Xin lỗi bần đạo không biết người là ai cả (*buông máy*).

Sư Trạch quay ra, lấy mõ tụng kinh.

Linh hồn Mơ bay lên trời.

Màn hạ.

HỒI THỨ TƯ

CẢNH CHÙA

Xuân Lan, Phương Thảo ra.

Phương Thảo: Bố đâu hả mẹ? Bố có đến không hả mẹ?

Xuân Lan: Bố con bận... Bố con đi sau...

Phương Thảo: Con thấy bố lúc nào cũng bận... Lúc nào cũng bận...

Sư Trạch ra.

Sư Trạch: Nam mô A di đà Phật!

Xuân Lan: Nam mô A di đà Phật! Bạch thầy...

Sư Trạch: Mọi việc xong cả rồi... Cụ Hiếu bên Mặt trận Tổ quốc đã lo chu toàn... Bàn đạo đã cho đặt bia gần lên mộ cho cô ấy rồi.

Xuân Lan: Con cảm ơn thầy.

Phương Thảo: Mộ của chị Mơ hả mẹ?

Xuân Lan: Ủ... Mộ của chị Mơ.

Sư Trạch: Bần đạo đã cho đặt mộ ngay ở trong vườn chùa... Như thí chủ dặn thì bia không ghi tên tuổi gì cả, chỉ có một tấm đá phẳng như kẻ vô danh.

Xuân Lan: Vâng... Con cảm ơn thầy (*lục lợi trong xác*)... Bạch thầy... con cảm ơn thầy đã lo chu toàn... Thầy cầm ít tiền để ngày sóc, ngày vọng lo hương khói cho cô ấy khỏi tủi. Bạch thầy... Đây là 500 nghìn.

Sư Trạch: Thí chủ... Để tôi mời cụ Hiếu bên Mặt trận Tổ quốc ra vậy... Việc tiền nong đều giao cho cụ Hiếu cả...

Xuân Lan: Bạch thầy... Không cần đâu... Thầy biết tính con rồi... Con làm việc thiện không phải để lưu tên lưu tuổi.

Sư Trạch (*nhận tiền*): Thôi thế cũng được... Bần đạo xin mời các vị thí chủ lên chùa ở chính điện.

Xuân Lan: Thầy cứ để chúng con tự nhiên...

Sư Trạch: Vậy thế bần đạo xin phép lên chùa.

Xuân Lan: Vâng... Mời thầy lên chùa...

Sư Trạch vào.

Phương Thảo: Mẹ... Chúng ta đến thăm mộ chị Mơ đi.

Xuân Lan: Để lát nữa con ạ. Cuộc sống con người thật ngắn ngủi. Cô Mơ ấy chết thế mà đã được 100 ngày rồi đấy.

Phương Thảo: Mẹ... Hôm trước mẹ nói rằng cuộc sống là những thiện ý được sắp xếp lại, như thế có ý nghĩa gì?

Bảo vào.

Bảo: Có ý nghĩa gì ư? Đây là những thiện ý được sắp xếp lại nhằm dẫn con người đến địa ngục...

Xuân Lan: Kia chào anh Bảo! Anh đến bao giờ thế?

Phương Thảo: Cháu chào bác.

Bảo: Chào cháu... Thế nào... Cháu gái tôi vẫn còn băn khoăn lý giải về cuộc sống ư? Cứ sống đi, cháu ạ... rồi cháu sẽ biết thế nào là cuộc sống...

Phương Thảo: Những thiện ý dẫn con người đến địa ngục... Sao bác nói thế?

Xuân Lan: Thôi mẹ xin con... Anh Bảo ạ, xin anh đừng lý giải vấn đề nữa.

Bảo: Thôi được rồi... cháu Phương Thảo ạ. Mẹ cháu đang hoang mang trong những thiện ý của mình... Hãy lại đây với bác, bác cháu ta nên đi tìm một con đường khác phù hợp với bản tính của mình thì hơn... Chị Xuân Lan, nếu chị tin tôi, chị hãy để cháu Phương Thảo đi với tôi một đoạn đường... Bác cháu tôi không lên lễ chùa đâu...

Xuân Lan (mặt mỉm cười): Tùy anh...

Bảo: Ta đi thôi cháu, chúng ta sẽ đi ra cánh đồng tự do.

Phương Thảo (*vẫy tay*): Mẹ! Con đi nhé...

Bảo, Thảo ra.

Xuân Lan: Cuộc sống là những thiện ý được sắp xếp lại... Còn những thiện ý lại dẫn con người đến địa ngục... Vậy thì việc thủy chung với chồng của ta có ý nghĩa gì?

Sấm chớp rền vang. Gió thổi.

Sấm chớp dừng. Chung xách vali ra.

Xuân Lan: Anh Chung!

Chung: Tôi đến chào Xuân Lan đây! Tôi đi Đông Âu đây... Tôi đi xuất khẩu lao động đây.

Xuân Lan: Trời! Anh cũng bỏ đi nốt à? Vậy tôi còn ai là người thân? Tôi ở lại với ai?

Chung: Xuân Lan hãy ở lại với ông chồng đáng kính của Xuân Lan. Hãy ở lại với những thiện ý và những quy tắc Hồng Mao của mình.

Xuân Lan: Anh Chung! Anh không còn yêu tôi nữa ư?

Chung: Không... Tôi chưa bao giờ yêu Xuân Lan cả. Tôi chỉ có tình yêu với cô Mơ, cái cô gái bất hạnh ấy... nhưng tôi cũng tửm tinh thần bình dân ở đấy. Thực ra, đấy không hẳn là tình yêu. Đấy chỉ là ý tưởng về tình yêu. Thôi nhé... Tôi đi đây. Nếu tôi ở lại, có lẽ chính tôi cũng phải nhảy từ gác ba xuống đất... Xin Xuân Lan tha thứ cho những lầm lạc của tôi.

Chung ra. Sấm chớp lại nổi lên. Gió thổi.

Xuân Lan hoang mang chạy đi chạy lại rồi gục ngã.

Xuân Lan: Anh Đức! Anh Đức ơi... ơi anh Đức...

Màn hạ.

Vọng lại tiếng “ơi” xa vời như “tiếng vang ở nơi vách đá”.

1992

Nhà Ông

Tựa

Claudio Magris (sinh năm 1939) là một học giả đương đại sáng giá, được coi là người viết tiểu luận văn học hàng đầu ở Ý. Tôi có duyên đã được ông giới thiệu, đề cử và bảo vệ tôi trước Ban giám khảo giải thưởng Nonino gồm 11 vị học giả và nhà văn danh tiếng thế giới do nhà văn V.S Naipaul (giải Nobel văn học 2001) đứng làm chủ tịch. Chính Claudio Magris là người đã thay mặt Ban giám khảo này đứng ra trao giải Nonino Risit D'Aur Prize năm 2008 cho tôi trong một bữa tiệc có tới hơn 600 khách mời vào ngày 26 tháng 1 năm 2008 tại thành phố Udine miền Bắc nước Ý.

Trong một tiểu luận văn học, Claudio Magris có đề cập đến lịch sử nụ cười. Tôi thích một số ý tưởng trong bài viết này của ông:

- Nụ cười là dấu hiệu để ta phân biệt giữa thú vật và con người. Thiên nhiên biết khóc, thú vật biết đau đớn nhưng không biết cười. Để có thể cười phải cần đến sự suy ngẫm. Tiếng cười chỉ có khi nào người ta đạt tới một sự trưởng thành tâm linh chan hòa.
- Nụ cười có sức mạnh đương đầu với sự phi lý khắc nghiệt của cuộc sống và cái chết, thường nảy sinh ra từ nỗi tuyệt

vọng, từ ý thức chán ngán và kiên quyết trước sự ác. Nụ cười trực thuộc con người, bởi con người là một sinh vật khổn khó và dẫn vật nhất, vô vọng và có số phận phù du.

- Trong những vở kịch hợp lý, trấn an và có hậu thì thường tác giả của nó không biết cười. Viết một vở kịch có nhiều kịch tính, u buồn không khó lắm nhưng viết ra một vở kịch hài hước và làm cho những kẻ không biết cười cười lên là cực khó. Tiếng cười là một sự hòa giải tối cao, bởi nó không hòa giải được nên nó đã chuyển nhượng vào một sự suy ngẫm khác tiếp ngay theo đó.

Mùa hè năm nay, tôi viết vở kịch “Nhà Ôsin” trong một hoàn cảnh trớ trêu dở khóc dở cười: chưa bao giờ tôi chán nản tuyệt vọng về cuộc sống mà tôi có trách nhiệm dự phần và chịu đựng nhiều đến thế. Tôi bó tay, thúc thủ, không làm được gì ngoài việc ngồi im, chờ đợi các sự kiện dẫn đến trạng thái “cùng tắc biến, biến tắc thông”. Tôi viết vở kịch này như một người buộc phải ngồi chơi cờ tướng. Hẳn không còn có cách nào khác buộc phải tìm ra nụ cười để biến nước cờ bí thành nụ cười chiếu tướng, tìm ra tiếng cười thú vị và thoải mái trong một trận thế mà biết rằng chắc chắn sẽ thua.

Tiếp nhận vở kịch này, ai cười cùng tôi, người ấy có mặt trong số phận tôi, người ấy chứng kiến, dự phần trong vở kịch đời, vở kịch mà Tạo hóa đạo diễn. Chúng ta không còn cách nào khác cả cười cùng Định mệnh.

NHÂN VẬT

1. **Đại tá:** Vui tính, hóm hỉnh, trải đời, rộng lượng. Ông không phải là một người được học hành nhiều nhưng lại có sự thông thái hiền triết. Toàn thân ông toát ra tinh thần hài hước, từ lời nói, nụ cười, ánh mắt, đến cả cách ăn mặc. Để lại ấn tượng cảm thông cho người xem.
2. **Oanh Bé:** Trong trẻo, đẹp đẽ, mong manh, tựa như thiên thần. Vô tư trong đời sống, trong tình dục. Để lại ấn tượng băng khuâng cho người xem.
3. **Oanh Nhớn:** Mạnh mẽ, hiểu biết, nóng nảy, bất thiệp. Như một chiếc bóng khổng lồ, bao trùm và tạo ảnh hưởng đến xung quanh.

4. **Thủy Trần:** Vô vị, nhạt nhẽo, mặc cảm, có rất nhiều điều lộn xộn ở trong tính cách, loại người như cô sẽ phải chịu đựng những tác động của các thói đời nhiều nhất. Trong vở kịch, cô gần như người chứng kiến, tham gia vở kịch từ đầu đến cuối nhưng vẫn không phải là nhân vật chính.
5. **Bà Tơ:** Vô duyên nhưng tận tụy, cái gì cũng biết, cái gì cũng đều không biết.
6. **Phú:** Bản năng, không hoa mỹ, không thất vọng, lắc cắc nữa. Nhưng đấy là vẻ đẹp của tuổi trẻ.
7. **Mê-lu-za:** Mới lớn, hứa hẹn là một lực điền hảo hạng. Trong sáng và nguy hiểm. Và non nớt. Và hy sinh.

HỒI THỨ NHẤT

Sân khấu mở ra với quang cảnh phòng khách nhà Ôsin^(). Bàn ghế, đồ đạc sang trọng, rất có “gu” và dễ chịu.*

Nhà Ôsin là một ngôi nhà thân thiện và có ý thức văn minh. Giống như nhiều ngôi nhà khác ở Việt Nam, dấu vết của các tôn giáo như đạo Phật, đạo Nho, đạo Lão, đạo Kitô vẫn như phảng phất đâu đây và âm thầm giữ gìn phần tâm linh cho gia chủ thường là vô thần bởi thiếu hiểu biết. Người Việt hướng đến tôn giáo phần đông để thủ lợi hoặc để xin xỏ các đấng siêu nhiên phù hộ độ trì nhiều hơn là nghiền ngẫm triết lý kinh kệ nhằm rèn giũa nội tâm cho mình. Một phần khác nữa tôn giáo cũng hay bày đặt lễ hội vốn là thú mà người Việt ưa thích nhất. Nó hợp với tính cách hay nghịch dại, ưa ngao du và bày đặt của họ. Người Việt là một dân tộc hỗn nhiên, có sức sống tuyệt vời. Nhiều

* Viết là Ôsin hay Oshin. Là một nhân vật trong phim truyền hình Nhật Bản, xuất thân đi ở, sau là triệu phú. Sang Việt Nam, hình ảnh Oshin hấp dẫn nhiều người có lẽ vì có khả năng an ủi đám đông. Sau này, Oshin trở thành danh từ chung (có người viết hoa, có người không viết hoa), để chỉ chung những người ở và người giúp việc (hầu gái).

người vẫn coi cần cù, lương thiện, chịu thương chịu khó là đặc tính của người Việt nhưng hình như không hẳn thế, bởi nếu không thì lịch sử của họ đã không như bây giờ.

Nhà Ôsin với không gian mở có sự lịch lãm đáng kể vì nó ở Thủ đô. Trong bối cảnh vở kịch, đây là ngôi nhà của một ông chủ gia trưởng, khôn ngoan với một bảy Ôsin giúp việc ít học đông đúc. Nó vui vẻ và không bị kịch. Nó đã trải qua quá nhiều bi kịch. Hiện nó đang thỏa hiệp, hòa giải với tất cả. Đương nhiên nó không bao giờ hòa giải được nên nó nhượng bộ để tiếp tục âm thầm chờ đợi suy ngẫm về các diễn biến tiếp theo. Khi nào suy ngẫm xong, lúc ấy là lúc vở kịch ắt không phải chỉ là 2 hồi với một bối cảnh duy nhất để diễn thế này.

Thủy Trần xách vali ra, loay hoay tìm chỗ đặt vali ở bậc cửa.

Thủy Trần: Hello! Thank you! Xin chào... Nhà có ai không?

Bà Tư (đi ra): Dào ôi! Hello với chẳng hello! Nói tiếng Việt đi! Cô ơi, cô hỏi ai nào?

Thủy Trần (chống tay): Hỏi ai? Tôi hỏi Thục Oanh, bạn của tôi, cô ấy mời tôi đến chơi nhà này. Cô Thục Oanh có nhà hay không?

Bà Tư: Xin lỗi, cô đừng hỏi xách mé như thế. Cô phải

nói rõ là cô hỏi cô Oanh Nhớn hay là Oanh Bé, vì nhà này có tới những hai Thục Oanh cơ đấy!

Thủy Trần: Oanh Nhớn, Oanh Bé gì tôi không biết nhưng người mời tôi đến đây đích thị không phải là người vợ vẫn được, có phải không nào?

Bà Tư: Cô ạ, cái ấy thì cô nói đúng! Ở nhà này không ai là vợ vẫn cả. Bọn vợ vẫn, thưa cô - có mà sống sót nổi được với Đại tá à, chúng chạy mất dép đi ấy chứ!

Thủy Trần: Đại tá, bà muốn nói đến đại tá nào thế?

Đại tá ra, áo phong, quần ngố, vui tính.

Đại tá: Tôi đây! Tôi đây! Thưa cô, tôi là Đại tá về hưu, tôi là chủ hộ của ngôi nhà này, là chủ tịch Hội đồng quản trị... *(hát)* “*Hà Nội ơi! Một trái tim hồng...*” Cô ơi, một trái tim hồng bất khuất, đôi khi cũng đau âm ỉ ở đâu đấy nhưng rồi không sao, trước sau gì nó cũng vẫn là một trái tim hồng... *(dang tay ra)* Tôi bị đẩy lên làm thần tượng, khổ thế đấy, người ta gọi đây là ngôi nhà Đại tá... Thưa cô, tôi đang được hân hạnh nói chuyện với ai đây?

Thủy Trần: Thưa cụ, tôi là Trần Thị Thu Thủy, nhưng tôi vẫn thích người ta gọi là Thủy Trần. Tôi ở Sài Gòn đến đây theo lời mời của Thục Oanh bạn tôi...

Bà Tư: Thưa cụ, tức là cô ấy muốn nói đến cô Oanh Bé nhà ta đấy ă!

Đại tá: Thôi bà im ngay đi, tôi đang còn minh mẫn, tôi

không cần phiên dịch tiếng Việt. Sao nhà này lại có lệ
lũ Ôsin nhà quê cứ hay đi chọc ngoáy vào chuyện của
chủ nhà là thế nào hử?

Bà Tư (*lầu bầu, không vui*): Nhà quê! Nhà quê! Ông cứ
coi thường nhà quê mãi đi! Thế ông chẳng từ nhà quê
đi ra Thủ đô là gì?

Đại tá (*cáu*): Xin bà xéo vào bếp rồi bà bảo con Mê-lu-za
pha trà mang ra đây! (*đẩy bà Tư đi*) Bà mà chậm chân
là tôi tấn cho một trận bây giờ!

Bà Tư: Vào thì vào! Vào thì vào...

Bà Tư vào vẻ không bằng lòng.

Thủy Trần (*chờ bà Tư đi khuất*): Thưa cụ, bà ấy là ai thế?
Có phải họ hàng người thân gì không?

Đại tá: Bà ấy tên là bà Tư. Tư đây là tư hồng, tức là một
thứ dây leo nhằng nhịt rất vô tích sự mọc ở bờ rào. Về
danh nghĩa, bà ta là dì của vợ thằng con giai cả tôi, tức
là chồng của con Oanh Nhớn đang mở công ty tận bên
Ba Lan. Thực ra, bà ta không có chuyên môn, vô nghề
nghiệp, tôi nuôi bà ta như nuôi Ôsin nhưng bà ta lại
có tham vọng làm quản lý cái nhà này! Thực là hoang
đường, đúng là hoang đường... Cái nhà này, thưa cô,
ngoài tôi ra, tôi xin nói thật với cô là không ai có thể
quản lý được nó, dù có là thiên tài đi học ở Harvard hay
Sorboune gì về cũng thế!

Thủy Trần: Thưa cụ, vậy thế cụ là Đại tá, là người quản lý ở nhà này ư?

Đại tá: Không! Sao lại quản lý? Cô khinh tôi quá. Tôi là biểu tượng của ngôi nhà này... Còn quản lý, tôi nói thật nhé, trên đời này không ai quản lý được ai, không ai quản lý được một cái gì! Cô đã đọc Lão Tử chưa? Chưa phải không? Lão Tử nói rằng muốn có thì phải buông ra. Tôi đã đọc Lão Tử cách đây 20 năm, đấy đúng là đạo của bậc đế vương và của người già! Tôi thấy không thể chê vào đầu được!

Thủy Trần: Thưa cụ, thế Thục Oanh đi đâu hả cụ?

Đại tá: Cô hỏi thế thì tôi cũng chịu! Tôi không thể hiểu con cháu nhà này chúng nó đi những đâu! Đi khắp thế giới, cô ạ. Thằng hai nhà tôi là tổng giám đốc ở bên chợ Vòm Maxcơva. Thằng cả ở Ba Lan và Cộng hòa Séc, chuyên buôn bán máy móc nông nghiệp. Thằng ba ở Houston tận bên Texas... vân vân và vân vân...

Thủy Trần: Không... Thưa cụ, cụ không phải kể lể dài dòng như thế. Tôi chỉ muốn hỏi Thục Oanh thôi, vì tôi ra Hà Nội là theo lời mời của cô ấy!

Mê-lu-za bưng trà ra

Đại tá (hỏi Mê-lu-za): Này Mê-lu-za! Mà có biết cô Thục Oanh đi đâu hay không?

Mê-lu-za (khoanh tay, chào Thủy Trần, ngoan đạo): Thưa

cụ, cô Thục Oanh đi với cậu John từ sớm, nghe nói đi về kết nối gì đấy ở ngoài công viên, chụp ảnh lấy tiền để làm từ thiện.

Đại tá: Lại nổi vòng tay lớn đây mà! Cô uống trà đi! (*người cốc trà, nhăn mặt*) Mê-lu-za! Mà lấy thứ trà cho chó này ở đâu ra thế? Mà định đâu độc tao à? Thứ trà này... (*với Thủy Trần*) cô ơi, xin cô đừng uống. Nó là độc được một trăm phần trăm đấy...

Mê-lu-za: Khổ thân con! Ông ơi, đây là trà xanh không độ Tuyết Sơn, cô Thục Oanh vẫn pha mời khách quý đấy!

Đại tá: Mê-lu-za! Mà đừng có bầy tao! Ôsin nhà này toàn quân lừa bịp. Tao chưa thấy cô Thục Oanh nhà mình uống trà bao giờ. Tao còn lạ gì nó! Nó chỉ uống cà phê, ca cao, cocktail, cùng lắm là đến sôđa... Mà hãy cất ngay cái thứ trà thổ tả của mày đi và lấy cho cô đây... Xin lỗi cô... Cô tên là gì... Lúc nãy cô nói tên là gì nhưng tôi quên mất...

Thủy Trần: Dạ thưa cụ, tôi tên là Thủy Trần...

Đại tá: Cô Thủy Trần... Cái tên nghe thích đấy! Trần đây là trần như nhộng có phải không nào? Cô Thủy Trần, thực sự là tôi muốn mời cô một ly Scotch hay Whisky dòng 20 tuổi trở đi hơn là uống các thứ chè cháo khốn nạn mà chúng nó sao tẩm lung tung ở ngoài thị trường rồi dán đủ các loại nhãn mác lên trên đó... Uống thứ trà đó có ngày chết toi!

Thủy Trần: Vàng, thưa cụ... Nếu được thì cụ cho tôi xin cụ một ly đúp Whisky dòng từ 20 đến 25 tuổi...

Đại tá: Hay lắm! Mê-lu-za! Mà vào tủ rượu của ông lấy chai John vàng có vẽ hình thằng người chống gậy và hai cái ly đặc biệt ra đây! Cô ở Sài Gòn ra, tôi biết là cô sành điệu. So với người Sài Gòn thì người Hà Nội không biết sống. Người Hà Nội dị mọ, nhăn nhó, hẹp hòi, bần tiện, dối trá, càng ngày càng tệ hại...

Thủy Trần: Thưa cụ, *“chẳng thơm cũng thể hoa nhài, dẫu không thanh lịch cũng người Tràng An”*... Ở các nơi khác, làm sao có thể bì được với người Hà Nội!

Đại tá: Cũng có thể như thế thật đấy. Bằng chứng là tất cả mọi người ở các nơi đều đổ xô về Hà Nội (*hát*) *“Một trái tim hồng... Hà Nội ơi một trái tim hồng.”* Mê-lu-za! (*Mê-lu-za vừa đi ra đang loay hoay rót rượu nhưng không rót được*) Mà đưa chai rượu đây tao! Cái thá mà mà biết rót rượu cho ông à... Còn phải học lâu con ạ! Chai rượu này có bi nên phải dốc ngược lật lên mới rót được nó... Nào! Nào! (*mời Thủy Trần*) Xin mời cô! Tôi xin chúc cô một ngày đẹp trời, vui vẻ và thủ lợi!

Thủy Trần: Vàng... Tôi cảm ơn cụ. Tôi xin chúc cụ mạnh khỏe sống lâu!

Đại tá: Cảm ơn cô... Khỏe thì khỏe nhưng khỏe vừa vừa thôi. Già mà còn khỏe là nguy hiểm lắm, là chẳng có đạo lý ráo trội gì đâu. Kinh nghiệm sống cộng với dục vọng

nghĩa là hung thần! Cô ơi, ở nhà này chỉ có tôi với hai mươi đứa Ôsin lớn bé, tôi khỏe quá, nhiều khi tôi khỏe quá cũng là cái hại nhỡn tiền...

Thủy Trần: Thưa cụ, ở thế hệ cụ với thế hệ cha tôi, toàn là những con người phi phạm, chúng tôi hậu sinh không sao theo nổi...

Đại tá: Do rèn luyện cả! Do rèn luyện cả! Thời trẻ chúng tôi suốt ngày đánh nhau, đi bộ rạc cả người, không phụ nữ, không rượu chè, không cờ bạc... Xin lỗi cô, thế ông cụ thân sinh ra cô có phải là cựu quân nhân không?

Thủy Trần: Thưa cụ, cha tôi tên là Trần Đình Tài, trước là chủ nhiệm hậu cần của Đoàn 569...

Đại tá (đánh hơi): Trần Đình Tài à? Cái tên nghe quen quen? Có phải rằng vẩu không, có phải mắt gián nhắm không, có phải quê Nam Định không?

Thủy Trần: Thưa cụ, tôi cũng không biết đích xác... Cha tôi như người sống bí mật ấy, khó hiểu lắm, tôi rất ít gặp...

Đại tá: Chà chà! Đúng là dân hậu cần... Trần Đình Tài! Trần Đình Tài! Trần Đình Tài là tay khét tiếng đấy... Bây giờ tôi nhớ ra rồi. Tòa án quân sự còn phải mấy lần bỏ tay cơ mà! Cảnh cáo toàn Bộ Quốc phòng mà lão vẫn thoát! Giỏi! Giỏi! Thế bây giờ lão ấy làm gì?

Thủy Trần: Thưa cụ, cha tôi ở trong Hội golf Việt Nam, cũng làm gì đấy về chuyên hậu cần...

Đại tá: Thế còn cô, cô có phải là dân business không?

Thủy Trần: Thưa cụ... (*lúng túng, loanh quanh*) tôi vẫn ở loanh quanh mấy cái resort... Thục Oanh cũng hay vào chơi chỗ tôi... Thưa cụ, cụ có hay đi nghỉ xả hơi hay không?

Đại tá: Nói thật với cô, tôi đã bảo người Hà Nội chúng tôi không biết sống mà! Từ bé đến lớn tôi chưa hề bao giờ được nghỉ ngơi tới lấy một ngày... Công việc, công việc... toàn là thứ công việc vô hình. Mê-lu-za! (*che tai*) Mày thử vào nhà trong xem chúng nó léo xéo gì ở trong đấy rồi chạy ra đây bảo ông!

Mê-lu-za: Thưa ông, vâng ạ! (*vào*)

Thủy Trần: Thưa cụ, tôi nghe Thục Oanh nói ở nhà ta, các anh các chị đều là những người thành đạt, tài giỏi, nghe nói đang định thành lập tập đoàn kinh tế có đúng hay không?

Đại tá: Tôi không biết cô ạ... Ở nhà này, cái gì cũng đều có thể cả... Như con Oanh Nhớn nhà tôi lấy thằng Bình Bọt là thằng con cả tôi. Con Oanh Nhớn trước đây vốn là Ôsin trong nhà, một chữ tiếng Anh bẻ đôi không biết. Thằng Bình Bọt ở Ba Lan về, chuyên buôn bán máy móc nông nghiệp, tuần sau nằng nặc đòi cưới con bé Ôsin làm vợ, không thì nhảy lầu tự tử. Cô bảo thế có chết tôi không? Ấy thế mà bây giờ con Oanh Nhớn đường đường đứng ở trong top 100 các quý bà thành đạt ở châu

Á đây! Đi đâu nó cũng xây chùa Một Cột... Ở Ba Lan, ở Cộng hòa Séc, ở Mông Cổ... chỗ nào cũng chùa Một Cột... Tôi bảo nó chùa Một Cột vốn là vưu vật, nguyên khí quốc gia, đừng có tầm thường mà xây lung tung trên khắp thế giới như thế nhưng nó có nghe tôi đâu... Mà mỗi cái chùa Một Cột đâu có ít tiền...

Thủy Trần: Thưa cụ, cụ chưa ở nước ngoài nên cụ không biết, chứ hồn dân tộc đối với người Việt xa quê là thứ thiêng liêng ghê lắm!

Đại tá: Hồn dân tộc, tôi chẳng biết thế hệ các cô duy vật duy tâm thế nào, chứ tôi ngờ rằng nó cũng lẫn lộn lũng củng lắm. Tôi chẳng tin hồn dân tộc chỉ độc có một cây cột tròn tròn dài dài... Tôi chỉ tin có mỗi một mình mình mà thôi...

Thủy Trần: Thưa cụ, cụ nói hết như cha tôi... Thế hệ các cụ khác hẳn chúng tôi. Ở thế hệ chúng tôi, thường phải làm việc theo nhóm, luôn luôn coi trọng marketing và PR!

Đại tá (*làm động tác vòng hai tay*): Nối vòng tay lớn! Nối vòng tay lớn... Mỗi thời một kiểu! Tôi biết rồi, tôi hiểu rồi...

Thủy Trần: Thưa cụ, lúc này tôi nghe nói Thục Oanh đi chơi với John, không hiểu đấy có phải là người yêu mới của cô ấy không?

Đại tá: Tôi cũng không biết! Chắc cũng lại nổi vòng tay lớn gì đây! Cậu John này, sao cô lại nói là người yêu mới, như thế có nghĩa là con Thục Oanh đã có người yêu cũ rồi à?

Mê-lu-za ra.

Mê-lu-za: Ông ơi, ông! Trong nhà đang đánh nhau loạn xạ! Anh Cồn lái xe lại đang đánh nhau với chị Liên Chi Hồ Điệp!

Đại tá (*buột miệng*): Mẹ chúng nó! Lại đánh nhau! Lại nổi da nẫu thịt! (*quay sang Thủy Trần*) Xin lỗi cô! Cô cứ uống rượu một mình đi nhé! Tôi phải vào trong dẹp loạn, lát nữa mới ra uống tiếp với cô. Mê-lu-za! Mày đi theo ông... rồi mày đi bảo chúng nó dọn cho cô Thủy Trần đây một phòng ngủ đặc biệt ở gần bể bơi để lát nữa cô ấy còn trần như nhộng!

Đại tá và Mê-lu-za vào.

Thủy Trần (*lắc đầu, quay người*): Đặc biệt! Đúng là ngôi nhà đặc biệt! Đúng là Thủ đô một trái tim hồng! Mời khách đến, cho uống rượu suông! Không ai đón tiếp! Đúng là phong cách của người Tràng An lịch sự!

Bà Tơ ra.

Bà Tơ: Cô ơi, giữa lịch sự và chân thành thì cũng nên chọn chân thành vì nó chẳng phải bận lòng gì cả!

Thủy Trần: Tôi không hiểu, xin lỗi bà... Thực sự tôi không hiểu về các kinh nghiệm của những bà già.

Bà Tư: Rồi cô cũng sẽ già thôi, lo gì mà lo! Ở tuổi cô, tôi cứ nghĩ bụng rằng đến bao giờ mình mới 50 tuổi nhỉ, thế là tôi đánh mất tôi không biết bao nhiêu là thời gian!

Thủy Trần: Bọn trẻ chúng tôi bây giờ chẳng chịu mất cái gì dễ dàng đâu bà ạ!

Bà Tư: Đào ôi, hồi trẻ chúng tôi cũng nghĩ thế đấy. Với phụ nữ, thường cái dễ đánh mất nhất là phẩm hạnh, ấy thế mà khối người còn không biết đấy!

Thủy Trần (sốt ruột): Bà Tư này, ta nói chuyện khác đi, bà có biết gì về cậu John, bạn trai của Thục Oanh hay không?

Bà Tư: Cô hỏi thế là đúng người đúng việc đấy... Tôi mang tiếng là Ôsin nhà này nhưng thực ra gần như là vú già và người quản lý của Thục Oanh. Cậu John, nói trắng phớ ra là một anh chàng thất nghiệp kiệt xác ở Mỹ sang đây làm nghiên cứu nghiên cò, theo tôi là không có tiền, chỉ được mỗi cái khỏe mạnh giống tốt...

Thủy Trần (bật tay): Number one! Thế là nhất còn gì!

Bà Tư: Tôi cũng thấy thế... Cậu John này được cái vui tính đáo để, lại rất hợp với Đại tá nữa...

Thủy Trần: Bà Tư này, tôi thấy bà không đến nỗi phải phàn nàn gì khi ở ngôi nhà này phải không?

Bà Tư: Vâng, vâng... không có gì đáng phàn nàn, nhất là với một người đàn bà độc thân không nơi nương tựa như tôi... tôi vốn quê ở mãi trong Hà Tĩnh, hồi nhỏ tôi sa ngã và đánh mất đứa con duy nhất của tôi ở đấy. Ở nhà ông Đại tá đây tôi không có gì phải phàn nàn mà nếu có phàn nàn gì thì tôi chỉ phàn nàn một chút về chuyện của Đại tá với con bé Liên Chi Hồ Điệp mà thôi!

Thủy Trần: Khổ thân bà! Thế Liên Chi Hồ Điệp là ai thế?

Bà Tư: Nó vốn là Ôsin nhà này nhưng nó biết tiếng Anh, biết vi tính, biết lái xe, nó tốt nghiệp đại học Ngoại Thương cơ nữa. Đại tá nghiêm là thế mà trước nó Đại tá cũng nhũn như con chi chi. Nó biết vanh vách rất nhiều nên bọn Ôsin nhà này gọi nó là Liên Chi Hồ Điệp chứ thực ra tên thật của nó là Liên Thối... tức là Liên thối tai.

Thủy Trần: Tôi hiểu rồi... tôi hiểu rồi. Thế Đại tá dung túng cho con bé à?

Bà Tư: Không, không! Cô chẳng hiểu gì về Đại tá cả! Cụ ấy nghiêm khắc lắm. Cụ ấy chẳng dung túng ai, ngay cả đối với bản thân mình! Khổ thế đấy!

Thủy Trần: Thế thì bà có gì phải lo?

Bà Tư: Cô là đàn bà, tôi cũng là đàn bà, nhiều khi đàn bà chúng ta hay bị tổn thương khi tình cảm bị coi thường... Ông Đại tá không thể hiểu được tình cảm của tôi đối

với ông ấy... Cô ơi (*xúc động dữ dội*)... tôi đối với Đại tá như một người con, một người em, một người vợ, một người mẹ chứ không đơn thuần là một Ôsin giúp việc...

Đại tá ra.

Đại tá: Hừ! Đồ dây tơ hồng lằng nhằng... Tôi lạy bà! Tôi xin bà làm đúng phận sự của bà, lĩnh đủ lương rồi xéo! Sao nhà này lại có lệ lũ Ôsin nhà quê cứ đòi can thiệp vào việc của chủ nhà là thế nào hử? (*đi đi lại lại, hung dữ*) Ai cho bà quyền làm con, làm vợ và làm mẹ tôi? Bà xem nhiều phim tình cảm Hàn Quốc quá đấy! Hoang đường! Quá thế là hoang đường!

Bà Tư (ngượng): Ông Đại tá... (*lúng túng*) ông không hiểu được tôi, ông không hiểu lòng tôi...

Đại tá: Hừ! Tôi có điên mới đi hiểu lòng bà! Bà là cái quái gì mà tôi phải hiểu... Bà chỉ là một mụ già Ôsin giúp việc quê mùa... Bà làm tôi chết điếng và ngượng chín người với cô Thủy Trần đây! Cô ấy là khách mời của ngôi nhà này...

Thủy Trần: Không, không... (*xua tay*) Xin cụ cứ tự nhiên... Xin cụ cứ tự nhiên...

Có tiếng chuông bấm.

Đại tá (chưa hết giận): Nào, đồ gái già trắc nết... Lau mặt đi rồi đi ra mở cửa xem ai kia kìa. Nhanh chân lên!

Bà Tư ra mở cửa, xấu hổ, khổ sở. Xuất hiện Phú, gầy guộc, đen nhẻm, quyết liệt, đắc thắng. Bà Tư hơi lùi lại, có phần ngạc nhiên.

Phú: Chào cả nhà! Xin hỏi đây có phải là nhà Đại tá, nhà cô Thục Oanh hay không?

Đại tá: Chào cậu! Mời cậu vào nhà! Cậu là ai? Ở đâu ra thế?

Phú (*cởi ba lô để ở bậc cửa, gần va li của Thủy Trần*): Thưa cụ, tôi tên là Phú. Tôi ở trong Rú Rào - Hà Tĩnh, tôi ra đây để dự festival những người lao động giỏi... Thưa cụ, tôi muốn gặp Thục Oanh!

Đại tá: Mời anh ngồi! Xin giới thiệu (*quay sang Thủy Trần*) đây là cô Thủy Trần, cũng là bạn của Thục Oanh. Chúng tôi đang uống rượu “sếch” và tán phét để chờ nó về... Anh có muốn làm một ly John vàng cho nó ấm bụng hay không?

Phú: Vàng! Tôi xin cụ... Gì thì gì, rượu là một thứ đàn ông không nên bỏ qua. “Trai vô tữ như kỳ vô phong.” Ngày xưa nghe đồn cụ Tú Xương nói: “Một trà một rượu một đàn bà. Ba cái lằng nhằng nó hại ta. Trừ được cái nào hay cái ấy. Tốt nhất là ta giữ cả ba!” Chí lý, đúng là chí lý!

Đại tá: Anh có vẻ là người vui tính đấy... Ngồi xuống đi! (*bắt tay Phú rồi quay sang bảo bà Tư từ này đến giờ vẫn*

loay hoay quan sát Phú với vẻ bất thường) Bà vào bếp, bảo con Mê-lu-za mang ra đây thêm một cái ly đặc biệt rồi bà đi xem bếp núc thế nào...

Bà Tờ vào, vừa đi vừa ngoái lại nhìn Phú. Mê-lu-za mang ly ra, chào Phú, ngoan đạo, lễ phép đứng hầu.

Đại tá (rót rượu): Nào! Chúc mừng anh! Người lao động giỏi... Quả thực, tôi không hiểu khái niệm người lao động giỏi ngày nay có ý nghĩa gì? Cô Thủy Trần, cô có hiểu gì không?

Thủy Trần: Thưa cụ, tôi cũng không hiểu.

Phú: Thưa cụ và cô, 6 năm trước khi chưa gặp Thực Oanh thì tôi cũng chẳng hiểu gì! Tôi thế như thế! Khi ấy, tôi là một thằng cầu bơ cầu bất... Tôi lớn lên không có một nghề ngỗng gì. Quê tôi chó ăn đá, gà ăn sỏi... không ai dạy cho tôi điều gì và tôi thấy cũng chẳng có gì đáng học...

Đại tá: Có câu rằng: “Để con ra mà không dạy cho nó một nghề tức là dạy nó nghề ăn trộm!”

Phú: Thưa cụ, đúng quá! Nghề thực sự 6 năm về trước của tôi là nghề ăn trộm. Tôi móc túi, đột vòm, đi xin đều... nghĩa là làm toàn công việc chẳng ra quái gì...

Đại tá: Tôi rất lạ vì thấy anh gọi những trò trộm cắp bất hảo ấy là công việc... (*cảnh giác*) Thế anh gặp con Thực Oanh nhà tôi trong hoàn cảnh nào?

Phú: Thừa cụ và cô, cuộc gặp gỡ của tôi với Thục Oanh đúng là duyên kỳ ngộ, đúng là định mệnh! Gặp cô ấy, tôi mới có được như ngày hôm nay. Cô ấy là Quan âm Bồ Tát, cũng là tiên nữ giáng trần...

Đại tá (ngờ vực): Cũng lạ nhỉ? Là bố nó, như tôi biết thì con Thục Oanh nhà tôi là một con bé lười chảy thây, hỗn láo và vô tích sự!

Thủy Trần: Tôi là bạn Thục Oanh, tôi có thể đứng ra làm chứng cho điều ấy đấy!

Phú: Thừa cụ và cô, cụ và cô nói thế nào chứ! Đối với tôi, cô ấy thực sự là đáng cứu tinh! 6 năm trước, tôi gặp cô ấy trong lúc tuyệt vọng nhất. Đêm ấy ở trong Rú Rào trời mưa, tôi nghĩ bụng: “Phú Điền ơi, mày đang ở dưới đáy xã hội, sống cũng như chết, khác gì con sâu cái kiến. Thôi thì đi kết liễu cuộc đời của mày cho xong!” Tôi định lao người xuống vực sâu tự tử thì Thục Oanh xuất hiện. Xe ô tô cô ấy bị thùng lốp. Cô ấy bảo tôi: “Chết thì dễ nhưng sống mới khó.” Cô ấy làm tôi sáng mắt. Cô ấy đã cho tôi làm đàn ông! Cô ấy còn cho tôi 500 đô la nữa. Với 500 đô la làm vốn, sau 6 năm lao động kiên trì cật lực, nay tôi đã có 20 héc ta đầm nước hồ ao để thả tôm hùm và tôm giống cùng với 50 héc ta đất để trồng rừng. Trong tay tôi có 200 công nhân nông nghiệp. Tôi được phong là người lao động giỏi. Hiện nay tôi là tỷ phú... Thừa cụ và cô, bây giờ đi ra đường (xin lỗi cụ và cô) tôi chẳng sợ thằng nào!

Đại tá: Được đấy! Đúng là một anh hùng thời đại! Đúng là chuyện cổ tích thời nay. (*rót rượu*) Xin chúc mừng anh, người lao động giỏi! Anh làm tôi thấy tin tưởng vào lớp thanh niên ngày nay!

Phú (*nâng ly rượu*): Cảm ơn cụ! Chúc mừng sức khỏe của cụ và cô.

Mọi người uống rượu.

Đại tá (*vui vẻ*): Chúng ta càng sống thì càng thấy rằng Tạo hóa vốn rất huyền vi, “*nhất ẩm nhất trác giai do định mệnh*”, một chén cơm một hớp nước cũng do định mệnh... Nếu như con Thục Oanh nhà tôi lại có nhân duyên gặp gỡ, hơn nữa nó bỗng cái tạo được số phận đen đuôi của anh thì thú quá! Thật đúng là chuyện thần kỳ. Thế 6 năm vừa qua anh làm những gì?

Phú: Dạ! Thừa cụ và cô, tôi như người đi trên mây. Tôi sống một ngày bằng hai mươi năm. Tôi lao vào công việc, tôi tính toán, tôi cộng trừ nhân chia, tôi bóp cổ người khác và bóp cổ tôi, tôi làm mọi việc bằng một trăm người khác cộng lại. Bây giờ, thừa cụ và cô, tôi đã thành công, tôi đã thành tỷ phú... Bây giờ đi ra đường tôi chẳng sợ thằng nào!

Đại tá: Đừng vội mừng, anh chàng mới giàu xổi ạ, từ nay trở đi anh mới bắt đầu thấy khó sống đấy!

Phú: Thừa cụ, tôi cũng biết thế, chính vì thế tôi mới lặn lội từ trong Rú Rào ra đây, cốt để gặp Thục Oanh

và để cầu hôn cô ấy. Tôi cần một người đàn bà, một người nội trợ, một người quản lý. Tôi cần một gia đình hạnh phúc, tôi cần một người làm cho cuộc đời tôi có ý nghĩa hơn lên, biến những con tôm hùm và tôm giống của tôi thành thơ ca nhạc họa, biến những cánh rừng bát ngát của tôi thành vườn thượng uyển. Tôi muốn có những đứa con được đi học ở Harvard, ở Sorbonne, sở hữu những câu lạc bộ bóng đá lòng danh thế giới. Tôi muốn thế hệ chúng nó đi ra đường chẳng sợ thằng nào!

Đại tá: Cái anh chàng này! Anh làm cho tôi thấy thú quá. Anh là người có lý tưởng đấy. Anh làm cho tôi nhớ lại tuổi 20 yêu dấu ngày xưa... Nhưng tôi thấy hình như anh đang nhầm lẫn gì ở đâu đấy. Cô Thủy Trần, cô có thấy anh ta đang nhầm lẫn gì đó không?

Thủy Trần: Thưa cụ, có phải ở chỗ cầu hôn gì đó không ạ?

Đại tá: Chính xác! Cô thông minh đấy! Đúng là ở chỗ anh ta định cầu hôn con bé Thực Oanh... Anh Phú này, tôi muốn nói thực với anh rằng anh đang lẫn lộn...

Phú: Dạ thưa cụ, xin cụ cứ gọi tôi là Phú Điền cho thân mật!

Đại tá: Anh Phú Điền này, dù anh có điên thật hay điên nửa chừng thì mặc xác anh... Nhưng tôi thấy có điều bất cập ở đây. Có phải mơ ước của anh là một gia đình hạnh phúc hay không?

Phú: Thưa cụ, đúng là như thế, đây là lẽ sống của tôi, là ý nghĩa của cuộc đời tôi. Mọi người đều như thế cả. Tôi cũng phải được như thế chứ?

Đại tá: Vậy thì hãy lắng nghe ta, con trai ta... Có câu này: “Ở đâu có một gia đình hạnh phúc nghĩa là ở đấy ắt hẳn có bóng dáng một người đàn bà quên mình.” Câu ấy cũng đáng để cho anh suy nghĩ đấy!

Phú: Thưa cụ, cụ nói hay quá! Chính vì thế mà tôi mới lặn lội từ Rú Rào Hà Tĩnh ra đây để gặp Thục Oanh cầu hôn cô ấy...

Đại tá: Cái chết của anh chính là chỗ ấy.

Phú: Thưa cụ, tại sao lại chết?

Thủy Trần: Chết là cái chắc (*cười*). Chết bất đắc kỳ tử! Chết không kịp ngáp!

Phú (*bất ngờ, ngạc nhiên*): Chết cái gì cơ? Chết có gì mà sợ! Tôi yêu Thục Oanh cơ mà! Tôi không sợ chết!

Đại tá: Anh Phú Điền này, trong cuộc sống có nhiều thứ giống như tình yêu nhưng không phải tình yêu. Anh yêu Thục Oanh, được rồi... nhưng hôn nhân lại là chuyện khác... Tình yêu thì bay lên trời trên hai đôi cánh. Hôn nhân thì cắt cánh phẳng đi... Hôn nhân giết chết tình yêu!

Phú: Thưa cụ, nếu không có Thục Oanh thì cuộc sống

của tôi đâu có ý nghĩa gì... Tôi trở thành người lao động giỏi làm gì? Tôi nuôi tôm hùm, nuôi cá sấu với thả tôm giống làm gì? Tôi trồng rừng, nuôi gấu với vườn bạc má làm gì? Không, không thể thế được!

Đại tá: Anh Phú Điền! Anh mà cứ đi tìm ý nghĩa cuộc sống thì anh điên thật chứ không phải điên nửa chừng như thế này đâu... Cuộc sống làm gì có ý nghĩa hả giờ? Chúng ta cứ loay hoay, làm đủ mọi trò khi rồi gán cho nó các giá trị hảo huyền... Chết là ở đấy! Phải sống cho đến tuổi ta rồi thì mới tỉnh ngộ ra. Tỉnh ngộ ra là chết, là đi tong, là xong cuộc đời...

Phú: Thưa cụ, cụ nói thế nào chứ tôi không hiểu.

Đại tá: Không hiểu thì mặc xác anh... (*che tai*) Mê-lu-za! Lại có tiếng léo xéo gì ở ngoài cổng kia kìa! Mày đi xem có chuyện gì thế rồi chạy vào đây báo ông!

Mê-lu-za(*lễ phép*): Vâng ạ... (*chạy vào*)

Đại tá (*chỉ theo Mê-lu-za*): Này anh Phú Điền, anh có nhìn thấy con bé Mê-lu-za vừa chạy đi kia không?

Phú: Thưa cụ, con bé Ôsin ấy ạ?

Đại tá: Đúng rồi! Nếu tôi là anh, tôi sẽ cầu hôn con bé lực điền hảo hạng ấy. Ngực và mông của nó rắn chắc như đan... Nó chẳng mơ mộng hảo huyền gì hết. Văn hóa của nó lớp 2. Niềm vui đến với nó thật dễ dàng. Nỗi buồn đi qua nó cũng nhanh như cắt. Nó chính là

hạng đàn bà quên mình cho một gia đình hạnh phúc. Nó sẽ đẻ ra cho anh một đồng con trai con gái mà đứa nào cũng khỏe như gấu cho xem!

Phú: Tôi xin cụ... Cụ đừng đùa tôi! Sao cụ lại đùa ác thế? Hạng như con bé ấy ở trong Rú Rào quê tôi có đây. Tôi lấy chúng nó làm gì? Tôi phải lấy Thục Oanh mới thỏa được chí của tôi!

Đại tá: Thế thì anh sẽ phải trả giá đắt đấy!

Phú: Thưa cụ, đắt cũng được! Đắt xắt ra miếng! Tôi còn trẻ, tôi chẳng sợ phải trả giá... bây giờ tôi là tỷ phú... nói thật với cụ, đi ra đường tôi chẳng sợ thằng nào!

Mê-lu-za chạy vào.

Mê-lu-za: Thưa ông, ở ngoài kia, bên hàng xóm nó cứ vứt rác sang cổng nhà ta! Bên nhà mình đang cãi nhau âm ỉ với nhà chúng nó!

Đại tá: Sao lại cãi nhau? Cãi nhau thì ăn thua gì? Mày vào huy động tất cả 20 đứa Ôsin nhà mình ra đây, tất cả đồng loạt vứt rác sang nhà chúng nó... Chúng nó vứt một thì ta vứt mười, xem ra sao nào?...

Phú: Hay quá! Cụ giống hệt tôi! Ở trong Rú Rào, nếu người ta phá rừng một thì tôi phá rừng mười, người ta ô nhiễm môi trường một thì tôi ô nhiễm môi trường mười... Có thể mới được, thời nay phải thế mới được!

Đại tá (với Thủy Trần và Phú): Xin lỗi cô với cậu... tôi phải ra xem mọi chuyện thế nào... Mê-lu-za! Mày đi theo ông rồi gọi tất cả chúng nó ra đây. Ta sẽ cho bên nhà hàng xóm biết tay!

Đại tá và Mê-lu-za vào, còn lại Thủy Trần và Phú.

Phú: Ông cụ hay quá, cô có thấy không? Hy vọng tôi sẽ được ông cụ chấp nhận, tương lai tôi sẽ là một thành viên trong gia đình này!

Thủy Trần (nâng ly rượu): Chúc mừng anh! Tôi thấy anh rất tự tin phải không?

Phú: Thưa cô, vâng. Tôi rất tự tin. Nói thật với cô, tôi đã nói rồi, tôi còn nói nữa, rằng đi ra đường tôi chẳng sợ thằng nào!

Thủy Trần: Này anh Phú! Tôi chơi với Thục Oanh tôi biết, để lọt vào trái tim cô ấy, để trở thành một thành viên trong nhà Đại tá không phải dễ dàng đâu. Nhà này ai cũng có máu điên, tính nết rất thất thường, đồng bóng mà thù dai lắm!

Phú: Cám ơn cô! Tôi chẳng sợ, họ điên một thì tôi điên mười. Tôi phải điên thế nào thì người ta mới gọi tôi là Phú Điên chứ! Tôi chỉ hơi ngạc nhiên là Đại tá nghe tôi cầu hôn Thục Oanh mà không thấy cụ tỏ thái độ gì... Ở trong Rú Rào quê tôi, nếu tôi mới chớm ngỏ lời cầu hôn với một cô gái nào thì cả nhà cô ấy phải ngắt lịm đi ấy chứ!

Thủy Trần: Ở tuổi Đại tá thì chẳng có gì làm cho cụ phải ngạc nhiên nữa, đó là thứ nhất. Thứ hai là có thể Đại tá đã từng phải nghe quá nhiều lời cầu hôn con gái của mình. Thứ ba là ông cụ biết chắc rằng anh không thể lọt vào mắt xanh của Thục Oanh được!

Phú: Lọt vào mắt xanh ư? Lọt vào mắt xanh thì ăn thua gì. Tôi còn lọt vào sâu hơn ấy chứ, bởi thế tôi mới dám tự tin thế này, chứ tôi biết rằng cầu hôn một người như Thục Oanh đâu phải là dễ dàng gì.

Thủy Trần: Cái gì cũng có cái dễ cái khó. Nhiều khi cái anh tưởng khó nhưng dễ vô cùng. Vấn đề ở chỗ phải có chìa khóa để mở nó ra đúng lúc mà thôi...

Bà Tờ ra nhưng thập thò không dám vào, đứng nép quan sát Phú.

Phú (với Thủy Trần): Cô là bạn Thục Oanh, tôi cũng muốn cô ủng hộ dự định của tôi, thật tình tôi muốn nói là nếu như cô có cái chùm chìa khóa ấy thì hay quá!

Thủy Trần: Được thôi, nhưng cái gì cũng có giá của nó đấy.

Phú: Tôi hiểu, tôi hiểu... tôi là nhà kinh doanh mà! Cô Thủy Trần này, tôi hơi tò mò một chút, thậm chí còn hơi lỗ mãng nữa, xin lỗi cô, tôi muốn hỏi cô làm nghề gì và cô có phải là người có tiền hay không?

Thủy Trần: Anh đã hỏi lỗ mãng như thế thì tôi cũng

xin nói trắng phớ ra... số phận tôi hẩm hiu, tôi làm gì cũng thất bại. Tôi không có chuyên môn, không có nghề nghiệp... thật sự tôi cũng muốn làm việc gì đấy về kinh doanh nhưng không đủ vốn... lúc nào cũng không đủ vốn... thực khổ cho tôi...

Phú (*xua tay*): Ô ô ô, đấy là chuyện khác... nhưng nhìn cách cô ăn vận hay uống rượu thì tôi thấy cô cũng chẳng phải là người thiếu thốn, ý tôi muốn nói là bản hàn...

Thủy Trần (*thở dài*): Vâng... Tôi luôn luôn giữ được phong thái cũng giống như người ta phải giữ sĩ diện... vì thực ra đấy là công việc... tôi luôn có mặt trong các bữa tiệc sang trọng, các buổi khai mạc triển lãm, những lúc đấu giá từ thiện hoặc cắt băng khánh thành... Anh biết đấy, trong giới nhà giàu người ta vẫn cần tới những người bạn, ý tôi muốn nói là một dạng tùy nữ gì đấy để làm nổi bật họ lên. Họ cần người hóng chuyện và đưa chuyện. Họ cần người đưa thư, người đại diện, người buồn đưa lê, người bàn mưu kế và người đòi nợ. Tôi chính là một người kiểu như thế đấy.

Phú: Vậy chính cô là người tôi cần lúc này. Nếu tôi lấy được Thực Oanh, trở thành con rể của Đại tá thì tôi xin hứa với cô là cô sẽ có đủ vốn để làm cái gì đó về kinh doanh... ý tôi muốn nói là kinh doanh nhỏ thôi... như mở quán cháo lòng chân gà nướng hay gội đầu mát xa thư giãn chẳng hạn...

Thủy Trần (*nóng mặt, bị xúc phạm dữ dội, đứng phắt dậy*): Anh nói cái gì? Hạng tôi mà mở quán cháo lòng với café thư giãn ư? Anh điên à? Tôi nói thật nhé, còn lâu anh mới đặt chân được vào buồng ngủ của Thực Oanh, còn lâu anh mới gia nhập được vào thế giới thượng lưu, còn lâu anh mới có thể ngồi bàn công việc với các VIP thực sự... thật đúng là đồ mọi rợ Rú Rào! Đồ điên! (*ra lấy va li*)

Phú (*bối rối*): Tôi xin lỗi, thật tình tôi xin lỗi cô... tôi là Phú Điền mà lại! 6 năm trước, vốn liếng của tôi chỉ có 500 đô la. Thực ra vốn liếng của một người kinh doanh thực sự không phải là tiền. Các cụ nói có chí làm quan có gan làm giàu là rất đúng. Trượng phu không sợ không có tài, chỉ sợ không có chí mà thôi... Cái chí là quan trọng nhất...

Thủy Trần: Cái lý thuyết làm giàu ấy của anh cổ lỗ rồi, bây giờ không ai còn dùng nữa. Xin lỗi anh, tôi phải vào trong kia tự đi tìm lấy phòng nghỉ của mình... Tôi thấy mệt rồi. Cái nhà này! Thật khốn nạn! Mời người ta đến mà không ai ra tiếp, không ai đi dọn phòng cho khách. Thật bất lịch sự! Thế này mà gọi là người Tràng An, là thủ đô thanh lịch đây... (*đùng đùng xách va li vào*)

Bà Tơ ra.

Bà Tơ (*từ nãy đứng thập thò, nay ra hẳn, nói với theo Thủy Trần*): Cô ơi, cô rẽ theo hành lang bên phải. Đại tá bảo

xếp phòng cho cô ở gần bể bơi, chỗ có hai chậu cây vạn tuế đấy ạ...

Thủy Trần (*ngoái lại*): Được rồi, tôi biết rồi! Tôi thuộc nhà này như lòng bàn tay, tôi có lạ gì... (*vào hẳn*)

Còn lại Phú và bà Tơ.

Phú: Thật chán quá... Cô ấy đúng là nóng tính... (*vò đầu*)
phiền quá, đúng là phiền quá!

Bà Tơ: Cậu ơi, xin cậu đừng lo... cái cô Thủy Trần ấy, hạng gái ấy có gì mà lo... Một năm sáu tháng cô ấy ăn cơm ở nhà này, cặp kè với cô Thục Oanh để bòn tiền. Đồ gái vô tích sự, có gì mà cậu phải lo!

Phú: Bà ơi, bà không biết đấy thôi. Anh hùng chết bởi mỹ nhân và cũng chết bởi rất nhiều thứ vớ vẩn khác nữa. Không khéo tôi bị hỏng việc chỉ vì con mèo hoang này đấy. Tôi ở Rú Rào Hà Tĩnh ra đây đâu phải để chơi rong Hà Nội.

Bà Tơ: Cậu Phú... tôi xin lỗi cậu... tôi muốn hỏi thăm... vậy cậu ở Rú Rào thế thì cha mẹ cậu cũng người ở trong đấy hay sao? Cha mẹ cậu làm nghề gì? Tôi cũng là người quê quán ở trong ấy đấy!

Phú (*ngạc nhiên*): Thế vậy ư? Thế mà trông bà khác hẳn những người ở trong quê tôi. Bà ăn trắng mặc trơn, chứ người quê tôi ai cũng đen nhẻm... Tôi sinh ra cũng là một thằng bé con đen nhẻm! Tôi không cha, không

mẹ. Nghe nói mẹ tôi đã vứt tôi ở trước cửa quán bia hơi Hải Xôm giữa trưa nắng gắt, gió Lào nóng như thiêu như đốt. Những người uống bia trông thấy tôi để trong một vỏ hộp bia, họ cho tôi uống bia (lạ ghì), chính vì thế mà tôi đã được cứu sống, mặc dù lúc ấy tôi mới có 4 tháng tuổi.

Bà Tư: Khổ thân cậu... chắc mẹ cậu đã phải đau lòng lắm khi để cậu ở lại đấy, vì nếu giữ cậu thì có lẽ đã chết cả hai mẹ con rồi! Thế cậu không oán, không giận mẹ cậu chứ?

Phú: Nào tôi có biết bà ấy là ai đâu mà oán giận? Mà có oán giận thì ích gì đâu? Dân bia rượu có cái luật là không giận nhau lâu quá hai trận nhậu bởi nếu không thì lấy ai làm bạn nhậu nữa.

Bà Tư: Chắc cậu đã có một tuổi thơ khốn khổ ghê lắm phải không, thật tội nghiệp cậu...

Phú: Cũng chẳng khốn khổ hơn những người khác là bao đâu bà ạ. Bà bảo ở trong cái đất chó ăn đá gà ăn sỏi ấy thì nếu như phải nuốt thêm ít sắt thép hay cay đắng nữa vào dạ dày thì mùi mẽ gì đâu? Tôi quen rồi!

Bà Tư: Cậu Phú... cậu thật cứng cỏi khác người (*bối rồi*). Cậu Phú này... Có phải ở sau lưng, chỗ bả vai trái của cậu có một cái bớt đỏ hình chữ S hay không? Có phải dưới rốn của cậu có cái nốt ruồi đen đen bằng hạt ngô hay không?

Phú: Cái bà này! Bà biết xem tướng hay sao? Bà nói đúng quá! Cái nốt ruồi dưới rốn đầy lông lá, người ta vẫn nói đấy là tướng quý, nhất định tôi sẽ trở thành người giàu sang có được vợ đẹp con khôn. Còn cái bớt đỏ, bây giờ bà nói tôi mới biết đấy.

Bà Tư: Cậu Phú... cậu cởi áo ra cho tôi xem có đúng không nào? (*lại gần, cởi khuy áo Phú, Phú trật áo ra*)

Bà Tư (*nhận ra cái bớt, ôm lấy Phú, cảm động*): Trời! Cái bớt! Cái bớt đây này! Đúng rồi... con ơi... con ơi... mẹ của con đây... con ơi con... Cái thằng Nhím Xù của mẹ, cái thằng Cún Con đái dầm của mẹ... thằng Tí Quậy của mẹ... Hai mươi năm nay mẹ đi tìm con mà tìm không thấy...

Phú (*hoảng hốt, đẩy bà Tư ra*): Này này, cái bà này... bà là ai? Sao bà làm thế?

Bà Tư: Mẹ đây! Con ơi! Cún Con ơi! Nhím Xù ơi... mẹ có lỗi với con... mẹ xin lỗi con... con yêu của mẹ... con của mẹ ơi...

Đại tá ra.

Đại tá (*ngạc nhiên*): Sao thế này? Sao thế? Hai người có chuyện gì thế? Hai người đã biết nhau à? Sao lại lâm li thống thiết thế kia?

Phú: Thưa cụ, thật lạ lùng... cái bà này (*chỉ bà Tư*) bỗng đứng lại đi nhận tôi làm con của bà ấy... Nhím Xù ơi! Tí

Quậy ơi! Dưa bờ ơi! Ba ba ơi! Thuồng luồng ơi! Thật tôi chẳng hiểu ra làm sao cả!

Bà Tư: Cự ơi (*nú tay đại tá mếu máo*)... Đây chính là thằng Cún Con, cái thằng Nhím Xù mà tôi đã phải bỏ nó trong sân nhà thờ mà tôi có lần đã bấm với cự...

Đại tá: A ha! Cái thằng con mà bà đã trót đại để ra chứ gì? Cái thằng con sinh ra trong hoan lạc của tình yêu và mơ mộng chứ gì? Cái thằng mà bà đã định đổ vạ nhờ Chúa cứu mang nuôi dưỡng chứ gì?

Bà Tư: Vâng, vâng... thừa cự... Hồi ấy tôi 16 tuổi, mà tôi có biết gì đâu... (*quay sang Phú*) Con ơi! Nhím Xù của mẹ ơi! Cún Con của mẹ ơi! Con yêu của mẹ ơi...

Phú (*đẩy bà Tư ra*): Cái bà này! Tên tôi là Phú Điền! Sao lại cứ Nhím Xù với lại Tí Quậy ở đây? Tôi lớn lên, được nuôi dạy ở quán bia hơi Hải Xôm. Người ta uống sữa còn tôi uống bia Vạn Lực! Tôi chẳng có cha mẹ nào hết!

Bà Tư (*nú áo Đại tá*): Cự ơi! Đây là con tôi! Tôi là mẹ nó! Cự ơi, xin cự nói giùm một câu... nó có một cái bớt đỏ hình chữ S ở sau lưng đấy...

Đại tá: Chà, chuyện này cũng rắc rối đây, không thể kết luận hồ đồ được. Tốt nhất là đi thử ADN xem. Thời đại khoa học kỹ thuật cơ mà! Thôi được rồi! Bà hãy đưa cậu Phú vào nghỉ trong kia, xếp cho cậu ấy một phòng hạng nhất rồi chờ con bé Thục Oanh nó về xem làm sao đã... (*quay sang Phú*) Cậu Phú, mời cậu hãy nghỉ lại đây...

(*bảo bà Tơ*) Bà lau mặt đi rồi dẫn cậu ấy lên phòng đặc biệt trong kia, sau đó dẫn nhau mà đi thử ADN... Mọi việc rồi sẽ xét sau!

Phú: Cám ơn cụ... Thực chất tôi đến đây là để cầu hôn Thục Oanh, còn việc người ta tự đứng đi nhận mẹ con với tôi thì thật bất ngờ... Thưa cụ, bây giờ tôi là tỷ phú, ai cũng nhận tôi là người thân thì thôi tôi chết...

Đại tá: Không sao... Anh cũng nên có một bà mẹ cho nó giống với mọi người... còn việc nhận ai là mẹ lại là chuyện khác. Cái bà dây tơ hồng lằng nhằng này, bà ấy đã có lúc còn định nhận tôi là Nhím Xù với Cún Con của bà ấy nữa kia đấy chứ... Thôi hai người cứ vào trong kia mà nghỉ!

Phú: Cám ơn cụ... cám ơn cụ...

Bà Tơ và Phú vào, Mê-lu-za ra.

Mê-lu-za: Cụ ơi, cô Oanh Nhớn điện từ sân bay là cô ấy đang trên đường về nhà nhưng cô ấy sẽ nghỉ ở khách sạn chứ nhất quyết không về nghỉ ở nhà ta.

Đại tá: Hết chuyện Oanh Bé, chưa thấy Oanh Bé đâu, bây giờ lại đến chuyện của Oanh Nhớn ở nước ngoài về... Với con Oanh Nhớn này, không thể coi thường được. Mê-lu-za! Mày vào trong buồng ông, xem trong tủ quần áo của ông ở ngăn bên phải, lấy cho ông khẩu súng trường, khẩu súng lục với hai viên đạn ra đây...

Mê-lu-za: Ông ơi, cháu sợ lắm... Có việc gì mà ông phải dùng đến súng?

Đại tá: Mày là Ôsin! Ông là chủ nhà! Ông bảo cái gì thì mày phải nghe cái ấy. Đừng có cãi ông! Khẩu súng đây là kỷ niệm chiến trường của ông đấy con ạ... Nó đã nằm im trong tủ mấy chục năm nay nhưng bây giờ, trong tâm thế này, ở thời điểm này, có lẽ cũng nên cho nó nổ một vài phát thật đinh tai nhức óc, có phải không nào?

Mê-lu-za (lễ phép): Thưa ông, vâng ạ... Nếu ông đã nói như thế thì chắc là phải đúng! (vào)

Đại tá (một mình): Ôi cuộc sống... ta đi trong vô minh, ta đi trong hỗn độn... Một ngày mới lại về... (hát) Hà Nội ơi! Hà Nội ơi, một trái tim hồng... Hà Nội ơi! Hà Nội ơi, một trái tim hồng...

Âm nhạc nổi lên vui vẻ và rộn ràng.

MÀN HẠ

HỒI THỨ HAI

Cảnh vẫn như cũ nhưng là vào sáng hôm sau, nếu có thay đổi thì chỉ là ở vài vật dụng lật vật: mấy cái lọ hoa, vài chiếc ghế. Ngày thường nối tiếp ngày thường, ít khi ta nhận ra được những đổi thay ở ta và ở cảnh vật: thế là bỗng dưng cứ thế ta dần già đi...

Thủy Trần ngồi ở đi vắng. Cô đã được ngủ một giấc dài, tắm tấp, ăn sáng và thay quần áo mới. Mê-lu-za vào, bùng tách cà phê. Mùi cà phê thơm lừng làm ta có cảm giác yêu đời, muốn sống, chia sẻ và dâng hiến.

Mê-lu-za: Thưa cô, cà phê sáng của cô đây ạ!

Thủy Trần: Ủ, để đây cho cô... Cháu tên là gì nhỉ, hôm qua Đại tá nói tên mà cô quên mất.

Mê-lu-za: Thưa cô, tên cháu là Mê-lu-za.

Thủy Trần: Cái tên nghe hay quá! Thế ai đặt tên cho cháu mà hay thế?

Mê-lu-za: Thưa cô, đây là tên thánh của cháu do bà cố Bằng đặt cho lấy theo tên của bà thánh Mê-lu-za lòng lành. Đây là vì ngày trước cháu làm Ôsin cho nhà bà cố Bằng theo đạo Thiên chúa, chứ còn ở quê cháu tên là Hăm Nhón.

Thủy Trần: Sao cháu đang làm Ôsin cho nhà bà cố Bằng lại chuyển sang làm Ôsin ở nhà Đại tá?

Mê-lu-za: Thưa cô, cháu làm Ôsin ở nhà bà cố Bằng từ 8 đến 16 tuổi thì bà cố Bằng bảo cháu: “Này Mê-lu-za, mày lớn đến nhanh. Bà thấy ánh mắt của đám đàn ông nhà này nhìn mày làm bà run hết cả người. Sa tăng đang lớn vồn ở ngoài cửa kia rồi con ạ. Thôi thôi, mày phải đi nơi khác không mày gieo họa cho nhà này mất!” Thế là bà cố Bằng bán cháu cho nhà cụ Đại tá 8 triệu để lấy tiền cúng vào nhà thờ xá tội cho linh hồn cháu.

Thủy Trần: Cháu thì có tội lỗi gì?

Mê-lu-za: Chết! Có tội to chứ ạ! Không có tiền là tội. Con gái ưa nhìn cũng là tội. Thật thà chất phác thì tội còn to hơn nữa!

Thủy Trần: Cháu đúng là người ngoan đạo. Thế nhà cháu ai cũng theo đạo cả à?

Mê-lu-za: Thưa cô không phải. Cháu theo đạo từ khi đi làm Ôsin cho nhà bà cố Bằng. Bà cố Bằng bảo: “Theo đạo lấy gạo mà ăn.” Thế là cháu theo đạo. Từ khi đi làm

Ôsin cho nhà cụ Đại tá, cụ Đại tá bảo: “Ở nhà tao không có đạo điếc gì cả.” Thế là cháu lại bỏ đạo!

Thủy Trần: Đại tá là người thế nào?

Mê-lu-za: Thưa cô, cụ ấy tốt lắm ạ. Có điều khi tắm xong cụ ấy cứ hay cời truồng đi từ gác một lên mãi tầng trên làm ai cũng ngượng. Mọi người ngượng mà cụ ấy chả ngượng tí gì!

Thủy Trần: Sao kỳ vậy?

Mê-lu-za: Thưa cô, cụ Đại tá bảo: “Tao là chủ nhà này, tao muốn làm gì thì làm, còn chúng mày ngượng thì chúng mày quay mặt đi là xong.” Thưa cô, chỉ mỗi cái tội ấy thôi, còn thì cụ vui tính mà tốt lắm ạ!

Thủy Trần (cười, lảng sang chuyện khác): Thôi thôi, cô cháu ta không nói chuyện ấy nữa... Cháu thử vào xem cô Thục Oanh đã dậy hay chưa... Nếu cô ấy dậy rồi thì bảo cô ấy ra đây với cô!

Thục Oanh (Oanh Bé) ra, váy trắng tinh khôi, xinh đẹp, mong manh và cảm động. Oanh Bé xuất hiện như có một luồng ánh sáng kỳ diệu. Oanh Bé bưng tách cà phê và mang theo mấy cái bánh nướng.

Oanh Bé (tươi cười): Ra đây! Ra đây... Tớ xin lỗi mình... (hôn Thủy Trần) Hôm qua tớ về nhà muộn quá. John cứ bắt tớ nhảy đầm mãi tới 3 giờ sáng. John còn bắt tớ học một điệu nhảy mới. Tớ nhảy cho mình xem nhé...

(nhạc nổi lên, Oanh Bé đi một điệu valse rất điệu nghệ, và quyến rũ) Minh ơi mình... Mình thấy có tuyệt vời không?

Thủy Trần: Tuyệt vời! Tuyệt vời!

Oanh Bé: Minh ơi mình, tớ xin lỗi mình... Hôm qua tớ về thì mình đã đi ngủ rồi... Thế nào, mọi sự của mình có tốt hay không?

Thủy Trần: Chả có gì là tốt! Số tớ thế đấy! (lấy giấy tờ trong ví) Tớ vội vội vàng vàng ra đây vì mình cứ gọi điện giục tớ. Tớ không kịp rút tiền ra nữa, tớ phải đi vay tiền để mua vé máy bay ra đây. Khổ thế đấy! Vé đây này! Bây giờ thì tớ chẳng có xu nào ở trong túi để mà tiêu vặt... Mình có thể thanh toán cho tớ mấy cái vé này không?

Oanh Bé (cầm giấy tờ Thủy Trần đưa, xem qua rồi đưa cho Mê-lu-za): Mê-lu-za, mày cầm cái này lên đưa cho Đại tá bảo cụ xem, ký vào rồi mày đến chỗ chị Liên Chi Hồ Điệp lấy tiền đưa cho cô Thủy Trần (quay sang Thủy Trần). Minh ơi, ở nhà tớ có những nguyên tắc tài chính rất khó chịu, ngay tớ cũng chịu không làm gì được. Yên tâm đi, rồi mình sẽ có tiền tiêu...

Mê-lu-za cầm giấy tờ, lễ phép đi vào.

Thủy Trần: Minh ơi! Hôm qua tớ gặp người yêu cũ của mình ở Rú Rào Hà Tĩnh ra đây, hẳn làm cho tớ buồn cười ghê quá!

Oanh Bé (ngạc nhiên): Người yêu cũ nào? Sao lại ở Rú

Rào nào kia? Lạ nhỉ? Thế tên hắn là gì? Người ngợm ra sao?

Thủy Trần (cười): Hắn buồn cười lắm! Hắn bảo hắn tên là Phú Điền... Người ngợm thì đen nhẻm, trông như một thằng tù sống...

Oanh Bé: Lạ nhỉ? Tớ có quen người nào như thế đâu nào?

Thủy Trần: Hắn bảo hắn quen mình 6 năm về trước. Mình còn là ân nhân của hắn, hắn bảo mình là Quan âm Bồ Tát, là người thay đổi cuộc đời của hắn!

Oanh Bé: Điền thật! Đúng là đồ điên! Tớ chẳng quen ai như thế cả!

Thủy Trần: Mình cố nghĩ lại đi! Hắn bảo hắn ra Thủ đô lần này là để cầu hôn với mình. Đại tá đã xếp hắn nghỉ trên phòng khách. Mình phải thế nào với hắn thì hắn mới cầu hôn chứ?

Oanh Bé: Cầu hôn? Đúng là nực cười. Đúng là đồ điên! Tớ còn chẳng biết hắn là ai cơ nữa!

Thủy Trần: Ở trong ký ức của mình không có tí ti gì hình bóng của hắn à? Lạ nhỉ?

Oanh Bé: Không hề! Tớ có biết hắn là ai đâu. Nếu tớ biết thì tớ phải nhớ chứ? Tớ chẳng biết có Phú Điền với Phú không điên nào hết...

Thủy Trần: Mình cố nhớ lại đi... Hắn nói là 6 năm về trước ở trong Rú Rào Hà Tĩnh... Mình là cứu tinh của hắn. Mình còn cho hắn 500 đô la làm vốn cơ mà!

Oanh Bé (*sực nhớ ra, vỗ trán*): Thôi chết! Tớ nhớ ra rồi... (*cười*) Sao? Hắn ra đây thật à? Chẳng nhẽ sự đời lại oái oăm đến thế hay sao?

Thủy Trần: Oái oăm ư? Như thế nào nào? (*đến gần Oanh Bé*) Mình kể cho tớ nghe đi... Tớ tò mò quá... Hai người yêu nhau à? Tình yêu sét đánh à?

Oanh Bé: Nào đâu có phải tình yêu tình báo gì đâu... Những kỷ niệm với hắn vừa sợ vừa thích vô cùng... Lần ấy, ô tô tớ hỏng, tớ mới tập lái ô tô được vài ba tháng. Mình bảo một cô gái 16 tuổi thì biết gì nào? Trời lại mưa tầm mưa tã... Tớ sống dở chết dở ở trên đỉnh đèo...

Thủy Trần: Thế mình gặp hắn à? Hay quá nhỉ? Ly kỳ quá nhỉ? Chuyện thế nào nào?

Oanh Bé: Ừ... trời tối mù tối mịt... Ở trên đỉnh đèo... chỉ có đom đóm với những tiếng nổ lép bép của đám cháy rừng đằng xa... Bỗng dưng hắn xông vào tớ... Hắn hiếp dâm tớ! Đúng thế! Đúng là hắn hiếp dâm tớ! Rất là tàn bạo, rất là phũ phàng...

Thủy Trần: Chết! Thế mình làm sao? Giời ơi! Thế mình có kêu lên không? Thế mình có gọi cứu hộ đến không?

Oanh Bé: Còn làm sao nữa... hăn xông vào tớ, tớ đành phải dạng chân ra... Cứu hộ thì sáng hôm sau mới tới!

Thủy Trần: Khổ! Tàn nhẫn quá! Thế mình dứt khoát không kêu lên à?

Oanh Bé: Kêu có ích gì... Có ai nghe thấy gì đâu... Hăn lại khỏe nữa...

Thủy Trần: Hăn có đánh mình không? Hăn có hung dữ không? Mình kể đi nào... Tớ tò mò ghê quá...

Oanh Bé: Hăn không đánh, nhưng hăn cứ như một con sói đói. Hăn ôm chầm lấy tớ, chân tay ghì chặt. Hăn như một tên chết đói tình dục đã 100 năm!

Thủy Trần: Trời ơi! Chết đói tình dục đã 100 năm! Thế mình mặc kệ hăn à?

Oanh Bé: Không phải mặc kệ... Tớ chẳng biết nữa... Chắc tớ cũng có phần nào đồng lõa. Hăn cứ hiếp đi hiếp lại tớ đến suốt cả đêm hôm ấy...

Thủy Trần: Suốt cả đêm! Hay nhỉ! Thế mình cũng chịu được à?

Oanh Bé: Thế mình bảo làm sao được... Được cái ở trong chuyện ấy thường là phụ nữ chúng mình vẫn dai sức hơn, kiểu gì thì đàn ông cũng phải thua mình. Đến sáng hôm sau, cu cậu chẳng còn tí ti sức lực nào nữa, chỉ đẩy một cái là ngã lăn quay... Lúc ấy tớ mới lên giọng khuyên

răn, tớ bảo: “Sao anh không đi mà nuôi tôm hùm hay làm một việc gì đấy?” Tớ nói như thế chỉ vì buổi trưa hôm trước tớ ăn tôm hùm. Thế là hăn lăn ra khóc, hăn bảo hăn sẽ làm lại cuộc đời, hăn sẽ nuôi tôm, hăn sẽ tu tỉnh, hăn sẽ xây dựng, hăn sẽ vun trồng và làm nhiều trò khi khác nữa...

Thủy Trần: Thế mà hăn làm được rồi đấy. Hăn bảo bây giờ hăn giàu lắm, bây giờ hăn là tỷ phú. Hăn nuôi tôm hùm, tôm giống, cá sấu với vườn bạc má...

Oanh Bé: Thế à? Thế thì hay nhỉ? Tớ không thể hình dung ra đấy. Đúng là một chuyện cổ tích thời nay.

Thủy Trần: Đại tá cũng nói thế đấy!

Oanh Bé: Thật là kỳ diệu có phải không nào? Tớ không ngờ đấy!

Thủy Trần: Bây giờ hăn đến để cầu hôn mình. Thế mình có định gặ hăn không? Mình sẽ nói với hăn thế nào?

Oanh Bé: Gặ hăn sao được? Tớ đang có John, John đang yêu tớ. Chúng tớ sẽ đăng ký kết hôn trong vài ngày tới rồi đi Mỹ sống.

Thủy Trần: Thế mình bỏ đất này mà đi à? Mình nghĩ kỹ chưa?

Oanh Bé: Nghĩ kỹ rồi. Lấy chồng thì cũng phải tuân theo quy luật tự nhiên nghĩa là phải tìm cho được một con giống tốt. Nhất định một thanh niên Mỹ phải tốt giống

hơn thanh niên Việt. Đây là chưa kể những điều kiện sinh hoạt khác nữa. Lấy chồng thì phải theo chồng... Tớ sẽ đi Mỹ và sống ở đấy, thỉnh thoảng mới về đây thôi...

Thủy Trần: Như thế, tức là mình đã có kế hoạch chắc chắn với anh chàng John Sơn Tinh người Mỹ kia rồi phải không?

Oanh Bé: Thực ra, tớ cũng chẳng biết thế nào là chắc chắn cả. Có điều, theo như tớ biết thì đồng đô la vẫn là đồng tiền mạnh nhất thế giới mà chúng ta không nên chỉ vì những ý thích nhỏ nhặt vớ vẩn mà quên đi giá trị thực sự của cuộc đời mình. Đại tá vẫn nhắc nhở con cháu như thế!

Thủy Trần: Thật là tội nghiệp cho anh chàng Thủy Tinh đen nhẻm ở trong Rú Rào. Thế mà anh ta vẫn coi mình là ý nghĩa cuộc sống của anh ta đấy. Anh ta trông chờ ở tất cả hạnh phúc đối với mình!

Oanh Bé: Thì cứ để anh ta trông chờ... Cứ để cho nó như một kỷ niệm đẹp của anh ta về tớ. Thường người ta càng ảo tưởng người ta càng dễ làm điều tốt cho người khác... Hãy để anh ta trở thành anh hùng trên mảnh đất quê hương của anh ta có tốt hay không?

Thủy Trần: Tớ không ngờ mình có thể lại nghĩ sâu xa đến thế, tớ phục mình thật đấy!

Oanh Bé: Việc này tớ phải nhờ mình đấy. Tớ phải nhờ

mình gặp hần, đừng để hần mất hy vọng nhưng cũng đừng để hần hy vọng điều gì. Tớ rất sợ những kẻ cực đoan si tình quá. Vợ vẫn chết oan như bốn. Nạn khủng bố vẫn xuất phát từ những tư tưởng cực đoan mạnh động kiểu như thế đấy.

Thủy Trần: Thôi được rồi, tớ hiểu! Vậy mình nhất định không gặp hần à? Mình nhất định không để hần có chút hy vọng gì phải không?

Oanh Bé: Không! Dứt khoát là không! Tớ phải đi với John. Đây là định mệnh của tớ! Bây giờ John như một cậu bé mới lớn, hoàn toàn không kiên nhẫn, lúc nào cũng nôn nóng bồn chồn. Đây là lúc tớ muốn đòi hỏi gì anh ta cũng được, anh ta cũng đều chiều tớ. Tớ đang như một người thuần phục mãnh sư, không khinh suất được lấy một giây, không lơ lửng được lấy một giây. Tớ đang có cả một kế hoạch chi tiết lâu dài với John. Mình ơi, mình hiểu tớ không?

Thủy Trần: Thôi được rồi, tớ hiểu... Nhưng tớ nghe nói bà Thục Oanh chị dâu của mình mới ở Đông Âu trở về, mình cũng sẽ không gặp ư?

Oanh Bé: Cái bà Oanh Nhớn ấy à? Đây là một con mụ yêu tinh ăn thịt người, tớ gặp mụ ấy làm gì, mụ ấy về sẽ mang tai họa đến cho nhà này, mụ ấy sẽ làm đảo lộn cuộc sống mọi người. Tớ sợ lắm!

Thủy Trần: Liệu lần này mụ ấy về đây để làm gì nhỉ?

Oanh Bé: Chịu! Tớ không biết rõ mục đích nhưng chắc chắn không phải là điều tốt đẹp gì đâu! Mụ ấy cứ như điểm xấu của cái nhà này! *(có tiếng chuông reo phần nào sốt ruột)* Thôi chết! John đến đây! Tớ phải đi đây *(hôn Thủy Trần)*. Tớ xin lỗi mình... để tớ xong việc với John thì tớ mới có thời giờ dành cho mình được. Tớ đi nhé! Có thể tớ đi luôn đây! Có thể tớ không gặp mình nữa đâu... *(hướng về phía khán giả)* Xin chào! Xin chào mọi người! Bye bye, bye bye!

Oanh Bé bay lên như thiên thần, đẹp đẽ và cảm động trong tiếng nhạc êm ả và ánh sáng muôn màu, thậm chí để lại sự nuối tiếc ngẩn ngơ cho những người xem đã cảm.

Thủy Trần: Trời ơi! Cái con ranh con thiên thần sống trong nhung lụa này, thế là đã bay đi mất, đã bay về trời... Xong việc với John... Trời ơi... Vậy nghĩa là đến đời vạn kiếp con ranh con này sẽ không bao giờ thoát ra được nữa. Làm sao thoát nổi một thằng Mỹ trẻ trung và dâm dăng chứ... Thật đáng đời! Thật chán quá... Có lẽ mình lại phải lộn lại Sài Gòn mất thôi vì ở đây còn có ai là bạn bè nữa đâu, còn có ai chịu tiếp mình nữa đâu...

Ánh sáng trở lại bình thường. Oanh Nhón xô cửa bước vào, hăm hăm tức giận.

Oanh Nhón: Nhà với cửa! Mọi người đi đâu hết cả? Sao để tôi bấm chuông gọi mãi mà không ai ra mở cửa? *(vứt túi xuống đi văng)* Đại tá đâu? Lữ Ôsin đâu? Sao lại để thế này? Sao không có kỷ cương trật tự gì à?

Thủy Trần: Chào chị! (*dè dặt*) Chị hỏi ai? Sao lại làm âm lên thế?

Oanh Nhớn: Chào cô! (*chăm chú nhìn, xét nét*) Cô là Ôsin ở nhà này à? (*bực dọc*) Sao nhà này lại có lệ để cho Ôsin chễm chệ ngồi uống cà phê ở trên ghế bành phòng khách thế này? “Văng chủ nhà gà vọc niêu tôm!” Thực quá thể, ngày càng quá thể!

Thủy Trần: Này, chị là ai, chị nói cái gì? Chị có biết tôi là ai không mà chị hỗn thế?

Oanh Nhớn: Tôi không cần biết cô là ai! Thế cô có biết tôi là ai không cái đã?

Thủy Trần: Chắc chị là Oanh Nhớn, từng là Ôsin ở ngôi nhà này, tôi còn lạ gì. Chị chài được con trai Đại tá. Chẳng qua chị cũng chỉ là người gặp thời, gặp vận cho nên được thể lên mặt mà thôi!

Oanh Nhớn: À... Vậy là cô đã biết rõ về tôi. Thế thì tôi đoán ngay ra được cô là ai rồi... Cái giọng điệu ấy là giọng điệu của con Oanh Bé em gái chồng tôi. Rất là hỗn láo! Chắc cô với nó cũng là một giuộc với nhau chứ gì?

Thủy Trần: Bất chấp mọi thủ đoạn mảnh khỏe để mà ngoi lên là tính cách của chị. Tôi thấy cũng đáng nể mặt chị, phải không nào?

Oanh Nhớn: Tùy cô thôi! Tôi cũng chẳng cần ai nể mặt tôi... Nhưng cô em ạ, chị nói thật cho cô em biết, đàn bà

chúng ta chẳng có nhiều cơ hội lắm đâu, đừng có hão huyền nhiều về con người em ạ, nhất là khi trong túi ta chẳng có xu nào mà thời gian cứ trôi dần đi... Chị đã từng trải qua hoàn cảnh tương tự như em nên chị bảo cho mà biết...

Thủy Trần: Tôi thấy chị quả là ghê gớm lợi hại. Không trách gì mà Thục Oanh nó bảo chị là yêu tinh ở ngôi nhà này!

Oanh Nhớn: Con ranh con! Nó nói thế vì chẳng qua nó chỉ là một cô công chúa sống trong nhung lụa mới nứt mắt ra, nó chưa hiểu gì về sự đời, chưa biết gì về thế giới tê buốt rộng lớn ngoài kia. Cô là bạn nó, chắc cô quá hiểu về những trò phù phiếm trẻ con của nó. Tôi không thèm chấp cái cô công chúa bé con non nớt ấy...

Thủy Trần: Tôi là bạn của Thục Oanh thật nhưng tôi cũng hiểu về cô ấy một phần nào thôi. Ở đây tôi không phải là người nhà chị, tôi chỉ là khách, tôi không muốn vì chuyện trong nhà của chị mà lại can hệ làm phiền rắc rối đến tôi, có thể thôi... nhất là chị lại ở xa, chị không phải thường xuyên ở đây...

Oanh Nhớn: Cô nhầm! Tôi ở xa nhưng tôi biết hết. Tôi là chị dâu cả - xét về danh nghĩa thì trước sau gì vợ chồng tôi cũng sẽ thừa kế ngôi nhà này. Tôi về lần này là để giải quyết dứt điểm chuyện này. Con Oanh Bé và bạn bè của nó sẽ không có chỗ ở nhà này nữa!

Thủy Trần: Tôi nghe vợ chồng chị ở nước ngoài giàu có lắm cơ mà? Sao còn nghĩ đến chuyện nhà cửa đất đai ở đây làm gì?

Oanh Nhón: Chuyện này nó sâu xa lắm! Cô biết tôi vốn xuất thân hàn vi ở đây, tôi đã phải làm Ôsin hầu hạ mọi người. Tôi đã từng bị khổ nhục, đã từng phải đi đồ bỏ cho con Oanh Bé. Tôi đã bị họ lăng mạ, họ sỉ nhục. Tôi đã từng ước ao được làm chủ ngôi nhà này và rồi cuộc tôi đã trở thành chủ nhân của nó. Ngôi nhà này chính là cuộc đời tôi, nó chứng kiến tôi từ một con bé Ôsin hèn hạ rồi trở thành một bà lớn trong nhà, chẳng đường đi ấy không phải dễ dàng, nó đầy cay đắng. Mỗi phân vuông trong ngôi nhà này đều thấm những giọt mồ hôi, giọt máu và giọt nước mắt đau đớn của tôi, nó cũng chứng kiến cả những tiếng cười hả hê hạnh phúc của cuộc đời tôi... Cô thấy đấy, ngôi nhà này quan trọng với tôi biết chừng nào. Nó là đất phát tích sự nghiệp của cuộc đời tôi, riêng đối với tôi nó là đất Thánh. Cô đã hiểu chưa?

Thủy Trần: Tại sao chị ở nước ngoài về, chị lại không về nhà ngay mà về khách sạn để ở?

Oanh Nhón: Có gì đâu! Đơn giản vì tôi có tiền... Ở đây mới xứng với địa vị của tôi. Tôi ở khách sạn với giá 1000 đô la một tối. Hơn nữa, tôi không muốn ở đây để bị những tình cảm ngày xưa chi phối... Nó có thể làm ảnh hưởng tới những quyết định của tôi trong nhiều công việc.

Thủy Trần: Tôi muốn hỏi chị, vậy làm cách nào mà chị từ một Ôsin giúp việc, từ một người ở trong nhà lại bỗng dựng trở nên danh giá thành đạt như bây giờ. Chắc chị phải có bí quyết gì chứ phải không?

Oanh Nhón: Đương nhiên rồi, không dễ dàng gì đâu em gái ạ. Điều quan trọng nhất là ở cách nhìn, chỉ có thể thôi, nhưng để có cách nhìn ấy người ta đã phải trả giá bằng cả cuộc đời, thậm chí bằng rất nhiều cuộc đời kia nữa, nếu chị nói ra em cũng chẳng hiểu ngay được đâu.

Thủy Trần: Quả thật, tôi hơi bất ngờ vì chị nói về cách nhìn, vậy thì cách nhìn đấy là gì?

Oanh Nhón: Cách nhìn con người nói chung, tức là cái mà các cô khi đi học người ta vẫn gọi là thế giới quan hay nhân sinh quan gì gì ấy, tôi không phải là người được học hành nhiều - tôi muốn nói là phải nhìn ra cái lõi bên trong của mỗi một người.

Thủy Trần: Thật chịu chị, thật sự tôi không hiểu được!

Oanh Nhón: Nếu không hiểu thì mãi mãi cô đừng hão huyền mơ tưởng về sự đổi đời hay là vươn lên địa vị nọ kia ở trong xã hội, cô em gàn dở ạ!

Thủy Trần: Vậy xin chị có thể... (*nải nỉ, ngại ngại*) chị có thể nói rõ bí quyết ấy, tức là cách nhìn của chị về con người ta cho riêng tôi không?

Oanh Nhón (*cười*): Nhìn cô kia... Nhìn cô kia... Cô đã trở

nên khiêm tốn và thật thà hơn nhiều so với con người thật của cô rồi đấy. Cách đây ít phút cô giả dối lắm, lúc ấy cô là con người khác, cô chỉ là bóng của cô hoặc của lũ bạn bè cô kiểu như con Oanh Bé mà thôi. Hãy đứng trên mặt đất bằng đôi chân của mình, cô em ạ, người xưa đã từng nói như thế đấy!

Thủy Trần (*nhân nhục*): Ở địa vị chị bây giờ thì chị nói gì cũng đều được cả...

Oanh Nhón: Không dễ thế đâu, cô em ạ. Chị đã phải trả giá đắt bằng cuộc đời mình. Thôi, chỗ chị em... trước lạ sau quen, chị cũng thương em... chị cũng thương tình nên chị bảo cho mà biết. Muốn vươn lên, muốn thành đạt, muốn có tiền thì đừng hoa mắt mà nhìn vẻ bề ngoài của con người ta. Em hãy nhìn họ như nhìn một con vật lông lá trần trụi không hơn không kém: Nó tục tằn dục vọng, nó cá nhân tư hữu, nó hèn mọn cô độc, nó bất tài ốm yếu... em phải luyện mình sao cho mặt dầy, mày dạn, em đừng xúc động trước bất cứ một hành vi biểu hiện nào của con người (họ giả vờ cả đấy)... chỉ có thế thôi, em làm được thế thì em sẽ trở thành một người thượng lưu ở trong xã hội bây giờ!

Thủy Trần: Thật thế ư? Thế thì đấy không phải là nhân sinh quan - đấy chỉ là cách nhìn của một con vật với những con vật khác mà thôi...

Oanh Nhón: Đúng rồi, em thông minh đấy! Chị thấy

em hiểu ra vấn đề rồi đấy! Cái chết ở chỗ chúng ta cứ tưởng bỏ mình là con người. Mọi bi kịch đều tự ở đấy mà ra cả. Hiện nay những con vật nó đang thăng thế, chúng đang ở thế thượng phong, chúng ngồi chễm chệ trên cao, chúng ta chẳng làm gì được!

Thủy Trần: Chị có lý... Có thể chị nói có lý...

Bà Tơ và Phú ra, Phú khoác ba lô, đi nhanh. Bà Tơ đi sau.

Bà Tơ (*tay cầm tờ giấy*): Con ơi, con ơi, đi chậm thôi! Đi chậm chậm thôi! Con ơi, Nhím Xù ơi, Tí Quậy ơi...

Phú: Nào nào... Tôi là Phú Điền! Nhím Xù cái gì, Tí Quậy cái gì... (*quay ra Oanh Nhón và Thủy Trần*) Xin chào các vị. Xin chúc các vị buổi sáng tốt lành!

Bà Tơ (*với Oanh Nhón, cúi đầu lễ phép*): Chào bà lớn, thưa bà, bà mới về nhà... Xin bà tha lỗi... (*kéo tay Phú*) Con ơi, con ơi... đây là bà lớn Thục Oanh, bà lớn mới ở nước ngoài về đấy. Con chào bà lớn đi con...

Oanh Nhón: Chào bà Tơ... Chào cậu... Hóa ra cậu là con trai của bà Tơ à? Lạ nhỉ... (*quay sang bà Tơ*) Trước đây, tôi có nghe thấy bà nói có con cái gì đâu?

Bà Tơ: Thưa bà lớn, đây chính là con trai tôi lưu lạc mới tìm thấy được... (*giơ tờ giấy ra*) Chúng tôi có cả giấy chứng nhận ADN ở bên pháp y xác nhận...

Phú (*lùi lại, xua tay*): Đừng tin! Đừng tin! Bà ấy nói

bậy đấy! Tôi... tôi chẳng có mẹ con gì cả... Xin bà đừng có lằng nhằng. Đây không phải là mẹ tôi! Bà ấy có giấy chứng nhận ADN thì tôi cũng lại có giấy chứng nhận không phải ADN (*lấy giấy ở túi áo ra*). Đây này! Giấy tờ đây này! Mọi người xem đi! Có đúng không nào?

Thủy Trần (*giật lấy hai tờ giấy xem xét*): Sao lại có hai giấy xác nhận khác nhau thế này? Cái thì nói đúng, cái thì nói sai. Thế là thế nào? Thế là tại sao?

Phú: Đúng như thế đấy... Hai giấy xác nhận khác nhau. Tôi xin nói thật là tôi chẳng có mẹ con gì cả với người đàn bà này (*chỉ bà Tư*). Có thể thôi. Có thể tôi cũng có một người mẹ thật ở đâu đó nhưng mẹ tôi quyết không phải là một bà già Ôsin thế này! Tôi nói điều ấy là sự thật đấy, là chân lý đấy!

Bà Tư (*nức nở*): Trời ơi! Sao lại như thế hả con? Trời cao đất dày ơi! Lạy trời lạy Phật xét soi! Trên đời này không có công lý gì sao? Sao lại bất công như thế? Không có sai đúng phải trái gì sao??(*quỵ xuống*)

Thủy Trần (*đỡ bà Tư dậy*): Bà ơi, bà đứng lên đi, thật tội nghiệp bà... Lẽ phải bao giờ cũng sẽ thuộc về kẻ mạnh. Khi người ta đã không nhận bà là mẹ đẻ người ta thì thật rất khó cho bà, bà đừng có vật nài vô ích. Chân lý, sự thật không đứng về phía bà đâu!

Bà Tư: Vì sao... (*bấu vúi lấy Thủy Trần*) Cô ơi, vì sao, vì sao lại thế hả cô?

Thủy Trần: Vì sao? Còn vì sao nữa... Vì bà là mẹ Ôsin, đơn giản vì bà là mẹ Ôsin khổ rách áo ôm! Có thể mà thôi! Ôsin thì không được quyền quyết định điều gì... nhất là ở đây, trong nhà người ta chứ không phải là nhà của bà, bà chỉ là người phụ thuộc, bà có hiểu không?

Bà Tư (lau nước mắt): Cô ơi, cô ơi, tôi hiểu.. tôi hiểu ra rồi...

Phú: Được rồi! Bà hiểu như thế thì cũng được rồi! Rắc rối quá đi! Nói thật, tôi cũng chẳng hẹp hòi gì cả... Ở trong Rú Rào tôi là tỷ phú, tôi có 200 công nhân nông nghiệp, xin lỗi các ông các bà, tôi đi ra đường chẳng sợ thằng nào! Thôi được rồi! Bà Tư, bà hãy nghe tôi nói đây... Tôi sẽ rộng lòng làm phúc cho bà... Nếu như bà muốn thì tôi sẽ nhận bà làm Ôsin cho tôi, bà sẽ là người công nhân nông nghiệp, là người đẩy tở thứ 201 của tôi! Bà sẽ vào trong Rú Rào để ở... còn riêng với tôi, tôi bảo cho bà biết rằng - nếu bà vẫn có ý định để làm mẹ tôi thì tôi sẽ tống cổ bà cút đi ngay tức khắc! Thỏa thuận như thế có được không nào?

Bà Tư (chắp tay vái lạy rồi rít): Lạy cậu, lạy cậu... Nhím Xù ơi! Cún Con ơi... Tôi xin lạy cậu, tôi cảm ơn cậu nghìn lần vạn lần, tôi sẽ xin làm Ôsin cho cậu... được rồi, tôi sẽ xin làm con ở, tôi sẽ xin làm con hầu, miễn là làm sao tôi được nhìn thấy cậu hàng ngày là được, thế là thỏa ý tôi rồi... nếu được như thế thì chết tôi cũng thỏa lòng...

Phú (*gõ tay bà Tư ra*): Được rồi, được rồi! Thế là kết thúc có hậu phải không? Bà hài lòng chưa? Thật là rắc rối quá chừng! Thật là phiền phức quá chừng!

Thủy Trần (*với bà Tư*): Bà lau nước mắt đi... người ta đã nhận bà làm Ôsin rồi đấy, như vậy bà phải vui lên mới được. Bà cười lên đi, bà cười xem nào?

Bà Tư: Vâng, vâng! Tôi cười, tôi cười... (*cười mếu máo*)
Cám ơn cậu, cám ơn cô... Cô ơi, cô ơi... đời tôi hạnh phúc quá chừng. Tôi được nhận làm Ôsin cho con trai tôi, thế là tôi chết cũng thỏa rồi... Cô ơi, cô ơi! Bây giờ tôi chết được rồi! Bây giờ tôi chết nhắm mắt được rồi! Tôi sung sướng quá! Tôi sung sướng quá trời ơi...

Phú (*sốt ruột*): Thôi nào! Mục đích tôi ra Thủ đô lần này là để cầu hôn, là đi tìm vợ cho mình chứ không phải đi tuyển Ôsin hay đi nhận người quen, nhận họ nhận hàng... thật rắc rối quá... bây giờ tôi muốn gặp Thực Oanh của tôi. Đây là tình yêu của tôi, đây là lý tưởng của tôi... Tôi chỉ cần thế mà thôi!

Thủy Trần: Anh Phú, anh sẽ không bao giờ còn được gặp Oanh Bé nữa đâu, cô ấy không còn ở đây nữa... Cô ấy nhắn tôi nói lại với anh như vậy!

Phú: Sao? Sao không ở đây? Sao cô ấy không ở đây? Đây chính là nhà cô ấy cơ mà?

Thủy Trần: Cô ấy đi rồi, cô ấy đã bay đi Mỹ, cô ấy sẽ

không còn ở đây nữa đâu, vĩnh viễn không còn ở đây nữa đâu... Anh phải đi khỏi đây thôi!

Phú: Sao? Sao lại thế? Tôi không thể hiểu... Thế là thế nào? Tôi phải đi à? Tại sao lại thế?

Oanh Nhón từ nãy đến giờ vẫn khoanh tay đứng một góc theo dõi mọi người, bất ngờ tham gia câu chuyện.

Oanh Nhón (*cầm chuông rung*): Nào, nào! Xin mời các vị yên lặng! Tôi là bà chủ của ngôi nhà này! Các vị là khách, các vị cần phải hiểu rằng, các vị chỉ là người đứng nước lã ở ngôi nhà này... (*đi lại, đài các, rung chuông*)... Tôi xin mời các vị lắng nghe... Từ nãy tôi đã lắng nghe các vị... Các vị đến đây với toàn hệ lụy rắc rối ở trong cuộc đời các vị... Đây đều không phải là chuyện mà ngôi nhà này phải có trách nhiệm đứng ra giải quyết. Xin lỗi các vị! Xin mời các vị ra đường! Chúng tôi ở đây, chúng tôi là chủ của ngôi nhà này, chúng tôi còn có những chuyện riêng của chúng tôi sẽ phải đứng ra giải quyết... Xin lỗi các vị, với tư cách là bà chủ chính thức của ngôi nhà này, tôi xin mời các vị đi ra khỏi đây, tôi yêu cầu các vị ra khỏi đây ngay lập tức... (*đến gần Thủy Trần, dồn Thủy Trần*) Thưa cô, xin cô ra khỏi nhà tôi! Xin cô thông cảm! Tôi đã nói rồi, con Oanh Bé và bè bạn của nó sẽ không có chỗ ở trong ngôi nhà này! Xin mời ra khỏi đây ngay (*rung chuông*) đừng để tôi phải ra gọi cảnh sát ngoài kia... (*đến gần bà Tư*) Còn bà, bà đã hết hạn hợp đồng làm Ôsin cho nhà chúng tôi từ nửa năm nay... Xin bà cũng

đi ra ngay khỏi ngôi nhà này (*rung chuông*). Xin bà đi ngay, bà không còn có chỗ trú chân ở đây. Đừng để tôi gọi cảnh sát ngoài kia... (*rung chuông, quay sang đồn Phú*) Còn anh nữa, anh là một khách không mời mà đến, nhà tôi không có trách nhiệm phải đón tiếp anh... Xin anh ra khỏi nhà này. Còn như anh muốn đi tìm người yêu, đi tìm lý tưởng của cuộc đời anh thì mời anh hãy đi tìm chỗ khác, ở đây không phải là chỗ để anh đi tìm... Ở đây không có Thục Oanh nào hết, không có Oanh Bé nào hết... Xin lỗi anh, anh đừng để tôi phải gọi cảnh sát ngoài kia... (*tiếp tục rung chuông*)

Phú: Này, này... Từ từ, từ từ... Tôi nói thật nhé, tôi xin nói thật... Tôi nói với chị là đi ra đường thì tôi chẳng sợ thằng nào.

Oanh Nhớn: Cám ơn anh! Mời anh đi ra khỏi đây! (*hai tay xua đuổi mọi người*) Ra khỏi đây ngay! Đây là công việc của tôi trong chuyến đi này. Tôi phải đứng ra dọn dẹp tất cả cái đám đây tớ Ôsin và những hệ lụy của nó trong ngôi nhà này... Nào! Nào (*rung chuông, hung dữ*). Đi ra khỏi đây! Đi ra khỏi đây! (*đẩy mọi người lùi dần ra*)

Thủy Trần, Bà Tơ, Phú (*bị đẩy lùi ra sân khấu*): Được rồi, được rồi, từ từ đã nào! Để chúng tôi đi! Đồ yêu tinh! Thế này mà gọi là người Tràng An lịch sự à! Thế này mà gọi là Thủ đô thanh lịch à...

Mọi người bị Oanh Nhớn đẩy ra khỏi sân khấu. Oanh

Nhón đóng sầm cửa lại. Mọi người ra hết, còn lại một mình Oanh Nhón đứng tựa vào cửa. Ánh sáng sân khấu chuyển sang màu khác. Âm nhạc dè dặt và chờ đợi.

Oanh Nhón (với thói quen trước đây là một Ôsin) đi lại sửa sang các tấm rèm, lau chùi bàn ghế và các vật dụng.

Oanh Nhón: May quá! Thế là xong. Tất cả cái đồng lộn xộn và phức tạp ấy đã ra khỏi đây. Kinh khủng! Thật là kinh khủng cái đám Ôsin và các hệ lụy của nó! Không thể tưởng tượng nổi! May quá! Bây giờ mới phải đến lúc bắt tay vào công việc quan trọng nhất đây! (*ngồi xuống ghế, mở chiếc cặp, lấy giấy tờ ra bày lên mặt bàn, chợt phát hiện ra Mê-lu-za đang thập thò ở cửa*) Nào! Ai đấy... Ai thập thò ở ngoài kia?

Mê-lu-za (bối rối): Dạ thưa, dạ thưa, có Đại tá đến!

Oanh Nhón: Thì mời Đại tá vào đây! Bảo cụ là cô Oanh Nhón đang chờ cụ ấy.

Mê-lu-za: Dạ vâng (*vào*).

Nhạc hành khúc dè dặt nổi lên với tiếng kèn đồng. Cửa mở ra. Đại tá ra, đeo súng lục, vác súng trường. Mê-lu-za đi theo. Đại tá nhún nhảy bước theo tiếng nhạc hành khúc. Ông đi hai vòng ở trên sân khấu rồi dừng lại.

Oanh Nhón (*ngồi im theo dõi Đại tá đi, khi Đại tá dừng lại bèn đứng lên*): Xin chào bố, xin chào Đại tá!

Đại tá: Nào! Chào cô, tôi đang chờ cô đây! Chắc cô về đây là để mang theo tối hậu thư cho tôi chứ gì?

Oanh Nhón: Thưa bố, thưa Đại tá... Nếu như Đại tá đã biết như thế thì con cũng không khách khí làm gì... *(giơ tay)* Thưa bố, thưa Đại tá... Đây là giấy ủy nhiệm của toàn bộ các con cháu trong nhà cử con đứng ra làm đại diện quyền lợi của họ về việc kế thừa sự nghiệp cũng như tài sản của Đại tá! Xin chuyển để Đại tá xem... *(hai tay nâng tờ giấy, giơ ra trước mặt trình trọng, Đại tá đứng im, Mê-lu-za ra cầm tờ giấy)*

Oanh Nhón: Thưa bố, thưa Đại tá... Còn đây là toàn bộ hợp đồng ký với các công ty nước ngoài về việc cho thuê và nhượng quyền sở hữu ngôi nhà này trong vòng 50 năm tới. Các điều khoản thực thi và quyền lợi của người có nhà và người được quyền thuê nhà đều đã ký kết ở đây đầy đủ *(lại trình trọng giơ ra tờ giấy, Đại tá đứng im, Mê-lu-za ra cầm tờ giấy)*

Oanh Nhón: Thưa bố, thưa Đại tá... Còn đây là tối hậu thư của toàn bộ các con cháu gửi tới Đại tá xin cụ rời khỏi nhà này đến chỗ ở khác để nhường ngôi nhà này cho công ty nước ngoài đến nhận bàn giao khai thác sử dụng... *(lại trình trọng giơ ra tờ giấy, Đại tá đứng im, Mê-lu-za ra cầm tờ giấy)*

Oanh Nhón: Thưa bố, thưa Đại tá... Trong thời gian ngắn nhất xin bố rời khỏi nhà này để con bàn giao cho công ty nước ngoài theo đúng thỏa thuận hợp đồng!

Đại tá: Có thể thôi à? Vậy đây là toàn bộ tối hậu thư của các anh các chị gửi cho lão già này ư?

Oanh Nhón: Vâng... Thưa bố, thưa Đại tá... Mọi việc chỉ có vậy thôi. Con cháu trong nhà đã ủy quyền nhượng lại cho công ty nước ngoài khai thác ngôi nhà này trong vòng 50 năm tới. Mọi việc đã ký kết rồi. Con về lần này là để bàn giao giải quyết dứt khoát ngôi nhà... Thưa bố, thưa Đại tá, nếu người không hỏi gì nữa thì con xin phép về bên khách sạn...

Đại tá: Được rồi... Thôi cô xéo đi! Ta hiểu ra rồi! Thôi cô xéo đi cho khuất mắt ta! (*kiếm chế*) Xéo đi! Xéo đi ngay, xéo đi không ta nổi giận lại bắn cho cô một phát bây giờ!

Oanh Nhón: Cảm ơn bố, cảm ơn Đại tá... (*vội vã cầm cặp đi ra, Mê-lu-za đi theo đóng cửa lại*)

Còn lại Đại tá và Mê-lu-za.

Đại tá bỏ súng bỏ mũ, bỏ thắt lưng, rồi ra ngồi ở ghế. Mê-lu-za rón rén đặt các tờ giấy trước mặt Đại tá.

Mê-lu-za: Thưa ông, để con lấy nước cho ông uống nhé!

Đại tá: Thôi! Cứ để mặc ông!

Mê-lu-za: Thế con lấy rượu cho ông uống nhé!

Đại tá: Không, ông không uống rượu.

Mê-lu-za: Thưa ông, thế ông cháu mình sẽ phải đi ra khỏi nhà này có phải không ông?

Đại tá: Phải đi đấy, con ạ... Ông không còn chỗ dung thân ở ngôi nhà này nữa đâu!

Mê-lu-za: Thế ông đi đâu hả ông?

Đại tá: Ông cũng chưa biết, con ạ. Đất trời mênh mông, đi đâu chả được!

Mê-lu-za: Ông ơi ông, thế con cũng phải đi à?

Đại tá: Ủ, chắc con cũng phải đi thôi, Mê-lu-za ạ... Ông không ở đây thì mày làm sao ở được.

Mê-lu-za: Trời ơi! Con biết đi đâu bây giờ hả ông?

Đại tá: Này Mê-lu-za, ông bảo điều này con phải lắng nghe cho kỹ... Nếu như con muốn... Cái này ông nói rất thật lòng, nếu như con muốn thì con đi đâu ông sẽ đi theo đấy, có được không con?

Mê-lu-za: Thế ông đi theo con ạ? Sao lại buồn cười như thế?

Đại tá: Ủ, buồn cười thế đấy... Sự đời oái oăm thế đấy... Nếu mày cho ông đi theo thì ông hạnh phúc, ông sung sướng lắm... Ông sẽ bỏ hết để đi theo mày... Mày có hiểu không?

Mê-lu-za: Thế ông sẽ bỏ nhà bỏ cửa, bỏ các anh các chị để đi theo con thật à?

Đại tá: Ủ, nếu mày đồng ý thì ông bỏ hết! Ông chẳng thiết gì nhà cửa, ông chẳng thiết gì đất đai, con cháu!

Mê-lu-za: Eo ôi, thế thì buồn cười lắm nhỉ? Ông đi theo con làm gì?

Đại tá: Còn làm gì nữa? Ông con mình sẽ ở bên nhau, cái gì rồi cũng có thể xảy ra... Sao lại buồn cười?

Mê-lu-za: Ông ơi, thế ông có mang theo súng không ông?

Đại tá: Không, ông chẳng mang theo gì hết! Chỉ có trái tim ông thôi, con ạ.

Mê-lu-za: Không, thế thì con chẳng cho ông đi theo đâu! Giá trị của ông gắn với cây súng này, với ngôi nhà này, với mọi vật ở đây... Ông bỏ hết đi thì ông còn giá trị gì?

Đại tá (cười lớn): A ha... Đúng là trò đời! Đúng là một tấn trò đời! *(cười lớn hơn)* Bỏ cả giang sơn theo người đẹp... Hay đâu người đẹp thích giang sơn... Mê-lu-za! Mê-lu-za... Ông thật chịu mày! Ông thật chịu mày... Mày hiểu cuộc sống hơn là ông tưởng...

Mê-lu-za: Ông ơi, thôi con lạy ông, con phải đi đây... Con phải đi đây kéo cô Oanh Nhớn lại về thì con sợ lắm... Con không ở lại nữa đâu. Con chào ông, con lạy ông, có gì ông tha cho con, ông tha cho con...

Đại tá: Ừ, ừ... *(xúc động thật sự)* Con đi đi, ông không tiễn đâu, nếu không ở được thì con đi đi... Có gì con tha cho ông, con tha cho ông...

Mê-lu-za: Ông tha cho con!

Đại tá: Con tha cho ông!

Mê-lu-za: Ông tha cho con!

Đại tá: Con tha cho ông!

Hai người cứ lạy nhau như thế cho đến khi Mê-lu-za ra.

Đại tá (*quay lại*): Đúng là trò đời! Thật đúng là tấn trò đời! (*cầm lấy khẩu súng trường giương lên trời*) Nào! Cũng đến lúc phải nổ một phát cho thật đinh tai nhức óc... Ngôi nhà Ôsin! Ngôi nhà Ôsin thân yêu...

Màn từ từ kéo lại. Một phát súng nổ. Nhạc nổi lên với bài hát “Hà Nội ơi, một trái tim hồng” rộn rã, vui vẻ và cảm động.

MÀN HẠ

2008

Mục lục

Hoa Sen nở ngày 29 tháng 4

Lớp Một: ĐẦU THAI	7
Lớp Hai: ĐẠO CHÍCH	13
Lớp Ba: TÌNH YÊU	18
Lớp Bốn: CỨU ĐỘ	21
Lớp Năm: CHÚNG SINH	23
Lớp Sáu: NHÂN TÍNH	27
Lớp Bảy: THỂ QUYỀN	33
Lớp Tám: CHẤP PHÁP	36
Lớp Chín: PHỤ TỬ	41
Lớp Mười: NHÂN QUẢ	45
Lớp Mười Một: DIỆU PHÁP LIÊN HOA	51
Lớp Mười Hai: SEN NỞ	52

Còn lại tình yêu

Hồi Thứ Nhất	59
Hồi Thứ Hai	81
Hồi Thứ Ba	97
Hồi Thứ Tư	119
Hồi Thứ Năm	147

Cái chết được che đậy

Hồi Thứ Nhất: CẢNH CHÙA	157
Hồi Thứ Hai : CẢNH NHÀ	174
Hồi Thứ Ba: CẢNH NHÀ	194
Hồi Thứ Tư: CẢNH CHÙA	218

Nhà Ốsin

Hồi Thứ Nhất	228
Hồi Thứ Hai	260

NGUYỄN HUY THIỆP

Tuyển tập kịch

Chịu trách nhiệm xuất bản: NGUYỄN MINH NHỰT

Chịu trách nhiệm nội dung: NGUYỄN THẾ TRUẬT

Biên tập: HẠNH THẢO

Bìa: DUY NGUYỄN

Sửa bản in: LÊ NGUYỄN

Trình bày: VŨ PHƯƠNG

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Địa chỉ: 161B Lý Chính Thắng, Phường 7,

Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh

Điện thoại: (08) 39316289 - 39316211 - 39317849 - 38465596

Fax: (08) 38437450

E-mail: nxbtre@hcm.vnn.vn

Website: www.nxbtre.com.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN TRẺ TẠI HÀ NỘI

Địa chỉ: Số 21, dãy A11, khu Đầm Trấu, Phường Bạch Đằng,

Quận Hai Bà Trưng, Thành phố Hà Nội

Điện thoại: (04) 37734544

Fax: (04) 35123395

E-mail: chinhanh@nxbtre.com.vn